הארץ

1.50 ש"ח יום ו' כ"ו באב תשמ"ז, 21 באוגוסט 1987 VOL. 68/20767 AUGUST 21 1987
(כולל מע"מ (בנפילה 1.30))

לקרקע מייד

פרויקט הלביא התנהל משך שנים ללא מחשבה מעמיקה.
כראיותו ותועלתו לא נבחנו כראוי, כל עוד מומן על ידי גורמי חוץ.
עתה, משהגיע עת המימון העצמי, מתברר שלמערכת הבטחון, האוצר ולבנקי־ישראל, מאוחדים בהתנגדותם להמשך הפרויקט. אם יוחלט בכל זאת על המשך בניית הלביא, לא יוותרו משאבים לפיתוח כללי ולצרכי בטחון חיוניים. נוסף על כך מתגבשת מבוקרת גירעון כלפי נכבד, ותחום האינפלציה.
במקום להוליך, מעריכים שמיר ופרס שקולי (פופוליזמה) ובחירות, המתמסרים מרותיות פוליטיות, וכן תוכניות מיסים נוספים, נקם של אלה במקרה הטוב ירחיית הקרן — 1.5 מליון 5 ליום, במקרה הרע מבוגר הפרויקט — איום על בטחונה הכלכלה של ישראל.
את פרוייקט הלביא יש להפסיק מייד. את הטעות הלקויים יש לצעות לאחר מכן.

שינוי מפלגת המרכז

איראן: נשחרר בני ערובה אמריקאים בלבנון תמורת שיעים בישראל

ארה"ב: לא נעשה עיסקות עם איראן ולא נבקש מישראל לעשות

שמיר: לישראל אין מדיניות מוגדרת בנושא חילופי שבויים; אנחנו מתייחסים בכל מקרה לגופו; נלמד ההצעה האיראנית ונגבש עמדה

בניו־יורק (עיד וע"צ). יו"ר בית הנבחרים האיראני, האשמי ראפסאנג'ני, הציע אתמול עיסקה שיחרורם של בני הערובה האמריקאים בלבנון תמורת שיחרור האסירים השיעיים בבתי הכלא שבישראל ובכווית. בראיון שהוקרן בטלוויזיה האמריקאית הבטיח ראפסאנג'ני, כי איראן תתערב לטובת בני הערובה הורים, אם תפעיל ארה"ב לחץ על

(סוף בעמוד 7)

"ירושלמים, התקוממו" — נאמר בכרזות הקוראות לחרדים להפגין הלילה

בד"צ החליט: הערב צעדת הפגנה בין המקומות בהם יוקרנו סרטים

החרדים בירושלים נקראו להתאסף הערב בשעה 10.30 ולפתוח במסע המחאה ● הרבנים הראשיים יפרסמו קריאה נגד הקרנת הסרטים ● המטה החילוני יקיים מטה הפגנה ביציאה מהעיר בה ייקראו כל הנוסעים לבלות בת"א להישאר ולהצטרף למאבק נגד החרדים ● קולק מגבש ועדה של אנשי רוח שתציע תכנים וצורות בילוי בשבת עבור הציבור הירושלמי

מאת נדב שרגאי, סופר "הארץ" בירושלים

בית דין צדק של העדה החרדית בירושלים החליט אמש לקיים צעדה בת מאות משתתפים מכיכר השבת לבית אגרון, הלאה לסינימטק, לבית יצחקי במושבה הגרמנית ולסיום במועדון צוותא בירושלים — ארבעת המקומות שבהם יוקרנו סרטים הערב בירושלים. הבד"צ קרא לציבור החרדי הסר למרותו להתאסף הערב בשעה 10.30 ולפתוח בצעדת המחאה על חילול השבת.

"ירושלמים, התקוממו" נכתב אמש בכרזות שהופצו בשכונות החרדיות בירושלים ובהן קריאה לציבור החרדי לצאת ולהפגין בליל שבת "נגד פריצות וחילול השבת".

מאבק החרדים נגד הקרנת הסרטים בשבתות בירושלים מתרחב והוא נושא עתה אופי כלל דתי.

(סוף בעמוד 7)

המתח לשיא: נער חרדי הותקף — פיאותיו נגזזו

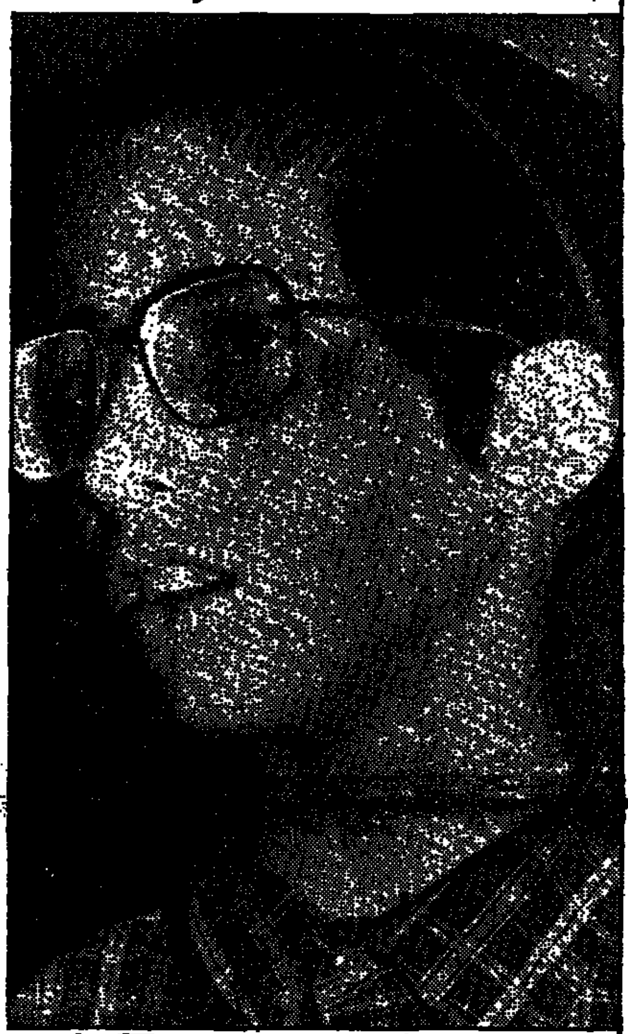

נחום חנון, ילד בן 11 ותושב משכונת התימנים במאה שערים שבירושלים, הותקף אתמול אחר הצהריים על ידי אלמוני ושתי פיאותיו נגזזו. על פי תיאורו של הילד היה האלמוני צעיר, שלבש מכנסיים קצרות אדומות וגופיה צהובה. הוא תפס את הילד, קרא לעברו כמה פעמים "חרדי, חרדי", גזז ונמלט עם הפיאות. בכך הגיע לשיא חדש המתח בין חרדים לחילוניים בירושלים. אישים מכל קצוות הקשת הפוליטית הביעו זעזוע מהמקרה. אמו של הילד, חיה שרה, מסרה, כי בנה היה בדרכו מתפילת מנחה בבית הכנסת שומרי אמונים. כששב לביתו לא אמר דבר. אמו סברה, כי סילסל את פאותיו אל מאחורי אזניו. רק לאחר זמן פרץ בבכי, והמעשה התגלה. "הילד היה בהלם מוחלט ולא הבין מה פשעו", סיפרה האם. "אני עצמי מזועזעת. ה' ירחם. אני חושבת שכולנו צריכים לעשות חשבון נפש". אביו של הילד, אלעזר חנון, אמר: "לא משנה לי מי האיש שעשה זאת. בכל מקרה הוא חיה. לא הבנתי מדוע קוראים לי מהישיבה הביתה. כשראיתי את נחום חשבתי שאני מדמיין. יהודים בגולה סבלו מהתנכלויות כאלה אבל כאן בירושלים — מי היה מאמין?" בצילומים: נחום חנון עם פיאות — ואמש, לאחר ההתנכלות.
(כתב: נדב שרגאי; צילם: אורי שטיין, "חדשות")

רבין: דומני שאנו קרבים לסיום 6—10 שנות רגיעה יחסית במזה"ת

אמר בטקס סיום מחזור ל"ג של המכללה לפיקוד ומטה: "לא הוכחנו בעבר את יכולתנו לנבא אם תהיה מלחמה ומתי. מן הראוי שנלמד הלקח ונהיה קשובים לשינויים העלולים להתרחש"

מאת ראובן פדהצור, סופר הצבאי של "הארץ"

"אני לא רוצה להתנבא, אך דומני שאנו מתקרבים לסיומה של תקופה בת 6—10 שנים של רגיעה יחסית במזרח התיכון". דברים אלה אמר אתמול שר הבטחון, יצחק רבין, בטקס סיום מחזור ל"ג של המכללה לפיקוד ומטה של צה"ל.

"אנו חיים אמנם זה כמה שנים ברגיעה בטחונית, במיוחד בתחום של מניעת מלחמה והיערכות להכרעה במלחמה עם צבא או צבאות ערב. אך אל נשכח, כי אנו חיים במזרח התיכון. למרתו מלפנו בדרך הקשה, כי יכולת הזיהוי של התפתחויות הצבאיות והמדיניות היא מוגבלת".

עוד אמר: "לא הוכחנו בעבר את יכולתנו לנבא אם תהיה מלחמה ומתי. מן הראוי שנלמד את הלקח ונהיה קשובים לשינויים העלולים להתרחש.

"צה"ל לא יוכל למנוע מעצמו לעסוק כו־זמנית הן בכוננות למלחמה הן בהתכוננות לטווח הארוך, במיוחד באותם אמצעי לחימה ושיטות לחימה המחייבות השקעה וראיה לטווח ארוך".

השר נמנע מלהתייחס ישירות לפרויקט הלביא, אך רמז בדבריו על הוויכוח בנושא זה. "האם יש באמת ניגוד בין הצורך לשפר את הכוח הלוחם לבין הרצון לבנות את היכולת לפיתוח וייצור טכנולוגיות מתקדמות? לא צריך שיהיה ניגודים כאלה, וחובה עלינו למצוא את האיזון בין שני הצרכים הללו".

תובע לפגוש בחברתה: "פגישה עם פרקליט אינה תחליף לפגישה בין גבר ואשה"

משפט ואנונו ייפתח בעוד 9 ימים; מבקש לקיימו בדלתיים פתוחות חלקית

לדברי פרקליטו עו"ד פלדמן, מתכוונים "סאנדיי טיימס", "לה מונד", ו"וואשינגטון פוסט" להצטרף לבקשה למשפט בדלתיים פתוחות ● 5 עדים מומחים מחו"ל יוזמנו להעיד

(ע). מרדכי ואנונו ביקש אתמול מבית המשפט המחוזי בירושלים לקיים את משפטו בדלתיים פתוחות. כמו כן הודיע לבית המשפט, באמצעות עו"ד אביגדור פלדמן, כי 5 עדים מומחים מחו"ל יופיעו במשפטו.

ואנונו הגיש שורה של בקשות לבית המשפט המחוזי בירושלים. לקראת משפטו הנפתח ב־30 בחודש אוגוסט. הבקשה הראשונה נוגעת לסודיות הדיון.

עו"ד פלדמן מבקש בשמו של ואנונו לפתוח באופן חלקי את דלתות בית המשפט, כאשר ידונו בו שאלות עקרוניות, שאינן קשורות לעובדות בטחוניות ותשיפתן לא תפגע בבטחון המדינה. בנימוקים לבקשה נטען, כי המשפט מעורר שאלות עקרוניות הנוגעות לציבור בכללותו.

ואנונו מואשם בפירסום סודות, ומאחר וכבר פורסמו, הרי אין יותר מה להסתיר, נטען בבקשה. ואנונו טוען, כי יש לו זכות יסוד שמשפטו יהיה פומבי והאורך גיסא יש לציבור זכות להיות נוכח במשפטו.

בקשה שלושה עיתונים
עו"ד פלדמן מסר, כי העיתונים "סאנדיי טיימס", "לה מונד", ו"וואשינגטון פוסט". הודיעו לו, כי

(סוף בעמוד 7)

עוד חבית רעל נמצאה ברחוב בת"א

המשטרה חוקרת הקשר

מאת ראובן שפירא

משטרת תל אביב חוקרת מי מפזר חביות עם רעלים מסוכנים ברחובות תל אביב.
בפעם השניה בתוך שבוע

(סוף בעמוד 7)

עורך את העמוד: בועז שפירא

שוק ההון

ביקוש להנפקת בנק ישראל

מאת יהודה שרוני

בנק ישראל גייס אתמול 30 מיליון שקל באמצעות הנפקת שתי סדרות חדשות של אגרות חוב. לאגרות אלה נרשם ביקוש של 102 מיליון שקל, הם נמכרו מעל למחיר המינימום. גם לאגרות החוב הצמודות בבורסה נרשם ביקוש כולל של 12 מיליון שקל, כשהוצע בעליות מתונות.

קטנות הארץ חדשות הארץ
מתפרסם היום בעמודים
חלק א' 9 — 11
חלק ג' 1 — 12

אווירה פסימית בצה"ל נוכח מעבר שרים לתמיכה ב"לביא"

מקורות צבאיים בכירים: החלטה להמשיך בפרוייקט לא תהיה סוף פסוק אלא ראשית הוויכוח על גיבושה מחדש של התפיסה הבטחונית ● "לא ניתן יהיה לצפות שצה"ל יוכל להעניק רמת בטחון כבעבר; לשם קיום תוכנית מינימלית של בטחון יידרשו כמה מאות מיליוני דולר"

מאת ראובן פדהצור

האופטימיות הזהירה, שאפיינה בימים האחרונים את צמרת צה"ל בנושא עתיד הלביא, פינתה את מקומה לאווירה פסימית, לנוכח ההצהרות של שרים, הנושים את מחנה מתנגדי הלביא ועוברים לצדד בו.

במערכת הבטחון עוקבים בדאגה אחר עריקת השרים "הבו־טוחים" למחנה של ראש הממשלה וממלא מקומו. גורמים בטחוניים הביעו פליאה על העמדות שהציגו השרים הדרוזי ומודעי.

מפי מקורות צבאיים בכירים ניתן לשמוע בימים האחרונים יותר ויותר הערכות והתלבטויות לגבי המשך הפעילות של צה"ל לאחר החלטת ממשלה שתיקבע, כי יש להמשיך בפרוייקט.

להערכת אותם גורמים, לא תהיה החלטה כזאת בבחינת סוף פסוק, אלא תהיה ראשית הוויכוח על גיבושה מחדש של התפיסה הבטחונית של ישראל. "על מנת לקיים את התוכניות המינימליות, שיש בהן סכנה, אך לא נטישה מוחלטת של הבטחון, יהיה צה"ל זקוק לעוד כמה מאות מיליוני דולרים. הממשלה תהיה חייבת לתת תשובה ברורה לצה"ל באשר לדרישות הבט־חוניות שהוא דורש ממנו. לא ניתן להוליך על המשך הלביא, ולצפות שצה"ל יהיה מסוגל להעניק רמת בטחון כבעבר".

גורמים בטחוניים שבחנו את הצעת השר משה שחל להטיל תוספת אגורה על מחיר הדלק, מצאו כי היא תביא בסך הכל כ־7 מיליון דולר, שהם כחמישה ימי פרוייקט.

פרס מנסה לעכב ההצבעה כדי להשיג רוב להמשך ה"לביא"

לא הצליח לשכנע את רבין להסכים לפשרה ● מודעי יגיש היום לשמיר את ממצאי בדיקתו ונראה כי ימליץ לממן הפרוייקט על ידי הגדלת התקציב ● פרס השתכנע: המשך הפרוייקט מחייב לפגוע בתקציב הבטחון או בשירותים החיוניים ● האוצר: אם ניתן לגייס כ־300 מיליון דולר תוספת תקציב תהיה זו טעות להפנות משאבים אלו לפרוייקט אחד במקום לפרוס אותו על פני כל המשק להגברת הצמיחה ● רובינשטיין וארצי אספו 20 חתימות ח"כים כדי לקיים דיון למען ביטול ה"לביא"; שילנסקי אסף 20 חתימות לדיון בעד הפרוייקט

מאת עקיבא אלדר ודן מרגלית, סופרי "הארץ"

מ"מ ראש הממשלה ושר החוץ שמעון פרס מחפש פתרון "שיישמר את היכולת והתשתית הטכנולוגית כפי שמתבטאת בתעשיה האווירית", אמרו אתמול מקורות בלשכתו. פרס ינסה לשכנע היום את ראש הממשלה יצחק שמיר להימנע מעריכת הצבעה בממשלה ביום ראשון על מנת לאפשר לגבש רוב להצעתו הנושא.

בשיחות, שקיים באחרונה, אמר שר החוץ, כי סיום שלב הפיתוח של ה"לביא", בעוד כשנה, כרוך במילוא בפיטוריהם של יותר מאלף מהנדסים המועסקים בשלב הפיתוח של הפרוייקט. אי לכך, הוא מציע להפנות מהנדסים אלה לפרוייקטים חדשים, כגון מחקר ופיתוח מטוס שנות ה־2000 תוך נסיון ליישם לפחות מקצת מרכיבי האוויוניקה שפותחו עבור

(סוף בעמוד 7)

בארה"ב מכחישים שמועות על כוונה לבדוק מעמד נציגי רפא"ל ותע"ש

מאת צבי בראל, שליח "הארץ" בארה"ב

וואשינגטון (מיוחד ל"הארץ"). וואשינגטון הכחשה שמועות סביב שמות ארה"ב כלפי ישראל בשעת הלביא...

אלרם

מיסודה של החברה לישראל ואשטרום

בית טוב מבית טוב!

הרצליה הצעירה
גני הרצליה

קוטגים עם מרתף ודירות 5, 4 חדרים,
פנטהאוזים בגדלים שונים.
בואו לבקר באתר הבניה בימים א,ג, ו' 10.00-13.00
ביום ה' 16.30-18.30 ובשבת 11.00-14.00
טלפון באתר 052-574517
הנחה לתשלום במזומן

ראשון לציון
נווה הדרים

החלה מכירת דירות בבנין 204 א'

◆ דירות 4 חדרים 125 מ"ר
החל מ־121,500 ש"ח (כולל מע"מ ופתוח מלא) ~~$75,950~~.-
◆ דירות 5 חדרים 146 מ"ר
החל מ־145,800 ש"ח (כולל מע"מ ופתוח מלא) ~~$91,000~~.-
◆ דירות 5 חדרים 150 מ"ר
החל מ־158,000 ש"ח (כולל מע"מ ופתוח מלא) ~~$98,750~~.-

נמשכת מכירת קוטגים אחרונים 5 חדרים 170 מ"ר
בנוי על מגרש 250 מ"ר
כמו כן נמשכת מכירת שטחים מסחריים במרכז המסחרי.
בואו לבקר באתר הבניה
בימים א,ג,ה,ו בשעות 9.00-13.00
בימים ב,ד' בשעות 14.00-18.00
טלפון באתר 03-959556

רמת השרון
רח' ההגנה (כ"ט בנובמבר)

במקום המרכזי ביותר ברמת השרון
מוצעות דירות 4, 5 חדרים ודירות גג.
בסטנדרט בניה גבוה.
פרטים ומכירה במשרדי אלרם בת"א.
הנחה לתשלום במזומן

נוה אלרם

דירות 4, 3½ חדרים ודירות גג
בבניינים בני 7, 6, 5 קומות עם מעליות.
הבניינים מצופים באבן.
הפרוייקט נמצא ברח' בית שמאי, רח' המלכים ובפינת הרחובות שמואל הנגיד - עבודת.

בת־ים
נאות ימים

בקרוב דירה לדוגמא.

דירות בנות 3, 3½ ו־4½ חדרים
בבניינים מצופים אבן עם מעליות.

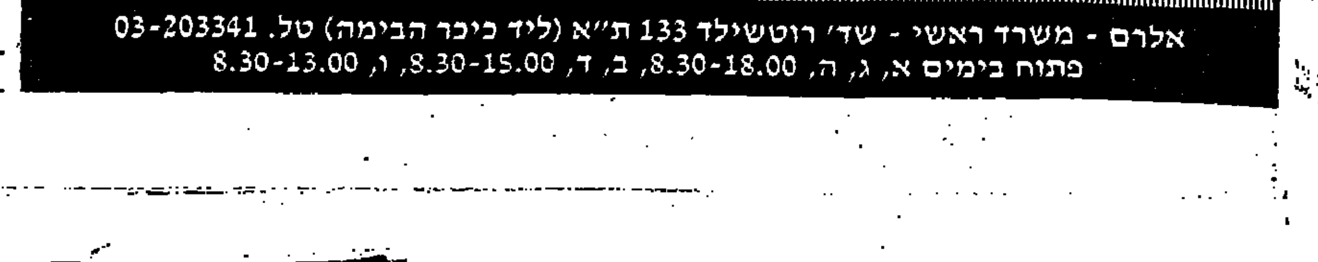

אלרם - משרד ראשי - שד' רוטשילד 133 ת"א (ליד כיכר הבימה) טל. 03-203341
פתוח בימים א, ג, ה, 8.30-18.00, ב, ד, 8.30-15.00, ו, 8.30-13.00

סוף שבוע עם הארץ

עמ' ב'1:
היהפוך פרס ברווז לגמל
יואל מרקוס
בין צ'אושסקו לגורבאצ'וב
א. שוייצר
בין ג'ורג' למוחמד
דן מרגלית
הסכמנו?
גדעון סאמט

עמ' ב' 2

פרקי שמיר ברומניה
אילן שחורי, בוקרשט
על אנשים ושטחים
אורי ניר
עיר באפור
נדב שרגאי

עמ' ב' 3
מהתנגדות לתמיכה ומתמיכה להתנגדות
יוסי שריד
משני צידי המיתרס
דן כספי
טיפול בכפפות גומי
רומן פריסטר
להרגיז את כולם
לילי גלילי

עמ' ב' 4
לא ידענו שהישראלים בעיסקה
שפיגל

האוסקר כמעט והרג אותו
ניוזוויק
הצל את רוסיה
שפיגל

עמ' ב' 5
חריקות
זאב יפת
כספת
נחמיה שטרסלר
יונתן שרמן
יהודה שרוני

עמ' ב' 7—6:
תרבות וספרות
עמ' ב' 8:
הטלוויזיה של השבוע
הדה בושס

וורדמיל
הסלה האחרונה בעיבוד המלילים
י־ם: 639015 ,227248 ,699311
ת"א: 615270 ,285282 ,499389
צפון: 04-333950 ,335233 06-571343

שרות הארץ

מזג האוויר

התחזית: בטמפרטורות וגר לות לעונה.
הטמפרטורות:
● ירושלים: 17—28.
● תל־אביב: 23—30.
● חיפה: 21—31.
● באר־שבע: 19—32.
הגולן 18—31, צפת 17—29, טבריה 21—37, שומרון 20—31, נתב"ג 21—31, ירידו 22—38, אילת 26—39.

שערי הדולר

	שער הדולר	השינוי בש"ח
יציג	1.6089	-0.0057
טוסקים	1.9123	-0.0068
שחור	1.7000	-

בגליון זה 32 עמודים
בצירוף 48 עמודי מוסף
העיתון מופיע ב־3 חלקים

[illegible] الأصل

שמיר מקווה: תוך 3 חודשים תחול תזוזה באיזור — בזכות צ'אושסקו

"נפרדנו בהרגשה כי עמדתינו לא רחוקות" • צ'אושסקו עומד להזמין כבראה את חוסיין

מאת אילן שחורי
סופר "הארץ"

ראש הממשלה יצחק שמיר, שחזר אמש לישראל בתום ביקור בן שלושה ימים ברומניה ללא פריצת דרך בתהליך השלום וללא הודעה משותפת עם הנשיא הרומני, מקווה, כי עד צאתו לארצות הברית ופגישתו עם הנשיא רונאלד רייגן בנובמבר הקרוב, תחול בעזרתו של הנשיא הרומני ניקולאי צ'אושסקו, תזוזה מדינית משמעותית באיזור.

אתמול בצהריים בפגישתו המסכמת עם המנהיג הרומני שנמשכה למעלה משעתיים, בבניין הוועד המרכזי של המפלגה הקומוניסטית בבוקרשט ניסו שמיר וצ'אושסקו לגבש רעיון של פשרה בין הוועידה הבין־לאומית לוועידה האיזורית מתוך מטרה להגיע להישג ראשוני של הסדר: בינוים עם ירדן ומתן זכות מינהל מדיני לערביי השטחים.

המחלוקת העיקרית בין מנהיגי ישראל ורומניה, כפי שהתבררה בתום השיחות ביניהם, מתמקדת בשאלת הייצוג הפלשתינאי כשצ'אושסקו דורש כי אנשי אש"ף מוצהרים ישתתפו במשלחת.

קשרים רצופים

שמיר ימשיך לקיים בשבועות הקרובים קשרים רצופים עם הנשיא הרומני כדי להגיע בעזרתו להבנה עם ירדן לקראת תוכניתו של שמיר להסדרי הביניים. גורם בכיר בפמליית ראש הממשלה מסר, כי ישראל תמתין עתה למהלך של הנשיא הרומני כפי שיתבטא בכל הנראה בהזמנתו של חוסיין לרומניה ובשיחות עמו בעקבות הצעותיו של שמיר. שמיר אף הזמין את צ'אושסקו לביקור בישראל ולהמשך השיחות ביניהם אך המנהיג הרומני אמר, כי יגיע למזרח התיכון רק כאשר יושרר בו שלום בין ישראל לשכנותיה.

בתום פגישתו המסכמת של שמיר עם צ'אושסקו בה נטלו חלק גם סגן השר רוני מילוא ומנכ"ל משרד ראש הממשלה יוסי בן אהרון, כינס שמיר מסיבת עיתונאים רבת משתתפים בבית הארחה הרישמי של נשיא רומניה בבוקרשט, שם התגורר בשלושת הימים האחרונים.

"אני יכול לבשר בשמחה כי יש הרבה נקודות מגע וקירבה בין ההשקפות שלי ושל הנשיא הרומני. צ'אושסקו אינו רואה הבדל גדול בין הוועידה הבין־לאומית לוועידה האיזורית כפי שאני מציע, ועוד נמשיך לדון ברעיונות הנוספים שהועלו בפגישתנו האחרונה, כדי לנסות ולגשר על הפער בהשקפתנו. אני חייב לומר כי נפרדנו בהרגשה, כי אנו לא רחוקים אחד מהשני, להפך אנו די קרובים", אמר שמיר.

אווירה אוהדת

שמיר הדגיש אתמול את האווירה האוהדת, האירוח הלבבי והיחס האוהב של הנשיא צ'אושסקו כלפיו, שהתבטא בין היתר במתן אישור לראש ממשלת רומניה קונסטנטין דסקלסקו לקבל את הזמנת שמיר ולבקר בקרוב בישראל. וכן לאפשר לבנו המשמש כשר הנוער והתרבות להיענות גם הוא להזמנה לביקור בארץ כפי שהגיש לו סגן השר רוני מילוא.

מול אי ההסכמה בנושא המדיני הרי ההישג העיקרי מביקורו של שמיר ברומניה הוא במישור הכלכלי, במאמצי ישראל להגביר את היצוא לרומניה ולגשר על הפער הגדול במאזן המיסחרי בין שתי המדינות.

דמעות בבוקארשט

ראש הממשלה יצחק שמיר מוחה דמעה בעת ביקורו בבית הכנסת בבוקרשט, שלשום.
צילום: מגי אילון, לע"מ

שמעון פרס הורד ממטוסו של שמיר ונשאר ברומניה

מאת אילן שחורי
שליח ה"הארץ" ברומניה

נסיעתו של ראש הממשלה יצחק שמיר לרומניה במטוס "אל על" אילצה את חברת התעופה הלאומית לבטל את מקומותיהם של מספר נוסעים בראשית השבוע לרומניה, ואתמול בחזרה מבוקרשט, זאת עקב גודלה של המשלחת, פמלייתו של ראש הממשלה ו־15 העיתונאים והצלמים שהתלוו אליו.

כל הנוסעים לבוקרשט שהזמינו ושילמו כרטיסים למחלקת העסקים נאלצו להסתפק במושבים במחלקת התיירים, אולם אתמול בערב רצה הגורל ואל על נאלצה היתה לבטל ברגע האחרון את טיסתם של שני נוסעים בגלל לחץ המקומות שנוצר עם טיסת הפמלייה של ראש הממשלה. אחד הנוסעים שהורד מהרשימה ושנאלץ להישאר ברומניה לטיסת "אל על" הבאה היה שמעון פרס. ישראלי בעל שם כשמו של שר החוץ אך ללא קירבה כל שהיא למפלגה או למקומו של שמיר. לנוסע המרוגז הוסבר פשר הורדתו מרשימת הנוסעים והוא פוצה בדרך כל שהיא על ידי חברת "אל על" ואנשי שגרירות ישראל בבוקרשט שטיפלו באירגון ביקורו של שמיר.

עיתונאים מסין ומונגוליה במסיבת העיתונאים של שמיר

מאת אילן שחורי
שליח "הארץ" ברומניה

מסיבת העיתונאים, שקיים ראש הממשלה יצחק שמיר אתמול בצהריים בבוקרשט, גרמה התעניינות גדולה אצל כל העיתונאים הזרים היושבים בבירה הרומנית.

לראשונה אולי ניתן היה לגלות במסיבת עיתונאים אותה עורך ראש ממשלת ישראל את נציג סוכנות הידיעות הסינית "סאט", שרשם בדייקנות את כל דברי ראש הממשלה ותשובותיו לשאלות הרבות שהופנו אליו, וכן נציגים ממדינות קומוניסטיות נוספות שאינן מקיימות קשרים דיפלומטיים עם ישראל כמו עיתונאים מקובה, צ'כוסלובקיה, הונגריה, בולגריה, מונגוליה. [illegible] לראשונה אותו הפתיע שמיר הנשיא ניקולאי צ'אושסקו, עיתונאי מסין, השייך בשירות סוכנות הידיעות הסינית. עיתונאי זה מסר כי קיבל הוראה מסין לסקר במלואה את מסיבת העיתונאים של שמיר.

את המגעים של העיתונאים לפגישה עם ראש הממשלה אירגנה השגרירות הישראלית ברומניה דרך איגוד כתבי החוץ בבירה הרומנית. למסיבת העיתונאים הוזמנו גם כתבים של עיתונים מכמה ארצות ערב, נציג סוכנות הידיעות של אש"ף היושב דרך קבע בבוקרשט לא הוזמן.

ראיתי שמעתי

האם יגיע יפת למשפט יפת נגד יפת?

מועד המשפט בין בנק לאומי לבין היו"ר שלו לשעבר, ארנסט יפת, בדבר הוצאת הפיצויים שקיבל יפת, טרם נקבע. מה שכן נקבע בשלב זה הוא מועד המשפט בו תובעת אלה יפת, רעייתו לשעבר של ארנסט יפת, חלק מהכספים ששולמו לו. המשפט אמור להתחיל ב־29 בספטמבר והכל ממתינים לראות אם יפת, המתגורר מאז החלה הפרשה בניו יורק, יגיע למשפט שיתקיים בתל אביב.

אריה לביא

טפיחה על השכם לאלווין איילי מהשגריר פיקרינג

שגריר ארה"ב בישראל, תומאס פיקרינג, שלח בימים אלה מכתב להנהלת להקת המחול "בת דור", בו הוא מציין ש"אני שמח ובא שאחד האירועים הראשונים בחגיגות 40 השנה למדינת ישראל הוא ביקור תיאטרון המחול של אלווין איילי".

פגישתו הראשונה של השגריר פיקרינג עם רקדני להקתו של איילי היתה לפני 20 שנה בטנזניה, בה שימש כשגריר. איילי היה אז בסיור של רצון טוב באפריקה ועורר התלהבות רבה. לדברי השגריר, אין מתאים מלהקה זו, המשקפת את אחדות הריקוד והמוסיקה במורשת האמריקאית, לייצג את מדינתו בפתיחת החגיגות.

עשירי סעודיה נמלטים מהריווירה הצרפתית

על־פי דיווחים שהתקבלו מחוף הריוויירה הצרפתית, עזבו בימים האחרונים את האזור כמאתיים מבני משפחות צמרת הממשל והממון הסעודית. ידיעה שמועה שנפוצה בערי הקייט היוקרתיות של קאן, ניצה ודומיהן גרמה שיחידת מתאבדים איראנית הגיעה למקום כדי "לנקום את דמם של קדושי־מכה" (עולי הרגל האיראנים שנהרגו בתקריות הדמים במכה לפני שבועות אחדים).

ערי הריוויירה הצרפתית משמשות זה שנים רבות כאתר הקייט המועדף על בני משפחת המלוכה הסעודית, מקורבי החצר ואצולת הנפט. אלה מבין הסעודים שנותרו לחוף הריוויירה, גייסו בשבועיים האחרונים מספר גדול של מקצועני־אבטחה ערביים, אמריקאים ואירופיים. על־פי אחד הדיווחים, אף הומלץ לנשים שבפמליות הסעודיות הנופשות, לערוך את קניותיהן בעיר כשהן עטופות בצ'אדור, אותה מעטפת המכסה את כל הגוף, מטעמי ביטחון. כמה מהן אף נראו רעולות פנים, בלבוש מוסלמי אדוק, בחנויות האופנה והתכשיטים של קאן.

יואב מוקר
פאריס

הדוגמנית שבחרה ברוסטוייבסקי

פאולינה פוריזקובה, הדוגמנית הצ'כית בת ה־22, נחשבת כיום לאשה היפה בעולם. בגיל 15 החלה את הקריירה שלה בפריס כדוגמנית צמרת שהגיעה מהגוש המזרחי, ילדה מתבגרת יפהפיה שגודלה על ידי סוכנות הדוגמניות כשהוריה נשארו בצ'כיה. באותם ימים התפרסמה פאולינה בעולם היופי הפאריסאי בזכות הופעותיה החצופות בתלבושות סי־מטורפות. כן אהבו את ניבול הפה שלה והתייחסו אליה כאל נערה סוררת, חביבת עיתונות השערוריות.

עתה, כעבור שבע שנים, פאולינה היא הדוגמנית המועדפת על האמריקאים. מצטלמת עבור כל בתי האופנה הגדולים בפאריס, ניו יורק ומילאנו (לפני שנתיים הצטלמה לקטלוג עבור "גוטקס"), מרפיעה בכל הירחונים כמו ה"פליייבוי" (לא בעירום) ה"ווג" בכל השפות ובירחונים דומים.

נראה שהזמן עושה את שלו, הדוגמנית שהרוויחה הון עתק, החלה לאחרונה לרסן את התנהגותה ואף הצהירה הצהרה כבדת משקל: התחלתי לקרוא את דוסטוייבסקי.

שולמית קיפרי

קורס מיוחד למורי דרך יפאנים וקוריאנים נערך לאחרונה בבית הספר המרכזי לתיירות בישראל. מגמת קורס זה להכשיר כמורי דרך מוסמכים ומלווי קבוצות לתיירים המגיעים ארצה מיפאן, קוריאה והמזרח הרחוק. כאן נראים מורי הדרך לעתיד עם מנכ"ל בית הספר, ד"ר יהודה פרח.

בעריכת עירית רוזנבלום

שיחת היום / אוד גונדר

עם: משה בן שושן מיפו, הנופש עם משפחתו באוהל בגן צ'ארלס קלור
על: הודעת ראש עיריית תל אביב, שלמה להט, כי לא יתיר עוד מנגל בגנים

אין לנו כסף לנסוע לאילת — אז ישנים בגן ליד הבית

שמעת ששלמה להט הודיע שיוציא אתכם מכאן?

יש הרבה שמועות. אומרים שביום ראשון יבואו פקחים לפנות אותנו או שאומרים שיתנו לנו להישאר כאן עד תחילת הלימודים. אנחנו כאן שלוש משפחות, אחת אחיות מחיפה. ישנים פה כל לילה משמונה אנשים ומעלה. היינו רוצים להישאר עד תחילת הלימודים. אין לנו כסף לנסוע לאילת או לטבריה, אז אנחנו קרובים ליד הבית.

ציליך אומר שאתם מקלקלים את הדשא ושאתם מוקפים באשפה. האשמה הזאת לא מפריעה לכם?

אנחנו מנסים לשמור כמה שאפשר על הניקיון. מארגנים הכל בערימה בפינה עד שבאים העובדים של העירייה ואוספים את זה. מבחינת הדשא, זה לא מזיק אם דורכים עליו. דשא נועד לדרוך עליו, לא להסתכל עליו. אנחנו לא שורפים את הדשא. יש לנו מנגל, וכשהפחמים נגמרים מרכזים אותם בקופסה ושמים בפח. חוץ מזה, אנשים שבאים לכאן, עוברים בכביש ובאים לגן, אנחנו מציעים להם שתיה קרה, ומארחים אותם.

מה בכל זאת יקרה אם ינסו לפנות אתכם מפה?

יש כל מיני חברה פה המומי־מות, כאלה שבאים מלוד ורמלה, וזה מאכזב. עד שאתה מתארגן ובא לנוח כמה ימים ואז אומרים לך ללכת — זה עושה עצבים. אנחנו ננסה להסביר יפה לפקחים שזה פעם בשנה. ואם היינו יודעים שזה עלול להתבטל לא היינו באים. אבל ראינו שזה חופשי פה, שכולם באים, ולא פר לבטל לקראת סוף העונה. שיגיד בתחילת העונה הבאה שזה אסור, ויבטלו את זה מראש, שאנשים ידעו שאין כה לבוא.

אתה חושב שזה יפגע בפופולאריות של להט?

אני כל פעם מצביע בשבילו. אפילו אם הוא יוציא אותי מפה, אני אצביע בשבילו. זה לא קשור. בסך הכל, הוא צודק שזה לכלוך פה ושהדשא נהרס. אבל למען זה שהתושבים נהנו וגנים, אלה שאין להם אפשרות ללכת למקום רחוק, צריך להשאיר את זה. ואם הוא לא יתן — מה אני אגיד לך, נחזור הביתה, והילדים יתאכזבו מאד. כל הורה נותן לילדים שלו להנות לפי היכולת, וזה מה שאנחנו יכולים.

וקי הקיא
ינחית מכת מוות
ויש נביא בעירו
קיבה ריקה
אינה מכירה
סימן היכר
לעם נורמ[illegible]

ארה"ב נערכת לשהיה של חודשים במפרץ הפרסי

הומלץ לשלם תוספת סיכון לאנשי כוח המשימה

מאת צבי בראל
שליח "הארץ" בארה"ב

וואשינגטון (מיוחד ל"הארץ"). בממשל האמריקאי צופים כי כוח המשימה האמריקאי, המלווה את המיכליות הכוויתיות, יאלץ לשהות במפרץ חודשים ארוכים. ולדברי מקורות "נעשתה כנראה טעות בחשוב... לא תארנו שההסתבכות במפרץ תגיע לממדים כאלה".

במפרץ הפרסי משייטות עתה כ־17 אניות מלחמה אמריקאיות אליהן יצטרפו עתה עוד שמונה שולות מוקשים ישנות שנבנו בשנות החמישים, כדי לסייע [illegible] שולי המוקשים הפועלים במפרץ.

לספינות אלה תצטרף בעוד שבוע גם אניית המלחמה "מיסורי" בת 45 אלף הטון ועוד שש אניות מלחמה קטנות. יחד עם כוחות של מדינות אחרות נמצאות עתה במפרץ הפרסי כשישים אניות הפועלות במסגרת צבאית כלשהיא.

תוספת סיכון למשכורת

בפנטגון הומלץ בינתיים להתחיל לשלם לחיילי כוח המשימה האמריקאי במפרץ תוספת סיכון במשכורותיהם, המלצה המעידה על כך שהכוח מתכוון להשאר עוד זמן ממושך באזור.

יועץ הנשיא לבטחון לאומי פרנק קרלוצ'י אישר גם הוא, כי "מדובר במשימה ובמחויבות בלתי מוגבלת בזמן".

מקורות בממשל צופים כי לאחר שישוב הקונגרס מפגרת הקיץ יחל שוב הדיון בשאלת הגבלת זמן שהייתו של הכוח האמריקאי במפרץ הפרסי בהתאם לחוק כוחות הלחימה, המחייב את הנשיא להודיע לקונגרס על כל מעורבות צבאית אמריקאית שעלולה לפגוע בחיילי ארה"ב. מעורבות כזאת מוגבלת בזמן אלא אם כן מאשר הקונגרס להאריכה. הממשל טוען מצידו, כי אין מקום להפעלת החוק משום שאיננו צופה לחימה אמריקאית במפרץ.

הסכמה היום בין דוראי להברפלד תוביל לדיון רצוף עד להסכם שכר

האוצר וההסתדרות הצליחו לסכם נקודות ההסכמה והמחלוקת ושר האוצר העביר ממקום חופשתו הנחיות לקראת הפגישה המכרעת היום • צוותי המו"מ עשויים להיפגש בראשית השבוע הבא

מאת יהודית וינקלר
סופרת "הארץ"

הלל דוראי, הממונה על השכר במשרד האוצר, עמד להפגש אמש עם שר האוצר משה נסים, במקום חופשתו, לקבל הנחיות לקראת פגישה מכרעת, העומדת להערך היום בין דוראי לחיים הברפלד, יו"ר האגף לאיגוד מקצועי בהסתדרות, לקראת חתימת הסכם שכר במיגזר הציבורי, לאחר שהשניים הגיעו בפגישתם אתמול את נקודות ההסכמה והמחלוקת.

עיקר הוויכוח בין הצדדים נגע עתה למשך הפרישה של קיצור שבוע העבודה. ההסתדרות תובעת להשלים את קיצור שבוע העבודה עד 1989 ואילו האוצר מציע לפרוש את התהליך על פני חמש שנים, כאשר במהלך כל שנה שבוע העבודה יקוצר בשעה.

כן נטוש עדיין ויכוח בין הצדדים ביחס לשיעור התוספת לשכרם של עובדי הציבור: ההסתדרות תובעת כ־10%, אולם בכוונתה למתן את התביעה [illegible] למה שיוסכם ביחס לקיצור שבוע העבודה. האוצר הציע תוספת 5.5% לשכר כאשר הסכם לשנתיים היה עדיין על הפרק, עתה הנתונים השתנו הפער בין הצדדים בסעיף התוספת הישירה גדל באורח משמעותי.

ההסתדרות תגלה גמישות

עם זאת אמר אמש גורם בכיר בהסתדרות, כי אם יושגו הישגים ממשיים בנוגע לקיצור שבוע העבודה, ההסתדרות תגלה גמישות בסעיף התוספת ובלבד שבעלי הדרגות הנמוכות יפוצו באורח משמעותי.

הברפלד אמר אתמול לאחר הפגישה עם דוראי כי אם יתברר שאין הסכמה על עקרונות לפתרון הן בשאלת השכר והן בשאלת שבוע העבודה המקוצר והפחתה של מיכסת שעות העבודה השבועיות, לא יהיה הסכם מסגרת המשא והמתן לקראת ה־1 בספטמבר ינוהל במתכונת שונה. לעומת זאת אם דוראי והברפלד יסכימו היום על עקרונות הסכם הקרוב, יכונסו צוותי המשא ומתן בראשית השבוע הבא לדיון רצוף כדי לחתום על הסכם עד סוף החודש.

ככל הנראה ההסתדרות לא תתבע תשלום רטרואקטיווי של תוספת שכר, כפי שהיה גם בהסכם קודם, שכן ראשי האגף לאיגוד מקצועי מעדיפים תוספת משמעותית לשכר על רטרואקטיוויות התשלום לטובת המדרגים הנמוכים המבטיחים רגיעה ויציבות.

75 שנה לאחר האסון הימי הגדול: "אוצר" ראשון נמשה מן ה"טיטניק"

מזוודת עור קטנה שנשתמרה היטב והיתה גדושה בחפצי ערך ובשטרות כסף הוצאה משברי האניה על ידי צוותי החילוץ שפעלו בעומק של 400 מטר • הוצאה גם כספת שטרם נפתחה

פאריס (ע"ד). מזוודת עור קטנה, מלאה וגדושה בחפצי ערך ובשטרות כסף, הולצה משברי האניה "טיטניק". ונחשבת ל"אוצר" הראשון שנמשה מן האניה אשר טבעה באפריל 1912, תוך אובדן חייהם של יותר מאלף וחמש מאות בני אדם.

המזוודה נתגלתה לצוותי החילוץ בירכתי האניה, והועלתה אל פני המים יחד עם כספת קטנה.

לדברי המחלצים הכילה המזוודה "אוסף של חפצי ערך וכל שברות כסף שקשה לאמוד את ערכם". המזוודה היתה במצב מעולה, על אף שהיתה שקועה במשך 75 שנה בעומק של קרוב ל־400 מטר מתחת לפני הים.

הכספת, מאידך, נראתה שבורה כולה, ולא נפתחה עדיין.

אנשי החילוץ אומרים, כי על המזוודה לא נמצאו שום תגי זיהוי, ועל כן אי אפשר להחזירה לקרובי קורבנות האסון. אולם הם הדגישו, כי התוכן המזוודה לא יימכר, אלא יהווה חלק מתצוגה שתוצג בהדרגה בכל חלקי תבל.

מוסקווה הודיעה אתמול: נפגשנו עם נציגים מישראל

הדובר הרשמי גנאדי גראסימוב לא ציין את זהות האנשים שניהלו את השיחות ורק קבע: "הפגישה נערכה בדרג טוב, בדרג נורמלי"

מוסקווה (ע"צ). הדובר הסובייטי הרשמי, גנאדי גראסימוב, אישר רק אתמול, כי נציגי משרדי החוץ של בריה"מ וישראל קיימו "בימים אלה" שיחות בבון בהקשר ההכנות לכינוס ועידה בין־לאומית לענייני המזרח הקרוב.

בעיות הקשורות בהסדר המשבר של המזרח הקרוב היו במרכז הדיונים, הוסיף ואמר הדובר, בלי שציין את זהות האנשים שניהלו את השיחות. "הפגישה נערכה בדרג טוב, בדרג נורמלי", אמר גראסימוב בהשיבו לשאלה.

הצד הסובייטי, ציין הדובר, אישר מחדש "את הגישה העקרונית של בריה"מ", דהיינו ש"יש להביא ליישוב גלובאלי וצודק של הסכסוך הערבי־ישראלי ושל הבעיה הפלשתינית על־ידי עריכת ועידה בין־לאומית לענייני המזרח הקרוב שתהיה בעלת סמכויות מלאות. ועידה מעין זו חייבת, אליבא דמוסקווה, לכנס "את כל הצדדים המעוניינים, ובמיוחד את ישראל ואת הארגון לשחרור פלשתין, וכן את המדינות המיוצגות דרך קבע במועצת הבטחון".

הנציג הסובייטי הביע את הדעה ש"כבר הראוי שממשלת ישראל תאזין לקול הקהילה הבין־לאומית ותסגל לעצמה עמדה קונסטרוקטיווית וריאליסטית ותפעל ללא דיחוי למען כינוס ועידה בין־לאומית".

עמדה ללא שינוי

הצד הסובייטי חזר גם על "עמדתו ללא שינוי" בעניין הסיכויים לחידוש היחסים בין מוסקווה ות"א. "התקדמות ביחסים אלה לא תהיה אפשרית אלא לאחר שהמשבר המזרח תיכוני ימצא את פתרונו", הטעים הדובר.

הסובייטים דחו גם את האפשרות שמשלחת קונסולארית ישראלית תבקר בבריה"מ "שם אין רכוש ישראלי ואף לא נמצאים אזרחים ישראליים היושבים בה דרך קבע".

קבוצה של מומחים קונסולאריים סובייטיים שוהה מאז אמצע יולי בישראל כדי "לפתור בעיות קונסולאריות הקשורות לשהותם של אזרחים סובייטיים בישראל וכן כדי להסדיר את המעמד המשפטי של נכסי דלא נויידי של בריה"מ בארץ זו".

גראסימוב רמז ששר החוץ הסובייטי אדוארד שווארדנאדזה עשוי להפגש עם עמיתו הישראלי שמעון פרס, לרגל האסיפה הכללית הקרובה של האו"ם. שני האישים נפגשו כבר בניו יורק ב־1985 ו־1986. אין להוציא מכלל אפשרות שתוכנית הפגישות של השר שווארדנאדזה עם עמיתיו ממדינות אחרות "תכלול פגישה עם נציג ישראלי" אמר הדובר בהשיבו לשאלה.

ערך את העמוד: ברוך שטירא

אל על — התחזית

	מעלות מינימום	מקס' מקס'	מצב	הטמפרטורות אתמול	
אמסטרדם	13	22	ב"ח	8	15
אתונה	25	30	נאה	21	35
בוקארשט	18	25	גשם	-	-
בריסל	13	24	מ"ח	12	25
וינה	17	22	גשם	16	25
ז'נבה	17	25	נאה	15	26
לונדון	16	28	ב"ח	17	28
ליסבון	16	27	ב"ח	19	35
מדריד	23	35	בהיר	20	35
ניו־יורק	21	32	נאה	15	28
פאריס	18	28	נאה	18	28
פרנקפורט	14	24	נאה	12	34
ציריך	15	24	נאה	-	-
קהיר	21	32	בהיר	22	34
קופנהאגן	11	19	נאה	14	19
רומא	24	30	נאה	20	35
שטוקהולם	13	19	ב"ח	17	20

EL AL אל על

למכירה
מגרש בפתח — תקווה

גוש: 6365, חלקה: 17, כוללת שטח של כ־18.5 דונם. כולל מבנים, כ־ 5.000 מ"ר.
900 אמפר חשמל כ־6.000 מ"ר אספלט.
הציוד והמבנים הניתנים לרכישה מותאמים כרגע ליקב.
בהצעות רציניות בלבד. לפנות לטל. 03–9226231 בשעות העבודה.

יקבי המורתף

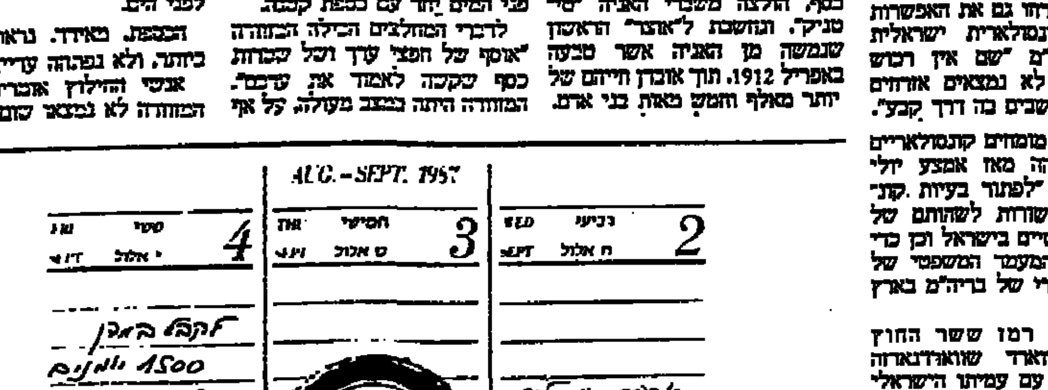

למורים וחיים חלפון
מזל טוב
לנישואי **בנכם**
הארץ

האפיפיור שלח מכתב לאיש כמורה בכיר בארה"ב:

"כשאנו מהרהרים בשואה אנו רואים כמה איומות התוצאות של אי־אמונה"

"אין כל ספק שסבלות היהודים הם עניין לצער כן לכנסיה, בייחוד כשאנו חושבים על האדישות והדחיה, שפילגו בנסיבות היסטוריות מסויימות יהודים ונוצרים" ● פרשנים רואים במכתב ניסיון לפייס את יהודי ארה"ב לאחר פגישת האפיפיור עם ולדהיים

האפיפיור בפגישתו עם ולדהיים (תצלום: אי־פי)

שירות הניו־יורק טיימס

האפיפיור יוחנן־פאולוס השני כתב לאחרונה מכתב נרגש על סבלם של היהודים בימי השואה. המכתב הופנה אל איש־כמורה בכיר בארה"ב. פרשנים רואים במכתב ניסיון לפייס את יהודי ארה"ב, בעקבות פגישתו עם נשיא אוסטריה, קורט ולדהיים. האפיפיור עומד להיפגש בעוד שבועיים עם מנהיגים יהודיים לדון במתח החדש ביחסי היהודים עם הכנסיה.

יוחנן פאולוס השני יבקר בחודש הבא בארה"ב ומלכתחילה נקבעה לו פגישה במיאמי עם מנהיגי הקהילה היהודית האמריקאית. התעורר החשש, שהיהודים יחרימו את הפגישה בגלל פרשת ולדהיים.

במכתב החדש אל הארכיבישוף ג'ון מיי, נשיא ארגונם של הבישופים הקתוליים בארה"ב, כותב האפיפיור: "בלב מלא תקווה בלתי פוסקת וכבוד עצום בוחנים אנחנו, הנוצרים, את נסיון ההשמדה, המזעזע, השואה, שידעו היהודים בימי מלחמת העולם השניה, ואנחנו מנסים לתפוס את משמעותו האותנטית, הספציפית והאוניברסאלית". המלה "שואה" מופיעה במכתב האפיפיור בעברית.

במקום אחר במכתב, המשתרע על פני שלושה עמודים, אומר האפיפיור: "אין כל ספק שסבלות היהודים הם עניין לצער כן בשביל הכנסיה הקתולית, בייחוד כשאנחנו חושבים על האדישות, ולפעמים על הדחיה, אשר — בנסיבות היסטוריות מסוימות — פילגו את היהודים ואת הנוצרים. ואמנם זה מחזק את נחישות החלטתנו לשתף פעולה לטובת צדק ושלום אמת".

ראוי לציין, כי בקרב היהודים היתה לאחרונה תרעומת על כמה מהלכים של האפיפיור. אחד מהם היה הקדשתה של אדית שטיין, יהודיה גרמניה, אשר הפכה לנזירה נוצריה, ונספתה באושוויץ. השני — בביקור במחנה ההשמדה מיידאנק בפולין נמנע האפיפיור מלהזכיר לא מכבר, שרוב הקרבנות במחנה היו יהודים.

לפני שבועיים גילו מנהיגים יהודיים, שהאפיפיור הסכים לפגוש אותם בוואתיקן, כדי לדון בשורה של עניינים, ובכללם ביקור ולדהיים, השואה והימנעות הכנסיה מלהכיר במדינת ישראל. הפגישה, שהוקצו לה שעה וחצי, תתקיים באחד בספטמבר, במעון הקיץ של האפיפיור, לא הרחק מרומא.

מנהיגים יהודים בארה"ב הגיבו בחום על מכתב האפיפיור. הרב פרס [illegible] נוכל לשלום. אלי ויזל, אמר, כי הוא מלא "קורת רוח". נשיא מועצת בתי הכנסת באמריקה, גילברט קלאפרמן, אמר, כי "הוותיקן עומד עכשיו על סף בדיקה ישירה של המשמעויות המלאות" של השמדת היהודים.

להלן קטעים ממכתב האפיפיור אל הארכיבישוף ג'ון מיי מסט' לואיס, מיזורי, נשיא הוועידה הלאומית של הבישופים הקתוליים בארה"ב:

"במסעותיי, בפגישותיי ובפסיקותיי, במהלך שנות אפיפיורותי, אני מנסה ללא הרף לפתח את יחסינו עם היהודים ולהעמיק אותם, שהלא הם "אחינו הבכירים לאמונת אברהם".

ככל שאנחנו מנסים, בציפיותנו אהבה, להעמיק את באמונתנו לאלוהי הברית, הבורא והמושיע, ומהיהודים בתפילותינו בתכניתו הנפלאה לישועה ולאהבת רעינו כמו היו אנו עצמנו, כך מעמיקים שורשי הדרשיה בינינו, ומתרבות תוצאותיה.

כפי שאמרתי לאחרונה בוורשה, בדיוק בגלל הנסיון המחריד הזה של השואה עומדים עכשיו עם ישראל [illegible] לעיני הכנסיה, לעיני כל, העמים וכל הארצות, [illegible]

[illegible] פני הזיכרון הברור של ההשמדה, כפי שמזכירים לנו הניצולים וכל היהודים החיים עכשיו, וכפי שאנחנו חוזרים ופוגשים בנוסח ההגדה של פסח, כפי שנוהגות לעשות כיום המשפחות היהודיות, על פני הזיכרון הזה אין איש רשאי לעבור בשתיקה של אדישות.

"הבוז לאדם בצלם"

כשאנחנו חוזרים ומהרהרים בשואה, אנחנו רואים כמה איומות התוצאות של היעדר אמונה באלוהים ושל הבוז כלפי האדם אשר נברא בצלמו. כל זה מעורר אותנו לעודד את העיון ההיסטורי והדתי הנחוץ במאורע הזה, הנוגע כיום לכל האנושות.

ברוח שלום וסולידאריות־אחים אוניברסאלית אני מוכן לחזור באוזניכם, ובאוזני הקהילה היהודית האהובה בארה"ב על קריאת השמחה של הנביאים, "שלום", שהעולם כולו ממתין לו. אני מביע את התקווה, שהשלום יבוא כמים של מים חיים [illegible] של ירושלים, ויתקיים מה שאמר הנביא זכריה "והיה ה' למלך על כל הארץ, ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד".

אנשי דת מוסלמיים יוכרו כעובדי מדינה

מאת עטאללה מנצור, סופר הארץ בגליל

משרד הדתות הסכים להעסיק את כל אנשי השירותים הדתיים המוסלמים כעובדי מדינה, על פי תווה מיוחד, למשך חמש שנים, לחתום אתם על חוזה קולקטיווי ולשלם את שכרם על פי התקשי"ר וההסכמים הקיבוציים. על כך סוכם בפגישה בין נציגי העובדים ומנכ"ל משרד הדתות, זבולון אורלב.

וכרוך הדברים שנחתם קובע כי תנאי שכרם של אנשי הדת המוסלמים ייקבע תוך חודש ימים ובעקבות חתימת הסכם זה תבוטל התביעה למתן פסק דין הצהרתי התלויה ועומדת בפני בית הדין האיזורי לעבודה בנצרת.

סופר "הארץ" בגליל מציין כי בישראל כיום למעלה ממאתים אנשי דת מוסלמים המקבלים שכר כעובדים זמניים ממשרד הדתות. ביניהם כאלה המועסקים בתנאים אלה עשרות שנים. לפני מספר חודשים פנה ועד עובדים אלה לבית הדין האיזורי בתלונה נגד משרד הדתות.

ערכה את העמוד: עדה ארושטי

חוגים מקורבים לחקירת הפרשה האיראנית בארה"ב:

"ישראל מכרה נשק לדרא"פ שהועבר לקונטרס על פי תכנית אמריקאית"

ארה"ב ביקשה ב־'84 מדרום אפריקה לסייע לקונטרס באמצעות מדינה שלישית ובתמורה העבירה לה מידע מודיעיני על ממשלת אנגולה

מאת צבי בראל

וואשינגטון (מיוחד ל"הארץ"). נציגים של הממשל האמריקאי ביקשו ב־1984 את סיועה של דרום אפריקה לקונטרס בניקראגואה. בתמורה לסיוע זה היה הממשל מוכן להעביר מידע מודיעיני לדרום אפריקה על ממשלת אנגולה.

על פי התכנית, שנחשפה במסמכים שהוגשו במהלך חקירת הפרשה האיראנית, אורגנה בממשל תכנית על פיה תממן דרום אפריקה עבור הקונטרס אימונים ורכישת נשק ממדינה שלישית.

זהותה של מדינה שלישית זו לא נחשפה, אך חוגים מקורבים לחקירה מסרו, כי ישראל היתה אחת המדינות שנבנו מהסדר זה, וכי ויליאם קייסי היה האיש שקשר את הקצוות בין ישראל לממשלת בותה בנושא זה". המקורות הוסיפו, כי בדרך זו יכלה ישראל לטעון, כי אינה מוכרת את הנשק באופן ישיר לקונטרס, אלא לדרום אפריקה.

על פי המסמכים שנחשפו עולה עוד, כי תכנית ההסתייעות בדרום אפריקה "בושלה" על יד ראש הסי־איי־איי לשעבר, ויליאם קייסי. עיקרה הבא לידיעת שר החוץ שולץ שאישר אותה גם הוא. מסמך אחר מגלה, כי ב־1985 נודע לסי־איי־איי, כי קבוצת המורדים בראשותו של אידן פסטורה בניקראגואה קיבלה כ־80 טונות של ציוד צבאי מדרום אפריקה. לא ברור אם משלוח זה היה על דעת הממשל או במסגרת "מעללי אולי נורת' וויליאם קייסי".

נכשל מו"מ נוסף בין טייסי אל על להנהלה

סוכם כי שני נציגים יאספו נתונים על תנאי העסקת טייסים בחברות זרות ובנושא העלאת גיל הפרישה ל־65

מאת זהר בלומנקרנץ

ישיבת משא ומתן נוספת בין ההנהלה לטייסים בחברת התעופה "אל על" על הסכם עבודה הסתיימה אתמול ללא תוצאות. נודע, כי לאחר שיחות שנמשכו כשעה וחצי בלבד, בראשותו של המפרק, עו"ד עמרם בלום, קמו נציגי ועד הטייסים ואמרו, כי מבחינתם מוצו השיחות וכי אם יהיה לנציגי ההנהלה דבר מה לחדש, שיתאמו איתם פגישה נוספת בשבוע הבא.

סוכם, כי שני נציגים יאספו נתונים לגבי תנאי העסקתם של טייסים בחברות תעופה זרות אחרות ולגבי נושא העלאת גיל פרישתם ל־65. מנכ"ל החברה, רפאל הר לב, התבטא אתמול בפגישה, כי לגבי נושא זה, "ייעשה מאמץ לסיים במהירות את המשא ומתן להגיע לסיכומים חיוביים עם הטייסים.

בקרב טייסים בחברה שררה אתמול תרעומת ביחס לכוונת משרד התחבורה להפקיע מידיה שני קווי תעופה ליוון ולתורכיה ולהעבירם לידי חברת התעופה "ארקיע". בשיחות לא רשמיות הוצע, כי על כל קו אשר יילקח מהחברה תפסיק החברה בתגובה מרצונה להפעיל קו תעופה אחר דוגמת הקו לדרום אפריקה. לדברי אחד מהטייסים, "בני הקווים לאתונה ולאיסטנבול אינם רווחיים והוא חושש שבעוד שנה תורדש ארקיע להעביר לה ויכיון להפעיל קו תעופה רווחי ליעד אחר.

פועלים בשבילי - זה החשבון עיקרי

"כי רק בפועלים אני יכול לקנות ולמכור פח"ק גם כשהבנקים סגורים וליהנות מריבית יומית גבוהה"

קשר בראל

התפ"ס בוטל. במקומו בא הפח"ק.
בבנק הפועלים קוראים לו פר"י: פקדון ריבית יומית. כסף פנוי שיש לי למספר ימים אני מכניס מיד לפר"י. כך אני נהנה מריבית יומית שוטפת עד שאזדקק לכסף.
אני מנהל את חשבון הפר"י שלי בבנק הפועלים, כי רק בבנק הפועלים אני יכול לקנות, למכור ולברר את יתרת החשבון-בכל אחד ממכשירי הבנק-קט, בכל שעה משעות היום והלילה.
יתרון נוסף - על הפקדות באמצעות הבנק-קט אני מקבל אוטומטית תוספת ריבית.
עוד סיבה שפועלים בשבילי זה חשבון עיקרי.
זה פשוט יותר נוח ויותר כדאי.

בוא גם אתה לנהל את החשבון העיקרי שלך בבנק הפועלים ותראה איך פועלים טוב יותר, בשבילך.

בוא ותראה איך פועלים טוב יותר
בנק הפועלים בע"מ

ניידת לאיתור חולי איידס בת"א תופעל תוך כשבועיים

תושבי שכונת באר שבע ביפו הציתו את המקום בו תוכננה מרפאת קבע לחולי איידס ומחלות מין אחרות ● גם שכונות אחרות בעיר התנגדו לביקור קבוצות הסיכון בשכונתם

מאת חיים הנדוורקר, סופר "הארץ" בתל אביב

הנהלת עיריית תל־אביב החליטה אתמול להפעיל ניידת לאיתור חולי איידס ונגועים במחלות מין אחרות ונראה כי תוך כשבועיים תחל הניידת לפעול.

יו"ר האגף לרפואה ציבורית בעיריית תל־אביב, חביבה אבי גיא, המטפלת בנושא זה במחצית השנה אמרה כי הניידת שתופעל במכולה שנהפכה למרפאה, תפעל בשעות הבוקר ואחר הצהריים ותתמקד באזורים בהם יש נוכחות של בעלי סיכון גבוה ללקות במחלות אלה דוגמת חוף תל ברוך וגן העצמאות.

בהנהלת עיריית תל־אביב לא עברה ההחלטה בלי התנגדות. אריה קרמר איש הליכוד טען כי "אסור לעירייה להכנס לזה ואם נכנסים לזה לא יודעים איך יוצאים מזה". לדבריו, פעולה כזאת צריכה לבצע המדינה ולא העירייה. אולם בסופו של דבר נדחתה תביעתו.

אנשי הרפואה העוסקים בנושא העדיפו כי תוקם מרפאה קבועה לאיתור חולי איידס ושאר מחלות המין ומחלות נגרות אחרות. אולם המקום שנבחר לשמש מרפאה ברחוב באר שבע ביפו הוצת על ידי תושבי השכונה, שהתנגדו לביקור קבוצות הסיכון הללו בשכונתם. גם בשכונות אחרות בעיר הובעה התנגדות להקמת המרפאה בהן. לפיכך הוחלט להקים את הניידת "איידס נע" לניסיון למשך חצי שנה.

בסך הכל הוקצבו לפרוייקט 306 אלף ש"ח בשנה. משרד הבריאות הודיע כי לא ישתתף בסיוע לתכנית. הבדיקה עצמה תהיה חינם. למשלם הארנונה בתל־אביב תעלה בדיקה 174 ש"ח. היעד הראשון של הניידת יהיה בדיקה של כ־300 איש המהווים קבוצת סיכון גבוהה.

הקונגרס היהודי: חקירת עברו של ולדהיים — הונאה

ניו־יורק, (ע"צ). מה שמתואר כוועדה בינלאומית לחקירת עברו של הנשיא קורט ולדהיים, שעל הקמתה הודיעה אוסטריה בינוי, אינו אלא "מעשה הונאה" — נאמר בהודעה שפורסמה השבוע על ידי הקונגרס היהודי העולמי בניו־יורק. המשימה היחידה שהוטלה על ועדה זו, נאמר בהודעה, היא "לטהר את העבר הנאצי של ולדהיים ולאשש את מסכת השקרים המכוערת שהשמיע".

הקונגרס היהודי העולמי מצטט הצהרה שהשמיע מי שעומד בראש ועדה זו, מאנפרד ראוכנשטיינר, ששיבח פושע מלחמה הידוע לשמצה.

"אין זה מקרה שממשלת אוסטריה ממנה ועדה אשר שוללת במתכוון השתתפות משפטנים הי' מורכבת מחוקרים שאף אחד מהם לא שירת אי פעם בבית משפט לפשעי מלחמה", נאמר בהודעה.

סנאטורים אמריקאיים במסיבת עתונאים במוסקווה:

ארה"ב תסיר הגבלות סחר עם בריה"מ רק אם תגדל ההגירה

הגידול בהגירה לשנה זו אינו מצדיק הפחתת המכסים על מוצרי יצוא סובייטיים

(רויטר־עתים). שלושה סנאטורים אמריקאיים אמרו היום כי קונגרס ארה"ב לא יסיר את ההגבלות על הסחר עם בריה"מ, אלא אם תגדיל מוסקווה במידה משמעותית את מספר אשרות היציאה הניתנות ליהודים ולאחרים המבקשים להגר. הדמוקרטים דניאל מויניהאן מניו יורק, פול סארבאנס ממרילנד וטרי סאנפורד מצפון קרולינה, ציינו כי הגידול בהגירה לשנה זו אינו מספיק, כדי להצדיק הפחתת המכסים על מוצרי יצוא סובייטים בארה"ב.

שלושת הסנאטורים, שהשתתפו במסיבת עתונאים במוסקבה, הביעו עם זאת אופטימיות באומרם שהסנאט עשוי לאשר חוזה אמריקאי־סובייטי לאיסור טילים גרעיניים לטווח בינוני, אם הצהרות של שתי המדינות המנהלים משא ומתן בז'נבה יגיעו לידי הסכם בנושא זה.

הסנאטורים, שאליהם נילווה הרפובליקאי מיץ' מקקונור מקנטאקי, ניהלו במהלך שבוע זה שיחות במוסקווה עם שני חברים זוטרים של הפוליטביורו ועם פקידים סובייטים אחרים על מכלול שאלות, כולל סיכסוכים אזוריים, הסחר הדו־צדדי בין ארה"ב ובריה"מ וזכויות האדם.

במסיבת העתונאים נשאל מויניהאן אם ישקול הסנאט לבטל את תיקון ג'קסון - ואניק, תוספת לחוק הסחר משנת 1974, המטיל מכס מיוחד בשיעור 10 אחוז על מוצרים סובייטיים המגיעים לארה"ב, אם תאפשר מוסקווה למספר רב יותר של אנשים להגר משמה.

על כך השיב הסנאטור מניו יורק: "כן. . . אם תתחדש ההגירה בקנה מידה נרחב של אלה המבקשים לצאת".

בריה"מ מסרה כי כ־15,000 מבין אזרחיה הורשו להגר במהלך שנה זו, יותר מפי שניים ממספר המהגרים בכל שנת 1986.

מויניהאן הזכיר את העובדה כי 51 אלף היגרו ב־1979. הוא סבור כי למעלה מ־400 אלף ייצאו מגבולות בריה"מ עתה, אם יקבלו אשרות. (ע"ד)

طبق الأصل

[illegible] الأصل

REAL ESTATE OPPORTUNITY FOR INVESTMENT IN – BONN – WEST GERMANY!
EITHER TO SELL OR EVENTUAL EXCHANGE WITH PROPERTIES IN TEL-AVIV.
YEAR OF CONSTRUCTION 1975
BUILDING PLOT WITH 47 FLATS TOTALLING 3324 m² (WITHOUT CELLAR), 35 GARAGES
12 UPPER, 23 LOWER –
COMPETION WINNING DESIGN!
PRICE: 6.3 MIO. DM
CHEAP MORTGAGE TRANSFERABLE:
2.130.000.- DM at 8.5% p.a
2.450.000.- DM at 0.5% p.a
CURRENT RENT RECEIVABLE 547.000.- DM p.a
EXCLUDING HEATING, FREQUENT RENT REVIEWS!
OTHER PROPERTIES AVAILABLE IN MUNICH WEST GERMANY
FOR/DETAILS PLEASE WRITE TO CHIFFRE: 1334 -
TEL AVIV (351955)

גלגל הבורסה / יהודה שרוני

הוחרפו הירידות

שבוע המסחר בבורסה הסתיים אתמול בהוחרפת מגמת ירידות השערים שהסתמנה השבוע. מדד המניות הכללי ללא בנקים ירד בסיכום השבועי ב–3.15 אחוזים. השבוע שהחל באופטימיות רבה שנבעה מפרסום המדד הנמוך יחסית, נמשך במגמה של ירידות חדות. ירידות השערים היו בעיקר בניירות ערך דלי המחזורים, בעוד שבכבדות כמעט ולא מתבצעות עסקות. עקב כך, מחזורי המסחר במניות הופשיות ירדו בימים האחרונים לשפל של 5.7 מיליון שקל שלא היה כמותו מתחילת השנה. בבורסה לא יודעים להסביר מדוע קיים חוסר העניין בשוק המניות, חרף העובדה שהנתונים המאקרו־כלכליים לעליית השערים, ובכלל זה פידיון הבנקאיות באוקטובר, קיימים מזה תקופה ארוכה. התנהגות הרווחת היא שרק מהגיע אמיתי בשוק, תוך גידול בהיקפי המסחר, עשויים להביא בסופו של דבר את התפנית המיוחלת.

הבנקאיות ללא שינוי

חוסר העניין בבורסה פקד אתמול גם את המניות הבנקאיות, שם נקלטו הביצועים במחזור מסחר של 1.6 מיליון שקל בלבד. היסוף בשקל לעומת הדולר שהיה ביומיים האחרונים, הביא להתקרבות רמת התשואה לפידיון ל–10 אחוז.

	תשואה שנתית דולרית ב־%
בל"ל 0.1	10.59
הפועלים ש	10.45
אי.די.בי. רג	10.42
דיסקונט א	10.71
המזרחי ש	10.86

אגרות החוב במרכז ההתעניינות

חוסר ההתעניינות בשוק המניות, שב ומעלה לכותרות את שוק אגרות החוב. בנק ישראל גייס אתמול 30 מיליון שקל, כשלאגרות נרשם ביקוש כולל של 102 מיליון שקל, והם נמכרו מעל למחירי המינימום. יש לציין כי רמות התשואה לפידיון באגרות החוב נמוכות ביותר, ר באחרונה מסתמנת תופעה לפיה גופים מוסדיים מוכרים באג"ח, ומפקידים את התמורה בפקדונות צמודים ארוכי טווח, המעניקים תשואה גבוהה הרבה יותר.

	מדד	שינוי יומי ב־%
מדד מניות כללי	126.71	−0.52
כללי ללא בנקים	130.99	−0.70
מדד אג"ח כללי	117.41	+0.01
אג"ח צמוד מדד	116.74	+0.07
אג"ח צמוד מט"ח	119.91	−0.79

האם הפעילות קשורה לפדיון הבנקאיות?

אחדים מהסוחרים סבורים כי גיוס ההון הנמוך מהפוטנציאל האפשרי, נועד להביא בסופו של דבר להורדת רמות התשואה, ואת כדי להוזיל את עלות מיחזור החוב הפנימי בעת פדיון הבנקאיות. בנק ישראל נוטל אחריות גדולה, סבורים אותם גורמים, משום שלדעתם עלול להיווצר מצב שבתשואות נמוכות, הציבור הרחב יגלה נכונות מעטה בלבד לרכוש את אגרות החוב.

הצלחה לדיסקונט השקעות

חברת דיסקונט השקעות ביצעה שלשום בהצלחה את גיוס ההון באגרות חוב הניתנות להמרה וכתבי אופציה. לניירות הערך נרשם ביקוש של פי 2.5, והם נמכרו במחיר 132 שקל ליחידה לעומת מחיר מינימום של 123 שקל. לאגרות החוב צמודות המדד הנסחרות ב' בורסה, נרשם אתמול ביקוש כולל של 12 מיליון שקל, שסופק בעליות מתונות. אגרות החוב בעלות בריית ההצמדה הכפולה, עלו עד 3 אחוזים.

הודעות בורסה

● ריים מנהלים מגעים למכירת נכסים מקרקעין של חברת כת. המתווה 10 אחוז מהרכוש הקבוע בחברה.

● הילן העבירה לבורסה טיוטת תשקיף לגיוס 1.77 מיליון שקל.

לוחפון בכרטיסי אשראי
מודעות משפחתיות ולוח
לוח העיר
292777

שף נאמנות
בלומה
כלל
ניהול תיקי השקעות ניהול קרנות נאמנות בע"מ

שערי קרנות הנאמנות

הקרן	מחיר יחידה	מחיר פדיון	השינוי נקודות	השינוי אחוזים
אב	5519.13	5499.84	−23.03	−0.42
אבוקה	520.85	510.69	−2.56	−0.50
אגוז	251.66	250.59	−0.75	−0.30
אדיר	1700.07	1666.89	−4.67	−0.28
אדם	2746.50	2693.50	−13.72	−0.51
אופיר	1969.17	1931.05	−2.24	−0.12
אור	452.19	442.85	−1.61	−0.36
אורין	148.63	147.90	−0.48	−0.32
אורלי	279.08	277.11	0.14	0.05
אורן	802.51	798.64	−1.71	−0.21
אייל	3935.88	3860.23	−11.00	−0.28
איריס	5595.59	5473.44	−15.24	−0.28
איתן	761.43	746.31	−0.07	−0.01
אלון	605.22	601.68	−0.79	−0.13
אלמוג	682.86	669.53	0.51	0.08
אליטם	104.46	102.12	−0.24	−0.23
ארז	366.25	361.80	−1.83	−0.50
אש	178.94	175.04	−1.56	−0.88
אשל	181.35	180.50	−0.38	−0.21
אתרוג	253.81	252.68	−0.61	−0.24
בדולח	2646.33	2595.71	−15.11	−0.58
ברוש	553.21	550.68	−3.01	−0.54
ברק	543.87	541.35	−3.10	−0.57
ברכה	316.95	310.84	−1.03	−0.33
גביש	1595.56	1564.76	−2.49	−0.16
גבע	1117.37	1101.04	−1.35	−0.12
גורן	444.02	435.68	0.02	0.00
גיא	10219.50	10068.02	−25.25	−0.25
גיל	3412.71	3349.81	−7.25	−0.22
גלית	633.11	625.44	−0.45	−0.07
הדובדבן	408.26	406.24	−1.65	−0.40
הפיסגה	513.91	503.87	−0.99	−0.20
זהב	244.71	243.26	−1.23	−0.50
זורין	1528.99	1500.72	0.12	0.01
[illegible]	269.56	[illegible]4.61	−0.7[illegible]	−0.27
דליה	591.56	[illegible]1.12	−0.8[illegible]	−0.15
דרור	365.04	[illegible]8.46	−2.88	−0.74
דגל	447.11	445.25	−2.59	−0.58
הדס	416.81	412.86	−4.08	−0.98
הוד	543.58	534.32	−0.31	−0.06
זהבית	2723.22	2661.94	−4.11	−0.15
זוהר	21041.27	20732.70	−37.64	−0.18
זיו	19543.27	19257.69	−53.15	−0.28
זמיר	542.35	531.77	−2.64	−0.49
חוחית	165.52	161.88	−1.17	−0.72
חליפין	136.07	135.48	−0.03	−0.02
חלמיש	217.51	213.35	0.08	0.04
חן	145.53	144.95	−0.04	−0.03
טופז	1496.06	1464.14	−5.16	−0.35
טל	6217.36	6151.69	−2.30	−0.04
יובל	441.12	435.93	0.36	0.08
יהלום	2546.47	2497.54	−7.50	−0.30
יסודות	404.60	400.98	−3.38	−0.84
יערה	437.95	428.63	−0.04	−0.01
כוכב	364.70	357.66	−1.67	−0.46
כחל	140.71	137.95	−0.36	−0.26
כלנית	651.03	639.53	−1.18	−0.18
כספית	264.18	261.62	−0.75	−0.29
כרמל	152.93	149.82	−0.16	−0.11
כתר	1224.18	1200.12	−0.94	−0.08
להב	4870.43	4780.28	−9.94	−0.21
למשקיע	123576.72	121595.92	29.37	0.02
לפיד	428.66	420.29	−1.36	−0.32
לטם	1871.00	1833.33	−1.30	−0.07
לשם	351.29	349.68	0.92	0.26
מבחר	1301.41	1276.39	−0.83	−0.06
מגמה	3808.98	3773.67	−7.49	−0.20
מגד	262.87	259.08	−2.25	−0.86
מונין	3736.90	3702.34	−9.20	−0.25
מזל	403.01	399.47	−0.43	−0.11
מור	2008.81	1979.83	−11.96	−0.60
מורן	934.41	925.69	−1.81	−0.20
מטה	26818.37	26388.59	−184.22	−0.69
מיתר	1009.51	990.04	−2.39	−0.24
מעוף	4795.96	4704.78	−14.16	−0.30
מעיין	771.69	756.92	−1.16	−0.15
מקשה	358.05	354.65	0.42	0.12
משכית	151[illegible]	1485.85	−6.6[illegible]	−0.[illegible]
[illegible]	[illegible]	119.53	0.0[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]2.31	1277.17	−1.99	[illegible]
[illegible]	29023.19	28599.30	−63.25	−0.22
נסיך	333.33	330.99	−2.17	−0.65
נמע	523.08	512.38	0.22	0.04
ניר	6676.77	6581.88	−104.31	−1.56
סביון	677.82	665.64	−1.53	−0.23
סגולה	139.91	137.13	−0.14	−0.10
סלע	353.68	346.83	0.35	0.10
סנונית	516.16	506.05	0.14	0.03
סער	408.08	400.62	−0.93	−0.23
ספיר	187.31	186.36	−0.72	−0.38
עדיף	389.69	385.32	−1.19	−0.31
עידית	848.37	832.13	−4.09	−0.49
עידן	491.00	484.05	−0.17	−0.04
ענבר	1306.86	1280.09	−5.15	−0.40
ענה	2591.74	2571.31	−10.64	−0.41
עפרוני	482.60	471.98	−0.02	−0.00
ערבון	137.79	137.28	−0.24	−0.17
פיא	1747.17	1713.43	−5.41	−0.31
צבר	590.90	579.28	−2.44	−0.42
צופית	504.22	494.36	−2.66	−0.54
צוק	124.17	123.68	0.25	0.20
צמיר	1096.60	1074.30	−2.23	−0.21
צבירה	557.44	549.61	−1.51	−0.27
צמרת	1919.29	1882.40	−3.81	−0.20
קלע	2400.27	2388.27	−6.64	−0.23
רונית	19027.59	18872.83	−130.31	−0.69
רימון	128.80	128.56	−0.09	−0.07
רקפת	822.35	808.89	−1.29	−0.16
רשף	418.07	412.52	−1.94	−0.47
שבים	436.04	427.63	0.30	0.07
שחם	347.66	339.81	−1.21	−0.35
שירה	462.35	459.34	−0.76	−0.17
שמיר	394.05	386.38	0.06	0.02
שנהב	873.47	861.22	−2.72	−0.31
שמש	946.31	923.74	−7.30	−0.78
שקד	183.04	182.17	−0.45	−0.25
תאנה	259.29	258.31	−0.90	−0.35
תדהר	592.38	589.43	−2.91	−0.49
תירוש	530.05	523.64	−0.28	−0.05
תמר	230.13	229.20	0.19	0.08
תמה	192.[illegible]	191.33	−0.18	−0.09
תרשיש	1493.83	1464.09	4.77	0.33
תשרי	513.97	512.12	0.79	0.15

שערי אגרות החוב

3% מלווה מדינה (הצמדה 100%)

סדרה	שער	שינוי
3601	39848	+16
3602	36749	+15
3603	34176	+11
3604	31261	−124
3605	28522	−117
3606	26859	−113
3607	24958	−356
3608	23607	−346
3609	22476	−338
3610	20968	−616
3611	19602	−548
3612	19216	+7
3613	18166	−26
3614	17664	−66
3615	16280	−51
3616	15294	+70
3617	14545	+11
3618	13704	+32
3619	12456	+45
3620	11825	+5
3621	11170	−90
3622	10109	−31
3623	9495	−30
3624	8941	−29
3625	8194	+7
3626	7582	+7
3627	7854	+6
3628	6599	+15
3629	6185	+14
3630	5849	+15
3631	5324	+2
3632	5013	+2
3633	4737	+2
3634	4195	+25
3635	3968	+28
3636	3822	+21
3637	3563	+9
3638	3318	+8
3639	3038	+8
3640	2561	−5
3641	2220	−4
3642	1991	−5
3643	1728	−4
3644	1540	+4
3645	1389	+4
3701	1148	+1
3702	896.8	−27.6
3703	780.6	+0.5
3704	668.6	+0.2
3751	363.3	+3
3752	142.5	+0.3
3753	136.8	+0.3
3901	133.6	−1.7
3902	129.2	−1.6
3903	128.3	−1.6
3904	126.3	−1.6
3754	127.4	+0.4
3755	122.8	+0.4
3756	118.5	+0.4
3757	116.3	+0.4
3758	115.3	+1.6
3759	115	+1.6
3760	113.3	+1.5
3761	114.1	+1.6
3762	111.1	+1.5
3763	107.7	+1.4
3764	105.6	+1.4
3765	103.1	+1.4
3766	101.9	+1.4
3791	108.2	+1.6
3792	106.3	+1.6
3826	127	— —
3827	124.7	+0.1
3828	120.4	+0.1
3829	118.1	— —
3830	116.1	+0.5
3831	115.8	+0.5
3832	114.2	+0.5
3833	114.9	+0.6
3834	111.9	+0.5

4.25% שגיא

סדרה	שער	שינוי
4101	379.5	+0.1
4102	148.3	−0.3
4103	142.4	−0.3
4104	141.9	−0.2
4301	141.9	−0.2
4302	135.4	+0.1
4303	134.5	— —
4304	132.5	+0.1
4105	117.2	+0.1
4106	114.1	— —
4107	110.7	+0.1
4108	108.8	+0.1
4109	106.2	−0.3
4110	104.9	−0.4
4201	132.1	+0.9
4204	123	+0.8
4205	120.7	+0.8
4206	118.1	−0.7
4207	117.8	−0.7
4208	116.1	−0.8
4209	116.8	−0.8
4210	113.8	−0.8
4211	110.4	−0.7
4212	108.7	−0.5
4213	106.2	−0.4
3214	195800	— —
3501	193000	+1201
3502	191000	+300
3503	169100	+800
3504	165100	+400
3505	160800	+310
3521	160400	+100
3522	155000	— —
3523	147300	— —
3524	146500	+100
3525	144000	+200
3526	141500	−2300
3527	140900	+200
3528	137250	— —
3529	136251	— —
3530	132695	— —
3531	133710	— —
3532	129050	+550
3533	136800	— —
3534	128400	— —
3535	126900	+200
3536	127100	+200
3537	127000	+400
3538	119500	+300
3539	119600	+400
3540	119000	+400
3541	114910	+410
3542	114000	+700
3543	109800	+1100
3544	108600	+400
3545	106000	+300
3546	106100	— —
3547	105800	— —
3548	103300	— —
3549	99600	— —
3550	100010	+10
3551	99800	+200
3552	92100	+100
3553	90700	+200
3554	91600	— —
3555	91200	+300
3556	87186	— —
3557	87400	+70
3558	87200	— —
3559	85900	— —
3560	79100	−700
3561	79300	— —
3571	78840	+158
3572	79300	−700
3573	80000	— —
3574	74500	−900
3575	73859	−802
3576	73718	−806
3579	68125	−785
3577	73002	−1478
3578	47484	−1376
3580	66323	+25
3581	68282	+25
3582	55641	+21
3583	51342	+54
3584	48859	+52
3585	46372	+51
3586	42629	+16
3588	42608	+15
3589	38987	+14
3587	43280	+16
3591	38562	+15
3592	38532	+15
3593	38488	+15
3590	38787	+15
3595	36931	+14
3594	33435	+14

5% מלווה פיתוח (בירה במלוה)

סדרה	שער	שינוי
2001	157300	— —
2002	157700	— —
2003	151700	— —
2004	152000	— —
2005	143500	— —
2006	145200	— —
2007	140700	+200
2008	139100	— —
2009	139700	— —
2010	139900	— —
2011	137800	— —
2012	138000	+2500
2013	136700	— —
2014	133900	— —
2015	133100	— —
2016	135100	— —
2017	130000	— —
2018	129800	— —
2019	130100	+500
2020	125929	— —
2021	126001	— —
2022	123800	— —
2023	125200	+2500
2024	115700	+200
2025	115600	— —
2026	115150	+100
2027	111400	— —
2028	113100	— —
2029	105400	+400
2030	108985	+8174
2031	103700	— —
2032	106400	— —
2033	96611	— —
2034	97000	— —
2035	96717	— —
2036	91000	−1999
2037	86000	— —
2038	84500	— —
2039	89500	— —
2040	81200	— —
2041	76910	— —
2051	77050	— —
2052	73000	— —
2053	80504	+2274
2055	74761	+2206
2054	72260	+23
2056	69100	+18
2057	69477	+19
2059	65425	+17
2058	68751	+1939
2060	63908	+1873
2061	40870	−1049
2062	37310	−986
2063	35594	−972

רמון

סדרה	שער	שינוי
7001	271.1	+3.5
7002	262.9	+3.5
7003	248.5	−5.8
7004	229.6	−5.5
7005	224.3	−0.8
7006	205.9	−0.9
7007	193.7	−3.7
7008	184.1	−5.5
7009	178.8	−9.3
7010	169.1	−4.7
7011	159.2	−2.8
7012	153.7	−2.7
7013	144.2	−2.7
7014	126.5	−5
7015	105.7	−1
7016	108.5	−1.1
7017	107.7	−1.1
7018	107.5	−1
7019	107.9	−1.1
7020	107.8	−1
7021	106.8	−1
7201	106.6	−2

גלבוע

סדרה	שער	שינוי
6101	13742	−176
6102	8339	+22
6103	7536	+14
6104	6895	−94
6105	6536	−90
6106	6281	−155
6107	6048	−151
6108	4412	−18
6109	4200	−17
6110	4128	−17
6111	3492	−84
6112	3388	−82
6113	2273	+1
6151	887.9	−19.9
6152	830.4	−19.1
6153	755	+11.1
6154	745.2	+11
6155	482.2	−1.7
6156	379.1	−3.1
6157	288.4	−1
6158	273.6	−0.9
6159	230.7	−0.8
6160	214.6	−2.2
6161	207.1	−2.2
6162	188.9	+1.8
6163	173.5	−0.6
6164	166.8	−0.6
6165	157.8	−1.9
6166	150.3	−2.2
6167	147.1	−2.1
6168	145.1	−2
6169	137.3	−2.2
6170	127.6	−0.6
6171	91.9	−1.8
6172	90.8	−1.7
6801	97.1	−1.3

אדמון

סדרה	שער	שינוי
2508	116.5	−0.3

צמודות זהב

סדרה	שער	שינוי
5 יהד	138.2	+2.7

100% מט"ח

סדרה	שער	שינוי
אל אפ	1380	— —
אלביט	219	— —
אלתא	1247	— —
אלסינט	2250	−18
מאיסקס	1085	−8
הדר 84	103.3	−0.2
הדר 85	415	— —
הכ היס	235.1	— —
דים הס	204	−0.6
כור	177	+3.5
כלל	470	−1
מגמ ר	198	— —
מגמ ם	276	— —
מגמ י	319.1	— —
דן	119	— —
סול בנ	162.7	— —
הימים	324	— —

מדד/מט"ח

סדרה	שער	שינוי
כלת.	147.7	+2.7
דים הס	137.7	+4.4
כור	133.7	+4
כלל	107.9	−0.1
23 דים	133.3	+3.5
אשא מ	143.4	+0.7
עוצמ ס	142.5	+8
משט ס	129.2	+1.2
לאומי	134.1	— —

שערי מטבע חוץ

20.8.87

המטבע	בנק לאומי מזומנים קניה	בנק לאומי מזומנים מכירה	בנק לאומי העברות והמחאות קניה	בנק לאומי העברות והמחאות מכירה	בנק הפועלים מזומנים קניה	בנק הפועלים מזומנים מכירה	בנק הפועלים העברות והמחאות קניה	בנק הפועלים העברות והמחאות מכירה	בנק דיסקונט מזומנים קניה	בנק דיסקונט מזומנים מכירה	בנק דיסקונט העברות והמחאות קניה	בנק דיסקונט העברות והמחאות מכירה	שער יציג	שינוי יומי
1 דולר	1.56	1.63	1.5980	1.6180	1.56	1.64	1.5975	1.6175	1.57	1.64	1.6000	[illegible]	1.6089	−0.0057
1 לישט	2.51	2.63	2.5800	2.6123	2.53	2.66	2.5800	2.6122	2.54	2.60	2.5867	2.6192	[illegible]	0.0026
1 מארק גרמני	0.85	0.89	0.8701	0.8810	0.85	0.89	0.8695	0.8804	0.85	0.90	0.8719	0.8829	[illegible]	[illegible]0017
1 פרנק צרפתי	0.25	0.27	0.2609	0.2641	0.25	0.27	0.2603	0.2635	0.25	0.27	0.2612	0.2645	[illegible]	[illegible]0005
1 גולדן הולנדי	0.75	0.79	0.7727	0.782	0.75	0.79	0.7716	0.7812	0.76	0.80	0.7744	0.7841	[illegible]	[illegible]0046
1 פרנק שווייצרי	1.02	1.07	1.0489	1.0620	1.03	1.08	1.0520	1.0652	1.03	1.08	1.0529	1.0662	1.0577	[illegible]0014
1 כתר שוודי	0.24	0.25	0.2491	0.2522	0.24	0.26	0.2489	0.2520	0.24	0.26	0.2490	0.2521	[illegible]	–
1 כתר נורבגי	0.23	0.24	0.2380	0.2410	0.23	0.24	0.2380	0.2410	0.23	0.25	0.2382	0.2412	[illegible]	[illegible]0003
1 כתר דני	0.22	0.23	0.2259	0.2288	0.22	0.23	0.2258	0.2287	0.22	0.23	0.2259	0.2287	0.2276	−0.0003
1 מרק פיני	0.35	0.37	0.3587	0.3632	0.35	0.37	0.3594	0.3638	0.35	0.37	0.3597	0.3643	0.3619	[illegible]0012
1 דולר קנדי	1.18	1.23	1.2065	1.2216	1.18	1.24	1.2030	1.2180	1.18	1.24	1.2066	1.2218	1.2142	[illegible]0015
1 דולר אוסטרלי	1.06	1.17	1.1362	1.1504	1.10	1.18	1.1367	1.1509	1.10	1.15	1.1369	1.1512	1.1448	−0.0044
1 ראנד דרא"פ	0.50	0.60	0.7734	0.7831	0.46	0.78	0.7739	0.7836	0.49	0.69	0.7768	0.7865	0.7798	[illegible]0001
10 פרנק בלגיים	—	—	0.4184	0.4237	–	–	0.4196	0.4249	–	–	0.4196	0.4248	[illegible]	−0.0010
10 שילינג אוסטריים	1.21	1.27	1.2399	1.2554	1.22	1.28	1.2397	1.2552	1.21	1.28	1.2398	1.2554	1.2471	[illegible]0017
1000 לירות איטלקיות	1.17	1.23	1.2024	1.2175	1.18	1.25	1.2034	1.2184	1.18	1.27	1.2014	[illegible]	[illegible]	[illegible]0013
100 ינים יפניים	1.08	1.13	1.1047	1.1186	1.08	1.14	1.1040	1.1178	1.09	1.14	1.1085	1.1227	1.1135	[illegible]0070

שערי מטבע בינבנקאיים

אתמול, צהריים, 20.8.1987 באירופה

מסירה מידית (ספוט)

לי"ש שטרלינג	$ ארצות הברית	1.6157/1.6167
לי"ש אה"ב	מרקים גרמניים	1.8360/1.8360
	פלורינים הולנדיים	2.0660/2.0670
	פרנקים שווייצריים	1.5195/1.5205
	פרנקים בלגיים	38.13/38.16
	פרנקים צרפתיים	6.1250/6.1290
	לירטות איטלקיות	1327.30/1328.30
	ינים יפאניים	144.30/144.40
לי"ש ב.	$ ארצות הברית	1.2619/1.2624

שער הזהב $ 457.40 אה"ב אונקיה לזהב

מסירה מאוחרת (פורוורד)

	$/לי"ש	פ"ש/$	מ"ג/$
1 ח'	1.6114/1.6125	1.5148/1.5161	1.8302/1.8315
3 ח'	1.6033/1.6046	1.5068/1.5082	1.8205/1.8220
6 ח'	1.5922/1.5936	1.4941/1.4957	1.8068/1.8082

הנתונים נמסרו על־ידי בנק דיסקונט לישראל בע"מ

שערי המניות

20.8.87

שם המניה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	הצע/ביקוש
בנקים שאינם נכללים בהסדר ההצמדה						
אתנה ש	21700		4			−4
הספנות 0.1	1750		2478			
הספנות א 0.5	1180		1751	−10	−0.9	−739
כללי לא בהסדר	18880		58			−69
בנק צבאכר' 1.0	—		—	הפסקת	מסחר	—
בנק צבאכר' 5.0	—		—	הפסקת	מסחר	—
פיבי 0.5	8762		485			−8
בנק בינלאומי 05	7816		754	−150	−1.9	−380
בנקים הנכללים בהסדר ההצמדה						
אידיבי רג 100.0	103500		295	−200	−0.2	−245
אידיבי ב 100.0	103350		3	+150	+0.2	+52
אידיבי בב א	635000	שב				
אגוד 0.1	77460		111	+348	+0.5	+206
דיסקונט ב	133100		27	+1100	+0.8	+78
דיסקונט א	131700		80	−1100	−0.8	−100
דיסקונט שה ב	15500	שב				
המזרחי ש	42400		421	−300	−0.7	−452
המזרחי מ	42800		93	+338	+0.8	+436
הפועלים מבב	96800					
הפועלים ש	70500		394	−213	−0.3	−779
הפועלים מ	70400		251	+70	+0.1	+269
כללי א 1.0	178200		40	−1400	−0.8	−37
כללי שה 7	8650					
בלל 0.1	44600		874	−231	−0.5	−933
בלל שה 11	16500		209	−300	−1.8	−257
מימון המזר 1.0	59500	שב				
מימון המזר 5.0	36800		84	+908	+3	+119
בנקים למשכנתאות						
ארזים 0.1	27655		28			
לאומימשכ' ש	9389		37			−87
לאומימשכ' מ	9352	שב				
כרמל ש	6500		237	+65	+1	+47
כרמל שה 1	4029		200	−11	−0.3	−500
בנין ב' 5.0	—		—	הפסקת	מסחר	—
פת משכ ש	2515		132	−40	−1.6	−237
משכן ב ש	3850		150			−53
עצמאות 0.1	20101			+101	+0.5	+8
טפחות מבכ ש	21000	שב				
טפחות רג ש	21450		85			
טפחות שה 1	10348	שב				
טפחות שה 2	5183		500	−10	−0.2	−444
יעמור 1.0	3267	קב		+155	+5	+2272
יעמור 5.0	2272	קב		+108	+5	+7917
מרב 1.0	8080		12	+88	+1	+10
מוסדות מימון						
שלמן אש	857		3380	−12	−1.4	−4324
התקלאות מבב א	220544	לב				
התקלאות מבב ג	186000	לב				
לאומי תעש' א ש	13150		25	−49	−0.4	−23
פתח תעש' מבב	172200	לב				
פת תעש' בב ג	435000	לב				
פת תעש' בב גג	257040	לב				
פת תעש' בב גגג	266000	לב				
פת תעש' בב ד	294000	לב				
פת תעש' בב דד	74545	לב				
מרכז קבלנים 5.0	933	תב	1505	−60	−6	−5135
תיירות בב	215000	לב				
כלל ליסינג 0.1א	19400		14	+200	+1	+67
כלל ליסינג 0.5ב	17517		17			−17
כלל ליסינג אגח	17499		8			−8
ביטוח						
איתן	150		2000	−6	−3.9	−9024
אדמ 0.1	1100			−5	−0.5	−120
אדמ א 0.5	712		120	+7	+1	+80
בטוח משנה 0.1	450		300	−10	−2.2	−170
בטוח משנה 0.5	225		2350			
הדר 1.0	230		4030	+2	+0.9	+5511
הדר 5.0	189		6454	−6	−3.1	−8197
הדר אפ סד 2	233					−6255
הפניקס 0.1	735		2117			−1915
הפניקס 0.5	670		1146	−10	−1.5	−589
המשנה־הראל 1.0	5497		9			−9
המשנה־הראל 5.0	4155		409			−9
מנורה 1.0	2173	שב				
מנורה 5.0	1628	תב	735	+148	+10	+1235
סהר ג 1.0	374		4960	−10	−2.6	−5230
סקורטס 0.1	1140		315	[illegible]	[illegible]	[illegible]
צור ש	288		2720	+1	+0.4	+9280
ציון החזקות 1.0	6025	תב	79	−669	−10	−82
ציון החזקות 5.0	1923		176			
המגה ש	290		5139	−3	−1	−7090
מסחר						
אינטר באנא 1 ש	2862		600	−58	−2	−1200
אינטר באנא 5 ש	951		10443	+26	+2.8	+9245
מאיר עזרא 1.0	930		1766	−30	−3.1	−766
מאיר עזרא אפ	720					−2000
אפ 4	299		11500	−7	−2.3	−14159
אגח 2	147		2500			+2500
קריסטל 1.0	836		630	−14	−1.7	−1544
רפק 0.1	20800					
רפק 0.5	11853		81			
כלל סחר	386		6935	−4	−1	−10105
שופרסל א 2.0	15839		87	−276	−2	−76
שופרסל ב 10.0	10195		186			−57
שירותים						
אמותא	349		9860	+3	+0.9	+1890
סבנות הספקה 0.1	620		1064	−32	−4.9	−1064
סבנות הספקה 0.5	224	תב	3673	−25	−10	−4303
קידר 0.1	1127		1660	−1	−0.1	−1387
קידר 1.0	265		7788			−10376
מוס' עירוני 0.1	2002	שב				
מוס' עירוני 0.5	950		362			−362
מלונות ושירותי תיירות						
דלק ג ש	2550		663	−19	−0.7	−437
גלי זוהר 1.0	4149	לב				
גלי זוהר 5.0	2999	לב				
מלונות דן 1.0	1680	תב	478	+150	+8.4	+478
מלונות דן 5.0	1500	שב				
תפי-ואלמוג 1.0	6800		370	−200	−2.9	−220
כנס כר 1 ש	3050	תב	374	+160	+5.5	+183.2
מלונות הירדן	2861		119	+80	+2.9	+281
מחשבים ושירותי מחשבים						
איכות מחשבים	920		825	+16	+1.8	+375
תיגלג 1.0	—		—	הפסקת	מסחר	—
יעמא 1.0	4660	שב				
מ.ל.ל. 1.0	12600		8	+400	+3.5	+9
מ.ל.ל. 5.0	3737	בז		+37	+1	+19
ניקוב מחשבים 1	1488	שב				
ניקוב מחש' 5	790		1158	−9	−1.1	−641
ניקוב אפ סד 2	3448		100	+48	+1.4	+20
תים מחשבים 1.0	725		1090	−5	−0.7	−1147
נדל"ן, בינוי ופיתוח						
אורן 1.0	—		—	הפסקת	מסחר	—
אורן 5.0	—		—	הפסקת	מסחר	—
אזורים אפ	770		2080			−75
אזורים אגח	141.5		9000			−21502
אילקו 1.0	420		1980	+2	+0.5	+2315
אל-רוב 1.0	330	תב	10876	−30	−8.3	−12026
אפריקה 0.1	51800		57	−449	−0.9	−45
אפריקה 1.0	41180		141			−63
אפריקה אפ	30800		4	−600	−1.9	−20
ארים	4238		200	−65	−1.5	−200
ארלק 0.1	3290	תב	500	−200	−5.7	−783
ארלק 0.5	2565		968	−120	−4.5	−1138
בונוביץ 1.0	2908		112	−100	−3.5	−112
בונוביץ 5.0	2120		380	−90	−4.1	−295
דנקנר 1.0	6300		303			−13
הדר 0.1	172		1000			
הדר 0.5	122.5		2000			
הכשלל 1.0	1040			−20	−1.9	−200
הכשלל 5.0	730					
תלב 0.1	—		—	הפסקת	מסחר	—
תלב 0.5	—		—	הפסקת	מסחר	—
חברה לירושלים	286		12306			−4916
ירושלים אפ	130		11775	−1	−0.8	−4700
גבים 0.1	4725		281			−51
גבים 0.5	3900		317	−50	−1.3	−317
ישפר 0.1	3505		253			−227
ישראלום 1.0	1149		500	−1	−0.1	−50
ישרס 10.0	18789		10			−4
כנן פיתוח 1.0	11800		120	−200	−1.7	−105
לומיר 1.0	5691		874			+548
לומיר 5.0	2270		857	−10	−0.4	−516
מתנ 1.0	310	לב				−2
מתנ אפ 2	209	לב				
מתנ אגח	113	לב				
מגורי ביה 1.0	507	לב				
מישנאל 5.0	295		1000	−5	−1	−110
מישנאל אפ	138		6609	−7	−4.8	−8135
מנרב 5.0	1820		31			
מר"לן 1.0	725		162	+25	+3.6	+188

שם המניה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	הצע/ביקוש
לינמנין 1.0	460	תב	650	−40	−8	−650
לינמנין 5.0	186	תב	17817	−14	−7	−22110
לישפין 1.0	595		1918	−6	−1.5	−3951
לישפין 5.0	286		4857			−108
בנות אביב 0.5	4400		180	−50	−1.1	−180
נכסי אדרים	388		1366			−366
מור השקעות 1.0	820	תב	700	+60	+7.9	+2448
מקף 1.0	6265	לב				
מקף 5.0	5501	לב				−11
עור וסלע סר 1 ש	410		976			
קיסריה 0.1	3830		250	+140	+3.8	+256
קיסריה 0.5	1810		110			+110
רומנין 1.0	424		5022	−4	−0.9	−3772
רומנין 5.0	226	תב	3000	+14	+6.6	+7226
רומנין אפ'	1230		421	−30	−2.4	−1521
רומנין אג"ח	126		17700	+1.5	+1.2	+89076
אזורים 1.0	1065		1494	−11	−1	
נכסים ובנין	3339		281	−34	−1	−55
השקעות הישוב ש	64895		32	−655	−1	−42
כלל נדלן	681		2500	−7	−1	−8257
חקלאות						
מטעי הדר 0.1	3190		220			+120
מטעי הדר 0.5	2999			−10	−0.3	−500
מהדרין 0.1	6330		662	−30	−0.5	−712
מהדרין אפ'	4000		139			−139
נכסי הדרים 1.0	1704		923	−20	−1.2	−1365
פריאור 0.5	2380		500	−20	−0.8	−100
מזון וטבק						
אסמס	1951		1410			−217
בולפרוסט 1.0	3050		268	−100	−5.2	−405
בולפרוסט 5.0	1921					
דובק מב ש	5990		61			−61
דובק מב מ	6000	שב				
טלכל 1.0	688	בב		−36	−5	−56582
טלכל 5.0	672	שב				
טמפו בירה 1.0	33957		54	−343	−1	−54
טמפו בירה 5.0	29280		31	−300	−1	−21
יצוה 1.0	1200		56	−28	−2.3	−56
יצוה א 5.0	600		2114			−1614
יצוה אפ 2	570		732	+25	+4.6	+1419
כן 1.0	622		1765	+23	+3.8	+1641
כן 5.0	397		835	−10	−2.5	−1542
מגפרוס 1.0	15380		18	−60	−0.4	−18
עסיס ב 0.5	420		3243	+2	+0.5	+77
אגבל שקל 1	2950		161	−149	−4.8	−210
שמן מבב א	2079	בז	366	−21	−1	−146
עלית	17400		118	−131	−0.8	+13
טכסטיל והלבשה						
ארגד סר 1 ש	567		764	−17	−2.9	−1208
ארגד אפ	364		500	−9	−2.4	−1588
ארגד אגח	110.5		1121	+1.5	+1.4	+100800
אופים 1.0	735		784	−5	−0.7	−716
אופנת ברוך 1.0	515		239	+2	+0.4	+154
אופנת ברוך 5.0	875		500	+10	+2.8	+500
אפ א	366		1742	−10	−2.7	−2292
ארגמן רג ש	13500		62			−46
דלתא-גליל 1.0	2430		892	−16	−0.7	−142
דלתא-גליל א 5.0	2010		1100	−29	−1.4	−1282
מטוית מאוחד 1	1650		70.7	−50	−2.9	−270.7
מטוית מאוחד 5	880	תב	120	+80	+10	+170
ויסלנד 1.0	354		500	+8	+2.3	+500
ויסלנד 5.0	269		1000	+5	+1.9	+210
חדרינן 1.0	5780		210			−116
זיקית 1.0	2059		882	−100	−4.6	−1624
זיקית 5.0	1680		790	−5	−0.3	−790
זיקית אפ	1000		435			
כותר	345		14318	−13	−3.6	−11318
כותר אפ	185		7047	−16	−8	−7297
לודזיה 0.1	3210		96	+15	+0.5	+5
לודזיה 0.4	2750		395	−50	−1.8	−401
ליבת 1.0	282		714	+4	+1.4	+1130
מקס 0.1	6170		500			−87
מקס 0.5	3326		25			−25
עיט 1.0	482	תב	2197	−35	−6.8	−11288
עיט 5.0	261		9422	−12	−4.4	−11242
עיט אפ	248		9940	−8	−3.1	−10845
עיט אגח	118		18500	−2	−1.7	−16455
עמק מרינה 1 ש'	289		2991	−5	−1.7	−8519
עמק אפ	177		7550	−3	−1.7	−4080
פלינן א 0.5	10880		230	+350	+3.4	+229
פינגר	758		300	+35	+4.8	+235
גיבור סבינה	11367		11	+10	+0.1	+69
תעש רומנין 1.0	2680		157	−116	−4.2	−533
פולגת ב 4	957		1301	−15	−1.5	−916
ארזון 0.1	8200		70			+51
ארזון 0.5	7100		21			
אלומית 1.0	7030	שב				
אלומית 5.0	5600		50	−20	−0.4	−50
כבלים ש	417		5585	+1	+0.2	+3195
התבוף 1.0	712		600	−28	−3.8	−623
התבוף 5.0	465			+15	+3.3	+50
התבוף אפ	4141		50			−38
דיקה 1.0	3800	בז	20	−100	−2.6	−60
דיקה 5.0	1750			−29	−1.6	−190
קומסאות פה 1.0	4460		461			−371
קומסאות פה 5.0	4280	שב				
כבלי ציון 1.0	2595	בז	410	−26	−1	−200
כבלי ציון 5.0	1261		332	+1	+0.1	+273
כבלי ציון אפ	390	תב	4267	−90	−18.8	−6800
מודגן 1.0	636	לב				−14
קרמבי 1.0	300		1991			
קרמבי 5.0	190		2165			
מעשנן 0.1	37000		2			+2
מעשנן 0.5	14380		71	−700	−4.7	−124
פכר פלדה 1.0	2725		1271			+260
קינג 1.0	931		36			−36
קינג 5.0	495	תב	2006	−55	−10	−2006
קליל 1.0	2370		598			+254
קליל 5.0	1948		20	−17	−0.9	−289
קליל אפ'	1090		525	−10	−0.9	−940
קליל אגח	115.5		1999			−1501
שלדות 5.0	9300		19	+259	+2.9	+19
תעשיות לכיש 1.0	1030					−95
תעשיות לכיש 5.0	625	שב				
חשמל, אלקטרוניקה ואופטיקה						
אלקו 0.1	8220	בז	2	−600	−6.8	−269
אלקו 0.25 ש	4100		703	−35	−0.9	−801
אלקו 0.25 מ	4499	שב				
אלקטרה 0.1	2100		2169	−40	−1.9	−1446
אלקטרה א 0.5	1590		745	−1	−0.1	−1001
אפ 5	1230		790	−40	−3.2	−1309
אגח 3	165		1800			
אורית 1.0	23150		61	−100	−0.4	−146
כלל תעש אלק'	2325		1853			−302
ספקטרוניקס 1.0	1450		834	+11	+0.8	+596
ספקטרוניקס 5.0	1125		295			
מיכמנגר 1.0	653		50	−1	−0.2	−50
מיכמנגר 5.0	462		395			−395
ציקלון 1.0	2190		110	+65	+3.1	+260
ציקלון 5.0	1150		319	−20	−1.7	−1731
קבנטין אלק 1.	6900		43	−64	−0.9	−17
קבנטין אלק 5.	3556		90	+70	+2	+90
תאת 1.0	1380		400	−60	−4.2	−544
תאת 5.0	740		728	+10	+1.4	+1265
תאת אפ 1	19600	שב				
תדיאה	825		729			−87
אלביט 5.0	438038		2	−5545	−1.3	+1
אלרון 3.0	367787		3			−2
מוצרי בניה						
אי.ת. תעשיות 1.	186.5		17116			−7096
אי.ת. אפ	645		665			−335
אי.ת. אגח	129		64900	−1	−0.8	−67400
אקרשטיין 1.0	630		951	+15	+2.4	+4260
אקרשטיין 5.0	415		1750	−9	−2.1	−2500
אקרשטיין אפ'	596		360	+6	+1	+790
אקרשטיין אגח	136		1600	−1	−0.7	−1600
בר-כון 1.0	1250		393			
בר-כון 5.0	750		1180	−38	−4.8	−1180
טרומאסבסט 1.0	9200		7.8	−49	−0.5	−7.8
טרומאסבסט 5.0	3700		150	−40	−1.1	−90
מ.ל.ם. 1.0	1006		335	−5	−0.5	−135
מ.ל.ם. 5.0	735		257	+14	+2	+143
מחול השק בתעש	589		230	−7	−1.2	−480
מתאיקה ולפמן 1	21745	לב				
מתאיקה ולפמן 5	14700	שב				
כימיה, גומי ופלסטיק						
אבן 5.0	1790		1152			
אליאנס ב	2265	בז	268	+22	+1	+57
גל תעשיות 1.0	875		610			+874
גל תעשיות 5.0	590	תב	1044	−56	−8.7	−9456
דשנים 0.1	4150		1156	−6	−0.2	−1505
דשנים 0.5	1700		325	−5	−0.3	−325
חיפה כמי' 10.0	864		4166	+10	+1.2	+6501
ליפסקי 1.0	2820	שב				
מקסימה 1.0	8000	שב				
מקסימה 5.0	5160		117	−100	−1.9	−217
נגב 1.0	24400		10			−10
נגב 5.0	20250	שב				
פיקלאט	510		1624	−15	−2.9	−5020
פיקלאט אפ'	185		2681	−6	−3.1	−3681
קרם בימקל 1.0	4230		350			−190
קרם אפ	2750		100			−100
קרם אגח	103.5		9375	+1	+1	+150150

שם המניה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	הצע/ביקוש
תיא 5.0	4240		249	−90	−2.1	−189
פרוטרום 10.0	41475		181	−1975	−4.6	−862
תרז א 5.0	9964	בז	17	+600	+6.4	+30
מבע ש	14144		426	−290	−2	−536
ים המלח	2845		1609			−1361
פטרוכימיים 10.0	734		3214	−18	−2.4	−3391
עץ, נייר ודפוס						
כור	252		2465	+2	+0.8	+1735
דפרון 1.0	10000		34	−2		−34
דפרון 5.0	6450		42	−100	−1.5	−42
התבו. 1.0	9280		135	+189	+2.1	+84
יאה 1.0	1478		144	−40	−2.6	−144
לבידי אשקלון 1	610		1597	+15	+2.5	+1163
מולט ב 0.5	52600		9	−500	−0.9	−29
סקופרה 1.0	3100		302	−101	−3.2	−302
רים 0.1	—		—	הפסקת	מסחר	—
רים 0.4	—		—	הפסקת	מסחר	—
חגל ב 0.2	16900		130	−100	−0.6	−90
מעלי ניר 10.0	383156		5			−6
תעשיות שונות						
אבדין 1.0	415		400	−20	−4.6	−2479
אבדין 5.0	200		950	−10	−4.8	−12156
תמישה יור	3110		7	+30	+1	+77
הנבמלק 1.0	1588	תב	267	+101	+6.8	+910
הנבמלק 5.0	1126		90	−1	−0.1	−110
השקעות בתעשיה						
כור בב' ש	8980		365	−100	−1.1	−209.8
תעשיות אפ	151		43174	−1.5	−1	−32149
תעשיות אגח	105.5		115160			
						+61868
מרכזית ב 0.1	11165		37	−112	−1	−87
כלל תעש' 1.0	214		26580	+1	+0.5	+18908
חברות השקעה						
אגיק ש	7790		127	−180	−1.3	−157
אינקוה 0.1	71		26007			
אלגר ש	1460		1445	−50	−3.3	−1421
אפיק 1.0	328	לב				
אפיק 5.0	235	לב				
גולת 1.0	1085		1101	−30	−2.7	−382
גולת אפ	829		25	−1	−0.1	−25
גולת אגח	105		79081	+1.5	+1.5	+164560
דנבאר 1.0	720	בז	1216	+7	+1	+255
דנבאר 5.0	525	תב	2201	−58	−10	−2701
חברה לישראל 1.0	4214		1381	−86	−2	−1906
חברה לישראל 5.0	4160		743			+379
חלפסן 0.1	113500		.8			.8
חלפסן 1.0 ש	22100		28			−24
אמצא א 0.5	23240		33	−232	−1	−33
פעלים השק ש	880		3671	−16	−1.8	−5730
מזרחי השק ש	26555	תב	123	−2626	−9	−136
מור השקעות 124	15000	שב				
חירון 1.0	2250		71			−17
חירון 5.0	1438		1185	−12	−0.8	−1570
יצוא ש	11250		250	−240	−2.1	−250
ירדן א 0.1	1890		17	+45	+2.5	+337
כלל 50.0	1239		104	−11	−0.9	−508
מנור 0.1	488		2058			
מנור א 0.5	400		500	+12	+3.1	+500
מנור אפ	217		393			−393
אגח 1	122.5					
מנה א 0.1	7474		64			−15
מנה 0.5	5650		133	−100	−1.7	−528
פרין ב 2.5	13000		158	−358	−2.6	−192
קרדן 1.0	97		10900			
קרדן 5.0	77	תב	28000	+4	+5.5	+8626
קרדן אפ	54.5		23601			+11701
קרדן אגח	96		59822			−9622
אידיבי פתוח 2.0	9557		430	−151	−1.6	−371
אלרן ש	1064		1170	−22	−2	−1608
דיסקונט השק ש	2265		772	−2	−0.1	+398
כלל 10.0	1255		3772	−19	−1.5	−6205
השק ש 18	8051		160			−150
נסחרות במעט						
גוית מ	—		—	הפסקת	מסחר	—

השיטה המקבילה

שם המניה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	הצע/ביקוש
מסחר שירותים מלונאות מחשבים						
האל 1.0	1360	בז	260	−104	−7.1	−213
יסקל	341		1568	−7	−2	−3836
קונגרסים 0.1	2200		50			−50
קונגרסים 0.5	1757	בז	551	−193	−10	−8517
קופל 1.0	770	תב	10	+70	+10	+780
חבל	537		1444	−20	−5.6	−4725
גבי הדר	192		24590			−9034
גבי הדר אפ 1	136		9900			+8306
דמה מיכון 1.0	9390		125			−35
כלל מחשבים 1.0	7800		38			
משוב מחשבים 1.0	365		434	+10	+2.8	+2456
משוב אפ'	312	שב				
רקפי	840		500	+27	+5.3	+1045
נדל"ן בינוי חקלאות						
אבטנים 1.0	5245	בז	290	−53	−1	−45
בן-יקר גת 1.0	6360		306	−76	−1.2	−447
חזקר 1.0	—		—	הפסקת	מסחר	—
חזקר 5.0	—		—	הפסקת	מסחר	—
עד 3.0	1890		140	−60	−5.1	−248
רסקו מבכ	3097		100	−110	−3.4	−528
רסקו רג	2940		70			−130
שמור 5.0	1149		620	−31	−2.6	−1261
שמור אפ	600		1198	+8	+1.4	+805
תעשיה						
מים גליק	770	לב				
מתכת ומוצריה						
אקסמן 5.0	1790	לב				
מתכת מרום 1.0	191		871	−1	−0.5	−175
אלקל	240		7346	+2	+0.8	+6786
אלקל אפ 2	95		27077			+5046
דקסטר 1.0	2790					
נקה כמיקל 1.0	6286	שב				
ת.ג.ל. 1.0	2889		48			+98
ת.ג.ל. 5.0	2001		10			
גולן	648		250			−250
פז וק	490		566			−566
מאורי טכנולוגיה	150		3647	−4	−2.6	−8704
השקעה						
אמישר בב'	1370		3454	+40	+3	+731.3
ישום וחזקות	219		7622	−6	−2.7	−7067
לנדאו 0.1	2935		337	+86	+3	+364
לנדאו 0.5	1035		395			
פרי השק ב 0.1	3465	קב		+165	+5	+332
פרי השק 3 0.5	1730	בז	159	+60	+3.6	+166
חיפושי נפט						
דלק נפט 1	4160		61	+100	+2.5	+58
דלק נפט 5	2490		60	−70	−2.7	−166
דלק חופ אפ 2	1678		234	−70	−4	−350
פז חיפושי נפט	27438		100	+538	+2	+185
יואל 5.0	556		7450	+6	+1.1	+8863
מגן 1.0	5639		108	+150	+2.7	+88
מגן 5.0	2830		298			
פיאיל ב 0.5	6200	שב				
נפטא ש	2610995		1	+5000	+0.2	+2

מהומה בחתונה: משפחה תקפה שוטרים שביקשו להוציא עציר מהאולם

מאת זוהר בלומנקרנץ סופר "הארץ" בבת־ים

שוטרים שליוו עציר לחתונה בבת־ים, הותקפו בידי בני משפחתו שניסו למנוע את הוצאתו מהאולם בעת השמחה.

חיים בן דוד, העצור עד תום ההליכים באשמת סחיטה, איומים וביצוע שוד וגניבות, הובא שלשום בערב, בהוראת שופט ותחת משמר של שוטרים, לאולמי "מניסיך" בבת־ים, כדי להשתתף בחתונת אחיו.

באמצע השמחה הבחינו השוטרים המלווים, כי אחד המסובים מנסה להעביר דבר־מה לעצור. השוטרים ניסו למנוע זאת, אך העצור הצליח לקבל את הדבר ולבולעו במהירות. כשביקשו השוטרים להוציא את העצור מאולם השמחות פרצה מהומה, ובני המשפחה גידפו את השוטרים ואף תקפו אותם.

משטרת מחוז תל־אביב נמסר כי אחד מבני המשפחה שהתפרע, תושב ירושלים, נעצר לחקירה.

שקית הרואין הושלכה מרכב בעת מרדף אחריו

גוסעי הרכב ניסו לדרוס שוטרים, פתחו בנסיעה פרועה, ולבסוף הצליחו להימלט

(ע). שקית הרואין ובה 15 מנות, שמשקלן 3.1 גרמים, נתפסה אתמול כ־4 לפנות בוקר, במרדף אחר מכונית ליד מלון הקאונטרי קלאב.

נוסעי המכונית הנמלטת ניסו לדרוס את השוטרים.

הודעה שהתקבלה במוקד המשטרה דיווחה על רכב חשוד החונה ליד מלון הקאונטרי קלאב. שוטרי מרחב דן שהגיעו למקום, ביקשו לבדוק את נוסעי הרכב, אך אלה פתחו בנסיעה פרועה ולא שעו להוראות השוטרים לעצור.

החשודים ניסו לדרוס את השוטרים, ובמרדף זרקו החשודים את שקית ההרואין. במבואות העיירה כפר־קאסם הצליחו החשודים להימלט.

נעצר נכה שהתפרע בלשכת ראש עיריית תל־אביב

(ע). המשטרה עצרה אתמול נכה בן 41 שהתפרע בלשכת ראש עיריית תל־אביב. הנכה, תושב תל־אביב, התפרץ בבוקר ללשכת ראש העיר עם בני משפחתו, והודיע כי לא יעזוב את המקום עד שיפתור את בעייתו.

לאחר מכן, עזבו בני משפחתו את הבניין, ולקחו את הקביים שבעזרתם התהלך הנכה. הוא עצמו ניסה להזיק דבר מה לצוותו.

שוטרים שהוזמנו למקום, טענו כי הנכה נשך אותם. ובחקירתו במשטרת מרחב הירקון הפר את הסדר וגרם נזק לעצמו.

רב עתר לבג"ץ: הסירו "חרם דרבנו תם" מעלי

בית הדין הרבני הגדול הטיל עליו את החרם משום שסירב לתת גט לאשתו ● החרם כולל איסור על הציבור לדבר עימו ואפילו לשהות במחיצתו ● העותר: הרבנים מוסמכים רק לכלוא אותי

הרב אלקנה כפיר (צילום: ירון קמינסקי, "חדשות")

מאת נדב שרגאי
סופר "הארץ"

הרב אלקנה כפיר, עתר אתמול לבג"ץ נגד בית־הדין הרבני הגדול ונגד הרב הראשי לישראל, הרב אברהם שפירא. כפיר מבקש מבג"ץ להורות לבית הדין הרבני, לבטל את פסק החרם שהוצא עליו.

לפני כחודש הוליט בית הדין הרבני הגדול, בראשות הרב שפירא, להוציא חרם דרבנו תם נגד כפיר, על שסירב שנים לתת גט לאשתו. החרם כולל איסור על כל קהל ישראל, לדבר עם כפיר, לצרפו למניין, לתת לו לעלות לתורה או לשהות במחיצתו. הקהל מצווה גם להתרחק ממנו.

כפיר כבר סולק מתפקידו כרב של מושב בגליל. לטענתו, נפגעה מכך פרנסתו.

כפיר טוען בעתירתו, כי הוא מוכן לתת גט לאשתו לאלתר, ובתנאי, שייקבעו סדרי חינוך דתי הולם לארבע בנותיו. הרבנים דורשים מכפיר שיתנתן קודם כל על הגט, ורק אז יקבעו סדרי החינוך לבנות.

לטענת כפיר — החרם הוא חריגה מסמכות של בית הדין הרבני, המוסמך לכפות על אדם מתן גט — רק באמצעות כליאתו.

3 שופטי בג"ץ ידונו בעתירה נגד כשרות מכרז לחנויות פטורות מכס

העותרת: חברת "אשכר" שנכשלה במכרז ● טוענת: רשות שדות התעופה לא היתה רשאית לקבל הצעת חברה מאוסטרליה, ולתת לה החוזה, משום שהמכרז היה מופנה רק לחברות ישראליות או הרשומות בישראל ומשום שהחברה מאוסטרליה לא קיימה את תנאי המכרז

מאת זוהר בלומנקרנץ
סופר "הארץ" לענייני תעופה

בג"ץ הוליט להעביר להרכב של שלושה שופטים את הדיון בעתירה שהגישה חברת אשכר — שלא זכתה במכרז להפעלת חנויות למוצרים פטורי מכס בנתב"ג — נגד רשות שדות התעופה ונגד החברה שזכתה במכרז: "ג'יימס ריצ'רדסון", שמושבה באוסטרליה.

בג"ץ החליט להזמין את המשיבים לדיון בבקשה לצו הביניים ולצו על תנאי במועד שטרם נקבע.

על פי טענת אשכר, שיחד עם חמש החברות שהתמודדו במכרז, לא היתה רשות שדות התעופה רשאית לקבל את הצעת החברה מאוסטרליה ולהעניק לה את החוזה, מכמה סיבות חלופיות ומצטברות: המכרז היה מופנה אך ורק לחברות ישראליות או לחברות זרות הרשומות בישראל, המנהלות את עסקיהן בישראל, ואשר עומדות בתנאי המכרז המפורטים; החברה מאוסטרליה לא קיימה את תנאי המכרז ולא צירפה לטופס הצעתה את המסמכים שיש לצרף להצעה למכרז, ולפי דיני המכרזים הכלליים אסור היה לרשות שדות התעופה לאפשר לה להגיש את הצעתה בכלל, ולדון בה ולקבלה בפרס.

פירוט הסעיפים

העתירה מפרטת את הסעיפים השונים בתנאי המכרז אשר לטענתה לא עמדה בהם החברה הזוכה מאוסטרליה. בין השאר, טוענת העותרת כי תנאי הכשרות הנדרשים במכרז מתייחסים להיקף עסקיו של המציע בישראל, והיינו - לא די בכך שהמציע יהיה רשום כחוק בישראל אלא עליו לקיים עסקים בישראל בהיקפים המפורטים במכרז. עוד טוענת אשכר כי החברה הזוכה מאוסטרליה לא צרפה, כנדרש בתנאי להגשת הצעה למכרז, אישור עדכני משלטונות מס הכנסה המעיד, כי המציע מנהל כחוק פנקסי חשבונות ורשומות על פי פקודת מס ההכנסה והתקנות שהותקנו לפיה; אישור עדכני משלטונות מס ערך מוסף המעיד, כי המציע עוסק מורשה וכי הוא מנהל כחוק פנקסי חשבונות ורשומות על פי חוק מס ערך מוסף והתקנות שהותקנו לפיו ואישור מרואה חשבון שהחברה המציע אכן תהומה ומקיימת בפועל את תנאי ההסכם הקיבוצי החל על העובדים שיועסקו על פי תנאי המכרז בביצוע השרות ואחר הוראות חוק שכר מינימום וכן אחר הוראות ההסכם בדבר תשלום שכר מינימום על עוד הוא חייב.

נציגי רשות שדות התעופה נסעו לאוסטרליה

על פי לשון העתירה, "נסיעתם של נציגי רשות שדות התעופה לאוסטרליה, כדי להיפגש עם נציגי החברה לאחר שהצעות המכרז כבר הוגשו, מוכיחה בעליל, כי לרשות שדות התעופה עצמה היה ספק אם החברה מאוסטרליה עומדת בתנאים המהותיים הנדרשים ממציע הצעות במכרז".

למיטב ידיעתה של אשכר, "מבירורים שערכה עם חלק מהמציעים הנוספים במכרז, לולא בחרה רשות שדות התעופה בהצעתה של החברה מאוסטרליה, היתה העותרת זוכה במכרז".

מנכ"ל רשות שדות התעופה, צבי גוב ארי, אמר אתמול כי הוא בטוח שמבחינתה של רשות שדות התעופה נוקטו כל ההליכים בנוסף רותיה, וכוסו כל הנושאים במאת האחוזים. החברה האוסטרלית שהגישה את ההצעה הגבוהה ביותר נבדקה לפני שהוחלט סופית לאפשר לה לזכות במכרז.

הרוג בתאונת דרכים סמוך לצומת פלוגות

שתי מכוניות התנגשו חזיתית, סטו מהנתיב והתנגשו ברכב שלישי שעבר שם

מאת איתן רבין
סופר "הארץ"

אדם אחד נהרג ושניים נפצעו קל, בתאונת דרכים שאירעה אמש סמוך לצומת פלוגות בדרום. התאונה אירעה כאשר שני כלי רכב שהתנגשו חזיתית, סטו מהנתיב והתנגשו ברכב שלישי שעבר בכביש.

אחד מהנהגים ברכב המסחרי, נפצע קשה, והועבר לבית החולים סורוקה בבאר שבע, ושם מת. שני הנהגים האחרים נפצעו קל.

נהג בלי רשיון בטרקטור וגרם תאונה קשה לאימו

מאת איתן רבין
סופר "הארץ"

נער בן 17 ממושב תקומה שבנגב, גרם אתמול לפציעתה באורח קשה של אימו. לאחר שהסיע אותה על טרקטור, למרות שאין לו רשיון נהיגה. האם, רוזל בוסקילה בת 40, נפגעה בראשה והיא הוכנסה לבית החולים "סורוקה" בבאר שבע.

בוסקילה נפלה מהטרקטור בעקבות ניתוק כבל שחיבר עגלה להובלת פרי אל המושב שבו ישבה בוסקילה.

הנער נחקר אתמול במשטרת מרחב הנגב וסיפר לחוקריו כי בימים אלו החל ללמוד נהיגה על טרקטור.

10 מיליון טפטפות נגנבו מקיבוץ גבת

מאת אברים צדר
סופר "הארץ"
לענייני בלבלה

יותר מ־10 מיליון טפטפות, נגנבו השבוע ממחסני מפעל "פלסטרו גבת". הטפטפות היו ארוזות בארגזים ונועדו ליצוא.

אנשי קיבוץ גבת, בעלי המפעל חושדים כי הגניבה נעשתה לפי "הזמנה" של סוחרי ציוד השקיה, והן יוברחו למדינות ערב.

מנהלת פלסטרו־גבת נמסר כי גניבת הטפטפות תגרום עי־כוב של כשלושה שבועות באספקה לשוקי היצוא.

נרקומן מת לאחר שחבריו כפו עליו לבלוע 5 מנות הרואין

מאת איתן רבין
סופר "הארץ"

צוות חקירה מיוחד של משטרת אילת, חוקר את נסיבות מותו של נרקומן תושב העיר. על פי החשד אולץ הנרקומן אילן חיים, לבלוע 5 מנות הרואין, שגרמו למותו.

שלשום בלילה הגיעו לאילת זוג נרקומנים תושבי תל אביב לביתו של הנרקומן אילן חיים. באותו זמן שהתה בדירה חברתו של חיים, אף היא נרקומנית.

זוג הנרקומנים מתל אביב דרש מחיים כסף אך משלא נענה לבקשתם הם קשרו את ידיו מאחור ואילצו אותו לבלוע 5 מנות הרואין. בשעות הערב הרגיש חיים ברע והחל [illegible]. חברתו הזעיקה אמבולנס שהעבירו לבית החולים יוספטל באילת, שם ניקבע מותו.

משטרת אילת הטילה איפול על החקירה והיא עורכת מצוד אחר זוג הנרקומנים. שופט בית משפט השלום באילת, צבי סגל הוציא אתמול צו המורה לנתח את גופתו של הנרקומן. כן הורה השופט לעצור גם ל־6 ימים את הצעירה ששהתה בחברתו של הנרקומן.

בשתי יממות רצופות של בידור נסתיימו חגיגות הקיץ בחופי העיר חיפה

ראש העירייה הודה לשתף בחגיגות את צעירי המושבים והקיבוצים בסביבה — "בגלל מצבם הכלכלי הקשה"

מאת נורית בהגא

48 שעות רצופות של אירועי בידור, מפגן צבעוני, הופעת אמנים ורקודים, שנערכו בחיפה במסגרת "מפגשים בחוף — וודסטוק", סיימו אתמול את חגיגות הקיץ בעיר.

ראש העירייה, אריה גוראל, הודה למארגני האירוע לשתף בחגיגות את צעירי המושבים והקיבוצים בסביבה, מפני שמצבם הכלכלי אינו מאפשר להם לארגן פעילויות בידור.

גוראל גם לא הסתיר את שאיפתו להפוך את חיפה ל"בירת הבפור", לפחות מבחינת אירועי הבידור.

בחגיגות הקיץ נערכו, בסך הכל, 186 פעילויות בחופים. העירייה השקיעה במופעים אלו 750 אלף שקלים. לאירוע המרכזי הוקצו 100 אלף שקלים.

החודש: מיכרז לשפץ את מסוף הנוסעים בשדה־דב

פרסום המכרז מלמד שהשדה יישאר במקומו עוד שלוש שנים ● התוכנית נשמרה בסוד כדי למנוע עימות עם תושבי שיכון ל'

מאת זוהר בלומנקרנץ

החודש יתפרסם מכרז לשיפוץ מסוף הנוסעים בשדה־דב בתל אביב בהיקף חצי מליון דולר.

עיריית תל אביב נתנה את אישורה לכך. רשות שדות התעופה שתפרסם את המכרז מתכוונת להתחיל בביצוע העבודות בתחילת אוקטובר.

העבודות יימשכו יותר משלושה חודשים. השיפוץ מלמד ששדה דב יישאר במקומו שלוש שנים נוספות.

בשל המחלוקת לגבי השארותו של שדה התעופה במקומו הנוכחי, וכדי לא להכביד על ראש העירייה בעימות ממושך עם תושבי שטח ל', נשמרה התוכנית בסוד.

ההסתדרות הרפואית דורשת ממשרד הביטחון להסביר פיטורי רופא בחאן יונס

מבקשת לברר אם היה מקום לפטרו בלא משפט, על שהשמיע התבטאויות עוינות למדינה, ולשלול את זכויותיו כרופא

מאת עדנה ארידור
סופרת "הארץ"

ההסתדרות הרפואית ביקשה אתמול מנהלת משרד הביטחון להסביר את החלטת המינהל האזרחי ברצועת עזה, לפטר, בנימוק של עבירות משמעת, את ד"ר זכריה אל־ארא, ראש המחלקה הפנימית בבית החולים "נאצר" בחאן יונס.

היא מבקשת לברר אם היה מקום לפטר את הרופא על שהשמיע התבטאויות עוינות למדינה, בלא הליך משפטי, ואם היה מקום לשלול את זכויותיו כרופא.

ערך את העמוד: משה רייכמן

אירועי השבוע 22.8.87-27.8.87

תערוכות

אמנות חדשה
דן לוין - "קר־מטגרת־סביבה".

רכישות חדשות
כארבעים עבודות משל אמנים ישראליים
(התערוכות תוצגנה עד 29.8)

מוסיקה ואתנולוגיה
מגזרות נייר בטלם. כשלוש מאות מגזרות מעשר מדינות בתערוכה הגדולה ביותר מסוגה שנערכה בישראל.
(תוצג עד 22.8 כולל).

אמנות עתיקה
כלי חרס איסלאמיים מעוטרים.

שעות ביקור: א'-ה' ושבת 10.00-13.00, ב', ה' ושבת גם 18.00-21.00

מוזיאון חיפה יהיה סגור למבקרים בין התאריכים 30.8.87-11.9.87

מוזיאון טיקוטין לאמנות יפנית
(שדרות הנשיא 89)
תערוכת מריאן קוהן — הדפסים
שעות ביקור: א'-ה' 10.00-17.00,
שבת 10.00-14.00.

קולנוע

א.ק. - סרטו של כריס מארקר על הבמאי אקירה קורוסאווה, בעבודתו על הסרט "ראן"
(צרפתית בתרגום אנגלי - בצבע).
מוצ"ש 22.8.87 שעה 20.30

בשבת 12.9.87 תפתח תערוכת הדפסים מסדנת מורלו־פריס, למעלה ממאה הדפסים משל אמנים ידועי שם ביניהם: פיקסו, שאגאל, מירו, לז'ה ואחרים.

אירועים מיוחדים

המוזיאון הימי הלאומי (דרך אלנבי 198)
"אשיב ממצולות ים".
שעות ביקור: א'-ה' 10.00-16.00,
שבת 10.00-13.00.

המוזיאון לפרהיסטוריה (גן האם)
"כפרים פרהיסטוריים מתחת למים"
שעות ביקור: א'-ה' 08.00-14.00,
שבת 10.00-14.00.

לילות רוק־וידיאו
עם יואב קוטנר תחת כיפת השמיים.
תכנית מס' 6, וידאו רוק מצונזר, סרטונים שנאסרו להקרנה בטלוויזיה בארץ, בארה"ב ובאנגליה. בתכנית: דיוויד בואי, "משטרה", "האבנים המתגלגלות" ואחרים. יום שלישי 25.8 בשעה 21.00

החל מהיום מדרחוב ספרים בדיזנגוף

מעתה רחוב דיזנגוף משנה את צורתו בכל סופשבוע וערב־חג. כל יום שישי בין 2.00 ל־4.00 אחה"צ הופך רחוב דיזנגוף למדרחוב ססגוני של ספרים, תקליטים, עיתונים, קלטות ותמונות, שיוצגו בדוכנים מיוחדים.
באו למדרחוב הספרים בדיזנגוף בסופשבוע ליהנות, לקנות ולהפגש באוירה תרבותית.

שימו לב:
בכל יום ו' וערב־חג ייסגר רחוב דיזנגוף לכל תנועת כלי־רכב החל בשעה 14.00 ועד לצאת השבת. במוצ"ש תותר תנועת רכב ציבורי בלבד.

כמה טוב שיש בדיזנגוף מדרחוב!

לנוסעי אל על

בשל העומס בדלפקי הבידוק בנמל התעופה בן-גוריון, מתבקשים הנוסעים להשתמש ככל האפשר בשירות **טרום-טיסה** הבלעדי לאל על.

שירות **טרום-טיסה** ניתן בערב שלפני הטיסה לכל הטיסות היוצאות מנתב"ג בין השעות 05.00 ל-16.00. בדלפקי שרות **טרום-טיסה** נרשמים לטיסה, מקבלים מקום ישיבה, כרטיס עליה למטוס ומפקידים את המזוודות.

שירות **טרום-טיסה** פועל בכל ערבי השבוע (למעט ליל שבת וערבי חג) כדלקמן:

בתל-אביב:
מסוף אל על ליד תחנת הרכבת ברח' ארלוזורוב, בשעות 16:00-23:30

בירושלים: בנין סנטר 1, רח' ירמיהו 49 פינת רח' יפו (ליד התחנה המרכזית של אגד) בשעות 16:00-22:30

בחיפה: רח' העצמאות 80, בשעות 18:30-22:00

(במוצ"ש וחגים החל מצאת השבת או החג).

טיסה נעימה

EL AL אל על

נאות הככר טיולי סתיו — חגים 1987

לגלות עולם נסתר עם מדריכי נאות הככר

המזרח הרחוק 30-37 יום	תורכיה 10, 18, 19, 20 יום	ספרד פורטוגל 15, 18, 20, 21 יום	יוגוסלביה הונגריה אוסטריה 18-23 יום
דרום אמריקה 33 יום	מצרים 5-8 ימים	ספרד צרפת 16 יום	יוגוסלביה איטליה 18 יום
ספארי בקניה 19, 16, 9 יום	דרום אפריקה 21, 26 יום	תיאטרון בלונדון 8, 9 ימים	הונגריה פולין 15 יום

נאות הככר לגלות עולם נסתר

לקבלת חוברת ספירות
והרשמה: ירושלים — קרן היסוד 36 טל' 02-636494, 699385
תל־אביב — הירקון 252 טל' 03-5463111
חיפה — הרצל 61 טל' 04-672605
ואצל סוכן הנסיעות שלך

صورة عن الأصل

עצרות תמיכה בסגנו של היטלר נמשכו ביממה האחרונה

מועד הלוויית הס נשמר בסוד מחשש להפגנות ניאו נאציות

בני משפחתו טוענים שהס קיבל תרופות כדי להחיש את מותו • תושבי העיר וונזידל, בה אמור הפושע הנאצי להיקבר על פי בקשתו, חוששים שהמקום ייהפך לאתר הנצחה של ניאו נאצים

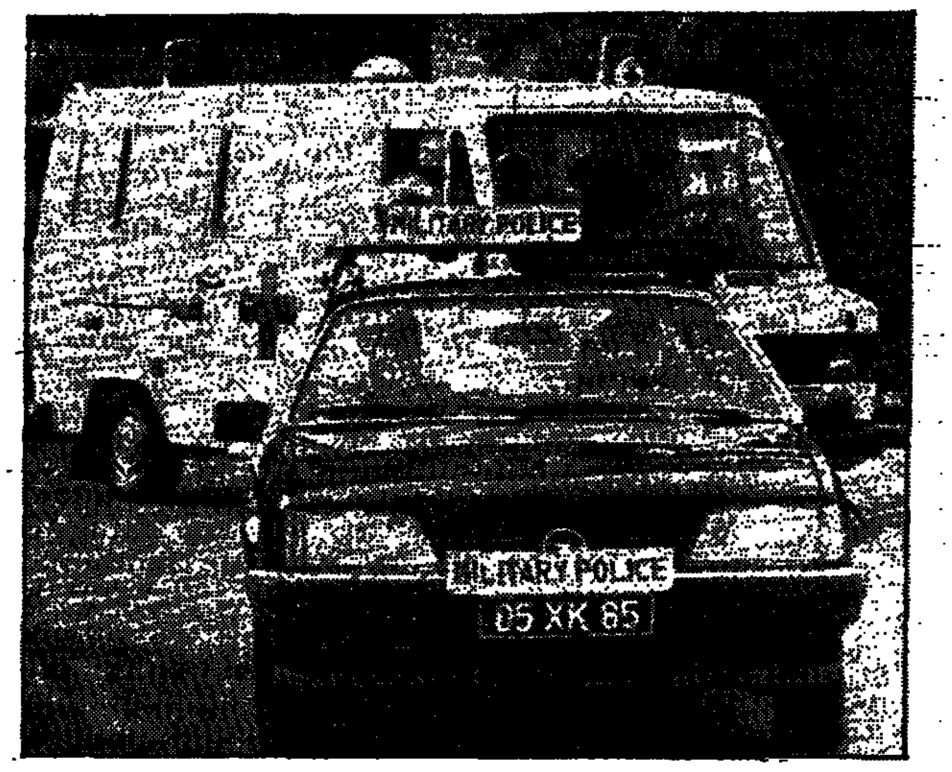

אמבולנס צבאי בריטי ובו ארונו של רודולף הס עוזב את בית החולים הצבאי הבריטי במערב ברלין ועושה את דרכו, תחת משמר כבד, לבסיס צבאי, כדי להעביר את הארון למשפחת הס. (תצלום: איי־פי)

מאת דניאל דגן

בון (מיוחד ל"הארץ"). גופתו של הפושע הנאצי, רודולף הס, נמסרה אתמול לבני משפחתו, ומניחים שהוא ייקבר בימים הקרובים. מועד ההלוויה לא התפרסם עד כה — כנראה גם מתוך חשש להפגנות של ניאו־נאצים, המבקשים להפוך את הס לגיבור לאומי וקדוש מעונה.

הגופה הוטסה אתמול מברלין לבסיס צבאי אמריקאי במערב גרמניה, ואחר כך לעיירה סמוכה, וונזידל שבצפון בוואריה. בעיירה זו ייקבר הס בחלקה משפחתית.

במערב גרמניה נמשכו ב־24 השעות האחרונות הפגנות ועצרות של ניאו־נאצים ואנשי ימין אחרים המבקשים להביע תמיכה בהס. במערב גרמניה חוששים, שקברו של הס יהפוך למקום עליה לרגל לניאו־נאצים. חלקת הקבר בוונזידל כבר נתונה לשמירה משטרתית.

שילהוב היצרים סביב מותו של הס ניזון גם מהודעות בני המשפחה, כי "לא ייתכן" שהפושע הנאצי מצא את מותו בהתאבדות. בנו של הס, וכן עורך הדין שלו, מפיצים את הגירסה, שהפושע הנאצי קיבל תרופות שהחישו את מותו או לפחות טישטשו אותו וגרמו לו לפעול בצורה בלתי רגילה.

בהודעות של ארבע המעצמות הגדולות נאמר, שהסיבה העיקרית למותו של הס היתה חניקה. הס כרך סביב צווארו כבל חשמלי בעת שהיה בטיול בחצר בית הכלא שפנדאו. הפושע הנאצי השאיר בכיסו מכתב לבני המשפחה, שבו הוא מסביר מדוע החליט להתאבד.

כלא שפנדאו ייהרס בקרוב ובמקומו יוקמו מרכז קניות ומתקני ספורט בשביל הכוחות הבריטיים החונים במערב ברלין.

כמה עתונים פירסמו אתמול מודעות אבל ענקיות לזכר הס, לפי הזמנת קיצונים מן האגף הימני.

הס כבר ניסה קודם לכן 3 פעמים להתאבד.

(ע"צ ועת"ה). תושבי העיר הקטנה וונזידל, שם ביקש הס להיקבר, חוששים כי עירם עלולה להפוך לאתר להנצחת זיכרו על ידי הניאו־נאצים במדינה.

בגלל רודולף הס חוששים תושבי העיר שהם ייהפכו לפתע לידועים בעולם כולו. לפני מותו הביע הס את המשאלה שיקברו אותו בעיר זו, באתר הקבורה שם נקברו כבר פריץ וקלרה הס, הוריו, אחיו אלפרד וגיסו ארווין.

ראש העיר הביע את חששותיו באמרו, כי הוא מפחד שוונזידל תיהפך "למכה לאלה שלא למדו דבר מההסטוריה".

כפי הנראה החששות מוצדקים. בעיר נפוצו שמועות שמישהו כבר הניח על הקבר המשפחתי כרזה ועליה כתוב "אני לא מתבייש לדבר". המשפט המפורסם שהשמיע הס במהלך דיוני בית המשפט לשפיטת פושעי מלחמה בנירנברג, שם הוא נידון למאסר עולם ב־1946.

ספרן העיר כבר מיהר להציג בדוכן הראווה שני ספרים אקטואליים: "פרשת רודולף הס" פרי עטו של פאל רודולפס, ו"מיין קמפף" של אדולף היטלר.

"מוזר שיכולתי להרוג 15 איש ואינני יכול להרוג את עצמי"

— אלה היו מילותיו האחרונות של תושב העיר האנגרפורד, שבמשך חצי שעה הרג את אמו וכלבו, העלה את ביתו באש ואז החל לירות ללא אבחנה לעבר קהל קונים במרכז עירו • כאשר כוחות המשטרה צרו עליו — התאבד

האנגרפורד, בריטניה (ע"צ ועת"ה). תושבי העיר האנגרפורד עסוקים עתה בקדחתנות בפיענוח מניעיו של בן עירם, גבר בן 27, שנחשב כשקט ונעים הליכות, עד לרגע שהחל להשתולל ברחובות, הרג 15 אנשים, כולל את אימו, ולבסוף התאבד.

מייק ראיין התאבד ביריה, כאשר כוחות המשטרה צרו עליו, לאחר שביצע טבח בעיר השוכנת במרחק 100 ק"מ מערבית ללונדון. בנוסף לאלה שנהרגו, נפצעו 15 אנשים, שניים מהם פצועים אנושות.

במהלך חצי שעה הרג ראיין, שהיה לבוש בלבוש קרב, את צעירה שערכה פיקניק יחד עם ילדיה, הרג את אמו האלמנה, את כלב המשפחה, העלה באש את הבית, ולאחר מכן פרץ בריצת אמוק המשתולל ברחובות האנגרפורד, עיר הולדתו.

בהפעילו אקדח אוטומטי וקלצ'ניקוב רב עוצמה מדגם "איי־קיי 47", הוא ירה ללא הבחנה לעבר עורכי קניות במרכז העיר.

מפקד המשטרה, קולין סמית, אמר לעתונאים כי שליחיו שוחחו עם ראיין זמן מה לפני שהתאבד. לדבריו, "הוא היה בהיר מחשבה הד־גיוני. הוא הביע צער על שהרג בירייה את אמו ואמר שזה דבר מוזר, שהוא היה מסוגל להרוג בירייה אנשים אחרים, אך אין ביכולתו לירות בעצמו. "זמן מה לאחר מכן שמענו יריה", אמר סמית.

723 הרוגים וכמיליון איש ללא קורת גג בשל שטפונות בבנגלדש

יותר מ־10 אלפים איש נפגעו במחלות ואלפים סובלים מרעב במחנות פליטים המלאים עד אפס מקום

דאקא (איי־פי ע"צ ועת"ה). שטפונות המונסון הקשים ביותר שפקדו את בנגלדש מזה 40 שנה גרמו למותם של 723 אנשים ולמעלה ממיליון תושבים נותרו ללא קורת גג — על כך נמסר אתמול. אומדני ההרוגים אינם רשמיים. השטפונות פגעו גם בפגיעה קשה ברשת התחבורה של המדינה.

צוותות הצלה, וביניהם חיילים, ניהלו מאבק נואש כדי לחלץ אלפי כפריים מוקפים הגאות. רבים מהם עלו על גגות הבתים והמתינו שם בחרדה לעזרה שתחוש להם.

השטפונות הרסו 1.5 מיליון טונות אורז, אמרו פקידים בדקאה. יפן כבר הגישה עזרה, 100 אלף טונות אורז ומיליון דולר. לאחר שבנגלדש פנתה בקריאה אל מדינות העולם להגיש לה סיוע בסך 100 מיליון דולר.

ארה"ב הודיעה כי תגיש סיוע מיידי בסך 25 אלף דולר.

ארה"ב גם מוכנה לסייע לבנגלדש בביצוע תוכנית שיקום.

עיראק תשלח לבנגלדש חמישה מטוסים אשר יצוידו אספקה.

כמאתיים צוותות רפואיים עושים מאמצים לבלום מגפה של שילשול ודיזנטריה, הנגרמת על ידי שתיית מים מזוהמים ואכילת מזון שנרקב.

למעלה מ־10 אלפים אנשים נפגעו במחלות ואלפים נוספים מצטופפים במחנות פליטים המלאים עד אפס מקום, כשהם סובלים מתת־תזונה ורעב.

מתרחב מעגל השביתות בדרא"פ

הכורים השחורים דחו אולטימטום לשוב מיד לעבודה — או שיפוטרו

ארגוני עובדים שחורים שוקלים שביתות הזדהות עם הכורים האסורות על פי החוק

יוהנסבורג (איי־פי, ע"צ ועת"ה). אלפים מבין הכורים השחורים שהכריזו על שביתה בדרא"פ הוכיחו את החלטתם הנחושה להמשיך במאבק, כאשר דחו אולטימטום שהוגש להם.

האיחוד הלאומי של פועלי המכרות פרסם הודעה שבה נאמר, כי בין אלפיים לשלושת אלפים פועלים בפיר מספר 6 של מכרה הזהב האלדיזוס, דרומית מערבית ליוהנסבורג, דחו הוראה שקיבלו מ"אנגלו־אמריקן קואופריישן" לשוב לעבודה ללא דיחוי. החברה הודיעה לפועלים שאם לא ייענו להוראה — הפיר ייסגר לאלתר, והם יפוטרו.

יש לצפות שהכורים ינטשו בקרוב את אזור המכרות כדי לשוב לבתיהם ולמדינות שכנות.

בעלי המכרות מאיימים בסגירת פיר נוסף ובהשבתה של פיר שלישי. אם יבצעו בעלי המכרות את איומם, יאבדו עשרות אלפים שובתים את מקום עבודתם.

שביתה במשרד הדואר — המשרד מתחיל לפטר עובדים שחורים

בשביתה אחרת בדרום אפריקה, הודיע משרד הדואר, כי החל לפטר עובדים שחורים מבין 14 אלף המועסקים ולהעסיק במקומם אחרים.

השבועון "ניו ניישן", המקורב לתנועת העבודה של השחורים, אומר כי דרום אפריקה הגיעה "אל סף שביתה כלל ארצית לאות הזדהות עם עובדי המכרות".

ארגונים המסונפים לקונגרס האיגודים המקצועיים של דרום אפריקה — הפדרציה הגדולה של עובדים שחורים, אליה שייכים גם הכורים, החלו במשך השבוע בפגישות במטרה לשקול קיום שביתות הזדהות — האסורות בדרום אפריקה על פי החוק.

פליטים ויאטנאמים ממתינים להחזרתם לסין מאחורי סורגים של מחנה מעצר, שהיה בעבר בית חרושת, בהונג קונג אתמול. סין הסכימה להתחיל ולקבל החל ממחר יותר משבעת אלפים ויאטנאמים אשר הגיעו להונג קונג מאז ה־1 ביולי בניסיון להתיישב במקום או לצאת למערב. (תצלום איי־פי)

בריה"מ מסרבת להגדיל את כמויות הנפט לניקראגואה

הסנדיניסטים: מדינה שאין לה די נפט לגמור את השנה, לא יכול להיות לה הביטחון והשלווה הנחוצים לתכנית השלום של נשיאי אמריקה המרכזית

שירות ה"ניו יורק טיימס"

(מנגואה). בריה"מ מסרבת להגדיל את הסובסידיה שלה לניקרגואה הד משבר הכלכלי במדינה זו מתעצם והולך. ניקרגואה אומרת, כי עשויות להיות לו גם תוצאות פוליטיות.

פקידים סובייטיים מבהירים לממשלה הסנדיניסטית, כי מוסקווה אינה מוכנה לקבל עליה את מימון ניקרגואה באופן שקיבלה עליה את מימון קובה, בתחילת שנות השישים.

הבעיה חריפה עכשיו במיוחד בגלל סירובה של בריה"מ להגדיל את כמויות הנפט, שהיא מספקת לניקרגואה באשראי נדיב. הגוש הסובייטי עומד לספק השנה 600 אלף טונות, וניקרגואה זקוקה עוד ל־200 אלף.

ביום ג' השבוע קרא סגן נשיא ניקרגואה ל"מדינות ידידותיות הב־סייעות" לשלוח נפט לארצו.

"מצבנו קריטי", אמר סגן הנשיא, סרחיו ראמירס מרקאדו, לעתונאים במנגואה. "ניקרגואה אינה יכולה לשלם במזומן בשביל הנפט".

אם יאזל הנפט, הוסיף סגן הנשיא, ישפיע הדבר על יכולתה של ניקרגואה לעמוד בתכנית השלום, שאימצו לאחרונה נשיאי אמריקה המרכזית. "מדינה שאין לה אפילו די נפט כדי לגמור את השנה, לא יכול להיות לה הביטחון והשלווה הנחוצים להשלמת תהליך כזה", אמר. אף על פי כן הוסיף, שניקרגואה נאמנה להתחייבויותיה כלפי התכנית.

לא רק הסובייטים מקצצים בסיוע

נמסר כי לא רק הסובייטים מגבילים את הסיוע שלהם לניקרגואה. גם מדינות באמריקה הלטינית ובאירופה המערבית התחילו לקצץ בתכניות הסיוע. ניקרגואה תלויה במידה רבה בסיוע חיצוני, הואיל וכלכלתה נפגעת מפעולות מחתרתיות, מלחץ כבד של ארה"ב, כולל אמברגו מסחרי, ומההוצאות המלחמה המבלות את חצי התקציב הלאומי.

עם זאת מדינות הגוש הסובייטי יעמידו השנה לרשות ניקרגואה מענקים ואשראי בהיקף של 425 מיליון דולר ויותר.

צרפת החליטה להפסיק העברת הלוואות של מאה מיליון דולאר, מפני שהסנדיניסטים חדלו לשלם ריבית. ביוני קיצצה הולנד את תכנית הסיוע שלה.

ערכה את המדור: עדה ארשאי

הילד ה־32 נולד לאשה ארגנטינית בת 49

סאן חואן, ארגנטינה (ע"צ). אזרחית ארגנטינה בת 49 ילדה את ילדה ה־32 בסאן חואן (1,200 ק"מ צפונית מע. בירת לבואנוס איירס), והיא רשמה לזכותה שיא שלא היה כדוגמתו. "לא אוכל ללדת ילדים נוספים. עוד אחד ואני אמות", אמרה הגברת מריה בניסה אוליבורה לעתונאים, שביקרו אצלה בבית־החולים.

בהיותה בת 13 ילדה אוליבורה שלישיה. היתה זו לידתה הראשונה.

במהלך 36 השנים שעברו מאז היא ילדה פעמיים תאומים.

"עד לילד מספר 28 הלידות נערכו תמיד באותה חווה שבה עבדתי במחסן לאיסוף הירקות", ציינה.

יתכן שצוות המטוס שהתרסק טעה וגרם לאסון

דטרויט (ע"צ ועת"ה). טייס חברת "נורת ווסט איירליינס" שהתרסק ביום א' בערב זמן מה לאחר המראתו משדה התעופה של דטרויט, לא הפעיל כהלכה את פרטי הכנפיים, המגדילים את כושר ההמראה של המטוס — על כך נודע ממקורי האסון שבו נספו למעלה מ־150 אנשים.

מוסקווה גירשה את הנספח הימי היפני

מוסקווה (ע"צ ועת"ה). בריה"מ הורתה לגרש את הנספח הימי היפני במוסקווה בטענה שעסק בריגול. והודעה שאיש עסקים יפני יצא מגבולות המדינה, מאחר שלטענתה הוא ניסה להשיג סודות מסחריים סובייטיים.

דובר משרד החוץ הסובייטי, גנאדי גראסימוב, הודיע, כי אתמול הזמן השגריר היפני ונאמר לו כי הנספח הימי, נובוהירו טאקשימה, היה מעורב במעשי ריגול בעיר הנמל אודסה. "נאמר לו שאין כל אפשרות שטאקשימה ימשיך לשהות בבריה"מ", ציין הדובר בתידרוך עתונאים.

עוד אמר, כי טאקאו אוסאני, סגן נציג חברת מיטסוביטשי במוסקווה, נתבקש אף הוא לעזוב את המדינה, מאחר שניסה להשיג סודות מסחריים מהמשרד הסובייטי לסחר חוץ.

מטוקיו נמסר, כי יפן הורתה אתמול על גירושו של סגן נציג מסחרי של בריה"מ, בתגובה על גירוש שני יפנים ממוסקווה.

בהודעת משרד החוץ היפני נאמר, כי האיש, יורי פוקרבסקי, היה מעורב בריגול תעשייתי ונתבקש לבוא למשטרה לצורך חקירה. פוקרבסקי לא נענה לתביעה זו.

סוכות בדרום אפריקה

עשה לך חגיגה של 15 יום באתריה היפים של דרום אפריקה.
קייפטאון, כף התקווה הטובה, נתיב היין, נופי טרנסוואל המזרחית, הפארק הלאומי ע"ש קרוגר, פרטוריה, סאן-סיטי, יוהנסבורג...
... והמחיר - כמחיר טיול לאירופה: טיסות, בתי מלון מעולים - חצי פנסיון, מלווה ישראלי מנוסה - הכל, בהשקעה של -.1860 $ בלבד! *
הכנס עכשיו, למשרדי דיזנהויז-רמת השרון ודרוש פרטים נוספים.
היציאה: 5 באוקטובר 87.
* לאדם בחדר זוגי - ללא מיסים והיטלים.
היציאה מובטחת
נותרו מספר מקומות לטיול בן 22 יום היוצא ב-31/8.
satour
SAA
דיזנהויז
דיזנהויז - רמת השרון, סוקולוב 46, טל. 5400070

יום עיון
חידושים בחקיקה ובפסיקה במס הכנסה
* הצעת התקציב של אגף מס הכנסה לשנת 87/88
* תיקונים והצעות לתיקונים בפק' מס הכנסה, (תיקונים 74,73,72 ו־75) והתיקון בחוק עידוד השקעות הון * פסיקה חדשה * ניכויים במקור ומיסוי היחיד.
יום שלישי
1 בספטמבר 1987,
מלון פלזה תל־אביב
בהשתתפות: ד"ר אבי אלתר - היועץ המשפטי לאגף מס הכנסה וסגן נציב.
יחזקאל הנדלסמן - מנהל אגף ניכויים ומילוות במס הכנסה.
זאב פלדמן - סגן נציב מס הכנסה.
מאיר קפוטא - היועץ המשפטי למינהל הכנסות המדינה.
רמי ששתיאל - עו"ד, לשעבר היועץ המשפטי לאגף מס הכנסה.
הרשמה באמצעות הטלפון במספרים: 03-219958, 218291/2, 210390
המכללה למינהל
מיסודה של הסתדרות הפקידים
נתיב בטוח - לעתיד בטוח

קפה תיאטרון
הבימה
שישי ומיוחד
על בירה ואבטיח
מארח קפה הבימה
את שוקי, דורית
וחברים מבית ספר רימון
באחה"צ של כיף
בימי שישי מהשעה 15.00 טל. 204113

מכון לבון לחקר תנועת העבודה
מזמין את הציבור
להרצאתו של מר דוד אשכול על הנושא:
הבחירות באנגליה — לקחים פוליטיים ותקשורתיים
דברי פתיחה: ירוחם משל – יו"ר מכון לבון
ההרצאה תערך ביום ב' ה־24 באוגוסט 1987, בשעה 18.00 במכון לבון, רח' נהרדעא 3 תל־אביב

ציילון - הודו - נפאל - תאילנד - פיליפינים - סינגפור - קוריאה - סין - יפן ועוד...
המזרח-הרחוק
אוסטרליה וניו-זילנד
★ סיורים מיוחדים בספט'-נובמבר, במסלולים מרתקים ובהדרכה מעולה - בתנאים האקסקלוסיביים ביותר המוצעים בארץ.
סיורים ל-30-38 יום, מ-$2,890 בלבד! (לצעירים מ-$2,690).
★ טיסות לכל המזרח-הרחוק, לאוסטרליה ו"סביב העולם" (מעצרים רבים באירופה) בתנאים המעולים ביותר!
טיולי יפן-ישראל
רח' יהודה הלוי 89, ת"א
טל. 03-615613, 03-440287, 03-5461529
בסיוע המרכז לקשרי תרבות ותיירות יפן-ישראל

למעוניינים בהקרנות מיוחדות של הסרט הישראלי הגדול
"שתי אצבעות מצידון" ב־16 וב־35 מ"מ
(03)661566, (03)661310

זה הזמן לקנות אדידס
בחזרה לבית הספר עם adidas
מבחר גדול של:
* ילקוטים לבית הספר בשלל צבעים מרהיבים
* חולצות ומכנסי ספורט
* נעלי ספורט במבחר דגמים
להשיג בחנויות הספורט המובחרות ברחבי הארץ
יבואנים בלעדיים בישראל
מגן וספורט בע"מ שד' ההסתדרות 34 צ'ק פוסט חיפה 04-728259
סמקו בע"מ שד' הר ציון 108 ת"א 03-832675

למפעל מזון בעל מוניטין
המתפתחת בשווקי־היצוא
דרוש משקיע רציני
ההשקעה הדרושה 500,000$ — 700,000$
בדבר פרטים נא לפנות לת.ד 30465, ת"א

לאשר קניפל
לרגל הסיום המוצלח של ארגון
תכונות
מחשבים ותקשורת (1986) בע"מ
תודה והערכה
על העבודה המקצועית
בתקוה להמשך שתוף פעולה בעתיד
מפעלי תכן בע"מ

ארה"ב מחזירה שגרירה לדמשק; אכזבה בי"ם: סוריה טרם שינתה יחסה לטרור

דוברת משרד החוץ: דמשק גירשה את אבו נידאל ונקטה בצעדים אחרים שבעיני ארה"ב נחשבים כפעולות להגברת המאבק נגד הטרור ● ויליאם איגלטון ישוב לדמשק בראשית ספטמבר

ואשינגטון (עי' ועי"צ). ממשלת ארה"ב הוליטה להחזיר את שגרירה בסוריה, ויליאם איגלטון, למקום כהונתו בדמשק בסביבת ה־1 בספטמבר, במסגרת המאמצים לשפר את יחסיה עם מדינה זו — על כך הודיעו שלשום בלילה פקידים בכירים בממשל האמריקאי.

איגלטון הוחזר לוואשינגטון לפני 9 חודשים בעקבות החלטתה של בריטניה לנתק את יחסיה הדיפלומטים עם סוריה על רקע מעורבותה של דמשק בנסיון להחדיר פצצה למטוס חברת אל על בשדה התעופה היתרו של לונדון.

פקידים אמריקאיים הבהירו, כי הצעד ננקט בגלל העובדה שסוריה פועלת עתה נגד הטרוריסטים. דוברת משרד החוץ ציינה, כי בין השאר גירשה דמשק את אבו ניאל ונקטה בצעדים אחרים שבעיני ארה"ב נחשבים כמעשים שעשויים להגביר את המאבק נגד הטרור.

ממשלת ארה"ב הודתה השבוע לסוריה בקשר לתפקיד שמילאה בפרשת שיחרורו של העיתונאי האמריקאי צ'רלס גלאס. דובר הבית הלבן מרלין פיצווטר רמז אתמול, כי יתכן שסוריה מילאה תפקיד כלשהו בשיחרור.

הדובר הסתמך על מקורות שאותם לא זיהה ואמר: "סוריה ואיראן קיימו סידרה של דיונים בקשר לגלאס במהלך תקופת כליאתו".

פקידים אמריקאיים אמרו בתחילת השבוע, כי סוריה הגבירה את לחצה על איראן, כשהיא מבקשת להביא לשיחרורם של 27 אזרחים זרים, המצאים בידי ארגונים פרו־איראניים בלבנון.

הם ציינו, כי הלחץ המוגבר מופעל בעקבות השיחות, שקיים בחודש שעבר שגריר ארה"ב בארם הארגון הלפרס עם פקידים סוריים.

אכזבה בירושלים

עקיבא אלדר, סופר המדיני של "הארץ", מוסר כי בירושלים הגיבו אתמול באכזבה על החזרת השגריר האמריקאי לדמשק. פקידים בכירים אמרו, כי סוריה לא שינתה את יחסה לטרור ועל כן לא השתנתה הסיבה שהביאה להוצאת השגריר משם. בירושלים ובוואשינגטון מעריכים, כי השתדלותם, שהגישה סוריה בזור לוצר של העיתונאי גלאס מידי חוטפיו, היו איתות לדעת הקהל האמריקאית, כי הגיעה השעה להחזיר את היחסים עם דמשק לתיקונם.

הצעת איראן

(סוף מעמוד 1)

ישראל שתשחרר את האסירים השיעיים הכלואים בשיטתה.

כשנשאל אם הוא מציע עיסקה, השיב יו"ר בית הנבחרים בחיוב.

ראפסנג'אני הוסיף ואמר כי העיסקה חייבת לכלול גם את האסירים השיעיים שבבתי הכלא שבכוויית. הוא מצידו התחייב לעשות כמיטב יכולתו למען שיחרור בני הערובה האמריקאים.

"אין אני אומר שיש בידי היכולת המוחלטת לעשות זאת. אני רק מבטיח לעשות כמיטב יכולתי. אני סבור שזה יכול להועיל במידת מה", הוסיף.

יצויין, כי עקבותיהם של 28 זרים נעלמו בלבנון וסבורים כי הם נחטפו, ביניהם 9 אמריקאים, 8 בריטים, 7 צרפתים ו־3 איראנים.

דוברת ה"סטייט דיפרטמנט" דחתה אמש בתוקף את ההצעה האיראנית. "ההצעה רק מוכיחה לנו, כי לאיראן השפעה ישירה על גורל בני הערובה בלבנון", אמרה. הדוברת הוסיפה, כי ארה"ב מתייחסת להצעה האיראנית לפי שלושת העקרונות הבאים: א) אין עיסקאות עם איראן. ב) אין שחרור ציוד צבאי לאיראן. ג) אין לחץ על ישראל לשחרר אסירים. "על איראן לשחרר את בני הערובה ללא תנאי", סיימה הדוברת.

(ע). ראש הממשלה יצחק שמיר אמר אמש בשובו מרומניה, שעליו ללמוד קודם כל את ההצעה שהשמיע המנהיג האיראני ראפסנג'אני בדבר חילופי שבויים בינינו לבין השיעים ורק לאחר שילמד את העניין אפשר יהיה לגבש עמדה.

"לישראל אין מדיניות מוגדרת בנושא חילופי שבויים, אנחנו מתייחסים בכל מקרה לגופו", אמר ראש הממשלה בתשובה לשאלה.

ראובן פדהצור, סופר הצבאי של "הארץ", מוסיף: מקורות בטחוניים ישראליים, שנשאלו אמש בענין ההצעה האיראנית, השיבו: "אין תגובה".

חבית רעל

(סוף מעמוד 1)

התגלתה אתמול חבית עם חומר רעיל על המדרכה ברחוב בתל אביב. אזרחים, שהבחינו בחבית החשודה ברחוב הגדוד העברי ליד הבית מספר 14, הזעיקו את חבלני המשטרה מחשש שמדובר בחבית המכילה מטען חבלה. בדיקה של חבלני המשטרה העלתה, שמדובר בחבית ובה חומר רעיל מסוג מתילן כלוריד המיוצר במפעל ביפו. החבית הועברה לידי המפעל המייצר והי המשטרה מנסה לאתר את מי רכש את חבית החומר הרעיל ונטש אותה ברחוב. מתילן כלוריד הוא חומר שמשמש כממיס אורגני ויש לו שימושים בתעשיה כמרחיק צבע ובאירוסולים. הוא יכול להיות רעיל בנסיבות מסויימות, אולי מתמשטים במהירות ועלולים לגרום לכאבי ראש, סחרחורות, הקאות, וירידה בזימבנן הדם המסוכנת לאנשים חולים.

ביום רביעי בשבוע שעבר, בשעת לילה, התגלתה חבית שהכילה רעל ציאניד גבישי ברחוב טימקין בתל אביב. חבלן משטרה שפתח את החבית חש ברע ונזקק לטיפול רפואי. במשטרת תל אביב עדיין לא יודעים אם יש קשר בין שני מקרי חביות הרעל ואם מדובר ברשלנות או בפעולה יזומה של גורם כלשהו המשאיר את חביות הרעל ברשות הרבים. בין השאר בודקים רקע פלילי וגם אפשרות למעשה חבלני עויין.

החרדים יערכו עצרה

(סוף מעמוד 1)

הרבנים הראשיים בישראל עומדים לפרסם קריאה נגד הקרנת הסרטים בשבתות בירושלים וכך גם מועצת חכמי התורה של ש"ס. אתמול פרסמו קול קורא בענין זה שניים מגדולי הפוסקים בירושלים הרבנים שלמה זלמן אוירבך ויוסף שלום אלישיב. כל המפלגות הדתיות במועצת עיריית ירושלים הודיעו אף הם לשתף פעולה בענין זה. אתמול נועדו יחדיו נציגי אגודת ישראל פועלי אגודת ישראל מפד"ל וש"ס במועצת עיריית ירושלים.

בהודעה משותפת שפורסמה על דעת ארבע מפלגות נמסר כי הוחלט לצאת בקריאה משותפת לכל הציבור הדתי להשתתף בעצרת התפילה שתתקיים ביום שני ער"ב ראש חודש אלול ברחבת הכותל המערבי. נציגי המפלגות הדתיות השותפות לקואליציה, ש"ס והמפד"ל, הודיעו, כי בכוונתם להביא לדיון בפני מוסדותיהם המוסמכים את המשך השתתפותם בקואליציה. המועצה הדתית ירושלים פנתה ללמעלה מ־400 רבנים וגבאי בתי כנסת בעיר להעלות את הנושא בשבת הקרובה בפני הציבור ולקחת חלק מהתכנסות בכותל.

על פי הודעות מרבית הגופים הדתיים והחרדיים לא יתקיימו בשבת הקרובה הפגנות בירושלים, אך יוצא מכלל זה הינו בית דין צדק של העדה החרדית.

הפגנה ביציאה מהעיר

המטה החילוני המאחד נגד הקרנת סרטים בשבת שעודד את הקרנת הסרטים בארבעת המקרים השנים כולל את רצ, שינוי, מפ"ם, המרכז ליהדות מתקדמת, תנועת אומץ של הסטודנטים באוניברסיטה העברית, השומר הצעיר, מועצת הפועלים ותנועת הנוער העובד והלומד. הערב יקיים מטה זה ברשיון המשטרה הפגנה ביציאה מהעיר. בה ייקראו כל היוצאים לבלות, להיכאר בירושלים, להצטרף למאבק נגד החרדים ולא לברוח לת"א.

בינתיים עמל ראש עיריית ירושלים על הקמת ועדה שבה יהיו חברים סופרים משוררים ואנשי רוח. קולק מעוניין, כי ועדה זו תגבש תכנים וצורות בילוי עבור הציבור הירושלמי ללילות שבת. קולק כבר יצר מגע בנושא עם חיים גורי.

תגרת כיפת השמיים

בשבת בסוף השבוע הבא מבקש נציג השכונות במועצת עיריית ירושלים, חבר "ירושלים אחת" דוד בן שטרית לארגן עבור תושבי שכונות עיר גנים וקרית יובל הקרנת סרט תחת כיפת השמיים. בן שטרית ייבקש מהמשטרה ומהעירייה היתר לפעולה זו.

קבוצה של צעירי שכונות מתכוונת להפגין כבר מחר בגבול שבין שכונת מוסררה לשכונת מאה שערים למרות שלא קיבלה רשיון מהמשטרה להפגנה זו. בקבוצה חברים בין השאר סעדיה מרציאנו וימין סויסה. חברי הקבוצה מוחים נגד כפיה דתית.

פרס מנסה לעכב ההצבעה

(סוף מעמוד 1)

מקורות יודעי דבר אמרו, כי פרס השתכנע בימים האחרונים, כי אין דרך להמשיך בפרוייקט ה"לביא" מבלי לפגוע בתקציב הבטחון או בשירותים היומיים לציבור. משיחות שקיים עם השגריר האמריקאי תומס פיקרינג, התרשם פרס מעוצמת התנגדותו של הממשל להמשך הפרוייקט.

הפרש אינו נוסחה

היום ובשבת יימשכו איפוא המאמצים בכמה כיוונים מצדם של השרים המצדדים בהמשך פיתוח של מטוס ה"לביא" למצוא נוסחה ומקורות מימון להמשך הפרוייקט וכן למימון חלק מחלופות צה"ל. הפעילות המרכזית בכיוון זה היתה בימים האחרונים ותימשך היום מצידו של ממלא מקום ראש הממשלה שמעון פרס, אשר מנסה, ללא הצלחה בינתיים, לשכנע את השר רבין להסכים לפשרה כלשהי בנושא. פרס אמור להיפגש היום בענין זה עם ראש הממשלה יצחק שמיר עם שובו מרומניה ואל המגעים יצטרף מתנגד מרכזי לפרוייקט, שר האוצר משה נסים, שסיים כמה ימי חופשה באילת.

עד לדיון בישיבת הממשלה ביום ראשון יתכן שתומכי הפרוייקט יגבשו הצעה נגדית להצעה לבטלו שתגיש במשותף השרים רבין ונסים. אין לדעת בשלב זה אם תערך הצבעה ביום ראשון על ההצעות השונות, אולם לקראת סוף השבוע הסתמן סוף בעמדות כמה שרים אשר נחשבו כמתנגדי הפרוייקט כמו שר האנרגיה משה שחל שאף הציע מקור מימון להמשך הפרוייקט. אם תיערך הצבעה ביום א' הקרוב ההערכות הן לרוב של שר או שניים כעבור המשך פיתוחו וייצורו של מטוס ה"לביא".

שלושה שרים ייעדרו

שלושה שרים ייעדרו ביום ראשון מהממשלה: המר, שריר ופרץ ולמרות שהם הפקידו את קולותיהם בידי מחליפיהם, נראה כי לאור האפשרות שבישיבה יידונו רעיונות חדשים, יוחלט לאפשר גם לשלושת הנעדרים לשמוע אותם. אי לכך קטן הסיכוי שביום ראשון תושג הכרעה.

על שולחנו של שמיר יונחו היום גם תוצאות בדיקה שערך לפי בקשתו השר מודעי לגבי עלויות הפרוייקט והצעות למימון הכספים שחסרים. בבדיקה בת יומיים שערך מודעי הוא בחן את נתוני התעשיה האווירית וקיבל מאגף התיכנון בצה"ל את הנתונים לגבי תוכניות החלופה העלויות שלהם. המטרה של הבדיקה, אומרים מקורבי מודעי, היא לגבש נייר אחד של נתונים וממנו לצאת לקבלת החלטות. הללו סרבו לפרט מהם מקורות המימון שיציע מודעי היום לשמיר, אולם מהתבטאויות קודמות של השר ניתן ללמוד שבכוונתו להמליץ על הגדלת התקציב.

נגד מיסוי עקיף

טענת האוצר היא שגם אם ניתן לגייס את המקורות הדרושים, כ־300 מיליון דולר בשנה תוספת תקציב ל"לביא" ולחצי מחלופות צה"ל, תהיה זו טעות חמורה הטלת מעמסה כבדה על הציבור ומקבלי ההחלטות בשנים הקרובות להפנות משאבים אלו לפרוייקט אחד, במקום לפרוס אותו על פני כל המשק להגברת הצמיחה.

גורמים בכירים באוצר דחו שוב ושוב את ההצעות למיסוי עקיף באמצעות היטל על הדלק או בדרכים אחרות כולל מיסוי ישיר לצורך מימון המטוס וחלופות צה"ל. תבוואי יהזה שר האוצר היום כל הצעות בכיוון של הגדלת תקציב המדינה. בכל מקרה לגבי ההצעה של השר שחל לגבי הוספת מיסים על הדלק, באוצר אומרים שגביית מס זה לא תעלה על 35 מיליון דולר לשנה.

7 מיליון בלבד מהדיזל

יהודה שרוני, סופר "הארץ" לענייני כלכלה, מוסר כי היטל בסך של אגורה אחת על מכירות הבנזין, שמוצע על ידי שר האנרגיה משה שחל לשם מימון הלביא, יביא להכנסות של 7 מיליון דולר בלבד, ואת לעומת סכום נדרש של 150 מיליון דולר — כך מורים ממצאי בדיקה שנעשו בחברות הדלק. הבדיקה מראה כי בהנחה שמכירות הבנזין יסתכמו בשנת 1987 ב־1.50 מיליארד ליטר, תהיה ההכנסה מהיטל של אגורה אחת 9.5 מיליון דולר. ואולם, העובדה שהתוצאות הרכב מוכרות כתוצאה לפירמות עיסקיות, תהיה כאמור ההכנסה נטו 7 מיליון דולר בלבד.

בחברות הדלק סבורים כי כדי להשיג סכום של 150 מיליון דולר, יש צורך בהעלאת מחירי כל סוגי התזקיקים ב־30%.

צבי זרחיה, סופר "הארץ" לענייני כלכלה, מוסר כי ח"כ אוריאל לין (ליכוד), יו"ר ועדת האנרגיה של הכנסת, הגיש אתמול התנגדות להצעתו של שר האנרגיה משה שחל להטלת מס על הדלק ואמר, שההצעה נוגדת מדיניות את הציר המרכזי של הפעילות הכלכלית. הוא הביע התנגדות לפרוייקט ה"לביא" ואמר, כי קודם יש לבנות את הכלכלה ורק לאחר מכן לבנות מטוסי יוקרה. גם אם מתקבלת החלטה להמשיך בפרוייקט, הרי שגם אז יש לשקול מהם האמצעים שבהם צריך ללכת כדי להתקדם בפרוייקט".

ח"כ לין ציין שיו"ר תהיה שגיאה להטיל מס על הדלק. אומנם, הטלת המס נראית מפתה אולם נטל המסים על הדלק הוא גבוה. ברגע שיוטל מס נוסף על הדלק כדי לממן את הפרוייקט הלביא משמעותו מס קבע נוסף על הדלק ולא מס שהוא בבחינת ויסות צריכה. כל רעיון של היטל מסים חדשים משמעותו אנטי צמיחה ויש בו כדי להגביר את האינפלציה במשק".

גם לשילנסקי 20 חתימות

יו"ר ועדת הפנים של הכנסת ח"כ דוב שילנסקי (ליכוד) הגיש למזכירות הכנסת רשימה של 20 חברי כנסת המבקשים לקיים דיון על המשך ייצור הלביא. הוא הודיע כי יבקש לקיים את הדיון רק אם יחליט הממשלה להפסיק את הפרוייקט ואחת סיעות הבית תבקש כינוס המליאה לדיון בהפסקת הפרוייקט.

חברי הכנסת אמנון רובינשטיין ויצחק ארצי מהמרכז העצמאי אמרו אתמול, כי השיגו 20 חתימות של חברי כנסת המתנגדים לפרוייקט ומבקשים לדון בכך במליאה. הכנסת תתכנס ביום ב' לדיון מיוחד בפגרה ויתכן שתדון בלביא.

ההתחייבות לא מולאה

ראובן פדהצור, סופר הצבאי של "הארץ", מוסר כי "למרות שהתחייבה להעביר מתקציבה המחקר והפיתוח שלה לטובת הלביא 40 מיליון דולר השנה, לא הועבר עד היום על ידי התעשיה האווירית אף סנט אחד", כך מוסר חבר הכנסת דדי צוקר מסיעת רצ.

בנתיים שאף ח"כ צוקר במגמה לבחון את תוכנית ההתייעלות של התע"א, שהוגשה לראש הממשלה. הוא מצא כי הגרעין התעשייתי של התע"א בשנת 86/7 הסתכם ב־56 מיליון דולר. בחודשים אפריל־יוני כבר צברה התע"א גרעון של 28 מיליון דולר, נתון המצביע על גרעון צפוי בשנה זו של כ־90 מיליון דולר.

"לא ברור כיצד יכולה התע"א, במצב גרעוני כזה, לעמוד הן בהתחייבות לקיצוצים והן בהשתתפות בסכום של 40 מיליון דולר מתקציבי מו"פ".

על תוכנית ההתייעלות אומר ח"כ צוקר: "גם אם נניח כי תוכנית זו היא מעשית (הנחה שהיועץ הכלכלי לשר הבטחון, ויועצו הכלכלי של ראש הממשלה, עמוס רובין, שוללים) עיקר החסכון הוא בפטו"ח של הסיוע המוצא בארה"ב. מעט הכסף שיוחסך בארץ יוחסך על ידי הורדת עלות העבודה מ־35 דולר ל־30 דולר מחיר שעת עבודה במשך עשר שנים. סך החיסכון הזה בשעות עבודה מסתכם ב־30 מיליון דולר.

"חסכון זה, המושג כמעט כולו בחו"ל, אינו מפנה מקורות הדרושים לחלופות צה"ל. בגלל אופיין של החלופות, מרכיב התוצאה המקומית בהן הוא 80%. כסף הנוסף מן הלביא בארה"ב, כמו שמציעה תוכנית ההתייעלות, אינו משחרר כסף בארץ הדרוש לחלופות".

ואנונו

(סוף מעמוד 1)

בכוונתם להצטרף לבקשה לקיים את משפטו של ואנונו באופן פומבי.

בקשה נוספת שהוגשה, נוגעת לקביעת תאריכים נוספים למשפט. עד כה נקבעו רק 6 ימי דיונים ועו"ד פלדמן מבקש לקבוע עוד 10 ימים. זאת כדי לזמן לדיון חמישה כומרים מחו"ל, אשר עליהם לדעת זמן סביר מראש את מועדי עדותם. בבקשה נאמר, כי בין המוזמנים שיגיעו להעיד: מומחים למשפט בין־לאומי, מומחה להכרעות מוסריות שעורר עידן הגרעין, מומחה להשפעות הגרעין על הסביבה ועל האנושות.

"עתירת אסירים"

בקשה שלישית שהוגשה הינה "עתירת אסירים". ואנונו מבקש מבית המשפט המחוזי להורות לשלטונות הכלא, בו הוא מצוי, לאפשר לו לפגוש את חברתו ג'ודי זימט. בבקשה נאמר, כי ואנונו מצוי בבידוד כמעט מוחלט, ובידוד הינו חוויה אנושית קשה במיוחד. "הפגישה עם פרקליטו אינה יכולה להיות תחליף לפגישה בין גבר ואישה הקשורים ביחסי אהבה וחיבה ביניהם", נטען בעתירה.

העתירה הזו תידון בפני השופט התורן של בית המשפט המחוזי וטרם נקבע מועד לדיון. ביתר הבקשות ידון הרכב השופטים היושב במשפטו של ואנונו ולא ידוע אם יתקיים הדיון לפני המשפט עצמו או בישיבתו הראשונה.

סניגורו של ואנונו נמצא עתה במו"מ עם שלטונות הבטחון באשר לדרך הבאתו של ואנונו. ואנונו ביקש להיות מובא לבית המשפט כמו אסיר רגיל, ללא קסדות, שמיכות ומעברים סמויים. ואנונו מתחייב שלא למסור דבר אם יובא באורח גלוי.

בארה"ב מכחישים כוונה

(סוף מעמוד 1)

משהו חולקן מרומזות. שמועות שפשטו אתמול בבירת ארה"ב אמרו, כי הממשל מבקש לבטל או לשנות את המעמד הדיפלומטי של עובדי התעשיה הצבאית ורפא"ל. עובדים אלה נהנים ממעמד דיפלומטי מלא בהיותם נציגים רשמיים של ישראל, גם אם הם עוסקים בקידום היצוא הצבאי.

נראה כי מקור השמועה [illegible] לפני מספר חודשים בקרב כל הנציגויות הזרות בוואשינגטון. וכה הנכידה מחלקת המדינה כי על פי אמנת וינה אין לקיים פעילות מסחרית מתוך בנין השגרירויות. לרבות מן השגרירויות אין הענין נוגע כלל, בהעדר יחסי מסחר ממלכתיים בין אותן מדינות לארה"ב. לישראל יש יחסים כאלה, ומכיב זאת נולדו עתה השמועות על "שינוי המעמד של עובדי התעשיה הצבאית ורפא"ל".

מכל מקום, גם במחלקת המדינה וגם במשרד ההגנה הכחישו אמש מכל וכל כי קיימת כוונה או מחשבה לבדוק את המעמד הדיפלומטי של נציגי ישראל באשר הם, ומן התעשיה הצבאית כמו גם מרפא"ל נמסר כי לא ידוע להם על פניה כזאת.

בקלקיליה נלכדו צעירים שעמדו לזרוק בקבוקי תבערה

מאת אורי ניר
סופר "הארץ" בשטחים

כוחות הביטחון לכדו אתמול קבוצה של צעירים בעיר קלקיליה שהתכוונו להשליך בקבוקי תבערה על כלי רכב ישראליים. ברשותם נתפסו בקבוקי תבערה מוכן להפעלה. מקורות במערכת הביטחון מסרו כי הצעירים שנלכדו חשודים בהשלכת בקבוק תבערה לפני כחודשיים בקירבת קלקיליה על מכונית ישראלית. המקורות הבהירו כי לקבוצה שנלכדה אתמול אין קשר להשלכת בקבוקי התבערה על מכוניתם של משפחת מוזס ומשפחת רגב באלפי מנשה.

סליחה

טמפו - תעשיות בירה מבקשת את סליחת הציבור
על המחסור בבירה מכבי, גולדסטאר ונשר
בבקבוקים בלבד.
מפעלי טמפו-בירה ערוכים לייצר את המשקאות,
אך יצרן בקבוקי הזכוכית לא עמד בהבטחתו
לספק את הבקבוקים.
אנו מתנצלים על המחסור הזמני **בבקבוקים**
בלבד ומודיעים כי אין כל מחסור
בבירה בפחיות.

עמכם הסליחה.

טמפו - תעשיות בירה
יצרני בירה ומשקאות קלים

טמפו

זכו בפיס

בהגרלת "ביפיס" של מפעל הפיס מס. 34/87 שהתקיימה ביום 20/08/87 זכו הכרטיסים הבאים:
ב"זילה + חולד" זכה המספר 488801
בסך "10,000.00 ש"ח זכו ה' מספרים: 253900 085049 043186
814378 584654 356340 303721
820608.
בסך "1,000.00 ש"ח זכו ה' מספרים:

105790	101795	046769	020678
210103	200818	164626	126612
224277	218281	217494	214859
284728	262812	249520	237571
394784	383040	333299	305089
419530	412518	409058	399993
477326	457047	433167	431389
526735	515548	493305	492499
611340	609412	590862	560893
632563	626155	615797	613825
688138	655757	639347	637543
727263	713004	700248	691282
748213	741243	727981	727383
824370	804861	793830	767122
872936	852032	846944	829122
896785	895629	891707	880886

בסך "200.00 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב: 3278; 5572; 5946; 7438.
בסך "100.00 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב: 302; 417.
בסך "25.00 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב: 279; 289; 403; 649.
כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים בספרה 3; 5; 9. זכו בסך של 2.50 ש"ח.

גן מאיר גן קסום

שבוע
קסום
של
ארועים בגן
25.8-22.8

מוצ"ש 22/8:
20.00 פתיחת ארועי "גן מאיר - גן קסום" הקוסם קליוסטרו ותזמורת מכבי האש (במה מרכזית)
20.15 "שחקן, ליצן אדם" מאת ובביצוע אירית בר־דור ואברהם פלטה (בימת ילדים).
20.30 תזמורת הטיילת של תל־אביב מארחת את כנור הקסם של מירל רזניק. מנצח: דוד קריבושי (במה מרכזית).
21.00 "פיאססה" עם סילביה דוראן ולהקתה (בימת המחול).
21.00 זולה ומזבחיו (בימת ילדים).
22.00 ג'אז עם דני גוטפריד, הנק קוזמן, גיא בן ברק וחברים. (בימת ילדים).
22.00 סרט קולנוע.

יום ראשון 23/8:
19.15 "טומיטו" מאת מוטי סנדק עם: ציפי מור, דורון כספי ופורה קסטור. במאי: מוטי סנדק (בימת ילדים).
20.00 **שלמה בראבא** מנצח על קונצרט קיץ. מנהל מוסיקלי: יצחק ראובן במאי: חנן גולדבלט (במה מרכזית).
20.00 "מצפצף" העולם הקסום של תאטרון הבובות מאת מירי פארו. משתתפים: מירי פארו ודפנה שניידרמן.
21.00 תיאטרון מחול "ענבל" (במת מחול).
21.30 ג'אז מהצד האחר (במה מרכזית).
22.00 רביעית הג'אז של עופר ישראלי וחברים (בימת ילדים).

בחוצות הגן:
ליצנים, פנטומימאים, נגני רחוב, פינות הפעלה יצירתיות, מיצגים, פינת צחוק.
"המתאבנים" תאטרון עד הסוף עם מיכאל כורש ופיני מיסלמן, בימאי רועי יבין
האטרון הרחוב של עיריית תל־אביב יפו ובית לסין, ג'אז עם הצלע השלישית,
תאטרון רחוב של אברהם דסא, פינות סיפור על הדשא.

מנהל אמנותי — נדב לויתן, אוצר ומעצב אמנותי — משה עמר, עיצוב תאורה: אילון מילוא.

רכב חונה שלא כחוק יוגעל בסנדלי דנוור.

בשעות הערב

מל"ן
מרכז ללימודי ניהול

הכשרה בניהול מתקדם

נמשכת ההרשמה לשנת הלימודים תשמ"ח במל"ן במבחר תכניות לפיתוח מנהלים

הלימודים מקנים למנהל המשתלם ידע יישומי וטכניקות ניהול מודרניות בנושאי מינהל העסקים בהתאמה למגמות הלימוד השונות:
* כלכלה * חשבונאות פיננסית וניהולית * התנהגות ארגונית * שיווק * מימון * יצור * מחשבים * מיסים ודיבים בעסקים * מדיניות עסקית * משחק עסקים ועוד....

מגמת ניהול כללי
מנהל אקדמי: דר' ביטן לוין
הקורס מכוון למנהלים בעלי נסיון מעשי המיועדים לתפקידי ניהול בכירים.
מסלול לימודים בתנאי פנימיה: תוכנית מקיפה ללימודי מינהל עסקים, הכוללת כ־580 שעות לימוד.
מסלול לימודי יום: פתיחה: 20 באוקטובר 1987

מגמת ניהול למהנדסים
ניהול אקדמי: דר' רוני ולנסי - ת"א; דר' יאיר דוכין - י־ם; דר' רן חרמש - ב"ש
הקורס מיועד למהנדסים, למדענים ולאקדמאים העוסקים בניהול או מיועדים לתפקידים ניהוליים והיקפו כ־300 שעות לימוד.
מסלול לימודי יום:
בתל־אביב - לימודי יום ו', פתיחה 4.9.87
בתל־אביב - לימודי יום ג', פתיחה 20.10.87
בירושלים - לימודי יום ה', פתיחה 22.10.87
בבאר־שבע - לימודי יום ד', פתיחה 11.11.87

מגמת ניהול לחשבים
מנהל אקדמי: דר' אריה עובדיה
הקורס מיועד לחשבים, לגזברים ולאנשי כספים בעלי ניסיון והוא כולל כ־300 שעות לימוד.
מסלול לימודי יום (ימי ב')
פתיחה: 26 באוקטובר 1987.

חדשנות ויזמות עסקית
מנהל אקדמי: אינג' אבי קרנה
הקורס מיועד למנהלים, מהנדסים, ויזמים מהסקטור הפרטי והצבורי, ולצוות ניהולי בתעשיה הקיבוצית שפעילותם בייזום מפעלים ובהדשנה טכנולוגית. הוא כולל כ־ 250 שעות לימוד.
מסלול לימודי יום (ימי ה')
פתיחה: 19 בנובמבר 1987

פרטים והרשמה: המרכז הישראלי לניהול, טל 03-257202
המרכז הישראלי לניהול

אנחנו קונים ספרים
טריונפו
TRIONFO
טל' 03-269328 02-226351

למכירה
בית מרקחת פעיל
במקום מרכזי בת"א
בדבר פרטים לפנות לטלפון 03-621781

هكذا من الأصل

תופעה חדשה של הונאה בשוק המניות:

נוכלים יוצרים ביקוש מלאכותי למניות ע"י פקודות פיקטיביות

מאת יהודה שרוני כתב "הארץ" לענייני כלכלה

דוח שהופץ אתמול מטעם מנכ"ל הבורסה לניירות ערך מתריע על תופעה הסרת תקדים בשוק המניות: באחרונה נעשו, באמצעות בנקים, נסיונות המצביעים, לכאורה, על כוונה להשפיע בדרכי תרמית על המסחר בבורסה ועל תנודות שערי המניות.

פעולה כזאת מתבצעת בשיחות טלפון מגורם אנונימי המתחזה לעובד בסניף בנק אל מרכז ניירות הערך בבורסה. הוא מוסר פקודות קניה פיקטיביות של מניות. עקב כך, בבורסה מופיעים ביקושים לניירות ערך גם כשאין כוונה לקנותם. המוסר את פקודת הקניה הפיקטיבית, מבקש ליצור ביקוש מלאכותי למניה, וכך — למכור את אחזקותיו בעליות שערים.

מנכ"ל הבורסה קרא לנקוט את כל האמצעים הדרושים, כדי לאתר את הפעילות, ולמנוע אותה מבעוד מועד.

בנק הפועלים יוזם הסדר לחובות ארגוני המושבים

הציע לבל"ל להצטרף ● כבר הושג הסדר עם ארגון מושבי עמק חפר והשרון

מאת אריה לביא
כתב "הארץ" לענייני כלכלה

בנק הפועלים יוזם הסדר לפתרון בעיית החובות הכבדים של חלק מארגוני המושבים למערכת הבנקאות.

לפני שעה, הושגה הסכמה עקרונית עם ארגון מושבי עמק חפר והשרון להסדר החובות של המושבים והבעייתיים החברים בו. חובות ארגון זה מוערכים במיליוני דולר.

הכוונה היא להפעיל הסדר שיהיה מבוסס על:

● פריסת חובות של כל מושב לפי מצבו הפיננסי המיוחד;

● הקצאת מושבים לבנקים, כדי שכל מושב יהיה בקשר עם בנק אחד;

● הסדרת המימון השוטף של המושבים על בסיס תכניות עבודה שנתיות.

ההסדר עם ארגון מושבי עמק חפר והשרון אמור לשמש מודל לארגוני מושבים אחרים.

הדיון אתמול בעניין הסדר חובותיו של ארגון זה נערך בהשתתפות נציגי בנק הפועלים, נציגי ארגון הקניות ומזכיר תנועת המושבים. בנק הפועלים הציע לבל"ל להצטרף להסדר. בשבוע הבא יודיע בל"ל על החלטתו.

זלמן שובל מציע: למכור נכסי הממשלה לאמריקאים כדי להפחית חובות החוץ

טוען: "סוואפ" של חובות תמורת נכסים יגביר ההשקעות ויפחית הוצאות הריבית

מאת אברם צדר כתב "הארץ" לענייני כלכלה

יו"ר תנועת "אומץ", זלמן שובל, העביר לשר האוצר, משה נסים, תוכנית להפחתת חובות החוץ של המדינה.

לדברי שובל, תוכניתו תביא לידי הגדלת ההשקעות במשק ותשמש מנוף פיננסי לחידוש הצמיחה.

התוכנית מתבססת על עקרון ההחלפה ("סוואפ"), המקובל בבנקאות הבינלאומית. על פי עקרון זה, יוחלפו נכסים שבידי הממשלה (בעיקר חברות ממשלתיות, שבין כך ובין כך מעוניינים למכור אותן) בחובות החוץ של המדינה.

חובות אלה מסתכמים כעת ב־25.6 מיליארד דולר, ורק הריבית שמשלמים עליהם מכלה חלק גדול מסיוע החוץ שישראל מקבלת.

על פי תוכנית שובל, יימכרו נכסי הממשלה (חברות ומקרקעין) לגורמים אמריקאים תמורת הפחתת החובות. גורמים אלה יוכלו לממן את רכישת הנכסים בהנפקות בשוקי ההון הבינלאומיים.

תהליך ה"סוואפ" של חובות תמורת נכסים יגרום להגדלת ההשקעות במשק והפחתה ניכרת בהוצאות הריבית על החובות הקיימים.

ח"כ אוריאל לין: לייקר מייד את הבנזין והחשמל

טוען: צריכת הבנזין גדלה בחודשים שחלפו ב־50%; צריכת החשמל — ב־15%

מאת צבי זרחיה כתב "הארץ" לענייני כלכלה

ח"כ אוריאל לין (ליכוד), יו"ר ועדת האנרגיה, תובע משר האוצר ומשר האנרגיה להעלות את תעריפי האנרגיה.

לדעתו, יש להנהיג מדיניות חדשה של תעריפי האנרגיה שתושפע משינויי המחירים בעולם. העלות הממוצעת של חבית דלק גולמי הגיעה בחודשים שחלפו ל־20 דולר, לעומת 10 דולר ב־1986.

על אף עליית מחירי האנרגיה בשנה שעברה בעולם, הם לא התייקרו בארץ, בשל חשש באוצר שהייקור יביא להאצת האינפלציה.

על פי נתונים שהגיעו אל ח"כ לין, עלה שיעור הצריכה של הבנזין בחודשים האחרונים ב־50% ושל החשמל ב־15%.

לדעתו, אם לא יועלו המחירים בקרוב, יהיה צורך לאחר מכן בהעלאה גבוהה יותר או בסבסוד גדול של הבנזין והחשמל מתקציב המדינה.

מועצת פועלי חיפה הקימה ועדה לבדוק את הגורמים לסכסוך במספנות ישראל

מאת נחית כהנא

מועצת פועלי חיפה הקימה אתמול ועדה לבדיקת גורמי הסכסוך במספנות ישראל.

חברי הוועדה אמורים למצוא פתרון למצב הקיים במספנות, ולסכסוך המתמשך.

מסיבת עיתונאים, שהיתה אמורה להתקיים אתמול עם ועד עובדי המספנות, בוטלה, עקב התפתחות חיוביות במשא ומתן.

בפגישה בין הצדדים נסתמנה אפשרות לפתרון שימנע את פיטורי יו"ר ועד העובדים מישל אלמליח, תמורת התחייבות לשקט תעשייתי במספנות.

הברפלד פסק: כל עובדי "סולתם" חוזרים מחופשתם למפעל ביום א'

ל־730 מ־1030 העובדים יוצע לפרוש, לעבור השתלמות או לצאת לחופשה ממושכת

מאת יונתן שרמן
כתב "הארץ" לענייני כלכלה

כל עובדי "סולתם" ישובו למפעל מחופשתם השנתית ביום א' — כך

חיים הברפלד

החליט חיים הברפלד, יו"ר האגף לאיגוד מקצועי בהסתדרות.

הברפלד פסק על פי המלצת "כור", כי ל־730 מכלל 1050 העובדים יוצעו חלופות, והם יצטרכו להחליט על אחת מהן עד סוף השבוע.

החלופות הן חמש במספר:

● לעובדים בני 60 ומעלה, שסיימו 30 שנות עבודה — מוצעת אפשרות פרישה רגילה לגימלאות.

● עובדים מגיל 56 ומעלה יוכלו לפרוש בתוכנית של פרישה מוקדמת.

● עובדים צעירים יותר יוכלו לפרוש מרצון תוך קבלת פיצויים על פי הסדר הפרישה הקודמים של החברה, המעניקים לפורשים פיצויים מוגדלים בשיעור יותר מ־200 אחוזים.

● עובדים שלא ירצו לפרוש יוכלו לצאת לחופשה ממושכת עד תחילת ינואר בשכר מופחת, המגיע לכ־70 אחוזים משכרם.

● אחרים יוכלו לבחור בהשתלמות מקצועית במפעל משך ארבעה ימים בשבוע ולקבל שכר עבור 4 ימי עבודה (80 אחוזים משכר הרגיל).

יותר 300 העובדים, המועסקים בקווי הייצור האחרים, ימשיכו בעבודה הסדירה.

החלטה זו התקבלה, לאחר שהנהלת "כור" הודיעה, כי אינה מתכוונת לסגור את המפעל למרות המלאי הגדול שהצטבר במחסניו. מלאי זה נאמד בשיעור 80 מיליון דולר וגורם להברה הוצאות מימון אדירות של עשרות מיליוני דולרים בשנה.

עם צעדים אלה, ממשיכה "כור" במאמציה להגדלת הזמנות משרד הבטחון מהמפעל באמצעות סיוע ממשלתי וכן תנסה לגייס הזמנות נוספות בארץ ובחו"ל בשוק הצבאי והאזרחי.

יצוא מוצרי ההדרים גדל ב־48% בינואר—יוני '87

— ליותר מ־130 מיליון דולר ● הערכה: עד סוף השנה — יגיע ל־220 מיליון ד' ● הצלחת היצוא הישראלי — לאחר שהשוק המשותף כפה על ברזיל מחירי מינימום גבוהים בהרבה מאשתקד

מאת אברם צדר
כתב "הארץ" לענייני כלכלה

גידול של 48% נרשם במחצית הראשונה של השנה ביצוא מוצרי ההדרים, לעומת התקופה המקבילה בשנה שעברה, ליותר מ־130 מיליון דולר פו"ב. עיקר הגידול נרשם בקיץ, אף שתקופה זו נחשבת, בדרך כלל, ל"עונה מתה" בענף ההדרים.

ביצוא מוצרי הדרים עוסקים כעת תריסר מפעלים, הקולטים "ברזה" מהפרדסנים, ומייצרים מהם רכזים, מיצים ושימורים.

הגידול בתקבולי היצוא נבע הן מגידול בכמויות שנמכרו בחו"ל והן מגידול במחירי המכירה.

המחיר הממוצע שנתקבל בששת החודשים הראשונים של השנה בעד רכז הדרים ישראלי ליצוא היה 1350 דולר הטונה, לעומת כ־1000 דולר בלבד שנה קודם לכן.

תעשיית ההדרים קלטה בתקופה הנסקרת מהפרדסנים כ־870 אלף טונות "ברזה", ושילמה להם מחיר ממוצע של 95 דולר הטונה. אשתקד קלטה התעשיה רק כ־660 אלף טונות ברזה, במחיר ממוצע של כ־80 דולר בלבד לכל טונה פרי.

שגשוג יצוא מוצרי ההדרים מישראל נבע דווקא מהחרפת התחרות של יצרני מוצרי־ההדרים האירופאיים ביבוא המתחרה. שוק מוצרי ההדרים העולמי (וגם האירופאי) נמצא זה שנים בשליטת היצרנים בברזיל. היצרנים האירופאיים הקטנים, המתחרים ביבוא, נפגעו קשה מהיבוא המתחרה של ברזיל. בלחץ יצרנים אלה, כפו ראשי השוק המשותף על ברזיל למכור את תוצרתה במחירי מינימום קבועים, הגבוהים בעשרות אחוזים מהמחירים שהיו מקובלים אשתקד.

מהלחץ שהופעל על ברזיל, יצאו דווקא היצואנים הישראליים נשכרים. ישראל, שלא כברזיל, נהנית מהטבות במכס על הייצוא לאירופה. בזכות זה, היא מצליחה עתה לדחוק את רגלי הברזילאים, ולכבוש שווקים חדשים.

על פי הערכת ראשי הענף, יסתכם יצוא מוצרי ההדרים מישראל ב־1987, ב־220 מיליון דולר, לעומת כ־175 מיליון דולר בלבד שנה קודם לכן.

הסדר בבנק הבינלאומי

העובדים ימשיכו לעבוד 39 שעות בשבוע — אך מי שירצה יוכל לעבוד עד 12.30 בצהריים פעמיים בשבוע

מאת אריה לביא
כתב "הארץ" לענייני כלכלה

הסדר לעבודה בשעות גמישות לעובדי הבנק הבינלאומי בסניפים הושג בין הנהלת הבנק לבין ועד העובדים, בתיווכה של אריכה אברמוביץ.

ההסדר, שאיפשר את חזרת העובדים לעבודה תקינה, נחתם שלשום, לאחר שיבושים שהיו בסניפי הבנק בראשית השבוע. ביוזמת הוועד.

על פי ההסדר החדש, יוכלו עובדים המעוניינים בכך לסיים את עבודתם פעמיים בשבוע בשעה 12.30 בצהריים. עם זאת, ימשיכו העובדים לעבוד 39 שעות בשבוע.

סניפי הבנק הבינלאומי ימשיכו להיות פתוחים עד 14.00. לעובדים הובטח שיוכלו לקבל תמורת שעות נוספות — תשלום או חופשה.

הטיסות לקהיר יתייקרו ב־2% — מראשית ספטמבר

מאת זוהר בלומנקרנץ

הטיסה מנתב"ג לקהיר תתייקר ב־2%, מראשית ספטמבר.

מחירו של כרטיס בכיוון אחד יהיה 124 דולר (165 ל"מ). דובר "אל על" אמר שהייקור נעשה באישור הגורמים הנוגעים בדבר.

דוד קיטור שנרכש בפינלנד יסייע להפיק חשמל מפצלים

הדוד ישמש למתקן שיפיק, בתוך 10 שנים מאות מגאוואט חשמל מפצלים המצויים במישור רותם בנגב, בשביל מפעלי הפוספטים

מאת יהודה שרוני
כתב "הארץ" לענייני כלכלה

פמ"א (פיתוח משאבי אנרגיה) חתמה השבוע עם חברת "אלסטרום" מפינלנד על הסכם לרכישת דוד קיטור מרכזי, ב־8 מיליון דולר.

הסכם הרכישה אושר בדירקטוריון החברה ובממשלה. החברה הוקמה כדי לייצר נפט מפצלי שמן, אך עקב ירידת מחירי הנפט בעולם הפסיקה הפעילות בתחום זה. החברה מתרכזת כעת בהפקת חשמל בבוחרים תחוזים מפצלי שמן.

הדוד החדש נועד לשמש את מתקן ההדגמה של החברה, שבמסגרתו יפיק, בתוך עשר שנים, מאות מגאוואט חשמל. פצלים אלה נמצאים במישור רותם בנגב, והחשמל שיופק יסופק לבפעלי הפוספטים בנגב. הפעלת מתקן ההדגמה תיעשה, על פי התכנון, בתוך שנתיים.

רכישת הדוד מומנה בהלוואה של 10.6 מיליון דולר שהתקבלה מממשלת פינלנד, בריבית של 8 אחוזים לשנה.

ההשקעה הכוללת בפרוייקט פצלי השמן תסתכם ב־24 מיליון דולר. מחציתה מהממשלה.

פמ"א מוחזקת בשותפות בידי חברת החשמל, כימיקלים לישראל, בתי הזיקוק ושלוש חברות הדלק. סונול, שהיא אחת השותפות בחברה, הגלה להשקיע בפרוייקט, ובימים אלה היא מבקשת למכור את חלקה.

בקרוב — מיכרזים לתיכנון תחנת המימסר של קול אמריקה ולהקמתה

במכרז לתכנון יוכלו להשתתף רק חברות ישראליות או אמריקאיות; במכרז ההקמה — רק חברות ישראליות ● בין עבודות ההקמה: הטיית כביש הערבה והתקנת גדר בטחון

מאת אברם צדר
כתב "הארץ" לענייני כלכלה

תחנת המימסר של קול־אמריקה, שתוקם בנגב, מדרום לים המלח וממערב למושב עידן תשתרע על 10,500 — 12,000 דונם. חוזה להפעלת התחנה כבר נחתם בין קול־אמריקה למינהלת פרוייקט תמר. כך גילה ראש פרוייקט תמר, ראובן ירדור, בפגישה עם חברי לשכת המסחר ישראל־אמריקה, שהתקיימה אתמול בבית־אמריקה, בתל־אביב.

בקרוב יפורסם המכרז לתכנון תחנת המימסר. במקביל יפורסם גם המכרז להקמת התחנה.

במכרז לתכנון התחנה יוכלו להשתתף רק פירמות ישראליות או אמריקאיות. בהקמת התחנה תותר ההשתתפות לפירמות ישראליות בלבד.

הקמת תחנת המימסר תכלול הטיית כביש הערבה, הקמת חוות אנטנות על אלפי דונמים — בהשקעה של 90 עד 100 מיליון דולר — התקנת גדר בטחון במכוללת סביב כל שטח האתר.

ראש פרויקט תמר מסר כי לאחר הקמת התחנה, שתוחזק בעזר סוכנים שבים, יועסקו במקום כמאה עובדים. כולם ישראלים. לאמריקאים תהיה נציגות קטנה בלבד בניהולת הפרויקט.

פקיד בכיר ממשרד התעשייה ייסע בקרוב לפולין לבחון אפשרות להגביר את הייצוא

מאת דן סגיר

על צעדים להגברת קשרי המסחר עם פולין סוכם בפגישה שהתקיימה אתמול בין ראש משרד האינטרסים של פולין בישראל, ז. פיורוזבסקי לבין מנכ"ל משרד התעשיה והמסחר יורם בליזובסקי.

תוקם קבוצת עבודה משותפת לשני הצדדים שתיבחן ותגבש דרכים ואמצעים להגברת המסחר ושיתוף הפעולה הכלכלי, וכן סוכם שפקיד בכיר במשרד התעשיה והמסחר יצא בקרוב לפולין לבחון אפשרות להגברת הייצוא הישראלי לשם.

בשנת 1986 הסתכם הייצוא הישראלי לפולין בכ־5 מליון דולר, בעוד שהיבוא משם עמד על מיליון דולר. היצוא כישראל היה בעיקר, תוצרי הדרה, כימיקאלים וציוד תעשייתי. היבוא היה בעיקר מוצרי עץ ומוצרי גלם אחרים.

אמנון גלעד מנהל לשכת התיירות בניו־יורק — למנוחות

מאת סופר "הארץ" לענייני תיירות

מנהל לשכת התיירות הממשלתית של ישראל בניו־יורק, אמנון גלעד ז"ל, הובא אתמול למנוחות בהר המנוחות בירושלים.

גלעד, בן 57, מת מחלה ממארת, וארונו הובא מארה"ב בטיסה של "אל על".

גלעד עבד במשרד התיירות 30 שנה ברציפות. הניח אשה ושני בנים.

בהלווייתו ספד לו מנכ"ל משרד התיירות לשעבר, מאיר דהשליט.

"אורדן" תבקש מהמשטרה לפנות עובדי "רום כרמל" מן המפעל

שוקלת לפנות לבג"ץ אם לא תמלא המשטרה אחר צו בית המשפט

מאת יונתן שרמן
כתב "הארץ" לענייני כלכלה

הנהלת "אורדן" החליטה לפנות למשטרה ביום א' ולבקש את פינוי כל עובדי "רום כרמל" משטח המפעל, על פי צו בית המשפט המצוי בידיה.

אתמול השלימה הנהלת המפעל את הליך מסירת הצווים לעובדים, והחליטה לתת שהות נוספת לעובדים לפנות את המפעל מרצונם.

מיכאל תמרי, מנכ"ל "אורדן", אמר כי אם לא תפעל המשטרה מיד לפינוי העובדים, תפנה החברה לערכאות.

"אורדן" תפנה, כנראה, לבג"ץ לבקש צו לפינוי העובדים בידי המשטרה, וזאת על פי תקדימים של סכסוכי עבודה שהיו בחברה, רק לפני שנה התבצרו עובדי מפעל "וולקן" בחיפה בשטח המפעל, והנהלת "אורדן" פנתה אז לבג"ץ בבקשה לכפות ביצוע צו של בית המשפט לפינויים.

תמרי מסר עוד כי "אורדן" נחושה ברעותה לסגור את המפעל על פי החלטת מועצת המנהלים מיום ג', ולפטר את רוב עובדי החברה, שמספרם 120. היא מציעה ל־40 מעובדי החברה תעסוקה אלטרנטיבית במפעל "וולקן" בחיפה ובמפעל מת"ח בכרמיאל.

ההחלטה על סגירת המפעל התקבלה לאחר שנמצא כי צפוי הפסד של שני מיליון דולר השנה, ותיק ההזמנות אינו עשוי להפוך הפסד זה לרווח.

חברה בת של יבי־אס ישראל תפתח תוכנה ליצרן המטוסים "גרומן" ב־4 מיליון דולר

במסגרת מחוייבות החברה האמריקאית לקניות גומלין בארץ

מאת אור גנגר

חברת "יבי־אס ארה"ב, חברה־בת של בית התוכנה "יבי־אס ישראל, חתמה על חוזה בארבעה מיליון דולר לפתח תוכנת מידע ניהולית לחברת "גרומן".

הקשר עם החברה האמריקאית נוצר לפני שלוש שנים. "יבי אס עסקה אז בפיתוח תוכנת זמן אמת למערכות צבאיות, פרויקט הנמשך גם כעת בהיקף של כחמישים אלף דולר בחודש, והשלימה התקנת מערכת תוכנה, פרי פיתוחה, במרכז ועיבוד בעיר ניו־יורק, שבה פעלה כקבלנית משנה.

הקשר עם גרומן נוצר במסגרת מחוייבותה של החברה האמריקאית לקניות גומלין בארץ, בין השאר כחלק מפרוייקט הלביא, שבו היא מעורבת.

בפרוייקט החדש יועסקו כשלושים אנשי מקצוע, רובם אמריקאים, בניהול ישראלי. אלי אלוהאי, מנכ"ל יבי־אס, מסר כי מדיניות החברה היא להעביר, במידת האפשר, נתחים מעבודות הפיתוח אל הסניף הישראלי, אולם בשלב זה נראה כי הלקוח האמריקאי אינו מעוניין בהעברה כזאת.

"יבי־אס מנהלת עסקים גם בבריטניה, שבה היא ממחשבת את חברת הביטוח "אליאנס", את מערכת ניהול המוצר וההזמנות של חברת אלקטרוניקה גדולה, ואת מערכת הדיוור הישיר של חברה העוסקת במכירות אופנה באמצעות הדואר.

ערך את העמוד: משה ריינפלד

במלאת שלושים לפטירתה של אמנו/דודתנו

פנינה זמורה (לבית גרופמן) ז"ל

נעלה לקברה לאזכרה ולגלוי מצבה בהר המנוחות, גבעת שאול, ירושלים ביום א' כ"ח אב (23.8.87) בשעה 5.30 אחה"צ נפגשים על יד השער

המשפחה

במלאת שלושים לפטירת יקירתנו

ורוניקה שטראוס ז"ל

נעלה לקברה לאזכרה בגילוי מצבה ביום רביעי 26.8.87, בשעה 4 אחה"צ, בבית העלמין בחולון

תומש שטראוס
והמשפחה

למשפחת גיל־עד

משתתפים באבלכם על מות

אמנון גיל־עד ז"ל

דיירי שכונת הקוטג'ים
סדמרטין

לאלי בן ישראל

השתתפותנו הכנה באבלך במות

אביך ז"ל

חברת ת.מ.מ.
תעשיות מזון מטוסים בע"מ

יקירתנו

אלינור ארציאלי

איננה

ההלוויה היום, יום ששי, כ' באב תשמ"ז (21.8.87), בשעה 3.00 אחה"צ בבית־העלמין החדש בבאר־שבע

המשפחה

אסא המכללה הטכנולוגית באר שבע
מרכז הסייף

אנו מבכים מרה את פטירתה של

אלינורה ארציאלי

אלופת ישראל בסייף בשנת 1980
חברה בהנהלת המועדון
ספורטאית מופת

יהי זכרה ברוך

חברי המועדון

ההתאחדות לספורט
ואיגוד הסייף בישראל

אבלים על פטירתה של

אלינורה ארציאלי

אלופת ישראל בסייף בשנת 1980
חברת כבוד בהנהלת איגוד הסייף

ומשתתפים בצער המשפחה

שמעון לנדמן

נפטר

הלויה תצא היום יום ששי כ"ו באב תשמ"ז 21/8/87 בשעה 18.30 לפנה"צ מבית ההלויות בירושלים לבית העלמין בגבעת שאול יושבים שבעה ברח' גורדון 49 קרית יובל ירושלים

מתאבלים: בתו: אביגיל לנדמן ומשפחתה
בנו: יוסי מ־דן ומשפחתו

במלאת שנה לפטירת יקירנו

שמשון קפלן ז"ל

יקיר תל־אביב

נקיים אזכרה ביום א' כ"ח באב תשמ"ז (23.8.1987) בשעה 5.30 אחה"צ בבית העלמין בנחלת יצחק

המשפחה

למרדכי ארציאלי

משתתפים באבלך במות

אשתך

הארץ

לאליהו בן־ישראל

אתך באבלך במות

אביך ז"ל

אל־על נתיבי אוויר לישראל בע"מ
ההנהלה העובדים

ספורט

בעריכת יחיאל אריזי

הדיון בשיתוף זרים יוקפא עד מארס 1988

סווירי: יוקם צוות להכנת התשתית ★ ראשי ההתאחדות – לפגישות באירופה

כדורגל

מאת אילן פיש
כתב "ספורט הארץ"

הדיון בשילוב זרים בכדורגל הישראלי לא יועלה על סדר יומה של ההנהלה החדשה של ההתאחדות, בטרם יובא לדיון במוסדות מרכז הפועל. על פי הודעת מזכ"ל הפועל יצחק אופק יהיה הדיון בתוך חודשיים. בינתיים ימשיכו חברי הפועל, המצדדים בשיתוף זרים, לפעול ולהשפיע על האחרים.

יו"ר הנהלת ההתאחדות, שאול סווירי, מתכוון להקים צוות שיבדוק את ההיבטים השונים הכרוכים בהבאת כדורגלנים זרים – כדי להיערך לקליטתם ולמנוע תקלות לא רצויות. הצעה שתגובש תשמש אמנה בין המרכזים. להערכת סווירי, יהיה על הצוות לגבש רעיונות לא יאוחר ממארס 1988.

הדיונים הקרובים בהנהלת ההתאחדות יעסקו בבחירת המזכירות, ראשי הוועדות ואיוש מחברי הנהלה.

פגישות באירופה

הדינמיקה האיטית שהושגה סביב שיתוף הזרים תאפשר בימים הקרובים לראשי ההתאחדות לפעול באירופה, בנסיון לעורר מחדש את פרשת בדידותו של הכדורגל הישראלי.

מ"מ יו"ר הנהלת ההתאחדות, עזריקם מילצ'ן, יצא אתמול ליוגוסלוויה וייפגש עם ראשי הכדורגל בארץ זו. מילצ'ן, יחד עם סווירי, ישתתפו בקונגרס האינטרטוטו שיחל ב־8 בספטמבר בהונגריה ויימשך יומיים. סווירי ינצל זאת לפגוש עם מזכיר פיפ"א, יוזף בלאטר.

נציגי ישראל ייפגשו גם עם הרמן נויברגר, סגן נשיא פיפ"א. לסווירי מתוכננות פגישות נוספות, בהן עם יו"ר ההתאחדות האנגלית ברט מיליצ'יפ.

הפגישות עם ראשי הכדורגל באירופה נועדו, בין היתר, להעלות על סדר היום של קונגרס אופ"א הצעה לשילוב נבחרת הנוער הישראלית ביבשת. הקונגרס יהיה ביוני 1988, אך הצעות לסדר היום יש להגיש לא יאוחר מדצמבר השנה.

קונורס וגילברט לשמינית הגמר באוהיו ★ בקר נחלץ מפיגור

טניס

מייסון, אוהיו (שרות "ספורט הארץ"). ג'ימי קונורס ובראד גילברט, שיהיו המדורגים הראשונים בתחרות "הפרס הגדול" בחודש אוקטובר ברמת השרון, העפילו לשמינית הגמר בטורניר הנערך כאן על פרסים כספיים בסך 375 אלף דולאר.

קונורס (מדורג רביעי) ניצח את פול צ'מברליין (ארה"ב) 6–1, 6–3 וגילברט (מדורג שביעי) הוביל 5–2 נגד כריסטו ואן רנסבורג (דרא"פ) לפני שהאחרון פרש.

המדורג הבכיר, השוודי מאטס וילאנדר, הדיח בקל את האמריקאי רוברט סגוסו 6–2, 6–2. לעומתו, היו קשיים לשני המדורגים אחריו: השוודי שטפאן אדברג (2) ניצח 6–7, 7–5 את יעקב לאסק משוויץ, ובוריס בקר (3) ממערב גרמניה גבר על האמריקאי בן טסטרמאן 6–3, 4–6, 6–3.

שני המדורגים הבכירים של ... [illegible] הצרפתי טאריק בנהביל (מדורג 16) 6–7, 7–6 ... [illegible] נכנע למדורג שמיני, אנדרס יארי (שוודיה) 6–7, 6–1, 5–7. פול אנאקון, שניצח בסיבוב הראשון את ג'ון מקנרו, גבר על האוסטרלי ג'ון פיצג'ראלד 6–2, 6–7, 6–3.

שני מדורגים נוספים הודחו: סקוט דייויס (13) נוצח ע"י דייויד רוסטאגנו (ארה"ב) 6–3, 6–4 וסלובודאן זיווינוביץ' (15) נכנע לשוודי פטר לונדגרן 6–7, 6–3.

נאור לרבע הגמר בטורניר איסטנבול

הטניסאי הישראלי עמית נאור עלה לרבע הגמר של הטורניר באיסטנבול, וישחק בשבת נגד האיטלקי מיאצה.

בסיבוב הראשון ניצח נאור את לאלי מאמי מאיטליה 6–0, 7–6 ובסיבוב השני את המדורג הבכיר, מאסימו צ'ירו מאיטליה 6–3, 6–7, 6–4.

מדליית כסף לנערות ישראל בגרמניה

נבחרת הנערות של ישראל בטניס עד גיל 14 זכתה במדליית כסף בתחרות בינלאומית בדוסלדורף, מערב־גרמניה. ישראל, שיוצגה על ידי דניאלה בלנקה וליאור הלץ, נוצחה בגמר 2–1 על ידי נבחרת ... [illegible] בארבע נבחרות: היא גברה על הונגריה 3–0, על איטליה 3–0, על וירטנברג 2–1 ועל בואריה 2–1.

נבחרת הנערים של ישראל עד גיל 16 זכתה במקום הראשון בבית התנחומים, לאחר שגברה על הוספליה בגמר 3–0 ובחצי הגמר על וירטנברג 2–1.

לא על הכדורסל לבדו: המאמן שרף ו"מר עולם"

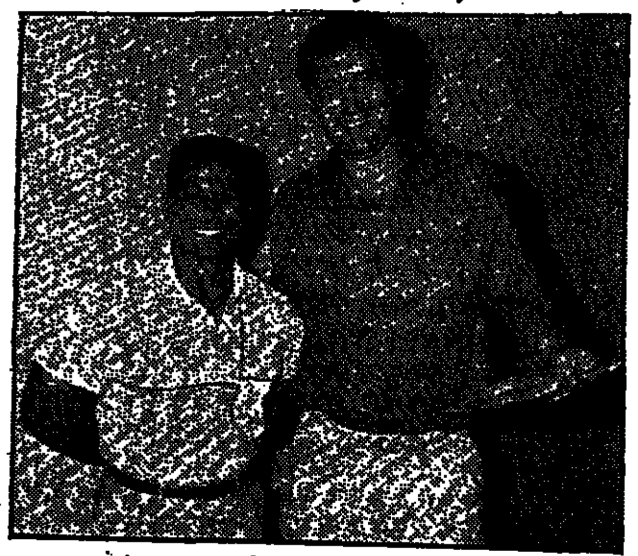

בתצלום, המעיד על עצמו כי הוא מגלה באחרונה נטיה לתזונה נכונה וממעט באכילת בשר.

מאת יהושע שגיא

צבי שרף, מאמן הכדורסל של אליצור נתניה, פעיל מאד גם מחוץ לעיסוקיו בספורט – בין היתר בתערוכת עלומים 87' שנפתחה מחר בגני התערוכה, ותוקדש לנושאי איכות חיים: מזון (צמחוני, טבעוני וכו'), קוסמטיקה טבעית, מעקב ופיקוח רפואי, ציוד ספורט, פיתוח הגוף. בתערוכה יופיע מר עולם, מוחמד מקאוי, מצרי החי באחרונה בקניה, שישתתף במוצאי שבת גם בתחרויות "מר ישראל" בסינרמה. מקאוי, מדורג במקצוע, מרבה להופיע בהרצאות והדגמות על פיתוח הגוף. הוא נבחר פעמיים ל"מר עולם" ופעם זכה בתואר "סגן מר אולימפיה".

עם בואו לישראל השתתף בהרצאה במלון הילטון, יחד עם המאמן צבי שרף (והראשה לבדו)

בונדסליגה

באיירן מקווה לחזור לפיסגה

פרנקפורט (שרות "ספורט הארץ"). באיירן מינכן מקווה לחזור מחר לראש הטבלה אחרי מישחק החוץ בהמבורג. שטוטגארט מובילה עם 7 נקודות, אבל כבר השלימה 4 מישחקים לעומת 3 של יתר הקבוצות. לבאיירן 6 נקודות ולוורדר ברמן 5 נקודות. ברמן מארחת מחר את בוכום.

יתר המישחקים: נירנברג – דורטמונד, מנשנגלאדבך – לוורקוזן, האנובר – קארלסרוהה, שאלקה – קייזרסלאוטרן, קלן – אורדינגן, מאנהיים – האמבורג.

הקנדי בן ג'ונסון (שני מימין) מנצח בריצת 100 מטר, בזמן 9.97 שניות, בתחרות הגראנד־פרי של ציריך. שני הגיע קאלווין סמית (משמאל) מארה"ב. (צילום איי־פי)

אוורטון תנסה למנוע מחר ניצחון שלישי מנוטינגהאם

דרבי כפול בלונדון: טוטנהאם – צ'לסי, ק.פ.ר. – ארסנל

ליגה אנגלית

לונדון (שרות "ספורט הארץ"). שלוש קבוצות צברו את כל 6 הנקודות, אחרי שני מחזורים בליגה האנגלית – צ'לסי, נוטינגהאם וקובנטרי. צ'לסי ניצחה ביום שלישי את פורטסמות 3–0 וקובנטרי גברה באותו ערב על לוטון 1–0. נוטינגהאם ניצחה את ווטפורד 1–0 משער של סטיוארט פירס בבעיטת 11 מ'.

במחזור השלישי מחר תתארח קובנטרי בנוריץ', אחת מחמש קבוצות שלא צברו עדיין נקודה אחרי ההפסד 1–0 לסאות'המפטון; נוטינגהאם תארח את האלופה אוורטון וצ'לסי תתארח בדרבי לונדוני אצל טוטנהאם, שניצחה שלשום את ניוקאסל 3–1 משערים של קלייב אלן, כריס וודל וסטיב הודג'.

מנצ'סטר יונייטד, אחרי תיקו שני (בבית 0–0 עם ארסנל), תנסה להשיג ניצחון ראשון כשתארח את ווטפורד. ארסנל יוצאת למיגרש הדשא המלאכותי של קווינס פארק ריינג'רס, שסיימה ביום רביעי בלילה בתיקו 1–1 עם העולה החדשה דרבי קאונטי.

יתר המישחקים מחר: לוטון – ווסטהאם, פורטסמות – סאותהמפטון, שפילד ונסדיי – ניוקאסל, ווימבלדון – אוקספורד.

המישחק בין ליברפול לדרבי נדחה בגלל עבודות שיפוץ הנעשות באחד מיציעי איצטדיון אנפילד, שניזוק בפיצוץ שהיה בצינור מים מרכזי.

ליגה סקוטית

ריינג'רס שואפת לניצחון בכורה על פאלקירק

גלאזגו (שרות "ספורט הארץ"). האלופה גלאזגו ריינג'רס, קבוצתו של אבי כהן, תארח מחר לאיצטדיון ... [illegible] נגד פאלקירק. שתי הקבוצות צברו עד כה נקודה אחת בלבד כ"א. במישחק בניע, ממנו נעדר אבי כהן בשל פציעה, ניצחה ריינג'רס 2–1 את סטירלינג, מוליכת השנה.

המובילה סלטיק, עם 6 נקודות, תשחק מחר בדאנפרמליין.

יתר המישחקים: דאנדי – סנט מירן, הארטס – דאנדי יונייטד, מורטון – היברניאן, מאתרוול – אברדין.

ליגה צרפתית

מונאקו תנסה לשמור על יתרונה בניור

פאריס (שרות "ספורט הארץ"). מונאקו מתייצבת מחר למישחק נגד ניור במחזור השביעי, עם מקדמה של 2 נקודות על האלופה בורדו ו־3 נקודות על שלוש קבוצות אחרות. מארק הייטלי הבקיע את שער הניצחון למונאקו בניצחון החוץ 1–0 על פאריס סן־ז'רמן. בורדו, שסיימה בתיקו־אפס במונפלייה, מארחת מחר את טולון.

כדורסל

ישראל תנסה לגמול מחר ללוורקוזן

מאת סופר "ספורט הארץ"

מישחק גומלין בין נבחרת ישראל בכדורסל והקבוצה המערב־גרמנית ט.או.אס. לוורקוזן יתקיים במוצאי שבת בשעה 20.45 באולם אליצור נתניה.

במישחק הראשון, שהיה ביום רביעי בחולון, ניצחו הגרמנים 81–77.

השבר בכף רגלו של יצחק כהן, כדורסלן מכבי ת"א ונבחרת ישראל, עלול למנוע השתתפותו בטורניר האירופי בדרג ב', בבית הכולל את בולגריה, אוסטריה, נורווגיה ופינלנד. הטורניר יהיה במחצית הראשונה של ספטמבר.

כהן, שנפצע ביום רביעי באימון של מכבי ת"א, נצטווה לנוח לפחות עשרה ימים. רגלו נתונה בתחבושת הדוקה, כי מקום הפגיעה אינו מאפשר גיבוס.

ניצחון 108–116 למכבי חיפה על מכבי נתניה

מכבי חיפה גבר אמש בנתניה על העולה החדש לליגה הלאומית, מכבי נתניה, 116–108 לאחר הארכה. בתום 40 דקות היתה התוצאה 89–89. גם המחצית הראשונה הסתיימה בשוויון, 48–48. בחיפה בלטו שחקן הציר ג'ון פלאוארס (26 נק') ודורון שפע (28). בנתניה שיחקה עם שחקן חיזוק אחד בלבד, דריל רובינסון, שהיה חלש (10 נק'), כן שותף בשורותיה ג'וליוס ווייז שקלע 15 נק'. דקות ספורות היו לסטיב שלכטר הוותיק מנתניה.

חנן מאיר

אליפות צה"ל

גם מפ' קצין קשר ראשי ופיקוד דרום עלו לרבע הגמר

מאת סופר "ספורט הארץ"

שני מקומות בלבד נותרו להשלמת שלב רבע הגמר של אליפות צה"ל בכדורגל. העולות ייקבעו ביום א' במישחק האחרון של השלב המוקדם (17.00), כאשר נבחרת מפקדת חילות השדה תתמודד נגד נבחרת אגף אפסנאות בבית ג'.

אתמול עלו עוד שתי נבחרות לרבע הגמר. מפקדת קצין קשר ראשי היא העולה השניה מבית ב' אחרי ניצחון 1–0 על חיל הים. אלון קסטנבוים הבקיע את השער בדקה השמינית במישחק בו שפט יצחק רוזנברג. קודם לכן עלתה מבית זה נבחרת הנח"ל.

העולה השניה מבית א' היא נבחרת פיקוד הדרום, אחרי ניצחון 2–1 על אגף כח אדם. כבר בדקה השניה פסק השופט עובדיה בן־יצחק על בעיטת 11 מ' ויוסף ניצן העניק יתרון לדרומיים. יובל שרף השווה בדקה ה־41 בבעיטת 11 מ' אבל עשר דקות לסיום הבטיח אלי אולאי את ניצחון הדרום. מחזיקת הגביע היא הקבוצה השניה מבית זה ברבע הגמר.

ביום ראשון בבוקר (9.00) יתמודדו חיל האויר ואגף מודיעין כדי לקבוע, מי יסיים ראשון בבית ד'.

ידידות

בית"ר ירושלים ניצח 1–4 בשעריים

בית"ר ירושלים ניצח אתמול במישחק אימון ברחובות את מכבי שעריים 1–4 (1–4). משה סלקטר ממכבי חיפה, המצוי ברשימת ההעברות, כבש צמד ורונן רוקמן השלים בצמד משלו. לשעריים כבש יצחק מיימוני, שחקן הפועל כפ"ס (ברשימת ההעברות).

אתלטיקה

ג'ונסון 9.97 ב־100 בציריך

ציריך (שרות "ספורט הארץ"). עשרה ימים לפני פתיחת אליפות העולם ברומא, הושגו כאן תוצאות מעולות בתחרות ה"גראנד פרי".

בן ג'ונסון (קנדה) קבע את ההישג השני במעלה השנה בעולם, 9.97 שניות בריצת 100 מ'. השיאן העולמי קאלווין סמית (ארה"ב) קבע 10.07 שנ' ודיי סטיוארט (ג'מייקה) 10.10 שנ'.

בילי קונצ'לה (קניה) הציב את הישג השנה העולמי בריצת 800 מ' – 1:43.59 ד'. עוד כמה אתלטים קבעו את ההישג השני בטיבו השנה: אינוסנט אגבוניקה (ניגריה) ב־400 מ' – 44.17 שנ' (ההישג הרביעי בכל הזמנים), סטיב קראם (בריטניה) ב־1,500 מ' – 3:31.43 ד' וג'ק באקנר (בריטניה) בריצת 5,000 מ' – 13:10.48 ד'. סרגיי בובקה קפץ במוט 5.90 מ'.

פאם מרשאל מארה"ב רצה את 200 המטרים בזמן השני בטיבו השנה בעולם – 22.06 לפני האלופה האולימפית ואלרי בריסקו־הוקס 22.43 שניות. אוולין אשפורד עלתה לגמר 100 מ' אבל מתחה שריר ולא השתתפה. ההחלטה אם תרוץ ברומא תתקבל בימים הקרובים.

אולאי שיפר בקלן שיא אישי ב־800 מ'

שלמה אולאי מהפועל עמק חפר שיפר את שיאו האישי בריצת 800 מטר, כשקבע 1:50.02 דקה. ההישג נקבע בקלן, ואולאי שיפר את שיאו האישי ב־58 מאיות השניה.

פרידריך שיפרה שיא אירופי וזכתה במדליית זהב שלישית

שחיה

שטרסבורג (איי־פי). הייקה פרידריך ממזרח גרמניה הציבה כאן אתמול שיא אירופי, במישחה 400 מטר בסגנון חופשי, וזכתה במדליית הזהב השלישית שלה באליפות אירופה בשחיה. היא קבעה 4:06.39 דקות ושיפרה ב־46 מאיות השניה את שיאה האירופי הקודם מ־1986.

בת־ארצה אסטריד שטראוס סיימה שניה (4:07.71) וסטלה פזרה מרומניה זכתה במדליית הארד, בשיא לאומי חדש – 4:09.65 דקות.

קודם לכן זכתה השבוע פרידריך בת ה־17 במישחה 200 מטר חופשי והשתתפה ברביעיה ששברה את השיא העולמי במישחה השליחות ל־200x4 מטר חופשי.

המזרח גרמני סוון לודרייבסקי ניצח במישחה הגבר ל־100 מ' בסגנון חופשי.

אלנה מרוזיכה בת ה־13 מברית־המועצות זכתה אתמול במדליית הזהב בצלילה ממגדל, למרות שהופיעה לראשונה בתחרות בדרג כה בכיר. מרוזיכה, שגובהה 1.42 מטר ומשקלה 33 ק"ג בלבד, הקדימה בדירוג את בת ארצה והאלופה היוצאת, אנג'לה סטאסיולביץ'.

פאן־אמריקה

אמריקאי הפתיע אלוף עולמי באיגרוף מקובה

אינדיאנאפוליס (איי־פי). היריבות בין ספורטאי ארה"ב וקובה נמשכת כאן במלוא עוזה והורגשה בזירות השונות. בכדורמים ניצחו האמריקאים את יריביהם 5–3, ואילו בכדורסל ניצחה נבחרת הנשים של ארה"ב את קובה 85–80 ותתמודד ביום א' בגמר עם ברזיל. באיגרוף, לעומת זאת, קוצרת קובה הצלחות רבות יותר וניצחה בשניים משלושת הקרבות האחרונים בינה לבין ארה"ב. האמריקאי היחיד שניצח היה מייקל קארבאחאל, שהפתיע אתמול במשקל 48 ק"ג את האלוף העולמי מקובה, חואן טורס.

ארה"ב העלתה את מאזן המדליות הכללי שלה ל־336, בהן 156 בזהב. קנדה שניה בדירוג הכללי עם 154 מדליות (29 זהב), לפני קובה 151 (62 זהב).

חידוש של הפועל תל־אביב: כרטיסי מנוי לסטודנטים

כדורגל

מאת אילן פיש
כתב "ספורט הארץ"

חידוש מעניין, שמטרתו למשוך קהל למיגרשי הכדורגל, נעשה ביוזמת הפועל ת"א: כרטיסי מנוי לעונה הקרובה יימכרו לראשונה לסטודנטים, במחיר 110 ש"ח לשערים 4–5. את כרטיסי המנוי אפשר יהיה לרכוש במשרדי אגודת הסטודנטים, באוניברסיטת ת"א ובבית־ברנר. כרטיסים לנוער, לחיילים ולגמלאים יוצעו במחיר דומה לאותם שערים. כן יימכרו מנויים לשערי עוברים (שער 12) ב־200 ש"ח.

מחירי המנויים הרגילים בעונה המשמשת הבאה: שער 7 – 225 ש"ח, שערים 2 ו־13 – 300 ש"ח, שער 1 (מקומות מסומנים) – 380 ש"ח. לתאהבבור אין מחיר נקוב. גובה התשלום נתון בידי הרוכש, ויהיה תרומה למועדון.

בגלל הנהגת שיטת הפליי־אוף, המנוי הוא ל־16–17 מישחקים ביתיים (תלוי במיקום הקבוצה בתום שני הסיבובים הרגילים). משמעותו, מחיר הממוצע של כרטיס בסדרה הזולה – פחות משבעה ש"ח. המכירה תחל ביום ראשון בבית־ברנר. יוצאו למכירה 1,500 מנויים. 200 מאלה כבר נרכשו.

למרות היעדרו של משה סיני, מקווים בהפועל שהאוהדים יישארו נאמנים למועדון. מקווים גם כי שובם של המושאלים יגביר את העניין בין האוהדים, שגילו בשנים האחרונות מורת רוח על התנגדות המאסיבית בשחקני רכש ודרשו לחזות בצעירים "תוצרת־בית". תקוות תולים גם בשיטת המישחק ההתקפית, שמתכנן המאמן יצחק שנאור.

בשבוע הבא יקיים הפועל ת"א מסיבת עיתונאים, עם קביעת הסגל הסופי, כדי להציגו בפני הנוכחים.

הפוגה הארצית | הארץ חדשות

יש עבודה בחברת החשמל

לתחנת הכח "רוטנברג" באשקלון
דרושים/ות

לקורס מפעילים/ות לעבודה במשמרות

כישורים נדרשים:
★ בוגרים/ות 12 שנות לימוד
★ מסיימים/ות שרות בצה"ל
★ בריאות תקינה
מגורים באשקלון
המועמדים/ות יעברו מבחני קבלה
למסיימים/ות הקורס מובטחת עבודה קבועה בחברת החשמל.
המעוניינים/ות יפנו בכתב למחלקת כ"א תמעול דרום רח' החשמל 14 ת"א.

חברת החשמל לישראל בע"מ

COORDINATEUR DE PROJETS DE FORMATION DANS LE DOMAINE DE L'INGENIERIE CIVILE ET DES TRANSPORTS

Pour une organisation internationale basée à Londres
Les candidats devront:
—AVOIR UNE DOUBLE NATIONALITE
— ETRE DE LANGUE MATERNELLE FRANCAISE AVEC UN TRES HAUT NIVEAU EN ANGLAIS
— AVOIR UNE BONNE EXPERIENCE DE LA FORMATION DU PERSONNEL DANS LE DOMAINE DE LA CONSTRUCTION ET DE L'ENTRETIEN DES ROUTES DANS LES PAYS EN VOIE DE DEVELOPPEMENT.
BONNE REMUNERATION + BENEFICES
Veuillez envoyer votre curriculum vitae détaillé à: P.O.B 25006 Tel-Aviv (Coordinateur)

לבי"ס ותיכון עירוני טשרניחובסקי נתניה
דרושים
יועץ — בחצי משרה.
לבורנטית — בחצי משרה.
לקביעת ראיון נא לפנות בשעות לפנה"צ
053-23040 ,03-330585

לחברת שק"ם בע"מ
לחנות אבן־גבירול
דרושים/ות
קופאים/ות
הכישורים הדרושים:
1. ידע בעברית וחשבון.
2. עשר שנות לימוד לפחות.
3. גיל עד 45 שנה.
4. תושבי/ות ת"א־יפו, חולון, בת־ים.
המעוניינים/ות יפנו/תפנינה טל' 262161-2
למנהל התנות בימים א'־ה' בין השעות
8.30-13.00 ומ־16.00-18.00.

למועצה האזורית לב השרון דרושים
1. רכז ספורט
הכישורים: ידע מקצועי, כושר ניהול ויכולת ארגונית.
2. מורה מוסמך לחינוך גופני
רצוי בעל ניסיון.
עדיפות: * לתושבי המקום * לבעלי קורס מנהל וארגון בבי"ס למאמנים
הצעות יש להגיש עד 28.8.87 למזכיר המועצה בתל־מונד טל: 052-61921-2

למלון השרון בהרצליה
דרושים
1. מציל
עם תעודות
2. פקיד/ה
למחלקת לקוחות וגביה
נא לפנות למחלקת כ"א
052-575777 לאורלי

למועצה המקומית אלקנה
דרושות
עבור מערכת הצהרונים
מורות גננות ומטפלות
לשעות הצהרים
לפנות לטל. 03-9365440
03-9362335/3 לזאה

של"ב הקואופרטיב המאוחד לתובלה
דרושים
נהגי סמיטריילר
נא לפנות למנהל כ"א או לקצין הבטיחות
טל: 03-9611669

חברת רוזנפלד ספנות בע"מ
מרחיבה פעולותיה למשרדנו בת"א
דרוש(ה)
איש/אשת מכירות בכיר(ה)
עם רקע בספנות
לפנות טלפונית
03-650831

לעיתון "הארץ" דרושים
מחלקי עיתונים לבתי מינויים לעבודה בשעות הבוקר המוקדמות באזורים הבאים:
תל־אביב - בבלי קמנצ להתקשר 03-5121336
מודיעין להתקשר 03-5121336
רמלה־לוד יוסף להתקשר 03-5121336
הקריות להתקשר 04-661166, 670696

למוסד חינוכי על תיכוני
דרוש
איש יחסי ציבור דתי
לעבודה בארץ ובחו"ל
ידיעת השפות עברית ואנגלית הכרחית.
תנאים טובים למתאימים.
נא לפרט בעברית תולדות חיים ונסיון לת.ד. 557 ירושלים 91004 עבור "יחסי ציבור"

למועצה מקומית אלפי־מנשה
דרושה
מרפאה בעיסוק — מוסמכת
לחצי משרה
בדבר פרטים לפנות לאליסיה
טל' 052-925382 בימים ב, ד
שאר ימות השבוע 052-925111

קריירה בע"מ
שרותי כח אדם
דרושים/ות
★ מלחימים/ות מנוסים/ות
להלחמת מעגלים מודפסים. עדיפות ליוצאי חיל אויר, חיל הים, מודיעין.
5 ימים, תנאים מצויינים.
אפשרות למשמרת II.
תל־אביב, דיזנגוף 155. טל. 03-240292/1.
נתניה, שמואל הנציב 17. טל. 053-338901.
הכח שלנו הוא כח אדם, קריירה.

אסקור
למשרד הראשי דרושה
פקידה
לשעות אחה"צ 13.00-17.00
5 ימי עבודה בשבוע
הכישורים:
* הדפסה עברית אנגלית (רצוי WORDWILL)
* ניסיון בעבודות מזכירות
המעוניינות מתבקשות לפנות לטל' 03-627504

לתיכון בקר בת"א
דרושה
מזכירה
במשרה מלאה
כישורים:
★ נסיון קודם בניהול משרד ★ כתבנות עברית אנגלית ★ השכלה תיכונית מלאה
המעוניינות המתאימות יפנו טלפונית
03-285288

הסתדרות מדיצינית הדסה
אגף הסיעוד
אחות מוסמכת מקצועית בואי הצטרפי אלינו לעבודה באוירה ייחודית
הדסה יש רק בירושלים היפהפיה והמרתקת
השכלה נמצאת בחצרנו:
1. אפשרות להשלמת תואר ראשון בביה"ס לסיעוד שלנו.
2. אפשרות ללימודים לתואר שני בבריאות הציבור.
3. קורסים על־בסיסיים לטפול נמרץ ואחרים.
4. ספריה מקצועית, עשירה ומגוונת.
(לעובד קבוע בהדסה – לימודים אקדמאים בתחום המקצועי, פטורים משכר לימוד).
רווחתך בראש דאגתנו:
★ תנאי עבודה גמישים.
★ פעילות חברתית והווי מחלקתי.
★ מגורים נוחים וזולים.
★ הסעה לעבודה.
★ סיוע במעון יום לילדים.
★ ועוד.
בדבר פרטים על אפשרויות התעסוקה, תאום פגישת ואף סיור במוסד נא להתקשר לטלפון: 02-446082 או 02-446072 בין השעות 8:30-18:00 בכל יום פרט ליום ו'.
בהדסה – זה אחרת

רשות הגנים הלאומיים
דרושה
מנהל/ת המשרד הראשי
דרישות התפקיד:
– כושר ניהול וארגון
– כושר התבטאות בכתב ובע"פ
– ידיעת השפות עברית ואנגלית
– ידע בהדפסה על מכונת כתיבה
(רצוי ניסיון במעבד תמלילים)
– עדיפות לבעל/ת השכלה גבוהה
– ניסיון מוכח של 5 שנים לפחות
מקום העבודה – הקריה, תל־אביב
● נא לפנות בכתב (בציון מספר טלפון) עם פירוט קורות חיים לת.ד. 7028 הקריה תל־אביב 61070, עד לתאריך 24.8.87.

דרוש
דובר/ת פורטוגזית
לעבודת שטח מעניינת ובעלת אתגר
בחור אחרי צבא + רכב (רצוי)
נא לכתוב לת.ד. 2384 נווה מונוסון מיקוד 60956

לקופ"ח מאוחדת – לסניפינו בר"ג, ת"א וראשל"צ
דרושים
רוקחים/ות או עוזרי רוקחים/ות
אנו מציעים: ★ תנאי שכר טובים ★ עבודה קבועה
אם את/ה מעונינ/ת הנך מתבקש/ת לפנות למנה"ל כ"א רח' ארלוזורוב 100 ת"א
טל' 03-233251/2 סודיות מובטחת

هكذا عند الأصل

مطابقة للأصل

למיפרומאל תעשיות ירושלים בע"מ
גבעת שאול ב'
דרושים

1) מבקרי טיב – בעלי רקע טכני ועבודות רישום (הכשרה במקום, עבודה במשמרות)

2) מסגרים – רתכים

3) עובד מכניקה עדינה – עדיף עם ניסיון

להתקשר לטלפון 02-522201

לחברה קוסמטיקה בינלאומית
דרושות
דיילות, נשות מכירה
הכשרה תינתן למתאימות (קורס נערך ב-8.9.87)
בדבר פרטים טלפון: 055-52242 אילה

הטכניון
מכון טכנולוגי לישראל

דרוש/ה:

פקידה כללית

הכישורים הדרושים:
השכלה תיכונית מלאה. ידיעת השפה העברית על בורייה, כולל הדפסה. רצויה ידיעת השפה האנגלית, כולל הדפסה. נסיון בהדפסה על מעבד תמלילים. נסיון קודם בעבודות משרד מגוונות. יכולת לקיים קשר נאות עם קהל.
מספר המשרה: מז/230

מזכירה

תאור התפקיד:
ארגון וניהול עצמאי של עבודות המשרד.
טיפול במגוון נושאי פעולות מזכירות הפקולטה.
הכישורים הדרושים:
השכלה תיכונית מלאה. ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין, כולל הדפסה מעולה.
נסיון מוכח של מספר שנים בניהול משרד.
מספר המשרה: מז/227

מזכיר/ה בתזמורת הטכניון

הכישורים הדרושים:
השכלה תיכונית מלאה. בעל/ת רקע מוסיקלי. שליטה מושלמת בשפות עברית ואנגלית, כולל הדפסה. כושר ארגוני.
נסיון קודם בעבודות משרד מגוונות.
מספר המשרה: מז/228

מהנדס מזוג אויר

תאור התפקיד:
אחריות לפעולתם התקינה של מערכות ומתקני מזוג אויר, קירור ואוורור בקמפוס הטכניון.
כושר להפעלת צוותי טכנאים ומהנדסים (קבלניים) המתחזקים מתקנים אלה.
אחריות להפעלת תכנית אחזקה מונעת שנתית למערכות ומתקנים אלו.
איתור בעוד מועד של תקלות ודאגה לתיקון ליקויים באמצעות כח אדם כפי שתואר לעיל (קבלניים).
תכנון מערכות ומתקנים, הכנת מפרטים וכתבי כמויות (מכרזים), משא ומתן עם קבלנים, אישור חשבונות קבלנים.
הכישורים הדרושים:
בוגר הפקולטה להנדסת מכונות במגמה לקירור.
נסיון מעשי במקצוע לפחות 10 שנים.
ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין.
רצוי ידע בשיטות חסכון אנרגיה במתקני מזוג אויר, בקרה ומיחשוב.
מספר המשרה: מז 232

מועמדים/ות מתאימים/ות הענינים/ות לדרישות יפנו בכתב בציון קורות חיים נסיון קודם, שמות ממליצים ומספר המשרה עד יום 31.8.87, אל: אגף כח אדם, קרית הטכניון, חיפה 32000.

יקות

מינהל ומרכז קהילתי
רמות-אלון
867662, 868667
דרושים

1. מתכנן חברתי –
חצי מישרה:
תאור התפקיד:
א. תיאום ותכנון תכניות הפעולה השכונתיות בתחום החברתי, הפיזי והארגוני
ב. הקמת מאגר מידע שכונתי
ג. יצירת דפוסי עבודה לאיסוף שיטתי של נתונים תוך הגשת סיוע לנותני השירותים
כישורים: השכלה בתחומי מדעי החברה. תכנון אורבני ועבודה קהילתית, רצוי ניסיון קודם.

2. גננות ומטפלות
לפרויקט חדשני – בין השעות 12.30 ל-16.00

3. גננות ומטפלות
לשעות הבוקר

4. מורים
לטרום כלי. תיאוריה. חליליות.

5. מורה לאמנות

6. מורים לענפי ספורט שונים

דרוש/ה

1. גזבר

הכישורים:
מנהל חשבונות או כלכלן בעל ידע בהנהלת חשבונות, לביצוע הפעילויות הכספיות של החברה; עריכת דו"חות למוסדות ממשלתיים; ומעקב אחר תזרים מזומנים של החברה.

2. פקידה למחלקת כוח-אדם

בעלת השכלה תיכונית; אחרי צבא; אחראית ומסודרת. הדפסה בעברית - חובה.

על המועמדים/ות לפנות למחלקת כוח-אדם, טל. 02-715255 בשעות 07:00-16:00.

Triumph

אני מרגישה בטריומף חדשה.

לרשות שמורות הטבע

דרושה
מדפיסה / קלדנית
רצוי ניסיון בתוכנה א.ב.
המעוניינים יפנו למילוי שאלונים
עד לתאריך 26.8.87 לרשות שמורות הטבע,
רח' ירמיהו 78 ירושלים

משרד משגשג לשירותי ביטוח
ב י ר ו ש ל י ם
מחפש

מזכירה – מנהלת משרד

★ בוגרת ובעלת נסיון בניהול משרד (נסיון בביטוח - רצוי, אך לא הכרחי).
★ יום עבודה מפוצל.
★ גיל 30–45 שנה.

נא לכתוב אל: "מזכירה לניהול משרד" ת.ד. 2018 בעתיים 53111 ולציין מספר טלפון
מתאימות תענינה

למוזיאון ישראל ירושלים
דרוש/ה

ספרן/ית
למשרה חלקית

* בוגר/ת ביה"ס לספרנות
* רצויה השכלה אקדמית באמנות או בארכיאולוגיה. נא לפנות טלפונית לגב' אלישבע רכטמן 02-698286

לחברת בטוח גדולה
דרוש/ה

מנהל/ת
מחלקת תביעות
לסניף בירושלים

רצוי ידע משפטי ונסיון קודם
נא לפנות לטל' 03-430044 למרדכי
בימים א. ג. ה החל מ-10.00 בבוקר

מועצה מקומית מבשרת ציון
מחלקת החינוך לחטיבת הביניים

דרושים

1. לבורנט/ית חצי משרה

2. ספרן/ית חצי משרה

פרטים בטל' 3-2-342991-02
או לחטיבה 02-341455

למלון המלך שלמה
ירושלים
דרוש/ה

מבקר הכנסות/
מזון ומשקאות
ניסיון הכרחי במלונאות
לפנות לכוח אדם 02-241433

לחברת בניה דרושים
מהנדסי ביצוע
מנהלי עבודה
רק בעלי נסיון יענו
02-639977, 02-699005

KINGS HOTEL JERUSALEM
requires
RESERVATIONS CLERK
WITH OFFICE EXPERIENCE
telex + English typing
mother tongue English-fluent Hebrew
call Fimi 02-247133
10.00 A.M. — 2.00 P.M.

ORS דרושים

לסניפינו ברחובות

למחלקה המשרדית:
* **מראיין/ת** בתחום הטכני למשרדנו ברחובות
* **מעבדות תמלילים** עברית אנג-לית: עם ניסיון
* **כתבניות** עברית. אנגלית: עם ניסיון
* **קלדניות** עם ניסיון
* **מנהח"ש סוג 2** לחודש ימים 3 פע' בשבוע
* **מנהח"ש סוג 2**, 3 או מזופלם עם ני-סיון לעבודות קבעות
* **מזכירה** עברית/אנגלית למחלקת שיווק בינלאומית אנגלית ברמת שפת-אם – תנאים טובים
* **רכזת כוח אדם** לעבודה קבועה משרה מלאה
* **מזכירה** עברית אנגלית עם ניסיון לעבודה באשדוד. תנאי שכר מצוינים
* **רוקח** לעבודה באשדוד
* **שרטט/ת** מכונות עם ידע באלקטרוניקה – ניסיון בשרטוט שולחן. תנאי שכר מצוינים
* **מזכירה** למחלקת תיפעול, הדפסה עברית + אנגלית
* **כוח עזר** לעבודה בבית אבות, העבודה במשמרות
* **מזכירה** לניהול משרד באופן עצמאי. רכב – חובה.
* **נקבנית** עם ניסיון על L&M – משרה חלקית
* **עובדת ניקיון** למשרדים. שעות עבודה: 10.00-14.00

למחלקה הטכנית:
* **מבקר איכות מכני:** עם ניסיון בתחום המכניקה, תנאי שכר מצוינים
* **מחסנאי — מפ"ט:** ניסיון כמפ"ט בצבא (רצוי רישיון על מלגזה)
* **מסגר:** לעבודה קבועה עם שכר גבוה
* **מלגזן:** עם רישיון ותנאי שכר גבוהים
* **מכונאי רכב:** עם ניסיון לעבודה קבועה + תנאי שכר טובים
* **חשמלאי מוסמך:** לעבודות התקנה בראשל"צ עבודה קבועה.
* **עוזר חשמלאי:** לעבודה קבועה במפעל בטחוני
* **מנהל משמרת:** לניהול צוות עובדים לעבודה קבועה ברחובות – תנאי שכר טובים.
* **מחסנאי:** אין צורך בניסיון קודם לעבודה קבועה.
* **מנהל ייצור:** אחראי על מערכת הייצור במפעל

בדבר פרטים לפנות לO.R.S
רח' הרצל 187 קומה ב' רחובות
טל 08-450630
משרדינו פתוחים כל יום משעה 8.00-19.00

ORS

מכללת אורט
ע"י גבעת רם, ירושלים

לשנת הלימודים תשמ"ח
דרושים:

מהנדסי אלקטרוניקה

להוראה – הנחיית פרויקטים – פיתוח
בדבר פרטים נא להתקשר למזכירת המנהל
טלפונים: 02-636549 או 02-533141
בכל יום בין השעות 09.0-13.00

דלתא גליל תעשיות בע"מ
DELTA

למחלקת הנדסת יצור
ד ר ו ש / ה

טכנאי יצור

מועמדים מתאימים יפנו בכתב יד
לת.ד. 31 נהריה 22100
עבור "טכנאי יצור"

רשת בית YAMAHA
כלי זמר

לסניפים באזור חיפה
ד ר ו ש י ם

מוכרים/ות
ליום עבודה שלם מפוצל
נגני פסנתר, אורגן, גיטרה,
אקורדיון וכלי נשיפה

לפנות: 03-288007, 04-664374

---

pilat
פילת
אגף מיון והשמה

לאחד מלקוחותינו
דרוש

מנהל טכני

התפקיד כולל אחריות על תכנון מכני וניהול בתי-מלאכה.

המועמד המתאים יהיה מהנדס מכונות בעל 4 שנות נסיון לפחות, בתחומים דומים.

מקום העבודה באזור הצפון.

נא לפנות בכתב יד בפירוט מקסימלי של השכלה ונסיון בעבודה, לפילת בע"מ, רח' ירושלים 24, חיפה 33131.

נא לציין על המעטפה: משרה מס' 5060

סודיות תשמר בקפידה.

מאגרי אנוש בע"מ
שרותי כח אדם
בנין הדר (פסג') רח' הרצל 20
סניף אשקלון. טל: 061-76539
ד ר ו ש י ם

★ **חרט** עם נסיון של שנתיים
★ **כרסמים, מסגרים, רתכים**
★ **מסיק דוודים**
★ **מפעיל קו ייצור בענף הטקסטיל** (באיזור אשקלון)
★ **פועלי נקיון**
★ **עובד אחזקה**
★ **כתבנית** אנגלית והשמטות (באיזור מזכרת-בתיה)
★ **חדרניות ועובדי בתי מלון** באיזור באר שבע
★ **חשמלאים** מוסמכים ועוזרים
★ **מכונאי אחזקה** עם נסיון 3-5 שנים
★ **עובדי ייצור פלסטיק** במשמרות 800-1000 ש"ח נטו
★ **פועלי יצור** תושבי אשדוד

המשרד פתוח כל יום משעה 08.00-18.00 רצוף
יום שישי מ-08.00-13.00.
יש לתצטייד בתעודת זהות,
פנקס מילואים והסמכות

מדרשת שדה בוקר

תאגיד מדרשת שדה בוקר
דרוש/ה

מנהל/ת מחלקת משק

תחומי אחריות:
* מטבח, חדר אוכל ומחסן מזון
* שירותי ניקיון וכביסה
* שירותי הצרנות
* מוסך
* רכב והסעים
* הספקת דלקים
* תברואה
* כיבוי אש

כישורים נדרשים: * הכרחי ניסיון קודם בעבודה בתחום המשקי והמוניציפלי
הדרוג: * דרוג אחיד
הדרגה: * בהתאם לכישורי המועמד בדירוג האחיד
כפיפות: * למנהל הכללי או מי שהוסמך מטעמו.

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב יד עד ליום 28.8.87 אל מר מוטי אברביל מנהל כח אדם ומינהל, תאגיד מדרשת שדה בוקר. מיקוד 84993
טלפון: 057-35333 או 057-86086

לחברה מובילה
בענף המזון
לסניף ראשל"צ

ד ר ו ש

טכנאי
קרור

– לאחר שרות צבאי
– בעל נסיון בקרור ביתי ומסחרי
– בעל רשיון עוזר חשמלאי
– רצוי בוגר בי"ס מקצועי במגמת קרור
– בעל רשיון נהיגה

מעוניינים יתקשרו לטלפון
03-7552328-9 בין השעות
08.00-16.00

ל"דנאל" רחובות
למח' המשרדית דרושים:
* **מזכירה בכירה**
עב'/אנג' + עיבוד תמלילים + ניסיון בניהול משרד בתעשייה לעבודה קבועה בקרית ויצמן
* **מעבדת תמלילים**
WORDMILL 418 עב'/אנג' בעלת ניסיון לעבודה זמנית.
* **רוקח/ת** מנוסה לחצי משרה לבית מרקחת פרטי

למח' הטכנית דרושים:
* **כרסם קונבנציונלי** – התמחות בארגז כלים
* **מסגר מכבי מנוסה** לעבודה במפעל תעשייתי
* **חשמלאים** לעבודה באזור ראשל"צ
* **מכונאי אחזקה** לעבודה קבועה במפעל תעשייתי, ניסיון חובה
* **מפעיל מכונה** בעל רקע בהזרקות פלסטיק
* **מכונאי רכב /**
חשמלאי רכב לעבודה במפעל בבת-ים
* **מחסנאי** לעבודת משמרות במפעל בבת-ים
* **מבקר איכות** מיכני מנוסה לעבודה בנס-ציונה
* **מחסנאי** יוצא צבא + רישיון על מלגזה לעבודה בנס ציונה

נא לפנות לדנאל רחובות הרצל 187 (בפסאז' של המשטרה)
בין השעות 8.00-16.00
טל' 08-455904

דנאל בע"מ
החברה לשירותי כח אדם
תל-אביב • ירושלים • באר-שבע
רחובות • אשדוד

למפעל רב תעשיות אשדוד
ד ר ו ש י ם

1. חרטים
2. מכונאים תעשיתיים
3. חשמלאים תעשיתיים

★ עדיפות לבעלי נסיון + רשיונות מתאימים

לקביעת ראיון, להתקשר
055-61001
או בכתב יד לת.ד. 6825

א.ת. צפוני אשדוד
לבקש את גדי

לחברת מלונות
דרוש/ה

אחראי/ת
למחלקת אשראי L/C
עם ניסיון רב בתפקיד דומה במלונאות
לקביעת ראיון נא להתקשר לטלפון:
02-221195, 02-231847

לכפר הנוער ניצנים
ד ר ו ש י ם

1. עובדות סוציאלי/ות
★ עבודה מעניינת ומלאת אתגר
★ תנאים טובים למתאימים

2. מדריכים ומחנכים
★ מגורים הכרחיים במקום

3. אם בית רווקה לעבודה זמנית
בדבר פרטים נא לפנות
לטלפון: 051-29122

זמיר
שרותי כח-אדם בע"מ

דרושים/ות:

* **מעבדות תמלילים**
עברית ו/או אנגלית
* **קלדניות מנוסות**
* **מנהלי חשבונות סוג 3 ומעלה**
רצוי נסיון בתעשיה

תל-אביב: בן-יהודה 26
טל: 03-284494, 289505
חיפה: החלוץ 3 טל. 04-670373
רחובות: הרצל 202 טל. 08-473832
אשדוד: רוגוזין 22 טל. 055-35455

תעסוקה ברמה גבוהה

למפעל מתכת באשדוד
ד ר ו ש

מנהל סניף

כישורים דרושים

★ מהנדס/אי יצור או תעשיה וניהול ★ נסיון בניהול מפעל מתכת ★ נסיון בניהול מו"מ
★ ידיעת השפה האנגלית
★ מגורים באיזור אשדוד או הסביבה
נא לפנות בכתב קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 4866 חיפה עבור משרה מס' 714

לחברת מזון מובילה בתחומה
לסניף חיפה והצפון
דרושים

1. משרה מס' 10 "מקדמי מכירות
א. בעלי נסיון במכירות – רצוי בענף המזון
ב. בוגרי 12 שנות לימוד ולאחר שרות צבאי
ג. בעלי כושר שכנוע ויכולת בנהול משא ומתן.
ד. בעלי רשיון נהיגה.

2. משרה מס' 11 "מקדמות מכירה באמצעות טלפון
א. בוגרות 12 שנות לימוד
ב. לאחר שרות בצבא
ג. יכולת שכנוע ונהול משא ומתן באמצעות טלפון

מעונינים יפנו לתיבת דואר 5558 קרית ביאליק 27154 בצרוף קורות חיים ובציון המשרה המבוקשת

לתודעה הירחון לאקטואליה חברה ויהדות
ד ר ו ש י ם

בעלי רקע דתי

1) מפיצים (עם רכב) לאזור אשדוד, אשקלון, גדרה, יבנה, ק. גת, ק. מלאכי והמושבים בסביבה.

2) רוכשי מודעות דינמים, תנאי שכר מעולים.

המעוניינים יפנו למערכת תודעה
טל: 057-36370, 057-423066
לגיטים

להשכרה
משרדים (לשעבר בנק)
רח' צה"ל 29 אשקלון
רצוי חברות, מוסדות (ניתן לחצותם)
051-29277

מערב
אמבן מפעלי הפלסטיק אשקלון
ד ר ו ש י ם

1. מחסנאי קניין מנוסה
2. עובדי החזקה
מנוסים מתחילים.
נא לפנות לטל: 051-29171 לריקי

רשת עמל

מרכז הכשרה מקצועית
והשכלה למבוגרים
אזור התעשייה אשדוד
טל 055-34679
דרוש/ה

רכז/ת קורסים
משרה מלאה
השכלה תיכונית לפחות
מועמדים בעלי הכשרה וניסיון
מתבקשים לפנות להנהלת ביה"ס

מגן דוד אדום בישראל

לבנק הדם בחיפה
דרושים

★ **מתרים דם**
(חובש קרבי או הכשרה מקבילה)
★ **נהג מתרים דם**
עם רשיון נהיגה מתאים.
לפנות לטל. 04-533576

לאינטור אקטון אשקלון
דרוש
מנהלן

דרישות התפקיד
★ רקע בכלכלה או מנהל עסקים
★ ידע ונסיון בנהול כספים
★ יחסי אנוש טובים
★ נסיון וגישה לעבודה במגזר ההתנדבותי
★ נסיון בניהול צוות דינמי
מגורים באשקלון המעוניינים יתקשרו לאינטור אקטון טלפון: 051-22157/8

לרכבת ישראל
דרושים:

חשמלאי תעשיה
מכונאי דיזל
חרט

העבודה קבועה בתנאי שכר גבוהים
04-641160, 04-663017
לחיים או מיכה

דרוש/ה
רופא עור
(דרמטולוג)
לניהול מרפאת עור מקצועית באזור ים המלח, לתקופה של 3 חודשים או יותר
תנאים טובים, מגורים במקום
נא לפנות 03-253724 לגב' לילי

איזומל בע"מ אשקלון
ד ר ו ש י ם

1. מסגר מכבי כרסום-אדריפה
2. מנהל משמרת נסיון בעבודות הזרקת פלסטיק

דרישות התפקיד: עבודה במשמרות בתפקיד של אחזקה וניהול משמרת רצוי בוגר בי"ס מקצועי במגמת מסגרות ונסיון בעבודה בפרטים נא לפנות בכתב יד לאיזומל בע"מ רח' אורט 4 אשקלון

בית ספר גבוה לטכנולוגיה י-ם
ד ר ו ש
מנהל ליחידת המחקר והפיתוח שעל יד בית הספר

התכונות הדרושות: ידע במינהל עסקים, נסיון בניהול עסקי ושווק של פרויקטים, ניהול משא ומתן עם המשקיעים, מפעלי תעשיה וקרנות מחקר בארץ ובחו"ל

בעלי כישורים מתאימים מתבקשים לשלוח קורות חייהם למזכירות הנשיא בית הספר הגבוה לטכנולוגיה ת.ד. 16031 ירושלים

לביפר
דרושים/ות

1. עובדות בלתי מקצועיות
הכשרה תינתן בניקיון
לעבודה נקיה עם לבוש באזור התעשייה אשדוד
...

2. לבי"ח קפלן דרושים שומרים
...

למתקבלים מיבצעים תנאים טובים ושכר גבוה
לביפר אשדוד: משרד ראשי רח' רוגוזין 3
בניין המשרדים א' קומה ב'
טל' 055-31137
בדבר פרטים נא לפנות לבני

אינטל

אינטל אלקטרוניקה הינה החברה המובילה בישראל בתחום ייצור רכיבי VLSI למחשבים ומערכות ספרתיות.
בעקבות ההצלחה הראשונית, הננו מרחיבים את היקף הפעילות

טכנאי/הנדסאי אלקטרוניקה
לאחזקה ופיתוח של מערכות בדיקה ממוחשבות

- ★ ידע ונסיון ב Software & Hardware
- ★ נסיון במערכת הפעלה RSX, ו/או ש.פ.ע שפות עיליות ותקשורת נתונים
- ★ הכרת מחשב דיגיטל והכרת מיכשור מדידה
- ★ ידיעת השפה האנגלית
- ★ מגורים בירושלים

נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים מפורטים ובציון שם המשרה, מס' תעודת זהות ומס' טלפון אל:
אינטל אלקטרוניקה בע"מ
ת.ד.: 3173 ירושלים 91031

"יצור מעגלים משולבים בישראל"

מודעה זו מיועדת לנשים וגברים כאחד

---

digital
מרכז טכנולוגי לתכנון ופיתוח בירושלים

אנו מחפשים
איש צוות SYSTEM

תאור התפקיד
- תחזוקה וניהול של עשרות תחנות גרפיות
- התמחות בנושאי גרפיקה וחלונות על תחנות עבודה של "דיגיטל"
- עבודות הפעלה שוטפות במרכז מחשבים (גיבוי דיסקים וכו')

דרישות התפקיד
- הכרות מעמיקה עם חומרה ומערכות הפעלה VAX/VMS
- שנתיים נסיון בסביבת פיתוח מרובת מחשבים
- יכולת עבודה עצמאית בתוך צוות
- אנגלית טובה

השכלה
- הנדסאי מחשבים עם ידע מקיף בתוכנה או BA/BSc במדעי המחשב

סודיות מובטחת

הגשת מועמדות בכתב בלבד בצרוף קורות חיים והמלצות לת"ד 10109 ירושלים 93469. נא לציין על המעטפה SYSTEM

מודעה זו מיועדת לנשים וגברים כאחד

למוסד ציבורי גדול באזור אשדוד – אשקלון
דרושים

1. מנהל חשבונות
- ★ נסיון של 3 שנים לפחות במקצוע.
- ★ בקיאות במערכת ממוכנת.

2. מזכירה – עברית אנגלית
- ★ שליטה בעברית ובאנגלית כולל הדפסה.
- ★ נסיון של מספר שנים בעבודה.
- ★ עדיפות לבעלת נסיון במעבד תמלילים.

3. מגוען (מטוסים)
- ★ מכונאי מטוסים, בוגר ביה"ס מקצועי טכני במכונאות מטוסים.
- ★ לאחר שרות צבאי במקצוע בחיל האויר.

4. מפעילי מכונות נ.ס.
- ★ בוגרי בתי ספר מקצועיים במגמת מכניקה.
- ★ לאחר שרות צבאי

נא לפנות בכתב יד, תוך פירוט קורות חיים ונסיון, בציון מספר טלפון להתקשרות מהירה, לת.ד. 120 אשקלון 78100 ולציין על גבי המעטפה עבור "מוסד ציבורי"

מדריך הארץ

יום שישי

תורנות רופאים

הוטנת הרופאים במקרים דחופים כ"א בערב עד למחרת ב"ח בבוקר בתחנות מד"א טל' 101.
ירושלים 523133
תל-אביב 460111
חיפה 512233
גוש דן 781111
הרצליה 052-81333
רחובות 08-451333
מוקד מידע רפואי בקופ"ח הכללית: בימים א'-ה' 20.00-8.00; בימי ו' 15.00-8.00; טלפונים: 03-433300
"שקמר" – שירות רפואי לקבר קודות ביקורי בית של רופאים מומחים לילדים ותינוקות בשעות 24–19 טל' 03-7549111 "שקמר" קוד מגוי 222
שר"ן – שירות רפואי נייד ירושלים 24 שעות ביממה כולל רפואת שיניים
מוקד יום – 660585, 02-669531
מוקד לילה שבת וחג – 226191 מגוי
טל' 1788 ולהשאיר הודעה לרופא תורן
תל אביב, מוקד יום – 218820, 218898
מוקד לילה – 631011 מגוי 3752 ול' הודעה לרופא תורן מבוק בבית מרפאות שיניים לעזרה ראשונה
תל-אביב:
בר כוכבא 49 טל: 03-284649 פתוחה בימים א-ה בין 21.00 עד 23.00, ימי ו' וערבי חג מ-18.00 עד 24.00, שבתות וחגים מ-15.00 עד 21.00
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) טל: 294869, 03-285822
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 24.00-9.00, אחרי הנות בתאום טלפוני בלבד
מרכז מידע לקדושות אנוש (24 שעות ביממה):
תל-אביב טל' 234819
ירושלים טל' 02-245554
חיפה טל' 04-660111
קופ"ח לבית –
שרות מיוחד לרופאים, שיקום וסיעוד בבית.
מרכז רפואי הרצליה פיתוח 052-548575
1500 איחודית 7549111
שר"ן – עזרה ראשונה נפשית: (24 שעות ביממה):
ירושלים 669911
חיפה 04-672222/3
תל-אביב 03-5461111
ילדים ונוער 261113
חיפה 04-672222/3
נתניה 35316
באר-שבע 057-48111
מרכז רפואי באר יעקב 03-223958
מרכז סיוע למכורי להוק בנועם "מקלים"
א רוה 11.00-13.00
ב ויד 16.00-18.00
רחוב כאגו 13 תל-אביב

– ארם לשירות אנוש – תמרה טיפולית לשירות הציבור בגוש דן 24 שעות ביממה
טל' 03-5461727/8

תורנות בתי חולים

תל אביב
רוקח – (ילדים, פנימית)
איכילוב – (כירורגיה)
ירושלים
הדסה ע"כ – (נשים, כירורגיה, אורטופדיה, עיניים, א.א.ג)
שערי צדק – (ילדים, פנימית)

תורנות בתי-מרקחת

תל-אביב
בני דיזנגוף 174 222386
באר"ם מוקם יהודה הימית 61 יפו 822973
ירושלים
מרקחת רוממה הנ"ג 28 523191
חיפה
מרכז מכבר 27 664073
חולון ובת ים
מרר חביבה רייך 20 583368
רמתיים
אוסתא לבוטינסקי 41 7511874
נתניה
פרח פ"ת 76 340967
הקריות
ביאליק שד' ירושלים 15 ק. ביאליק 721230
רחובות
ברק הרצל 155 452154
מרכז מידע וייעוץ לצעירים ע"י צוות מקצועי – ייעוץ ומידע בנושא הברות, משפחה, מיניות – אבטוי מגיעה.
תל-אביב: ימים ב' ג' ד' – 19.00-16.00
יום ו' שעות 11.00-8.30
רמב"ם 9, טל' 5101511/2
חיפה: ימים א', ד' – 19.00-16.00
רח' המספדם 14 טל. 81520

שר"ן – שירות רפואי נייד (24 שעות ביממה) כולל רופאי שיניים
מוקד יום – 660585, 669531
מוקד לילה, שבת וחג – 226191 מגוי
טל' 1788 ולהשאיר הודעה לרופא תורן מבוק בבי"ר
מרפאות שיניים לעזרה ראשונה
תל-אביב, בר כוכבא 49 טל: 03-284649 פתוחה בימים א-ה בין 21.00 עד 23.00 ימי ו' וערבי חג מ-18.00 עד 24.00
שבתות וחגים מ-15.00 עד 21.00
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) טל: 294869, 03-285822
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 24.00-9.00, אחרי הנות בתאום טלפוני בלבד
מרכז מידע לקדושות אנוש – 24 שעות ביממה
תל-אביב טל' 234819
ירושלים – 245554
חיפה – טל' 04-660111
שר"ן – עזרה ראשונה נפשית: (24 שעות ביממה)
ירושלים 669911
תל-אביב 261111
ילדים ונוער 261113
חיפה 04-672222/3
נתניה 35316
באר-שבע 057-48111

תורנות בתי-חולים

תל אביב
רוקח – (ילדים)
איכילוב – (פנימית, כירורגיה)
ירושלים
הדסה ע"כ – (פנימית, כירורגיה, אורטופדיה, עיניים, א.א.ג)
בקור חולים – (ילדים, נשים)

תורנות בתי-מרקחת

תל-אביב
הבימה דיזנגוף 17 288465
מעיין חיים כניף צהלון שד' ירושלים 98 יפו 822986
מגדל, הבימה, מעיין חיים
ירושלים
הר הזיתים הר הזיתים 287480
מרכז, מרפאת רוממה הנ"ג 28 523191
חיפה
הנביא שד' הנביא 33 333312
חולון ובת ים
בלפור בלפור 90 585258
רמת גן
יהלום קרניצי 63 721968
נתניה
פרח פ"ת 76 340967
הקריות
סיטי בנוס שד' ירושלים 29 קרית ים א' 759441
רחובות
באחוות כנרין 23 457991

יום שבת

תורנות רופאים

הוטנת הרופאים במקרים דחופים:
מ-6 בערב עד למחרת ב"ח בבוקר בתחנות מד"א טל' 101.
ירושלים 523133
תל-אביב 460111
חיפה 512233
גוש דן 781111
הרצליה 052-81333
נתניה 923335
רחובות 08-451333
בת ים 585555
חולון 803153
לוד-רמלה 08-221022
מוקד מידע רפואי בקופ"ח הכללית:
בימים א'-ה' 20.00-8.00
בימי ו' 15.00-8.00
טלפונים: 03-433300

מרכזי מידע – אגד
02-304304 03-432777 04-549121

מוגש כשירות לציבור ע"י
הסנה
חברה ישראלית לביטוח בע"מ

מקיף כללי שדרות

דרושים
- ★ **מורה לערבית** חצי משרה
- ★ **מורה למתמטיקה** חצי משרה
- ★ **מורה לאנגלית** משרה מלאה

המעוניינים יפנו להנהלת ביה"ס
טל: 051-897081

למפעל תכשיטים בירושלים
דרושים/ות
מוכרים
בעלי נסיון, דוברי 2 שפות זרות לפחות
טלפון: 02-721058

גננת
לחינוך מיוחד
נסיון 5 שנים לפחות
פרטים אצל חיה
02-976053

אגן
יצרני כימיקלים בע"מ, אשדוד

מפעל עתיר יצוא עם בטחון כלכלי!

1) חייל משתחרר בוא והצטרף למפעל מתקדם

1) הננו מציעים השתלבות בעבודה סדירה ותביעה לחיילים משוחררים בעלי השכלה של 10 שנות לימוד.
★ המועמדים המתאימים יוכשרו לתפקיד של מפעילים במתקני ייצור כימיים חדישים לעבודה בציוד מתקדם מסוגו.

2) הנדסאי/טכנאי כימיה

בעלי רקע בכימיה אנליטית ואינסטרומנטלית
- ★ רצוי נסיון קודם
- ★ העבודה במשמרות

מובטחים תנאים טובים!

החל מיום שני 24.8.87 יוחלפו מספרי הטלפון
מרכזיה 08-547211

מועמדים יפנו בכתב בצרוף קורות חיים ובציון נסיון קודם לת"ד 262 אשדוד 77100 (למשרד כוח אדם) טל' 055-47211

עיריית אשקלון · **האגף לחנוך ולתרבות**

לביה"ס התיכון העירוני ע"ש תגר
דרוש/ה
מורה לכימיה – 9 שעות שבועיות לכיתה י'
מורים בעלי הכשרה מתאימה יפנו למנהל ביה"ס
טל: 051-34434

דרושים/ות
סטודנטים/יות
בעלי רקע במיקרו-מחשבים לפרויקט שיווקי מיוחד באזור ירושלים. עמלות גבוהות
לפרטים טל' 02-243245

לחברת "הזרע" – מכון חיפה
דרוש
אחראי למשרד
דרישות התפקיד:
- ידע בהנהלת חשבונות
- שליטה באר"ש
- גישה להזנת מחשב
- יחסי ציבור טובים

לפנות בכתב: "הזרע", חיפה, ת.ד. 1565 מיקוד 31015 עבור מיימון
- רק הצעות מתאימות תענינה
- סודיות מובטחת

מילא
מרכז ייעוץ למשאבי אנוש

עבור אחד מלקוחותינו
מפעל תעשייתי גדול מאד
בדרום הארץ
אנו מחפשים:

ראש אגף כוח אדם ומינהל

כישורים נדרשים:
- בעל תואר אקדמאי במדעי התנהגות וניהול.
- בעל נסיון של לפחות 8 שנים בניהול כוח אדם במפעל תעשייתי גדול בהיקף של מאות עובדים.
- גיל 35 עד 45.
- יוצא צבא.

מועמדים מתאימים יפנו בכתב יד בלבד בצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 22511 תל-אביב עבור משרה 555.
סודיות תשמר בקפידה.
מודעה זו מיועדת לגברים ולנשים כאחד.

"לאימפריה של קולנוע"
דרוש
מנהל אזור דרום
ל"אימפריה של קולנוע" ו"לאימפריה של אלקטרוניקה"

הכישורים הדרושים:
★ ידע ונסיון בניהול וארגון מנגנון של כוח אדם וצוות עובדים ★ ידע ונסיון במכירות ★ נסיון קודם הכרחי

פונים המתאימים בלבד יפנו בכתב יד ל"אימפריה של קולנוע" בית אבגד, ז'בוטינסקי 5 רמת-גן 52520

בכפר-סבא
דרוש
מטפל לנכה
שש שעות ביום
טל' 03-241021

	ערש"ש	מוצ"ש
זמן הדלקת הנרות		
ירושלים	6.40	7.55
תל אביב	6.58	7.57
חיפה	6.51	7.57

לוקטרוניקס בע"מ
דרושה
כתבנית אנגלית
- ★ שפת אם אנגלית - יתרון.
- ★ ניסיון על מעבד תמלילים - רצוי.

משרה מלאה
5 ימי עבודה בשבוע
מקום העבודה:
הרצליה פתוח
טל. 052-556070

לחברה שעיסוקה בתחום המסחרי והינה חברת בת של חברה אמריקאית
דרושה
מהנת"ש סוג 3-2
בעלת נסיון של 4-2 שנים
למשרה מלאה (16.30-8)
באם הינך בעלת יכולת לעבודה מאומצת,
רצון להצליח ולהשתלב בצוות דינמי,
התקשרי 03-216121 לרחל

הדפסה רשתית עברה בע"מ
דרושים עובדים מיומנים
בעלי ניסיון ויכולת
בהדפסי משי אמנותיים
תנאי שכר טובים
02-976445, 967288

לרשת אורט מחוז השפלה
דרושים
- ★ **מורה לאנגלית** לשעות הבוקר באשדוד
- ★ **מורה לאנגלית** לשעות הערב באשקלון
- ★ **רכז/ת קורסים** לשעות הערב בקרית מלאכי
- ★ **מזכירה** לבית הספר לשעות הבוקר באשדוד

בדבר פרטים נוספים נא לפנות לטל: 055-22261, 055-21885

למשרד נסיעות בכפר-סבא
דרושים
- * **פקידה** לאחר שירות צבאי
  - רצוי ידע בהפעלת מחשב P.C.
  - שעות עבודה מפוצלות
- * **בחור צעיר** לאחר שירות צבאי
  - עבודה בשעות 15.00-9.00
  - רישיון נהיגה מעל שנה הכרחי
  - ידע באנגלית עדיף

העבודה כרוכה בנסיעות יום-יומיות מחוץ למשרד.
נא לפנות בצירוף תולדות חיים לת.ד. 558 כפר-סבא

מכון מ.ש.פ. שרותים פסיכולוגיים

עבור אחד מלקוחותינו
חברה העוסקת בשרותי שכר מכר (LEASING) מבוססת ובעלת מוניטין ארצי

דרוש/ה
מנהל

בעל כישורים מגוונים לניהול משרד לשירותי שכר-מכר באזור ירושלים

תיאור התפקיד:
★ ביצוע עסקות שכר מכר ★ קידום מכירות ★ תכנון מערך שיווק ומכירות לטווח קצר וארוך ★ קשר בין משרדי ★ ניהול עצמאי של המשרד

כישורים נדרשים:
★ יוזמה עסקית ★ כושר תכנון וארגון ★ עצמאות תפקודית ★ ניהול מו"מ עסקי ★ יכולת סגירת עסקאות ★ דיוק ופדנטיות בניהול תיקים פיננסים ★ ניסיון רלוונטי של לפחות שלוש שנים — הכרחי
המשרה מתאימה לאדם שאפתן בעל נכחות חברתית נעימה, עצמאי, בעל מעוף פיננסי וניידות גבוהה
תנאי שכר משופרים, תמיכה לוגיסטית ואפשרויות קידום
עדיפות לבעלי רכב פרטי
מועמדים מתאימים יפנו בכתב-יד תוך פירוט קורות-חיים לת"ד 13012 ירושלים 91130 עבור משרה 0250

ההסתדרות הציונית העולמית
המחלקה לנוער וחלוץ

למכון למדריכי חו"ל בירושלים
דרושה
מזכירה כתבנית דו-לשונית
אנגלית/עברית ספרדית יתרון
בעלת נסיון בעבודות מזכירות
כולל הדפסה בשתי השפות
המעוניינות יפנו לטלפון
02-717421 שלוחה 30, 31,

לחברה תעשיתית גדולה בת"א
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
- הכשרה מקצועית ותעודה של סוג ג' ומעלה.
- נסיון מוכח בעבודה.
- נסיון במערכות הנהלת חשבונות ממוחשבות.

המעוניינים יפנו בכתב יד בצרוף קורות חיים לת.ד. 2646, ת"א (ליד החשב) משרה 87/19.

קרמירה • carmira
requires
Bio-Medical Instrument Salesman
preferably Jerusalem resident with B.Sc. in Chemistry or Biology
- ★ Excellent conditions
- ★ Company car
- * Stimulating Career Opportunity

To arrange an interview appointment.contact David Carlin at 02-811608

כיתן
השלובה כיתן בע"מ
דרוש/ה
מנהל מחסן
- בעל כושר ארגוני ומינהלי
- נסיון של 5 שנים לפחות בענף ההלבשה
- מקום העבודה בתל-אביב

לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים למחלקת ונגאי שרות ת.ד. 2147 ת"א מיקוד 61020
- סודיות מובטחת -

למושב נהלל הנדוד
דרוש
מדריך
ילדים ונוער
מוסמך + המלצות
מגורים במקום – חובה
פרטים בטלפון 02-941807 טלי
ערב 02-941365

לחברת ת.ד.ל בע"מ
דרוש למשרה קבועה
מנהל חשבונות
בעל נסיון וידע מוכח בהכנת משכורות
יתרון לבעלי נסיון בהפעלת מחשב
02-381238, 02-382076

SONY
לישפאר
דרושים:

1. איש מכירות
בעל התמחות ונסיון קודם בתחום ציוד בקרה טלויזיוני במעגל סגור לפיתוח ושווק מוצרים חדשים מסדרת WATCHCAM של סוני **(לפנות לשמוליק)**

2. אנשי מכירות
לנקודות מכירה למכירת סטריאו טלויזיות וכו'. בעלי נסיון בלבד המשרה על בסיס משכורת + עמלות **(לפנות לאשדוד)**
טל: 03-652431
סודיות מובטחת

העולם מתקדם מסוני לסוני

עיריית אשקלון · **האגף לחנוך ולתרבות** · **עמותת הורה אשקלון**

מכרז להפעלת בית ספר למחול

העיריה ועמותת "הורה אשקלון" מבקשות הצעות לנהל ולהפעיל בי"ס למחול.
תנאי ההפעלה: ניהול פרטי, מנהל בי"ס בעל ידע מקצועי ונסיון בארגון קבוצות מחול, העסקת מורים ומדריכים מקצועיים בתחום המחול, בלט קלאסי ומודרני, גאז, סטפס, מחול אירובי, ריקודי עם ועמים ומחול יצירתי.
ביה"ס יקבל תניכים בגילאים 20-6 ויפעל בשיתוף עם העיריה ולפי הסכם עם העמותה.
הצעות להגיש לעמותת הורה אשקלון, ת.ד. 9155, בנין העיריה, עד יום 15.9.87.

קרן קימת לישראל
דרושים
מדריכי נוער

בעלי הכשרה מתאימה לעבודה חינוכית עם נוער במסגרת השרות הלאומי וימי שדה משימתיים בשנת הלימודים תשמ"ח.
הכישורים הנדרשים:
א. בוגרי/ות צבא.
ב. הכשרה מתאימה ונסיון מעשי בהדרכה בתחומי ידיעת הארץ.
ג. הכשרה מתאימה ונסיון מעשי בהדרכה חברתית כוללת. העבודה ע"פ חוזה מיוחד לשנה. בשרות הלאומי – חובת שהייה במחנה במשך השבוע. שפה זרה – עדיפות.
המעוניינים יפרטו בכתב השכלתם, כישוריהם ונסיונם וישלחו אל: אבנר קדמי, קרן קימת לישראל, המחלקה לנוער ולדור צעיר, רח' צבי שפירא 11 תל-אביב. טלפון 03-289946 מיקוד 61113

מנע אש ביערות.

דרושים
חצור מפעלי מתכת למפעלנו בראש פינה
דרושים/ות
מנהלי משמרת
- רצוי יוצאי חיל אוויר/חיל הים, בעלי רקע בתחומים טכניים, עדיפות לבעלי נסיון בתחום עיבוד שבבי וניהול צוות עובדים
חשמלאים
- בעלי רשיון חשמלאי מוסמך לפחות. רצוי נסיון של 3-2 שנים בתעשיה
מכונאי תעשיה
- רצוי יוצאי חיל אוויר/חיל הים, בעלי ידע במערכות הידראוליקה, פנאומטיקה ונסיון של שנתיים

למתאימים תנאים הולמים, סלל עזרה בדיור לעובדים לצפון.
נא לפנות למנהל כ"א ת.ד. 164 חצור הגלילית 10351 טלפון 06-935877/8/9

صلتا احسن الأصل

הקופה הנמלטת "עיזה" שבה הביתה ונתקבלה בכוס חלב חם ופיסטוקים

הקופה שאולפה לסייע לנכי גפיים סובבה את המפתח בכלוב וחמקה לרחובות פתח־תקווה • לאחר שעתיים מאמצים שכנע אותה המאלף שלה לרדת מקומה ג' בבית ברחוב פינסקר

מזה חודשים מספר פועלת בבית בפתח תקווה עמותה המאלפת קו־פים כדי לשלבם בשיקום נכים. ישראל היא המדינה השנייה בעולם בה מבוצע ניסוי זה בקופים. מדובר בקופים מסוג קפוצ'ין, שלדברי אחד המאמנים, מורדי חיימי, נחשבים לחכמים במיוחד. באמצעות אימונים ולמידה, מועלית רמתם הטכנולוגית והמוטורית. בסופו של דבר הם מיועדים לסייע לנכי גפיים ולהפ־חית את תלותם במטפלים מקצועיים.

שיטת הפעלתם של קופים אלו נעשית באמצעות אלומות אור. אם נכה מעוניין בחפץ מסויים, הוא מטיל אלומת אור לעבר החפץ והק־וף אמור ליטול המבוקש ולהגישו לנכה. אם בוצעה המשימה בהצלחה זוכה הקוף בחיזוק חיובי: סוכריה או ממתק אהוב אחר. עיזה ניצלה את כישוריה הטכניים כפי שלימדוה מאמניה, ובעת ניקוי התא לקחה את מפתח התא, סובבה את המנעול, ונמלטה. עיזה היתה אמורה להימסר בקרוב לנכה צה"ל, סורין הרשקו, שנפצע במבצע אנטבה.

כאשר גילו המטפלים כי הקופה נמלטה, הודיעו על כך למשטרה. כעבור מספר שעות נתקל אחד המאלפים בעיזה אך היא המשיכה במנוסתה. חיימי מסביר כי ההמולה סביבה הפחידה אותה וגרמה לה להמשיך בבריחה.

סיום הדרמה בפתח תקווה: חיים שטנברג מטפלה האישי של הקופה עיזה, מוציאה מהבית בו התבצרה. (צילום: ירון קמינסקי "חדשות")

מאת נורית אמיתי
סופרת "הארץ" בפתח תקווה

קופה העונה לשם עיזה, שנמלטה שלשום מבית בפתח תקווה המשמש את העמותה לאילוף קופים לסיוע לנכי גפיים, נמצאה אתמול בצהריים ברחוב פינסקר בעיר. הקופה הצ־ליחה לחמוק מתאה ולהלך חופשיה ברחובות פתח תקווה וגניה, בלא שיבחינו בה. רק בזכות עירנותה של אחת מתושבות העיר, ציפורה אריליך, החלו כוחות משטרה ומט־פלים לחפש אחריה בית אחר בית עד שאיתרו אותה על סולם הסמוך לבנין ברחוב פינסקר בעיר.

אבל לא היה קל לשכנע את עיזה לרדת מהסולם שליד בית מספר 22 ולחזור לתאה, ונדרשו לכך יותר משעתיים, ובהן ניסה חיים שטנברג, מאלפה האישי של עיזה, את כל שי־טות השכנוע המוכרות. בין היתר, האכיל את הקופה בממתקים, ענבים ועוד דברים אהובים עליה. אפילו את שכנתה לתא, ציפה, הביאו כדי שאולי נוכחותה תשכנע את עיזה לרדת מסולם המתכת אליו נצמדה בחוזקה.

מרוב בהלה קיפצה עיזה, שגדלה כגודל החתול, על שלבי הסולם אל קומות הבית, ובסופו של דבר שי־דה תנחלה בבית בקומה השלישית. שטנברג ניצל עובדה זו, סגר את החלון של הבית ומיהר ללכוד את הקופה. עיזה, המבוהלת בלאו הכי מכל ההתרחשות סביבה, החלה בצו־חות איומים, אך לבסוף הוצאה אל מחוץ לחדר הבית כשהיא כרוכה סביב ידו של מאלפה הנצמד.

סיומה של הדרמה והביקור מחוץ לכלוב נחוג במרכז האילוף בפתח תקווה, על כוס חלב חם, פיסטוקים וגרעינים.

רבני חיפה: עצרת תפילה נגד חילול שבת — הערב

"נפרצו כל הגדרות והציבור הדתי לא יכול להבליג עוד"

מאת נורית כהנא
סופרת "הארץ" בחיפה

הרבנות הראשית בחיפה קראה אתמול לציבור הדתי בעיר, לצאת הערב לעצרת תפילה המונית במחאה על "חי־לול השבת" בחיפה.

בהודעה שפירסמה הרבנות, מפורטים הנושאים שלדעתה הם חילול שבת: תחבורה ציבורית, הקרנת סרטים, פעילות הרכבל, המדרחוב, ומופעי בידור.

באחרונה נפרצו, לטענת הרבנות, כל הגדרות בתחום שמירת השבת, והציבור הדתי אינו יכול להבליג עוד.

הרבנים הראשים של חיפה, שאר ישוב הכהן ובקשי דורון, שהשתתפו אתמול בישיבת המועצה הדתית, אמרו כי דרך המחאה תהיה בעצרות תפילה של קבלת שבת, שיתקיימו בקו־מות שונים, חלקם סמוכים למוקדי הפעילות בעיר בליל שבת.

הבנקים לוחצים על "דניש" למצוא משקיע לחלץ אותה מקשיי הנזילות

הסתבכה בחובות במיליוני דולרים עקב התרחבות מהירה ושפל בענף הרהיטים • עקב הפרסומים על קשיי דניש נהרו לקוחות למשרדיה ודרשו לקבל את הרהיטים שהזמינו

מאת יהודה שרוני
כתבר "הארץ" לענייני כלכלה

הבנקים הגדולים, בעיקר בנק לאומי ובנק המזרחי, לוחצים על אברהם טביב, בעל החברה לשיווק רהיטים דניש, למצוא משקיע חדש שיסייע לו להחלץ מקשיי הנזילות שבה חברתו נתונה.

חברת דניש נקלעה לקשיי נזילות חמורים בגלל התרחבות רבה מדי. קשייה הוחרפו בגלל השפל במכירות בענף הרהיטים בתקופה האחרונה.

התרחבות דניש באה לידי ביטוי בפתיחות נקודות מכירה חדשות ומרכזי תצוגה בערים הגדולות.

גורמים בבנקאים מעריכים את חובות דניש במיליוני דולרים, ובכלל זה חוב של חצי מיליון דולר לגופים עסקיים הפעילים בשוק האפור בבני־ברק. טביב פנה לשוק האפור לאחר שלא הצליח לקבל עוד אשראי בבנקים.

עקב הפרסומים על קשיי דניש נהרו למשרדיה לקוחות מבוהלים, ודרשו לקבל את המוצרים שהזמינו.

טביב רכש את דניש מחברת ריס לפני שנה, ב־1.8 מיליון דולר.

ריס מסרה אתמול לבורסה כי מאז מכרה את החברה, לא התערבה בדרך ניהולה. וכל ההחלטות התקבלו בידי הבעלים החדשים.

ריס מסרה כי קיבלה 75 אחוז מהסכום שהגיע לה מהעיסקה. הנותר בידיה שטרי חוב בסך 459 אלף דולר. השטרות הם בערבותם האישית של טביב ושל חברה שבבעלותו.

עונש המאסר על הזמר זוהר ארגוב הוארך לחצי שנה; השופטים:

"עבריין שיודע לשיר אינו שונה מעוסק במלאכה אחרת"

ארגוב הורשע בגניבת אקדח משטרה • בית־המשפט קיבל את ערעור המדינה על העונש שנגזר עליו קודם לכן — חודש אחד

מאת צבי הראל
כתבר "הארץ"

בית־המשפט המחוזי בתל־אביב קיבל אתמול את ערעור המדינה, וגזר על הזמר, זוהר ארגוב, ששה חודשי מאסר בפועל במקום חודש, כפי שגזר עליו בית משפט השלום ברחובות.

ארגוב הורשע בעבירה של גניבת אקדח משטרתי, כאשר נחקר לפני כחודש בתחנת משטרת ראשון לציון.

שופטי בית־המשפט המחוזי — הדסה בן־עתו, ישראל גלעדי ומיכאל בן־יאיר — מציינים בנימוקי גזר־הדין, כי היו גוזרים על הנאשם מאסר ממושך יותר, מעל חצי שנה, נוכח נסיבות המקרה. אולם עמדת המדינה, המייצגת את האינטרס הציבורי, היא זו שהכריעה את הכף.

סניגורו של הנאשם, עו"ד משה מרוז טען, כי אפילו חודש מאסר בפועל, כפי שגזר בית משפט השלום ברחובות, הוא בבחינת טרגדיה אישית לכוכב זמר מפורסם שהידרדר. עוד טען הסניגור, כי מעשיו של הנאשם נבעו מהתמכרותו לסמים.

השופטים קיבלו את עמדת התובע עו"ד אברהם מבטח, שטען כי נסיבותיו של הנאשם אינן יכולות להיות סיבה לקולא. "עבריין שיודע לשיר", כתבו השופטים, "אינו שונה מעבריין שעוסק במלאכה אחרת". "עונש קל, יהיה בבחינת מסר לא חיובי עבור בני הנוער שעלולים לחשוב שלא כל כך נורא לעשות מה שעשה הזמר הנודע".

עוד כתבו השופטים בנימוקים כי גניבת אקדח בידי אדם כמו הנאשם היא עבירה חמורה במיוחד לנוכח עברו. "הנאשם גילה בעבר נטייה לאלימות והכרוך באדם שצורך סם. אקדח בידי אדם כזה מסוכן במיוחד. הן לעצמו והן לזולתו". כתבו השופטים.

סניגורו של ארגוב ביקש להמיר את עונש המאסר ל"עבודות שירות", בהתאם לשינוי בחוק שנכנס לתוקפו בראשית החודש. ואולם בית המשפט קיבל את התנגדות התביעה שטענה כי אין זה המקרה המתאים ליישם את התיקון בחוק.

הבשורה הכפולה של בנק אגוד

צובר ושב

תכנית העו"ש המעניקה לך את ההכנסה הגבוהה ביותר

12% ריבית זכות

ב"צובר ושב" אתה מקבל את הריבית הגבוהה ביותר — ריבית זכות יומית בשעור של 12% לשנה על כל יתרה שמעל 1,000 ש"ח, ללא הגבלת תקרה. אינך צריך לברר יתרה, לקנות או למכור פח"ק (תפ"ס). תן לכספך לעבוד עבורך.

זכות להלוואה בריבית הנמוכה ביותר

גם כאן הרווח כולו שלך. הינך זכאי להלוואה בגובה מחצית יתרת הזכות הממוצעת בחשבונך בחודש האחרון. אתה משלם את הריבית הנמוכה ביותר וזה עוד לא הכל:
- ההלוואה ניתנת ללא הגבלת זמן וללא צורך בהחזר הקרן*.
- הזכות להלוואה** באותם התנאים ניתנת להעברה למי שתחפוץ.

הכנס עוד היום לסניף "בנק אגוד" והצטרף לחשבון הרווחי ביותר — "צובר ושב".

לקוחות בנק אגוד בעלי חשבונות עובר ושב פרטיים למעט "חשבון יומי", יהנו אוטומטית מהתנאים המשופרים. הבנק שומר לעצמו את הזכות לשנות את תנאי התכנית או להפסיקה בכל עת. * כל עוד קרן ההלוואה אינה עולה על מחצית יתרת הזכות הממוצעת החודשית בחשבון "צובר ושב". ** מותנה בבטחונות כמקובל.

UNION BANK בנק אגוד

ורשבסקי פרילוך דובר

עובדי מד"א: לא נפנה חולי איידס באמבולנס; ההנהלה: זו סתם תביעה לתוספת שכר

העובדים דורשים שהנהלת מגן־דוד־אדום תתדרך אותם ותעמיד לרשותם אמצעים להתגונן מהמחלה • ההנהלה: העובדים נאבקים עם מחסור בכוח אדם, אך הפתרון לא יושג ב"תוספת איידס"

מאת עדנה ארידור
סופרת "הארץ"

מחריף המתח בין עובדי מגן־דוד־אדום לבין ההנהלה בנושא האיידס. העובדים הודיעו כי לא יפנו חולי איידס באמבולנסים עד שהנהלת מגן דוד אדום תתדרך אותם ותעמיד לרשותם אמצעים להתגונן מפני המחלה.

בשבוע שחלף העבירו עובדי מד"א שלושה חולי איידס לבית־חו־לים, בלא שידעו מה מחלתם. הדבר עורר חששות בקרב העובדים.

בתגובה אמר דובר מגן דוד אדום כי זה חלק ממאבק ממושך של עובדי סניף מגן דוד אדום בתל־אביב על הסכמת שכר. מאבק זה מנוהל במסווה של התגוננות באיידס. לפני יומיים הכריזו עובדי הסניף סכסוך עבודה, בלא הסכמת הוועד הארצי של עובדי מגן דוד אדום.

עובדי סניף תל־אביב מתמודדים עם בעיה של מחסור בכח אדם, אך בעיה זו לא תיפתר ב"תוספת איידס".

הדובר הוסיף כי האיידס אינו בעיה של מגן דוד אדום, אלא של מערכת הבריאות, ומערכת זו נערכת למצוא אמצעי הגנה וכללי זהירות שבהם יחוייבו העובדים.

הדובר דחה את טענת העובדים כי לא תודרכו כיצד להתגונן מהידבקות במחלה. לדבריו, קיבלו עובדי מד"א חוזר המפרט איך להתגונן. בכל אמבולנס יש ציוד המאפשר שמירה על כללי הזהירות, ובכלל זה — כפפות לשימוש חד־פעמי ומסכה. אמצעים נוספים נמצאים בהכנה.

בשבוע הבא תכנס שרת הבריאות פורום רחב של אנשי מקצוע ממערכת הבריאות לדון בהרחבת אמצעי הזהירות וההסברה לציבור.

ח"כ שילנסקי: 30% הנחה לסטודנטים ששרתו בצה"ל

מסביר: האוניברסיטאות העלו את שכר הלימוד ב־30% לעומת הסכום שקבעה הממשלה; לפיכך יש לממש הצעת חוק שהיגשתי

מאת צבי זרחיה

יו"ר ועדת הפנים של הכנסת ח"כ דב שילנסקי (ליכוד) תבע מהממשלה ומשר החינוך לקבוע הנחה בשיעור 30 אחוז משכר הלי־מוד באוניברסיטאות לכל סטודנט ששרת בצה"ל, משנת הלימודים הבאה.

הוא מנמק את תביעתו בכך שהכנסת אישרה בקריאה טרומית הצעת חוק פרטית שהגיש ברוח דומה בתום מושב החורף.

הוא טוען כי לפני כחודשים קבעה הממשלה ששכר הלימוד באוניברסיטאות יהיה 1,350 דולר. עתה, באורח חד צדדי, החליטו האוניברסיטאות להעלות את שכר הלימוד ל־1,900 דולר, כ־30 אחוז יותר מכפי שקבעה הממשלה. כדי לממש את ההחלטה על שיעור שכר הלימוד, החליטה הממשלה על תקציב נוסף, 4.5 מיליון דולר, לאוניברסיטאות; לפיכך על האוניברסיטאות לממש לאלתר את רוח הצעת החוק הפרטית, ולהעניק הנחה של 30 אחוז לכל חייל משוחרר במוסדות להשכלה גבוהה.

24 מעשי אונס נרשמו במשטרת תל־אביב בינואר — מאי השנה

ברלב: 18.4 אחוז מהחשודים באונס באיזור — תושבי השטחים • ח"כ לין: לשנות ההיתר לתושבים אלה לשהות בלילות בארץ

מאת ראובן שפירא

בחמשת החודשים הראשונים של השנה נרשמו במשטרת תל אביב 24 מעשי אונס, שאירעו ברחובי המחוז. מתוכם פוענחו 8, ונעצרו חשודים. בשנה שעברה נרשמו בתל אביב 49 מעשי אונס, ומהם פוענחו 42.

שר המשטרה מסר כי מתוך כלל החשודים שנתפסו על מעשי אונס בתל אביב, 18.4 אחוז הם תושבי יהודה שומרון וחבל עזה.

נתונים אלה נכללו בתשובה של השר חיים ברלב, לשאילתה של חבר הכנסת אוריאל לין.

לנוכח נתונים אלה, טוען חבר הכנסת לין יש להתיחס לתופעה של עליה ברורה במעורבות תושבי השטחים בעבירות מין בתחומי הקו הירוק. לין הודיע כי יפנה שוב לשרי הביטחון והמשטרה כדי שיפעלו לשנות את ההיתר לתושבי השטחים לשהות בלילות בישראל.

בן 5 טבע בבריכה בבוקעתא שבגולן

(ע). ילד בן 5 טבע אתמול ומת בבריכת מים בכפר בוקעתא שבגולן.

סיבות הטביעה לא ברורות.

רופא שהוזעק למקום קבע את מותו של הילד. המשטרה חוקרת את נסיבות הטביעה.

ערך את העמוד: משה ריינפלד

בת 5 שנחשבה ל"צמח" התעוררה והחלה לדבר

הילדה, מרחובות, טבעה לפני 4 ימים בכנרת ומאז היתה מאושפזת בלא הכרה

(ע). נס רפואי אירע לילדה בת 5 מרחובות, שהוגדרה בפי הרו־פאים: "צמח", לאחר שטבעה לפני ארבעה ימים באחד מחופי הכנרת ומאז היתה בלא הכרה.

ביום ד' בלילה החלה הפעוטה להתעורר, ואתמול בבוקר כבר זיהתה את הוריה.

הילדה באה עם בני־משפחתה מרחובות לבלות בכנרת. מסיבה שאינה ברורה, טבעה ושהתה מתחת למים כ־6 דקות. לאחר שני־משתה מן המים נעשו בה נסיונות החייאה והיא הועברה בניידת של מד"א לבית החולים "פוריה" בטבריה, ומשם למחלקה לטיפול נמרץ נשימתי בבית החולים המרכזי לעמק בעפולה. מאז היתה שרויה בתרדמת, והנשמה בעזרת מכשירים.

הארץ

הלוח הארצי

הארץ חדשות

קבלת מודעות:
רח' הנגב 4, ת"א
טל: 03-371261
המחיר למלה
ביום שישי וערבי חג
10 ש"ח כולל מע"מ

חדשות העיר כלהעיר צומת השרון כאן הרום הלוח הבטוח

הלוח הארצי כלהעיר ירושלים

ביקוש דירות

● מחפשים בשכרת 4, לתקופה ארוכה, מידי, בקטמון הישנה, המושבה הגרמנית והסביבה. (0390) 823270, מאחרוז

● ברמות, בנבליק 4 + פ"א קיץ דו"ר מית נוף 862568 (1079)

● מעוניינת בנוה יעקב בהזדמנות 4.5 + מרפסת 70 מ"ר 853763 (1252)

● בגילה 5 מפוארת לבנה 130 מ"ר משופצת קיק 80,000 דולר 765208 (1256) בחול

● בארנון הנציב 4 + מרפסת + נוף שקט, בלעדי ל"נבנב" 232335 (1277)

● למחירי החלומות 4 בארנון הנציב כניסה פרטית גינה 223342 (1277)

● בגילה קוטל 5 + מרתף + גינה 232742 "כיף לי" 105,000 (1306) 244008

● בשעלה אורוניס, 4 שירותים כפרליס, כניסה מיידית 537011 (1127) 228401

● בבקעת־שרת (בית־שמש) 4, בתר מנוזם מידי + מעלית 02-912592 (1140) 08-616944

● ברמות 4 דו מפלסית קיץ משרפות ארונות 861815 80,000 (1170)

● בארמון הנציב 4 כניסה נפרדת, סטודיו, אפשרות בניה (1171) 713676

● בקריית משה 4 (1 סקון) + פ"א ק"א 534783 מסודרת 135,000 (1174) בערב

● בקריית משה 4 (1 סקון) + מרפסת ק"א + חדר בקיץ 120,000 (1177) 521796

● דרושה דירה בת כ"ז חדרים בירושלים 247904 639753 (0037)

● דירה 4 בארנון הנציב לקניה מגוש עד 716782 85,000 (0078)

● הסטודנטים למכור, לשכור דירתם מן ל"שיו אנס" 521215/6/7 (0536)

● דרושה משפחה שומרת תלמיד ס"ט בירושלים ברמי 690924 (1066) 057

● דירה שקטה + אור, עדיף בקרית משה + גינה 536760 בחול (1188)

● דרוש מגרש או שלד או דירה בנבנעת־בית־גן 861760 (1352)

● מחפשים 4 חדרים מרוהטים, בבית הכרם, ללא תיווך 08-476231 (1402)

● מעוניין לשכור 2 חדרים מרוהטים מיידי לשנה 769952

מכוניות

● 127, 1980, חיפושית 1303, 1968 (0339) 669996, בבית, בחול

● "תכונבנר" 244415 קבלת מודעות בטלפון ללוח הארצי בחיפה והשרון (0412)

● משמעה מתחרית ומרוסות מכל הדגמים באחריות עד 60 חודש (0087) 811073

אמריקאיות

● שברולט שבט 1979, אוטומטית, יד ראשונה 414206 (1178)

● פורד מבריק 74 6 צילינדר מצוין (1227) 245169 240902

● שביק 77 אוטו׳ + צבע (1399) 341827

● אלקטרה 1979 מנוע חדש + אפשרות החלפה 232203 (1589) 242202

● פונטיאק לנאנס 1979 כחדשה + אפשרות החלפה 232203 (1588) 631988

● ביואיק 1978 כחדשה בהזדמנות + אפשרות החלפה 242202 (1587) 232203

● שברולט נובה 1979 מחירון פול אוטומטי 222007 863466 (0452)

● שברולט שבט 1986 אוטומטית + אפשרות החלפה 242202 (0227) 242203

אלפא

● אלפא סוד, 1982, שמורה מטלי ליט, מצב מעולה, מחירון 661766 226282/3

● סוד, 1982 חיפה בערב + 71,000 + תוספות 856614 בחול

● אלפא סוד, 1982 שנת מצוינת 861242 861932, שבת 69,000 יום א'

● סוד, 1982 ,60,000 קיק, מצוינת, מחירון 941684 714308 (0329)

ב.מ.וו.

● 84, 316, 1800, במצב מצוין, (0056) 690238 233605

● 316 אוטומטית 1984 + מזגן ראשונה, מכנ. 861073 (0192) 231664

פוז

● 304, סטיישן ג'י.אל. 1976 עבודות 361460 בבית 537164 (1253)

● קולמנו למכבים, ממ 403, 1964 לרכל נסיעה. 438563 (1096)

● 104, 1982, 1200, 72,000 קמ מחירון, מצוינת 345116 (1095)

● פזו, 205 1985 יד ראשונה מצב מצוין 788816 (1369)

● 304 סטיישן 1979 מנוע מחולף מעולה 717977 (1341)

פורד

● פורד קורטינה 1300, 1982 מחברת, טל' 661540 לנמרצ (0156)

● סיירה 11,000 ,1983 ק"מ, יד ראשונה, אוטומטית 852072 (0159)

● ברמה 1980 1300, במצב טוב 767919 בשעות העבודה (0176)

● אסקורט 1300 1979, מנוע 1985 במצב מצוין 724631 (0188)

● פיאסטה אל. 1979, ראשונה 110,000 קמ שמורה 341837 (0505)

● קורטינה 1982 ראשונה 42,000 ממלט, מצוינת מידי. 811182

● פיאסטה 79 צמיגים מכבר ססט כל הקודם זוכה 666072

● אסקורט 1300/2, ראשונה, 1974 שמורה 690680 433566

● אריקה, 1987 ראשונה, 822299 (1263) 662824 סיום א'

● פיאסטה 1100, 1984, ראשונה + ססט לשנה, מחירון 769245 (1109)

● מיניסה מתנלה, 1984, מזגן, 76,000 ק"מ. 342946 (1530)

● פורד ברנות סטיישן גורל 77 + ססט (1226) 411541

● חיפושית 1964, כנפיים וחזונות 12 וולט, מכני וחיצוני טוב, יפה, יפה. 814225

● חיפושית 1302, 1972, מעולה ססט לשנה, מחירון 343684

● חיפושית 1300 1973 + אוברול + קבלות + רדיו מצוינת 761078

● מלף 1600 אוטומטי 1982 242531 714112

דייהטסו

● שרייד 1986 ראשונה מטלי, 5 דלתות (1078) 722671

● שרייד סורבו, 1986 + מזגן מקומי + תוספות 344717 666286 (1442)

● דיימסו 1986 ,1000, אוטומטית, ראשונה, מחירון 821777 (1543) בחול

פיאט

● 124, 1972 סטישן, מצב טוב 419865

● אונו 60, 1986 ראשונה מצוינת. 02-342965

● 131, 1979, 1600, אוטומט, מחירון 788613

אודי

● 80, 1983, ראשונה, מצב מצוין חיבות למכור. 422666 (0363)

● אודי 80, 1987 כל התוספות 718922 243706, בבית (0399)

● אודי 80, 1982 סי.אל שנת מחיר מחירון 352061 (0333)

אופנועים

● אופנוע הונדה, 1979, מצב מצוין, לתוקפר 668694 (1134)

● בי.אם.אר. 1966 350 סמ"ק, שיפוי ושבת בלבד 633727 (1438)

● הונדה 350 80 71, אוברול ססט, ביצועים מדהימים! 233394 (0356)

ביקוש רכב

● מעוניין לקנות כל סוגי המכוניות תשלום במזומן 232203 (0226) 242202

● שב. מכוניות מעוניין ברכישה מכוניות פיאט ופיאסטה 1977–1970 539346 (0284)

משאיות

● לתנרת ישי את סוגי דרושה משאית רכינה, אטנטיקה לשאת גררות. 526298 526288 (0537)

הצעות עבודה

● דרושה א. עבודת לטפל בית ולטיפול בקשיש בשעות הבוקר ב' וד' לפנות בשעות הערב לטלפון 632539 24.8.87

● דרושים מורים לתגבור, עזרה, מיכרון קלאסית, אודי, ריתמוסה, סיקה והנייה. מיסקה, סלי או אילת. 811731

דירות מרוהטות

● בנרכז 4 + טלפון אפשרות לשירה, לשתיים טלפון 534396 (0366)

● ברמות 2 + פינת אוכל + טלפון לשנה. לתוקפר 788991 (0389)

2–2.5 חדרים

● בארנונה, במרכז דירות, דירת 2 חדרים, מידי. 381221

● בברכו 2 גדולים משופצת + מרפסת 248627 לא בשבת

דירות למכירה

● הודעה לציבור המפרסמים דירות בעיתון. מעונה בטחוני פרסום דירתך בעתון תקבל גם חוזה ועוד חינם. בתקופת הפרסום, כמוך לתובעי תמובצע (ללא דמי תיווך). "שמאי" 5־3־ 02-223342

● "תכונבנר" 244415 קבלת מודעות בטלפון ללוח הארצי בכרמיאל ושרונים.

● נוה יעקב, בבנה צרפתית, רמת אשכול, סטודיות, מעלומך דפנת, דירות בתמחים מציאות. 852389 (0403) מ.ל.ב.

● באויר הרינ"ר, קונה שכונה שלוש דירות, 2 חדרים (0056)

פנטהאוזים

● בארנון הנציב, פנטהאוז + 5 מחסנ"ה ל"קסוס 140,000 "קנון דיור" (0055) 661144 מלה"ן

4 חדרים ויותר

● ברמת אשכול, 4 חדרים + פ"א, ק"ב. משפרה 815190

● ברמות אשכול 4 + מחסן, מסודרת, ארונות, שירותים ק"ב 762433 352756

וילות ובתים

● בהזדמנות, מגפרנאוף בגעלה אדרים כניסה נפרדת מחבשים. 353349 (1325) בערב

● בגעלה אורונים בהזדמנות קוטל, 5, גינה 352473 98,000 בחול (0028)

● בבית הכרם 5, שלנה (200 מ"ר), בית מטואר, גינה 300 מ"ר, תניה מקורה, כניסה כנואס מיידית 240,000 "אנגלו־סכסון" (מלה"ן) 221161

3–3.5 חדרים

מתקבלות הזמנות ללוח כל העיר 02-247118 לבעלי כרטיס אשראי ויזה וישראכרט

1–1.5 חדרים

● הודעה לציבור המפרסמים דירות בעיתון. מעונה בטחוני פרסום דירתך בעתון תקבל גם חוזה ועוד חינם. בתקופת הפרסום, כמוך לתובעי תמובצע (ללא דמי תיווך). "שמאי" 5־3־ 02-223342

דירות בשכ"ח

דירות בדמ"פ

קוטג'ים

● בקרית מוריה קוטג' 4.5 נוף דודי, גינה, 190,000 "יעיד דיור" 5־ (1280) 221386

קבלנים מציעים

● בהר נוף בנספר מנוצנות, קוטגים + נוף מרהיב, אצלנו סופים תשוד החזרון. פרטיכב 865615 (0417) בערב

מלבט

סיאט

אופל

אוטוביאנקי

אוסטין

מנודים

מריומף

טלבוט

סוסיתא

סימקה

פולקסוואגן

רנו

חלבו

● ולבו 1976, אוטומט + מזגן + אפשרות החלפה 242203 (0233) 232203

העתק מטבק אלאצל

הלוח הארצי

הארץ חדשות

המשך ירושלים

מכירות ושירותים

שעונים

למפעל תעשייתי גדול במפרץ חיפה
דרוש:

מכונאי דיזל

* נסיון של 3 שנים לפחות בתיקון מלגזות.

בדבר פרטים ובצרוף קורות חיים נא לפנות לת.ד. 767 חיפה.

למרכז בית אבא חושי ולמרכז רמות רמז
דרושים:

פקידות מודיעין, רכזת חוגים, מרצים ומורים מוסמכים
עם נסיון
לחוגי תפירה, רקודי עם ועמים, דרמה, חוגי טבע, וקרמיקה.

פרטים בימים א'-ה' 8.00-12.00, 16.00-20.00.
טל. בית אחושי 227850. מרכז דניה 227127

שרז

החברה שלך למימון רכב

לסניפנו בחיפה דרוש:

איש שיווק לשירותי מימון

★ צעיר נמרץ ודינמי
★ בעל נסיון מוכח במכירות
★ לבעלי תואר ראשון בכלכלה/מנהל עסקים-יתרון
★ תושב חיפה או הקריות

נא לפנות בכתב לשרז השקעות בע"מ
רח' העצמאות 104, חיפה.

שרז השקעות בע"מ ר.צ. R.Z.

מודעה זו מיועדת לנשים ולגברים.

למשרדנו בחיפה
דרושה
פקידה
נמרצת, שולטת היטב
בהדפסה עברית-אנגלית.
שעות העבודה: 8.00-16.30
5 ימי עבודה בשבוע.
יתרון - לבעלת נסיון
במשרד פרסום.
המעוניינות תפנינה בכתב
לת.ד. 4868 חיפה.
פניות טלפוניות לא
תענינה.

עיריית קרית אתא
דרושים:

1. עובד/ת קהילתי/ת
אחריות לעבודה קהילתית ביישוב.
יזום פרוייקטים לפי צרכי היישוב.
קשר עם תושבים וגורמים מקצועיים ביישוב
שעות העבודה לא שיגרתיות
משרה מלאה.
הכישורים הדרושים:
תואר בעבודה סוציאלית עם הכשרה בעבודה קהילתית או נסיון בעבודה קהילתית יכולת עבודה בצוות ובעל/ת יוזמה וכושר אירגון.

2. מרכז/ת מועדונית משפחתית
תיאור התפקיד:
אחראי על הפעלת המועדונית
על עבודה ישירה עם ילדים, מפעל מתנדבים, מקיים קשר עם ההורים.
הכישורים הדרושים:
בעל/ת תואר B.A. בתחום החינוך או עבודה סוציאלית או מדעי ההתנהגות.

3. אם בית במועדונית משפחתית
אחראי לכלכלה, ניקיון וסדר במועדונית
מתייחסת להרגלים בסיסיים של הילדים ומסייעת למרכז באירגון
הכישורים הדרושים:
אישה בעלת אישיות פתוחה וחמה
עדיף עם נסיון קודם עם ילדים
לפחות 8 שנות לימוד
נא לפנות בכתב למנהלת המחלקה לשירותים חברתיים גברת ברזאני שושנה רחוב פינסקר 12 ק. אתא ולצרף תעודות והמלצות עד לתאריך 4/9/87
טל. 04-447374 04-447679

דרושים בירושלים

1) מקדמי מכירות
לטס זהב בערב
בית מגורים לאוכלוסיה מבוגרת

2) מנהל חשבונות
טוב ומנוסה הצי-משרה
פרטים טלפון:
02-223255 או 02-223252

כלי נגינה
מזגנים
וידיאו
חימום והסקה
מערכות קול
סאונות
סיעוד
שידוכים
פיאט
פיז'ו
רנו
מסחריות
אופנועים
ביקוש רכב
הצעות עבודה
עבודות ומטפלות
ביקוש עבודה
הדרכות
מבני תעשיה
משקים
הדרכות

רהיטים
שירותים
בעלי חיים
בריאות
מדיחי כלים
מחשבים
הדרכות
מכונות תפירה
פרקטים

עסקים
מצלמות וידיאו
מקררים
עתיקות
פסנתרים
צילום
קייט ונופש

כאן דרום
אזור הדרום

דירות למכירה
וילות ובתים
4 חדרים ויותר
3 — 3.5 חדרים
2 — 2.5 חדרים
ביקוש דירות

מכוניות
אוטוביאנקי
אוסטין
ב.מ.וו.
הילמן
מיני מיינור
סאאב
סובארו
סוסיתא
סיאט
סיטרואן
פולקסוואגן
פורד

זמיד
שרותי כח אדם בע"מ

לסניפנו באשדוד וברחובות
דרושים/ות

★ **הנדסאי מכונות** נסיון באבטחת איכות או בתכנון זוד אלקטרוני.
★ **מלחימות/מרכיבות** מנוסות לעבודה בתקנים צבאיים, משרה מלאה, רצוי יוצאות חיל האויר.
★ **מלגזנים** מנוסים לאזור אשדוד למשמרות.
★ **מסגרים/רתכים** מנוסים קוראי שרטוט.
★ **תופרות** מאזור אשדוד.
★ **קלדניות** מאשדוד/יבנה/ראשל"צ למספר שבועות למשמרת שניה.
★ **לטש מתכת** מנוסה.
★ **חווטי לוחות חשמל**
★ **מזכירה בכירה** הדפסה עברית אנגלית, רצוי אנגלית שפת אם.
★ **עובדי יצור מכונות** למשמרות.

תנאים מצוינים למועמדים המתאימים
אשדוד: רוגוזין 22, טל. 055-35455
רחובות: ויצמן 1, טל. 08-473832

תעסוקה ברמה גבוהה

משרדים
מחסנים
חנויות
הלוואות
מגרשים
מציעים למכירה

ביקוש עבודה
חבר
ת.ל.מ.
תיווך
מנפאואר
עוזרות ומטפלות

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה תשמ"א-1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה.
העבריינים צפויים לעונש על-פי החוק.

לוח הארצי — העיר — צומת השרון — תל אביב גוש דן והשרון

דירות למכירה

קונים זהב
ויהלומים גדולים
יהודה הלוי 143 ת"א
טל 03-235924
ZAMLER

תל אביב

4 חדרים ויותר

1—1.5 חדרים

גוש דן

3—3.5 חדרים

2—2.5 חדרים

דירות נופש

וילות ובתים

בתי כפר ומשקים

פנטהאוז

דירות גג

קבלנים מציעים

איזור השרון

חולון ובת"ים

ויצמן 52 כפר סבא
052-32343
85

בהזדמנות דירת 5 חדרים בכפר־סבא בבנין של 9 דיירים מעולה באיזור $95,000

בכפר־סבא להשכרה שתי דירות 4 ח' + טלפון, מקום טוב, מיידי.

בכפר־סבא 3 ח' לאנשת צעירים באיזור טוב. מסודרת ומשקעת.

בכפר־סבא 4 ח' + מרפסת גג באיזור מעולה, בהתולית בנויה $85,000

בכפר־סבא מבנה 5 ח' ע' שטיגת איזור מעולה, כניסה מיידית, $150,000

פרסום ביד ב'
לא מכרת לא שילמת!
קבלת מודעות ללוח הארצי באמצעות כרטיסי אשראי או באבן גבירול 66 ת"א (ליד קולנוע גת)
טל 03-219149
03-218713
נשמח להישמע

לוח העיר
"לא מכרת לא שלמת"
קבלת מודעות לבעלי כרטיסי אשראי
290697
293648

תווך בית פלוס
טל: 03-286522

בהזדמנות בדירות בר־חוב בילו 3 לחזית ק"ב + כיוונים

ברמת־גן 4 ק"ב או ק"צ + גג באזור יפהפה ושקט.

להשכרה 4 באמנתף בדולה ויפה באזור שקט ק"א ע"ע

להשכרה מבנה תעשייתי 600 מ"ר 2 קומות + מעלית.

להשכרה אפשרי למוגן בדיזנגוף פינת ירמיהו בפרישמן ובמהדורב.

טוביה לשם
רח' קהילת סלוניקי 7 ת"א
03-481387

בסביון להשכרה וילה מרוהטת, גן מטופח, 800.- מיידי

בקרית־אונו למכירה קוטג' משקע, אפשרות הגדלה, 138,000 דולר

בגבעתיים למכירה קוטג' דו־משפחתי, מגרש 500, 175,000.- דולר

ברעננה למכירה וילה מיוחדת, בנוי 290, מגרש 350,000.- 850

בתל־אביב בגבולה דיזינגוף למכירה / השכרה דירות 3-4 חדרים, מיידי

טוביה לשם
רח' קהילת סלוניקי 7 ת"א
03-481387

בסביון — למכירה וילות מפוארות 5 דונם 6 - 8 חדרים

בסביון — למכירה וילות, 5 חדרים, מגרשים 1250, 1500 מ"ר, 275,000 דולר.

בני יהודה — למכירה, נחלה, 20 דונם מטעים ובית.

בתל־אביב ליד כיכר המדינה, למכירה 4 חדרים, ק"א. 200,000.- דולר

בשיכון צנחנים — למכירה, בית בודד, 4 חדרים, מגרש 400.

בשיכון דן — תל־ברוך — אפקה — וילות, 6 חדרים, קרקע פרטית.

בקרית אונו — מעוניינים לקנות בית בודד עם מגרש 350-500 מ"ר.

בתל־אביב — למכירה, בדוד המלך, דירה מיוחדת, ק"א, 240,000 דולר.

בתל־אביב — הדר יוסף — רמת החיל — להשכרה משרדים, מ־100 עד 1200 מ"ר

בסביריון — למכירה, באזור מלון כינרית, מגרשים לבניה של 136־8־32 דירות ומרכז מסחרי.

מרצפות שנהב
מרצפות שיש צמי קירות הדבקה
מרצפים בשיש טבעי!
טל: 03-9221663

מרצפת קוורלה
מבצע מיוחד 30x30
סלע-שיש ריצוף בשיש טבעי
03-9244820 ניסן 64 אזור התעשיה פ"ת טל.

مطابق للأصل

המשך ת"א גוש דן והשרון

1—1.5 חדרים

ראשל"צ

4 חדרים ויותר

3—3.5 חדרים

נתניה

4 חדרים ויותר

3—3.5 חדרים

דירות בשכ"ח

דירות מרוהטות

חדרים מרוהטים

שותף/שותפה

ביקוש דירות

דירות בדמ"פ

מכוניות

אוסטין

אופל

אוטוביאנקי

אאודי

אמריקאיות

אינוצנטי

אלפא רומאו

ב.מ.וו.

ג'יפים

דייהטסו

דלתה

וולוו

מרצדס

מלבס

נ.ס.או.

סאאב

סובארו

פריומף

לנציה

מוריס

מיני מינור

> ### מודעה באחריות
> ## לא מכרת לא שילמת
> רק בלוח העיר
> 379־379
> ★ ובנוסף לכך 2 סופי שבוע זוגיים יוגרלו בין המפרסמים כל שבוע בטל' זה

> ### לידיעת המפרסמים בלוח העיר
> ## מודעה באחריות
> כל מודעה מתפרסמת ללא תוספת מחיר אפילו חודש. אם אחרי חודש עדיין לא מכרת יוחזר לך כספך בחזרה. המבצע חל לגבי פרסום בלוח העיר בלבד ולגבי נכס אזור ת"א, גוש דן והשרון. במקום החזר כספי ניתן לפרסם את המודעה חודש נוסף. בקשות לביטול מודעה, החזר כספי או הארכה לחודש נוסף במקום החזר כספי, יתקבלו במשרדי הלוח בימים א'־ד' בין השעות 08.00־15.00 עד שבועיים מתום 4 שבועות פרסום.
> לוח העיר רח' הנגב 4 ת"א טל: 03־371261

קבלת מודעות:
מ־8.00 עד 20.00
לוח העיר
מבצע מיוחד !!!
מודעפון
03־383838
לבעלי כרטיסי אשראי

המשך ת"א גוש דן והשרון

● 1600 ,1973 + סטט במצב טוב 03-371108 בעבודה 03-294957 204637153א

● סובארו לסטי 1000 מודל 1986 במצב מצוין 03-637244 163057173

● סובארו ססייון 1600 81 90,000 קמ' כדירה 03-454626 164139173

● 1300 82 שתי דלתות יד ראשונה מצויינת 052-452034 192831173

● מיניבוס 1000 1985 ראשונה, פרטית, מיטלי, כחושה 03-509164 192950173א

סימקה קרייזלר

פולקסוואגן

סיטרואן

סוזוקי

סוסיתא

סיאט

פיאט

פורד

פיז'ו

רנו

קבלת מודעות
לוח העיר
לא מכרת-
לא שלמתי
03-380644
לבעלי כרטיסי אשראי

טנדרים

משאיות

טרקטורים

קרוואנים

אופנועים

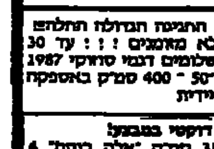

בית האופנועים הגדול בישראל

● התנופה הגדולה התחלה! ללא מקדמה!!! עד 30 תשלומים דגמי סוזוקי 1987 מ-50 - 400 סמ"ק באספקה מיידית

● דוקטי במבצע! 350 סמ"ק "אלה רוסה" 4 פעימות לכביש ושטח אידיאלי לטיולים 11,800 ש"ח בלבד.

● 350-650 "אלה-אזורה" אופנועי כביש/ספורט, ביצועים מהממים: הקנייה הטובה ביותר (לפי מבחן דרכים "אוטו" ראשון 2/87) החל מ-13,200 ש"ח.

קונים - מחליפים - מעמידים למכירה אופנועים וקטנועים וטיולנים חדשים ויד שניה עד 20 תשלומים!

"בית דינמית"
03-372890, 03-383151
(פתוח גם במוצ"ש)

מסחריות

קבלת מודעות!
מ-8.00 עד 20.00
לוח העיר
מבצע מיוחד!!!
דחוף
03-611001
לבעלי כרטיסי אשראי

● ב.מ.וו. 350 1964 + שיפוץ כללי 057-996771 052-31987 204234131

חלפי רכב

● למכירה 70 גירים אוטומטים, מכל הסוגים בהזדמנות 03-823891 151730203

הצעות עבודה

לקליטה בקיבוץ
מתארגנת
קבוצת
רווקים/ות בעלי
השכלה ומקצוע
בגילאי 20-32
מצרפים
סטודנטים שנה
אחרונה
03-435450
03-262521
מיום ראשון

כל המוצא כלבת
פינצ'ר שחורה עם
כתמים חומים
העונה לשם בגיר
יקבל $200
טל. 812583

שרז
החברה שרז למימון רכב
חיפה, רח' העצמאות 104, טל: 04-532688, 520451
תל-אביב, דיזנגוף סנטר, טל: 03-288855, 287072
חדרה, הרברט סמואל 59, טל 06-324254
נתניה, סמילנסקי 21, טל 053-618749

כסף צריך לרוץ בעסק - לא בכביש
בוא למשרדנו, בחר בתכנית המתאימה לעסקך וסע בשלום.

אנו יכולים לסייע לך להגשים חלום - החלפת המכונית הישנה בחדשה יותר או הוספת מכונית שניה למשפחה. נסיעה טובה.

הלוח הארצי

הארץ חדשות

המשך ת"א גוש דן והשרון

נוירה ותפירה

אחיות

חרטים/מסגרים

מוכירות

הנהלת חשבונות

דפוס

טכנאים/הנדסאים

חשמל/אלקטרוניקה

יהלומים

נערים

דוגמניות צילום

מוכרים/ות

נהגים

ספרים/יות

שבדי מתכת

סוכנים/ות

מחסנאים

מורות וגננות

עוזרות ומטפלות

רפואת שיניים

שרטטים וגרפיקאים

עובדי סעד

פועלים/ות

פקידים/ות

מקדמי מכירות

א.ו.ת

שליחים/ות

שמירה ואבטחה

ביקוש עבודה

הכשרה לעבודה

עסקים

קבלת מודעות!
מ־8.00 עד 20.00
לוח העיר
אשראי מיוחד !!!
03-735588
03-738707
לבעלי כרטיסי אשראי

אנו מעוניינים
לייצג ולשווק
מוצרי מזון
וחומרי ניקוי
שונים
בסיטונאות
ולרשתות
שיווק באזור
באר־שבע
וכל הדרום
אנו בעלי
כלי־רכב
ומחסן גדול
לפנות ליוסי
057-78778
057-39276
או לסרוסי —
דרך מצדה
57/8 ב"ש

קח־תן
חצי חינם

במדור זה יתפרסמו מודעות למכירת חפצים עד סך 500 ש"ח.
מחיר מודעה עד 8 מלים 15 ש"ח. מודעות יתקבלו בטלפון
03-371261 או בת.ד. 28025 ת"א בצירוף המחאה ע"ס 15 ש"ח.

המשך ת"א גוש דן והשרון

בתי מלאכה

מחסנים

אולמות

חנויות

משרדים

תווך נכסים פטל
פינקס 28 ת"א
03-451319
03-450270

מבני תעשיה

מגרשים

הלוואות

בתי אבות

מציעים למכירה

אוסף פרטי נדיר
בית מלאכה מושלם לחובב ולמקצועי. מוצרים אמריקאיים יהודיים, כלי עבודה, מכונות, הובי, ריהוט, חומרי גלם
$27,500
תאום מראש בלבד
טלפון
03-663894
03-5102345

מכירות ושירותים

שירותי ניקיון "היעיל"
פוליש והדברה
שטיחים מכל הסוגים
מהירים ונוחים
טל. 03-834456
24 שעות ביממה

ניקוי ופוליש

ריפוי והדרכה

נופש וקיט

שיפוצים

מוצרי חשמל

צילום

ריפוי והדיה

ניגון

בריאות

מילוי שיער
בטכניקה שוויצרית
מתקדמת מתאימה
כהשלמה לפני או
אחרי השתלה
03-848738 אלברט

תכשיטים וכלי כסף

מלונות ונופש

ציוד אלקטרוניקה

מקרר

שיעור

רהיטים

ספרים

מערכת סטריאו

כלי נגינה

מחשב

חיות בית

רוצים לקנות

מזגני אויר

וידאו

"לא מכרת
לא שילמת"
"לוח העיר"
"פרסום
און"
885-885

ציפוי אמבטיות

חימום והסקה

שיעור

אמנות

אסטרולוגיה

מכונות כביסה

תנורי אפיה

מכונות תפירה

מכונות כתיבה

טלויזיות

מדיחי כלים

סירות

מועדון אשראי ארצי
הלוואות לשכירים
עד 6,000 ש"ח
ב-36 תשלומים
ת"א: נחמני 9 טל. 03-291940
ירושלים: מרכז כלל, חדר 903 טל. 02-249048

مطابق للأصل

הלוח הארצי | הארץ חדשות

המשך ת"א גוש דן והשרון

● אופנועים נוס' סקין 1982 מצב טוב • בודד • גלשן רוח סיילבורד כמתחילים 03-744973 אייל 172017274

● למכירה גלשן רוח מיינס 492473 03 לבקש את רוני 000922063

● גלשון 1986 162 מנוע 115 • ציוד 03-823040 03-265616 001555062

● גלשן רשבו 295 • מנוע 54 במצב מצוין 03-478843 182212068

● סירת "בוסטור" חדשה • ציוד 052-83658 04-723445 200420067

● גלשן חדש ניצוד לגמרי • אביזרים 03-5059782 1987 172925137

● דסטי סוין מנוע 75 כ"ס 6-74 052-573581 151630206

● סקי-רובים 4 זוגות סריקס. 052-70929 194829207

● סקטטור • סריילר-תצה כושר שיט 052-446958 195200203

● סירת מירוצת לנוער 15 87 כ"ס 052-445666 052-467001 195157207

טלי קשר
עלון הפנויים והפנויות בישראל

קבל/י לביתך
עשרות הצעות
מפורטות ביותר
עם כתובות או
טלפונים לקשר
ישיר ותוכל/י
להצטרף
למפרסמים/ות
03-733994
04-446023
העלונים נשלחים
במעטפות ללא תו
זיהוי השולח
עלון דוגמא
למצטרפים בפעם
הראשונה

שידוכים

● פנוי 176/41 איכותי ורחב אופקים, העוסק בניהול, בעיצות, כספות, האוהבת לטייל... 33516 ת"א 163455184

● מבצע למשים "חיפושו ס.א.ב.י. ישראל. הכרויות הגבל 03-878381 201606303

● שידוכי יחד בתוספת פני לויים הרישום לשמואים ומתושלמים • לגרושים/ות 03-720032 03-719042 202014132

● "ליליך" הכרויות למטרת נישואין • מולקות • לפנויים/ות 03-296679 002405067

ברזוג

● אינוסאר 61 מגער ברזוג באלגרי... 03-5460981 174016302

● אקוסאר גרוש 33/168 ... 174532302

● רופא 36/170 רציני וטהור מסוייר... 052-25057 202247064

● רופק 28/175 נאה ותמסט באוצר... 154002132

● ליודו 37 צעירה ... 163937177

בת זוג

● יפהפיה שובת לב (41 הדרשים) ואמה... 013437034

● אקדמאית, גרושה 50/172 ... 152301204

הכרויות

● גרושה (45) מעוניינת בקשר... 33696 תל אביב 182500302

● צאי מתבוררויות תרבותי ואמיד 46 ... 174506067 61003 ת"א

● לתחרה מחפשוביר, שאלות יפה השעור ת.ד. 6098 הרצליה 201000061

CHERE
שרותי
ליווי ובילוי
צעירות נאות ואינטליגנטיות
ברמה גבוהה
03-248533 03-249326

חוגים

● ... 040 • רוקדים ... 03-7525634 ... 192732271 03-450708

הלוח הבטוח | חיפה והצפון

דירות למכירה

4—4.5 חדרים

3—3.5 חדרים

2—2.5 חדרים

1—1.5 חדרים

5 חדרים ויותר

וילות ובתים

בניה קולקטיבית

ביקוש דירות

דמ"פ

דירות בשכ"ח

קריות

משרדים

מגרשים

שיפוצים

הצעות עבודה

גליל

דירות למכירה

נצרת

וילות ובתים

דירות למכירה

עסקים

חנויות ועסקים

עוזרות ומטפלות

סידורים

מחשבים

וידאו

● מצלמת וידאו 'סוני' 8 א.ט. ...331345 (12) 04-724060

● מצלמת וידאו סוני 8 מ"מ ... 530241

סטריאו

● למכירה מקטר פ.א. 2 מיקרו... 338966

● 2 טלפונים בי.אס.איי ... (12) 04-709828

מקרר

● דוד קונה מקררים רוגזים, סלולריות משומשות... (70) 669068 539285

מכוניות

אאודי

● אאודי 80, 82, 1300 ירוק מטאלי • ... 04-228790

● אאודי 100, מודל 82 ... 892444

● אאודי 1984 1 סטייטן 1800 אוטומטי ... (12) 04-256341

אוטוביאנקי

אופל

אלפא רומאו

אמריקאיות

ב.מ.וו.

דייהטסו

לחברת בנייה בצפון
דרוש
מהנדס בניין ראשי
בעל 10 שנות ניסיון לפחות בתחום ביצוע וניהול פרויקטים של חברה קבלנית
על המעוניינים לפנות בכתב
לת.ד. 4496 חיפה ל־304

החברה הישראלית לטרקטורים וציוד בע"מ
THE ISRAEL TRACTORS & EQUIPMENT CO. LTD.
מפיצי CATERPILLAR בישראל

החברה הישראלית לטרקטורים
לסניפינו בירושלים
דרוש
פקיד טכני/מחסנאי
כישורים נדרשים:
* בוגר 12 שנות לימוד
* ידיעת השפה האנגלית
* ידיעת השפה הערבית – יתרון
* רקע טכני
נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים
לת.ד. 214 חולון 58101

דרוש
עוזר(ת) מחקר ותכנון
בעלות:
* ניסיון קודם בתחומי מחקר ותכנון במשרדי פרסום או במכון מחקר
* תואר ראשון במינהל וכלכלה או השכלה מקבילה בניהול ושיווק (עדיפות ללומדי/בוגרי מינהל עסקים והמתמחים בשיווק)
* כושר ניתוח וכתיבה
(אפשרות למשרה חלקית)
למתאימים בלבד נא לפנות מיום ראשון שעה 09.00 לטל' 201350 – 03־200401
סודיות מובטחת

דרוש
אחראי על בטחון
בעל נשק אישי
ל־5 ימי עבודה בשבוע בשעות הבקר - שכר הוגן
רצוי יוצא צבא / משטרה
04־641160,
04־663017

לחנות לשיווק מוצרי תינוקות
מנהל חנות
דתי, נמרץ,
בעל מעוף
285047, 272706

מזכירה
לחשב מלון המלכים
הדפסת אנגלית ועברית
לפנות למר סימן־טוב
טל. 02־247133

ההסתדרות הציונית העולמית
המחלקה לנוער וחלוץ
דרוש/ה
מרכז/ת אזורי/ת
למתנדבי שירות לעם
דוברי אנגלית
– העבודה כרוכה בטיפול ניהולי, חברתי וחינוכי במתנדבים אקדמאים מחו"ל.
– התפקיד כרוך בעבודה בשעות בלתי מקובלות ובנסיעות רבות.
הכישורים הדרושים:
1. השכלה אקדמאית במדעי החברה
2. ידיעת אנגלית ועברית על בוריין
3. נסיון בעבודה חינוכית בתחום הבלתי פורמלי
לפרטים נוספים או לקביעת ראיון
02־208572, 02־208573

לתושבי ירושלים והסביבה
האם יש לך הכשרון להצליח?
אם יש לך בטחון עצמי ביכולתך לעבור מיון קפדני – זו ההזדמנות שלך להצטרף לקורס המקצועי של מגדל.
ללמוד ביטוח חיים וגם ביטוח כללי.
לעמוד במבחני רישוי מתמחה של משרד האוצר, להתמחות בסוכן או סוכנות ביטוח במגדל, ולהנות מהכנסה חודשית הולמת מסיום הקורס.
והעיקר – להצליח ולהגיע לעצמאות.
טלפון לליאורה: 02־228441.
מגדל
חברה לביטוח בע"מ
דבר אחד בטוח

דנאל
החברה לשירותי כח אדם
דרושים/דרושות
● כתבניות עברית ו/או אנגלית
● מעבדות תמלילים עברית ו/או אנגלית
● מזכירות עברית ו/או אנגלית
● טלפניות
● פקידות כלליות
● קלדניות
● מנהלי/ות חשבונות
● חרטים קונבנציונלים
● כרסמים קונבנציונלים
● רתכים ארגון, חשמל, CO_2, אוטוגן
● מפעילי C.N.C
● חשמלאי מוסמך, נסיון שנתיים
● שומרים לחברי שמירה ואבטחה
● נהגים בעלי רשיון ג'
● עובדי/ות נקיון למשרדים ולבתים
המעונינים בעלי נסיון מתבקשים לפנות לחברת "דנאל", רח' בן־הדהב 4, חיפה ק"ב טל. 04־672968
למתאימים — תנאי שכר הולמים והטבות סוציאליות מלאים!

המשך חיפה
● שרנטה 1983 70,000 ק"מ שנה מטאלי חום + מגן מחירון 04־987058
וולוו
● וולוו 343 אס.בי אוטומטי 1979 במצב טכני ויזואלי מצוין 332407.
● לרציניים וולוו 164 1973 + הגה כח + מגן שמורה 04־928110
סובארו
● סובארו 1600 32000 ק"מ 1984 מצוינת ראשונה טסט לשנה 245543
● אג'יא 1972 יד שניה 1900 ש"ח 643740 בערב (12)
● 16, 79, מצב מצוין לרציניים בלבד 521768 (12)642181
● סובארו 1300, קופה 1986 ראשונה 12000 ק"מ + מגן יפהפיה (12) 04־233543
● סובארו 1300 1980 117,000 ק"מ טסט לשנה 373286
● סובארו 1600 סטיישן 1982 ראשונה מצוינת שעות 14.00־17.00 ובשבת 9.00־11.00 04־570166/7
● סובארו 81, דיזאל 5 1600 + מגן, מצוינת יד שניה 533297 בערב.
● סובארו ג'אכ.ב. 1112 במצב טוב + צמיגים + רדיו + ריפוד חדש 230988 (12)
● 1600 1979 סובארו מטופלת היטב +טסט מפרטי בבית 04־963488 עבודה 04־986676
● סובארו 1200 1979 במצב מעולה טסט מחיר מחירון רדיו 04־334051
● סובארו 600 1980 שניה 30000 טסט לשנה טכני מצוין (12) 251208
● סובארו אף.אף.1 71 במצב טוב צמיגים רדיו ריפוד חדש (12) 230888
● סובארו אף.אף. 1 1972 רדיו מחירון 04־663819 לא בשבת (12)
● סובארו 1300 מגן סטריאו פריסת לשעבר מכירים לחופש 20% מתמחירון (41)763004
● סובארו קופה 1986 3000 ק"מ מצב חדש 04־921126
● סובארו 82 טכני טסט לשנה 65000 ק"מ 711820 04־728029 (12)
● סובארו 1300 דיזאל קוף 1983 מצב מעולה 04־928761
● סובארו 82 1300 ראשונה 50,000 אפשרות החלפה בגדול 85/86 04־705371
● סובארו 76 אחרי אובהול במצב מצוין 04־716916
● 1300 סטיישן + מגן + טסט 1985 יד ראשונה 04־723569 04־399452 (12)
● 13, 1983 יד ראשונה 34000 ק"מ במצב מצוין + טייפ 04־7127458
● סובארו 1.6 78 אוטום טוב במצב טוב 04־733031
● סובארו 1982 מצב טוב + טסט 5 04־723010 מהלכים
● בהזדמנות סובארו 1600 סטיישן 1981 שניה במצב מצוין + טסט (12) 04־750469
● סטיישן 1600 1982 ראשונה + מעולה ממפעל ממחירון פחות 15% 04־258127
● סובארו דיזאל 1400 רדיו 1977 שמורה ומטופלת 4,900 ש"ח 510191־04
● סובארו 79 1400, 4 דלתות במצב טוב טלפון (12) 339138
● סובארו 1300, 83, במצב טוב 90,000 ק"מ טל. 244817
● סובארו אף.אף.1 סטיישן מודל 1972 מצב טוב 04־380861
● 1978 סטיישן 1600, יד ראשונה 04־399950
● 13, 1982 יד שניה במצב מעולה מחיר מחירון בעבודה 04־723457 ובבית 04־229949
● סובארו 82 טכני טוב טסט לשנה 65,000 ק"מ 04־711820 04־728029 (12)

פיאט
● פיאט 131, סטיישן 1300, 80, 80,000 ק"מ מחירון 04־981806 04־753706
● ריטמו דיזאל 60, 82, יד ראשונה 60,000 ק"מ (12)04־761312
● פיאט ריטמו 60 1100 1982 יד ראשונה במצב מצוין 33,000 ק"מ 04־723978
● פיאט 127, 1983 סטיישן יד שניה 44,000 ק"מ 12,000 ש"ח 04־757913
● פיאט 131, סטיישן 1300, 1980 מצוין 04־764249, 04־767948 (13)
● פיאט 124, 1400 סטישל 1975 שלשיקה מכאני מצוין (41)917304

פיז'ו
● פז'ו 104, 53000 ק"מ 1982 מצב מכני וחיצוני מעולה (13)04־547515
● פז'ו 504, 80, אוטומטית מחירון 389766 סלולר
● בדיקות לקניה אצל אמאי בצמוד חגולי, רחוב הלא 3 (41)04־525615
● פז'ו 104 82 מצב מצוין להתקשר בבוקר טל. 236736
● פז'ו 504, 1979, אוטום סית 1800 במצב מצוין + מערכת 706776 (12)528761
● פז'ו 205, 1984, מנוע 950 ממושק, מצוין שטח מטאלי טלפון 04־234420
● פז'ו 305 89000 ק"מ + מגן + רדיו דייס במצב מעולה 1982 336596

סוסיתא
● סוסיתא סכוד 1975 טסט לשנה לרבל הקודם אפשרי 04־538596 (12)
● חום כרמל 1980 לאחר אובהול במצב טוב + טסט לשנה 04־988331 (12)

סיאט
● סיאט רונדה ג'יאל 1200 שנת 85, מחירון 35000 ק"מ 255408 (12)
● סיאט רונדה 86 ראשונה רדיוטייפ כחושה 04־978718
● מלגה 1.2 ג'ואל 1986 14000 ק"מ מגן ראשונה 04־762933
● פורה ג'ואל 1985 שניה 35000 ק"מ 701331 04־640913
● סיאט רונדה ל'אל.אוקס 1984 שמורה יד ראשונה 04־256337
● סיאט רונדה 1984 42,000 ק"מ אפשרות החלפה בולגו 04־920381 (12)

סיטרואן
● סיטרואן ג'.אס.א.א פאלאס סוסטייק 1982 135,000 ק"מ יד ראשונה 934490
● סיטרואן 1124, 83, שמורות יד שניה 33,000 ק"מ טל. 376354
● סיטרואן ביגאקינגאי ראש 1987 שמורה יפהפיה אפשרות לאשראי 641675 253968 (12)
● סיטרואן 1124 83 שמורה יד שניה 33000 ק"מ 376354
● סיטרואן ויזה 1124, 83, שמורה יד שניה 33,000 ק"מ טל. 376354

פולקסווגן
● חייבת לזמוכר גולף 82 מצב מכני מעולה בוקר 04־375100 בערב 04־373381
● פולקסוואגן פאסט סטיישן 77, 1600, אוטומטי 110,000 מצב מצוין 04־737111 04־727302/3
● פולקסוואגן גולף 1100/3 1977 129,000 + תוספת שניה במצב טוב (12)04־718189
● פולקסוואגן פאסט סטיישן 1500 75 גולף 76 1100 טלפון 04־720013 (13)
● פולקסוואגן דרבי 81 70,000 ק"מ במצב מצוין טסט 8 חודשים טל. (13)04־763380
● חיפושית 71 מנוע 1300 טסט באפריל, מצב מצוין 322483 (13)528855
● פאסט סטיישן 1500 1975 סובארו סטיישן 79 רקורד סטיישן 1970 רכב יפו 141 04־525421 (12)
● גולף 1100 1977 יד שלי שית 04־660751 ק"מ 145000
● פולקסוואגן גולף 76 1600 אוטומטית במצב מצוין אחרי אובהול 04־228313
● פולקסוואגן חיפושית 1972 במצב מצוין טלפון 332156
● חיפושית 66, 1300, מצב טוב טסט לשמונה חודשים 761098
● פולקסוואגן גולף 1977 1100 2 דלתות טסט לשנה במצב מעולה 04־986760
● חיפושית 1300, 1970 מצב מכני מצוין 04־543157 06־540542 לא בשבת (12)
● פאסט סטיישן 1500 1975 – סובארו סטיישן 79 – רקורד סטיישן 1970 רכב יפו יפו 141 טל 04־525421 (12)

פורד
● פורד סיירה 1600 1984 אוטומטית מטאלי + מגן + טסט לשנה (13) 226231
● פיאסטה 1984 + רגן 5 1978 מצוינות מפרטי 440671 378188 (12) 661953
● סיירה 1983 ג'יאל 1300 65,000 ק"מ טסט לרכל נסיעה 04־257019 (12)
● פיאסטה 85, 1117 כחושה יד ראשונה 37,000 ק"מ 04־232962 (12)
● פיאסטה 1984 1100 34,000 ק"מ יד שניה (12)04־719216
● פורד פיאסטה 86 אל 1100 יד ראשונה מחיר מחירון 04־570690

קופת חולים מכבי
למרפאת השיניים
שתפתח בקרוב בירושלים
ברח' שלומציון המלכה 18
דרושים
* **רופאי שיניים**
כללים / מומחים
למשרות מלאות וחלקיות
* **סייעות לרופאי שיניים**
* **שיניות**
* **פקידות קבלה**
בדבר פרטים לפנות ליאיר לטלפון:
03־286706, 03־286988
סודיות מובטחת

קרינה שימושית בע"מ
נמנה עם קבוצת כלל
למפעלנו במגדל העמק
דרוש/ה לעבודה ם אתגר
מהנדס/ת אלקטרוניקה
הכישורים הדרושים
2־3 שנות ניסיון
ידע במיקרו פרוססורים של אינטל
ידע באנלוגי יתרון
5 ימי עבודה
נא לפנות לת.ד. 103 מגדל העמק 10550 06־543666

המועצה המקומית כוכב יאיר
לעבודה במעונות ובגני הילדים
דרושות
עובדות חינוכיות
מובטחת הסעה בכל בוקר מכפר סבא
המעוניינות תפנינה בדחיפות
לנעמי גנה רכזת גיל רך טל: ע.
052־923814, ב. 053־340457

לחברה מובילה בענף המזון
באזור הרצליה
דרוש
מנהל חשבונות
* רמה ד' או מקביל, נסיון מוכח בניהול חשבונות וכספים.
* רצוי נסיון במזון או במסעדנות.
* יכולת ניהול שוטף של עסק ועבודה מול ספקים.

לפנות בכתב בצרוף קורות חיים והמלצות לת.ד. 50008 ת"א עבור חשב

לחברת פרסום
דרוש
מביא לדפוס נמרץ
★ רכב - חובה.
★ נסיון - יתרון.
המעוניינים יפנו בין השעות 12.00־08.00
לטלפון: 02־661554, 02־690783

לרשת חנויות
נעלים
של מפעל קבוצי
דרושים/ות
★ 2 ראשי משמרות
★ מוכרות
★ קופאיות
לחנות חדשה בצומת קרית אתא
לקביעת ראיון נא לפנות למשרד הראשי בתל אביב 03־331657
רק ביום א' לעליה

לכפר הנוער דוד רזיאל הרצליה
דרוש/ה
מנהל/ת מטבח
לטלפן בשעות 8־14
052־551774

החברה להגנת הטבע
בי"ס שדה הר מירון
נהג/עובד כללי
רשיון נהיגה, רווק, מגורים במקום. התחלה מיידית
06־980022 יבבל
16.00־20.00

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה תשמ"א־1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה. אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה.
העבריינים צפויים לעונש על־פי החוק.

לחברה קבלנית
דרוש:
מסגר / רתך מקצועי
לפרטים לפנות ליורם
04־670531 במשרד
04־670405 במשרד
04־258616 בערב

למרפאת שיניים גדולה
דרוש/ה
רופא/ת שיניים
אחראי עם ניסיון בניהול
וידיעת השפה האנגלית על בוריה
שעות העבודה 8.00—14.00
לפרטים טל' 02־521628

לחנות כלי בית והיטים בכרמל
דרושה
מוכרת
ידיעת אנגלית הכרחית.
טלפונים 3־04־244872

למוסד ארצי גדול בירושלים
דרושים
מורים לאנגלית
למשרה חלקית
בשעות הערב
שנתיים נסיון
לפחות שכר גבוה
למתאימים
טל: 02־523990

RS שרותי כח אדם
השרות המומלץ
1987

לסניפנו באשקלון
דרושים
1. מהנדס מכונות רצוי נסיון בתעשיה למתאימים תינתן השתתפות בדיור לעבודה קבועה
2. רתכים
בעלי נסיון בריתוך מכלים למתאימים תנאי שכר גבוהים לעבודה קבועה
3. מסגרים
בעלי נסיון בתעשיה רצוי קורא תוכניות. רצוי תושב ק. גת שדרות לעבודת קבועה
4. עוזר חשב – מנהל חשבונות סוג 3 ומעלה נסיון עבודה במערכת ממוחשבת לעבודת קבועה
5. מזכירה אנגלית עברית
בעלת נסיון בהדפסה ותפת באנגלית עבודה ל־5 ימים בשבוע
המעוניינים יפנו לסניפנו באשקלון
* רח' הרצל 24/3 (מול תחנת אגד בעיר העתיקה) 051־22134
קבלת קהל מא' עד ה' בין השעות 08:00־18:00
ימים ו' וערבי חג 08:00־12:00

חברת מוסדות חינוך ותרבות
הרצליה מתנ"ס נוה ישראל
דרוש/ה
מנהל/ת מרכז למידה
(פעילות לימודית תומכת ומעשירה לתלמידים)
היקף: 50% משרה בעיקר אחה"צ
כישורים: תעודת הוראה
ו/או השכלה אוניברסיטאית
המשרה מספטמבר, לפנות בהקדם
למנהל טלפון:
052־554784 ת.ד. 5730 הרצליה

RS שרותי כח אדם
בית השמש המומלץ בירושלים
1987

לאו.אר. אס ירושלים
רחוב אבן ישראל 5
245561 — 242152/9
1. בוגר סטטיסטיקה לעבודה קבועה בכח אדם
2. מחסנאי ראשי מנוסה, לניהול מחסן וצוות עובדים
3. מנהלת/ת ייצור בטקסטיל מנוסה
4. הנדסאי יצור דינמי ונמרץ למשרת מנהל תפ"י ניסיון בעבודת תהליכים
5. רתך ארגון מנוסה
6. מלחימות/מחווטות למשרות קבועות
7. כימאים, רצוי בעלי תואר אקדמאי
8. עוזר למנהל עבודה בוגר ביה"ס מקצועי במגמת מכניקה; 3 שנות ניסיון
9. מסגר מכני
10. מכוני מכונות ייצור מזיקות בוגרי ביה"ס מקצועי
11. מבלטן מנוסה
12. מזכירה בכירה עיברית/אנגלית רצוי ידע בגרמנית כולל הדפסה וניהול משרד למשרה קבועה
13. מזכירה עיברית מנוסה כולל הדפסה וניהול משרד
14. מזכירה רצוי שפת אם אנגלית כולל הדפסה
15. מזכירות מעבדות תמלילים מעולות לעבודה במוסד ממלכתי לשעות 13.00—19.00
16. מעבדות תמלילים מנוסות על כל התוכנות—שכר גבוה שעות גמישות
17. כתבניות עיברית ו/או אנגלית לעבודות זמניות וממושכות
18. קלדנית דיסקטים מעולה לעבודה ממושכת שכר גבוה במיוחד
19. קלדניות מסופים לעבודות זמניות או ממושכות
20. אחיות מוסמכות/מעשיות למשרה 20 שעות שבועיות
אבן ישראל 5 (מול קולנוע עדן)
02־245561 02־242152/9

דרושים
מאבטחים
יוצאי יחידות קרביות
עבר ללא דופי
טלפון 220420

לחוף יבנה תרופות
דרוש
שליח
★ רשיון נהיגה
★ 12 שנות לימוד
★ אחרי צבא
טל: 052־540059

למלון קיסר
דרוש
פקיד/קופאי קבלה
טלפון 02־382156

לסטודיו חדש הנפתח בקרוב
דרושים/ות
מורים – סטודיואיק, התעמלות לנשים סוג, כושר למבוגרים, התעמלות לבוגי גב וכו'.
★ אנגלית הכרחית
בעלי נסיון יפנו בצירוף המלצות לת.ד. 294 ירושלים
עבור GREAT SHAPE

TOUR DAROM TRAVELL
SEEKS
Full-Time
Booking Clerk
call Mr. Roded
02-221588
02-223224

ל"שביל החלב"
דרושים
★ **אנשי חשבונות**
ידע במחשבים P.C
עדיפות (מקינטוש)
★ **מחלקים עצמאיים**
לחלוקת תוצרת חלב באזור ירושלים.
לפנות בטלפון
02־856040־43

למכירה
מתפרה עובדת + ציוד
פרטים באזור התעשיה הצפונית רח' המדע בניין 61 אשדוד טל. בבית 08־435725 יוסי

עירית ירושלים
דרושים
1. ללשכה המרכזית
עורך(ת) דין
מועמדים(ות) בעלי נסיון
המעוניינים(ות) יתקשרו לקבלת פרטים לטלפון 02־223383
2. למחלקה לנוער ספורט וחברה — אגף הנוער
א. רכזים ומדריכים
לעבודה בבתי הנוער ובתי התלמיד.
ב. מדריכי חוגים
במקצועות: מחול, בלט, חליליות, דרמה, אומנות, ספורט, מחשבים, תעופה וטבע.
פרטים ברחוב יפו 19, טל 259/
02־228171

לחברה תעשיתית
בנמל תעופה בן־גוריון
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
סוג 3
ניסיון 3 שנים לפחות בכל סוגי הנה"ח
נא לפנות בכתב בצירוף קורות חיים
לת.ד. 866 ת"א 61008, עבור מס' 555

קופת חולים מכבי
דרושים
א) לבורנטים רפואיים
במקצועות מיקרוביולוגיה וביוכימיה
לעבודה במשרות מלאות או חלקיות במעבדות הקופה בתל־אביב, רמת־גן, ראשון לציון, חיפה וכפר־סבא.
על המועמדים בעלי ניסיון לפנות לד"ר רמון טלפון: 03־288142
ב) מזכירה רפואית
* בוגרת קורס מזכירות רפואיות
* השכלה תיכונית מלאה
* ניסיון בעבודה עם קהל
* העבודה במשרה חלקית
* מקום העבודה: רמת השרון
לפנות בכתב בצירוף קורות חיים למינהלת מחוז השרון רח' אוסישקין 5 רמת־השרון
ג) מזכירה רפואית
* בעלת השכלה תיכונית מלאה
* ניסיון במגע עם קהל
* ידע בניהול משרד כולל הדפסה בעברית
* עבודה במשרה מלאה (מפוצל פעמיים שלש בשבוע)
* מקום העבודה חולון
נא לפנות בטלפון: 880292

מגן דוד אדום בישראל
MAGEN DAVID ADOM IN ISRAEL
לשירותי הדם של מד"א
בתל השומר
דרושים
עובדי מעבדה
(עמ"ם, בכ"ם)
ו/או סטודנטים במדעי החיים
לפנות לטל 03־349777 ליהודית

למלון רייך דרושים
פקידי קבלה
בעלי נסיון מוכח
בדבר פרטים נא לפנות בטלפון 02־523121
ולבקש את משה מיום ראשון

רשת עמל
לסדנה לימודית מש"א בחיפה
דרושים
* **מורה למכונאות רכב**
* **מורה לחשמל רכב**
* **מדריך חינוכי מלווה**
מועמדים מתבקשים לפנות
לטלפון 04־387741

תלם שרותי כוח אדם
שירותי כוח אדם
מזכירה
מעבדת תמלילים א־ב עברית אנגלית
מאאור ר"ג
חשמלאי
מוסמך בעל רישיון
מסגר
רתך קורא שרטוט
למועמדים המתאימים תנאים טובים
טל' 5448328, 222171
דיזנגוף 117 ת"א

לפלסטקו בע"מ
אזור התעשייה קרית־ביאליק
דרושה
מזכירה
כישורים נדרשים:
* שליטה בשפות עברית/אנגלית
* הדפסה מושלמת עברית/אנגלית
* ידע בהפעלת טלקסט/פקסמיליה
* בעלת 5 שנות ניסיון במפעל תעשייתי
* מגורים – בקריות והסביבה
אפשרות למשרה חלקית
נא לפנות לת.ד. 1199 קרית־ביאליק
ולציין עבור מזכירה

לעופרים
שרותי שמירה ונקיון בע"מ
דרוש
מפקח
לניהול צוות עובדים
* נמרץ, בעל רכב. עד גיל 40
* נכונות לעבודה בשעות לא שגרתיות
טלפון: 02־222821
02־244702

למפעל תעשייתי העוסק בפיתוח מדעי
דרושים
1. PeHeD **באימונולוגיה / המטולוגיה**
לריכוז פרויקט יישומי
2. עובדת מחקר
עם ניסיון בהמטולוגיה
המעוניינים יפנו לת.ד. 3670 מבשרת־ציון 90805
או לטלפון 5־344771 בני

המרכז הפדגוגי־טכנולוגי
רשתות החינוך של ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ־ישראל
דרוש(ה)
תואר המשרה: מרכז/ת מדור פיתוח שיטות ואמצעי הוראה.
דרוג המשרה: 8־10 בדרוג המהנדסים או הנדסאים.
היקף המשרה: מלאה.
תאור המשרה: אחראי מטעם המרכז לפיתוח שיטות ואמצעים לימודיים מתקדמים בחינוך הטכנולוגי־מדעי במקצועות האלקטרוניקה, המיחשוב והבקרה במעבדות המרכז ובשיתוף מוסדות אחרים.
כישורים נדרשים: מהנדס/הנדסאי בעל התמחות באלקטרוניקה ו/או במיחשוב ובקרה. נסיון של 5 שנים, לפחות, רצוי חלק מתוך בהוראה או בהדרכה בבית־ספר מקצועי או בתעשיה. שליטה בשפות עברית ואנגלית.

תואר המשרה: מרכז/ת קורסים והשתלמויות.
דרוג המשרה: 8־10 בדרוג מהנדסים או מח"ר.
היקף המשרה: מלאה.
תאור המשרה: אחראי לקורסים והשתלמויות מטעם המרכז הפדגוגי־טכנולוגי בבתי־הספר, בתעשיה ובמרכז עצמו.
כישורים נדרשים: מהנדס/הנדסאי/אקדמאי (מח"ר). נסיון מוכח בארגון קורסים והשתלמויות בנושאים טכנולוגיים (במיוחד) מדעיים וכלליים, לפחות 4 שנים. נסיון בתכנית תכניות לימודים, בנושאים טכנולוגיים ואחרים. הכרת מערכות החינוך בישראל. רצוי הכרת מערכות והדרכה בתעשיה. שליטה בשפות עברית ואנגלית.
המעוניינים יפנו בכתב למרכז הפדגוגי־טכנולוגי, רחוב קהילת קיוב 15, ת"א, מיקוד 69410 – עד לתאריך 7.9.87. יש לפרט השכלה, נסיון וקיצור תולדות חיים.

לי. פנקס
אדריכל נוף
דרושים
* מעצב/ת סביבה
* אדריכל/ית נוף
* אדריכל/ית בנין
טל: 03־235560
03־238159

דרושים:
לבית ספר תעופתי
רמת דוד
* מורה לאנגלית
* מדריך/ת נוער עובד
06־543147 06־568294

לתכשיטי לירון
דרושים/ות
סוכנים/מנהלות מכירה
בכל חלקי הארץ בעלי/ות נסיון והופעה נאה
טל: 03־286746

דרושים בדחיפות למעון לנכים
מטפלים/ות לעבודה במשמרות
בדבר פרטים יש לפנות לטלפונים:
666488 – 668517

למעון מנעמ"ת בראש־העין דרושות:
1. מנהלת מעון – בעלת תעודת גננת, נסיון בניהול וחינוך ילדים.
2. מטפלות – בעלות נסיון.
03־9369577 לא בשבת

התיאטרון מארץ עוץ מחפש
בנים ובנות
גילאי 7־9
תושבי רמת־השרון והרצליה הקרובה בלבד
להצגה "גוליבר בארץ הגמדים"
למשחק, שירה, ריקוד
המוכשרים יפנו ביום ב' 24.8 בשעה 17.00 ל"סטודיו 84", רח' סוקולוב 84 רמת־השרון

אסם
תעשיות מזון בע"מ
דרושים/דרושות
נהגים מחלקים/ נהגות מחלקות
להובלת תוצרת וחלוקתה
★ בעלי/ות רשיון נהיגה על משאית ★ 10 שנות לימוד לפחות ★ מגורים בגוש־דן.
נא לפנות טלפונית ליוסף פוגל בטלפון מספר 03־9265293.

هكذا مسند الأصل

طبق الأصل

הלוח הארצי הארץ חדשות

לחברת שיווק תמרוקים וחומרי ניקוי בחיפה
דרושה:
פקידת ניהול
למשרה מלאה 15.00 — 7.00 מעל גיל 25
אחראית ומסודרת
עדיפות ידיעה בהנהלת חשבונות ממוחשבת מעבד תמלילים
בדבר פרטים לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים ת.ד 1316 חיפה לציין פקידה רק מועמדות מתאימות יענו

לעתון ידיעות הגליל
דרושים
גרפיקאים וביצועיסטים
בדבר פרטים נא לפנות
החל מיום א' לטלפון 06-552162

לחברת אחים אילן בע"מ עכו
דרושים/ות
* פקיד/ת יבוא, יצוא
* פקיד/ת תפ"י
- בעלי/ות נסיון מוכח בנושא
- תנאים נוחים למועמדים/ות שיבחרו במשרה
לקביעת ראיון לפנות לטל: 04-912428 לריקי

לאימפריה של קולנוע
דרושה
מזכירה
* משרה מלאה
* הדפסה עברית / אנגלית
* רצוי ידע בעיבוד תמלילים
לפרטים לפנות 02-222420, 02-224101

לסניפנו באשדוד
דרושים/ות
למחלקה הטכנית
★ **עובדי ייצור** בוגרי בי"ס מקצועי במגמת מכונות
★ **מסגרים מנוסים**
★ **לטש נירוסטה**
★ **מחסנאי** למחסן טכני + רשיון למלגזה.
★ **מבקרי איכות** מכניים/אלקטרוניקה
★ **כימאית** תואר ראשון/שני מנוסה
★ **מפעיל** להרקה פלסטית
★ **ממ"ס** בעל נסיון צבאי
★ **מלחימות** מיקרוסקופ לאיזור פ"ת
★ **עובדות ייצור** לעבודה באיזור ת"א בעלות ראיה טובה
למחלקה המשרדית
★ **מנהל חשבונות** סוג 3/2 נסיון במפעל מזון + רשיון נהיגה
★ **קלדניות** עברית/אנגלית מנוסות.
★ **קלדניות** · טמריות מנוסות
למתאימים שכר הולם ותנאים סוציאליים כחוק. הכוללים: ביגוד, הופעות, ימי מחלה, ימי חג ועוד. בדבר פרטים נוספים נא לפנות לסניפנו באשדוד
רוזוזץ פ. 055-32221, 055-33644

12 שנות עבודה ונסיון לרשותך
דנאל
בע"מ
החברה לשירותי כח-אדם
תל-אביב, באר-שבע, ירושלים, רחובות, אשדוד

אוניפור
ליחידת המחקר שלנו בירושלים העוסקת בפיתוח תהליכים חדשניים בתחום הביוטכנולוגיה
דרושים
* **מיקרוביולוג בכיר** לריכוז נושא ולהשתלבות בעבודת הצוותים השונים
* **כימאים אורגניים וביוכימאים** לריכוז נושא ולהשתלבות בצוותים קיימים העוסקים במחקר ופיתוח תהליכים
* **ביולוג מולקולרי** להשתלבות בצוות העוסק בגנטיקה מולקולרית של מיקרו אורגניזמים
הכישורים הנדרשים: תואר שני או שלישי, רצוי ניסיון קודם.
* **טכנאי מעבדה** הכישורים הנדרשים: תואר ראשון או שני במדעי הטבע.
מועמדים יפנו בכתב יד בצירוף קורות חיים ופירוט ניסיון קודם לת.ד. 3163 ירושלים 91031
רהוף

"נוקון" בע"מ
ייצור תבניות ומבלטים
דרושים לצורך הגדלת ייצוא תבניות לחו"ל
משחיז כלים מדוייקים להשחזות שטח ידני
משחיז להשחזת עגולות — פנימי וחיצוני
כרסם כלים מיומנים לכרסום רגיל לכרסום
מבלטן לתבניות ומבלטים מדוייקים לעבודות ליטוש
מפעילי מכונות למכונות ארוזיה E.D.M (ארוזיה) לחוטית ארוזיה רגילות ולמכונות ארוזיה WIRE CUT C.N.C
הנדסאי מכונות לתכנון ותיכנות תבניות וחלקיהם שרטוט טכני רגיל וממוחשב
טכנאי מכונות למשרד טכני
איש אחזקה לאחזקת מכונות וציוד לעיבוד שבבי
מחסנאי טכני למחסן כלים וחומרים לעיבוד שבבי
ייעם פניות עובדים פנימים או הנמצאים בתהליך סיום העבודה בלבד.
לפנות בכתב בלבד, בצירוף קורות חיים וניסיון מעשי
נוקון בע"מ, אזור תעשייה צפון נהריה.

למפעל קונפקציה
1. מהנדס/ הנדסאי יצור
לתפקיד מנהל מחלקת הנדסת יצור בוגר שנקר עם נסיון של 3 שנים בתחומים של חקר זמנים, שכר עידוד, שיפור שיטות ושומם ועוד.
2. אלקטרונאי
תחזוקת ציוד תפירה אוטומטי בעל רקע במכשירנות ופנאומטיקה
3. מדריכות
בעלות נסיון רב בתפירה תעשייתית להדרכת עובדים בקוי היצור.
5 ימי עבודה בשבוע תנאים טובים למתאימים
המעוניינים יפנו טלפונית 06-571025/6 לחנה

דרוש:
סובן מכירות
לציוד הקפי ואביזרים למחשבים
עם נסיון, בעל רכב.
נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים ת.ד. 2684 חיפה. עבור מחלקת מכירות

דרושה:
אחות תעשייתית
מאיזור הקריות
3 ימי עבודה בשבוע
לפנות לטל. 04-728549

לחברת בניה גדולה
דרוש:
מנהל עבודה
לפרטים טל' 707995, 04-713791

לחברה העוסקת בתחום המחשבים
דרושה
מזכירה
* לניהול משרד
* הדפסות במעבד תמלילים
* 5 ימים בשבוע 8.00 — 16.30
תנאים הולמים לאחר תקופת נסיון לפרטים 04-336911

לחברת אמפא חיפה והצפון
דרוש:
טכנאי טלויזיה
■ בעל ניסיון מוכח
■ עדיפות לבעלי ידע בוידאו
■ בעלי רשיון נהיגה מעל שנה
המעוניינים יפנו לגב' לילי רמון
טלפון 04-515281

◆ למכון אדם ◆
דרושות בוחנות פסיכוטכניות
לעבודה חלקית לפי שעות בימים א' רג'
לפנות 04-254314/5 בשעות העבודה

1500 - 3000 ש"ח
לאיש/ת מכירות-חכש/ת
בתחום המודעות/ מוצרי הפרסום.נמרץ/ת בעל/ת כושר מכירה מעולה מוכח.
643987, 645849

האקדמיה למוסיקה ולמחול בירושלים ע"ש רובין 1947-1987
THE JERUSALEM RUBIN ACADEMY OF MUSIC AND DANCE
האקדמיה למוסיקה ולמחול בירושלים ע"ש רובין
דרוש
פסנתרן
לליווי שיעורי ריקוד בלט קלאסי ומודרני, מאומן באימפרוביזציה
נא להתקשר עם נעמי טל' 666198 עם אורלי טל' 636232 בשעות 13-9 לפנה"צ

למפעל תעשייתי דרוש
איש שיווק / מכירות
* למכירת חומרי גלם לתעשית המזון, הקוסמטיקה והדטרגנטים.
לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים, לת.ד. 11109 תל-אביב 61110 עבור איש שיווק.

סופר-פארם
לסניפינו בנוה אמירים/כפר סבא
דרושים
★ **יועצות יופי**
בעלות ניסיון ובעלות רקע במכירותבענף הקוסמטיקה
★ **מחסנאי**
★ **קופאיות**
לפנות לאבי טל 052-552890

רנואר
כח אדם
דרושים/ות
* עובדי ייצור
* מכונאי מלגזות מנוסה, המתאים יישלח להשתלמות בחו"ל
* רתך אוטוגן
* רתך צנרת
* צבעי תעשייתי
* טכנאי צנרת והידראוליקה
נסיון בצנרת אוויר וקיטור
טלפונים: 728549 — 220148
— 04-224300

ע.מ.י.ת עיצוב מערכות ויצור ותכנון בע"מ
עבור אחד מלקוחותינו אנו מחפשים
ראש לשכת מנכ"ל
התפקיד כולל:
● אחריות אדמינסטרטיבית ללשכה
● סיכום ישיבות הנהלה
● מעקב אחר ביצוע
הבחנות וכישורים:
● נסיון בעבודה דומה
● יחסי אנוש טובים
● יכולת עמידה בלחצים
● ידיעה טובה באנגלית
לפרטים נא לפנות טל 04-254315/4 לשלמה
סודיות מובטחת

למפעל חדש בהקמה דרושים:
מנהל מפעל
עדיף מהנדס, נסיון בניהול עובדים בהיקף רחב ובהתקשרויות.
מנהל אגף
למחלקה בת 80 עובדים, ב-3 משמרות
חשבת/ת שכר מנוסה
הנדסאי כימיה מנוסה
מזכירה בכירה
אנגלית עברית + הדפסה + טלקס. העבודה מיידית, שכר בהתאם לכישורים לפרט קורות חיים
ת.ד. 45711 חיפה

למלון בטבריה:
☆ **סגן מנהל מלון**
דינמי, לעבודה מעבר לשעות המקובלות. נסיון במלונאות אינו הכרחי.
☆ **מזכירה בכירה**
דוברת אנגלית ידע בהדפסה עב'/אנג'
☆ **מנהל אחזקה**
בעל רקע טכני, נסיון באחזקה כללית, חשמל, רשיון נהיגה חובה
לפנות בכתב לת.ד. 5346 חיפה
טל. 664002, 663703, 671937

למפעל תעשייתי באזור הציק פוסט
דרוש
חשמלאי מוסמך / ראשי
בעל נסיון של שנתיים לפחות באחזקה.
תנאים טובים
נא לפנות בכתב לת.ד. 5194, חיפה או להתקשר טלפונית לחיים 04-236146
סודיות מובטחת

לחברת שיווק בחיפה
דרוש:
מוביל / מחלק סחורה
למשרה מלאה, חרוץ ואחראי המלצות ערבויות, אפשרי בעל רכב מסחרי מעל 1.5 טון.
לפנות לת.ד. 1316 חיפה

לעבוד כמו מלך... במלון המלך שלמה.
דקורטור/ית
בעל/ת טעם טוב ודמיון יוצר, עם נסיון ויכולת בביצוע תפאורות לאירועים, ירידים, קישוטי אולם ודקורציות.
מועמדים בעלי נסיון מוכח, הרואים עצמם מתאימים, מתבקשים לשלוח קורות חיים בכתב יד ולצרף תמונה — למלון המלך שלמה, מחלקת כח-אדם, החוף הצפוני, אילת
תנאים טובים למועמד/ת המתאים/ה
-סודיות מובטחת-
ישרוטל ניהול מלונות בע"מ
המלך שלמה · לגונה · ספורט · סט טרופז

עובד/ת לחנות בכפר-סבא
נמרץ/ת חרוץ/ה בעל/ת יכולת הסברה ומכוונות המתמצא/ת בנושאי ידיעת הארץ ובציוד טיולים ומחנאות
משרה מלאה
ימים א'-ה' 09:30-13:30 ר 09:00-13:00,
ימים א. ב. ד. ה' 16:00-19:00 מועמדים/ות מתאימים/ות יפנו בכתב יד בפרוט קורות חיים ושמות ממליצים למח' כח אדם רח' השפלה 4 ת"א 66183
תוך ציון המשרה
החברה להגנת הטבע

שאפ
חברה לבנין ופיתוח
דרושות
קבוצות טייחים מעולות
לעבודה בקבלנות באיזור המרכז
★
לפנות, החל מיום א'. בטלפון 052-84134, לדוד

עיריית קרית-מוצקין
המחלקה לחינוך ותרבות
דרושה
סייעת — לרופאת השיניים
למוסדות החינוך בקרית-מוצקין
נא לפנות לטלי 04-706435
04-709709

למפעל אלקטרוניקה בפתח-תקוה
דרושות
מלחימות/מחווטות
★ עם נסיון של 5 שנים לפחות
★ 5 ימי עבודה בשבוע
★ תנאים סוציאליים מלאים
★ ארוחות חמות
המועמדות יפנו בטלפון 03-909039.
— סודיות מובטחת —

בית היוצר
דרושים
עובדים/ות
נא לפנות 03-907088, 03-913113

לחברת ספנות בחיפה דרושים אנשים טובים בעלי ידע ונסיון בתחומים הבאים:
חכירה ותפעול מסחרי של אניות בסחר בינלאומי
(התמצאות בשוק הישראלי, יתרון)
רב חובל/ קצין סיפון בכיר
לתפעול ומעקב אניות
פקיד נמל
לתפעול אניות בסוכנות.
נסיון קודם הכרחי
פקידה למחלקה טכנית
ידע טוב באנגלית, (עדיפות לבעלת שפת אם אנגלית ידע בהפעלת טלקס יתרון, אפשרות לחצי משרה)
המועמדים המתאימים מתבקשים לפנות בכתב לת.ד. 4568 חיפה
סודיות מובטחת
המודעה מיועדת לנשים וגברים באחד.

2,000 ש"ח
הכנסה לנשים
בשיווק ובכניות חיסכון לאוניברסיטה לכל חלקי הארץ
אפשרות גם לעבודה חלקית
טל' 052-541946

דרושים
הנדסאי/ת בנין ואינסטלציה
לעבודה של יומיים בשבוע לניהול פרוייקט בנושא החסכון באנרגיה במבנים.
התפקיד מחייב נסיעות ועבודה משרדית.
המעוניינים במשרה זו מתבקשים לפנות לבילי לטלפון: 03-425221, עד ליום 1.9.87, לקביעת ראיון.
עוזר/ת למשנה למנכ"ל
לארגון פעולות הדרכה, השתלמויות, אירועים ופרסומים טכניים.
עדיפות תנתן לבעלי נסיון ארגוני מוכח בתחומים אלה.
המעוניינים במשרה זו מתבקשים לפנות לשולמית לטלפון: 03-425221, עד ליום 1.9.87 לקביעת ראיון.
מרכז הבניה הישראלי
רח' האוניברסיטה 40, רמת אביב

לחברת ספנות גדולה בחיפה
דרושות:
כתבניות
* ידיעת השפה האנגלית הכרחית
* עדיפות לשפת אם אנגלית
נא לפנות בכתב לת.ד. 74 חיפה 31000
או טלפונית 04-533261 זר'.

למפעל מבט בנתיבות
דרוש
מנהל אחזקה
* בעל ידע וניסיון באחזקת מכונות מתכת ועץ
* רצוי בעל רישיון לחשמל
* היקף המשרה: 5 ימי עבודה
* תנאי העסקה טובים למועמד המתאים
לקביעת ראיון להתקשר לאתי טל' 057-944424

לחברה מסחרית גדולה בת"א
דרושים:
* **משווק למכשירי חשמל ומוצרים לבית.**
* **משווק למכונות וציוד מכני — הנדסאי/מהנדס.**
* **משווק למנועי חשמל — הנדסאי/מכונאי חשמל.**
* **משווק לציוד ריתוך — מהנדס הנדסאי.**
* **מחסנאי לציוד מכני.**
* **מנהל חשבונות סוג 3 — עצמאי.**
5 ימי עבודה בשבוע — תנאי עבודה משופרים.
בעלי נסיון קודם יפנו בכתב-יד, בפירוט קורות חיים לת.ד. 20200 ת"א, 61201 מח' המנגנון.

XEROX ישראל מחפשת אותך
בוגר אוניברסיטה במדעי המחשב.
אם הינך בעל נסיון של לפחות 5 שנים
● באחזקת מערכות תוכנה
● מערכות תקשורת נתונים
● משרד ממוחשב
● ידע במחשבי DIGITAL, IBM
● יכולת ניהול צוות עובדים
● מגע עם לקוחות
● שליטה באנגלית
נא לפנות בצרוף קורות חיים, למדור מחשבים בע"מ ת.ד. 3005, פתח-תקוה 49130, טל. 03-9229541.
-סודיות מובטחת-

עיריית רעננה · מחלקה לשרותים חברתיים
רעננה
דרושה
משפחה אומנת לנער בן 15
לפנות לרות אזבי עובדת סוציאלית
טל. 052-912221

דרושים/ות
סוקרים/ות
לסקר בערים:
פתח-תקוה, בני ברק, בת-ים, חולון, ראשון לציון, הרצליה, רעננה, נתניה, טבריה, קרית שמונה
* גיל 21-30.
* שכר גבוה למתאימים.
* תיתכן אפשרות לעבוד ביה"צ ובמכירות.
* דרושות נציגות מכירה ויח"צ בערים הנ"ל.
טלפון באזור הצפון: 03-389177
באיזור המרכז: 03-5440117
רהוף

לבית אבות על הכרמל
דרושה.
אם בית
* ידיעת השפה הגרמנית הכרחית
* המשרה כרוכה במגורים במקום
נא לפנות בכתב יד בציון קורות חיים לת.ד. 7711 חיפה 31076

קריידה
שרותי כח אדם
דרושים/ות
מחלקה טכנית
★ **מבקר/ת איכות מכני** מנוסה באזור רחובות, ראשל"צ יבנה.
★ **הנדסאי/ת אלקטרוניקה** נסיון אורחי 3 שנים בתחום האנלוגי והדיגיטלי לעבודת שרות ומעבדה.
★ **מלחימים/ות** מנוסים/ות להלחמת כעגלים מודפסים. עדיפות ליוצאי חיל אוויר, חיל הים, מודיעין. אפשרות למשמרת II
★ **כרסמים אוניברסליים** (קונבנציונלי) נסיון 3 שנים לפחות, פרופיל צבאי גבוה, 5 ימים.
★ **רתכים** ארגון, חשמל, CO_2. נסיון 3 שנים לפחות. פרופיל צבאי גבוה. 5 ימים.
★ **מכונאי אחזקה** מנוסים, בוגרי בי"ס מקצועי 4 שנות מאזור רמלה — לוד.
★ **מסגרים** מנוסים ידע בקריאת שרטוט.
★ **מסגרים רתכים** נסיון ב-CO_2 או חשמל. ידע בקריאת שרטוט.
★ **נגרי רהיטים** אפשרות למשמרת II.
מחלקה משרדית
★ **מנהלי חשבונות** סוג 3-2 ומצבאים לעבודות קבועות.
★ **חשבי שכר** שנתיים נסיון, אחרי שרות צבאי.
★ **תמלילנית עברית מנוסה** וורדסטר 418 לעבודה ממושכת.
★ **תמלילנית ע/א** מנוסה, ידע ב א'-ב' — יתרון.
★ **מזכירות ע/א** מנוסות, תנאים טובים.
תל-אביב, דיזנגוף 155. טל. 03-240291/2.
חיפה, הרצל 22 טל. 04-672549.
נתניה, שמואל הנציב 17. טל. 053-338901.
הכח שלנו הוא כח אדם. קריידה.

עידי נסיעות ותיירות בע"מ
דרושים
★ **מורי דרך למצריים**
בעלי ידע, נסיון והשכלה אקדמאית
★ **פקידה**
אחרי צבא הדפסה טובה באנגלית הכרחית
★ **שליח**
אפשרי גם פנסיונר
לפנות אישית או בטלפון רח' הירקון 126 תל-אביב 03-220136/718

דלתא גליל תעשיות בע"מ DELTA
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות סוג 3
★ נסיון של שנתיים לפחות (שכר. בנקים) ★ המשרה מלאה
נא לפנות טלפונית לזליג טל: 03-663633

חפשת לימודים! מצאת גם עבודה!
לרשת מסעדות אפרופו
דרושים
נערים ונערות המעוניינים לשלב לימודים ועבודה.
הלימודים - לימודי מוכרטה במישלב, בית הספר לתיירים
העבודה - עבודה בכוך כקופאים, קופאיות ועובדי דלפק במסעדות אפרופו בקניון אילון
המעוניינים יפנו לנעמי במשרדי אפרופו, רח' הקישון 16 בני ברק (ליד הקניון), בימים א'-ה' בין השעות 12.00-15.00, טל. 03-790228
אפרופו
מישלב
רחוב הרב"ט סמואל 3, ת"א

לבנק ישראל בתל-אביב
דרושים
שומרים ומאבטחים ליחידת הבטחון
העבודה המוצעת היא במשרות על בסיס שעות ומתאימה לסטודנטים
הכישורים הדרושים
1. משוחררי צה"ל (עדיפות ליוצאי יחידות שדה. בוגרי קורס מ"כים) — לתפקידי שומרים.
2. קציני צה"ל משוחררים יוצאי יחידות שדה — לתפקידי מאבטחים.
3. השכלה תיכונית
4. כושר בריאות תקין.
המעוניינים בעלי כישורים מתאימים תתקיים ועדת קבלה במשרדי בנק ישראל בתל-אביב, רח' לילינבלום 37, ביום שלישי, 25.8.87 בין השעות 09.00-12.00
על המועמדים להביא עימם תעודת זהות, תעודת שחרור מצה"ל, טופס מילואים, קורות חיים ושתי תמונות

למפעל במעלות
דרוש:
כרסם
בעל 5 שנות נסיון ומעלה
לפנות טלפונית 976301־04 לבקש את אורה

מפעלי כרמל כימיקלים
בע"מ עתלית דרושים:
* **מהנדס מכונות**
לניהול מחלקת אחזקה עדיפות לבעלי ניסיון
* **מכשירן** ניסיון בפנאומטיקה יתרון
טל. 842351־04, 842457־04 סודיות מובטחת

דרוש: **חרט** מעלה
בעל נסיון 5 שנים לפחות
5 ימי עבודה
תנאים טובים למתאים.
04־701729

דרוש:
סטודנט
ידע בדבוסיקה ומכונות
לייעוץ והרכבת מכונת X,Y
04־799639 בערב
04־761056 לאלי

לסניף חיפה של קונצרן
פיננסי גדול
דרוש/ה
אקדמאי/ת
לתפקיד בכיר בשיווק ומכירות גיל 25 — 35.
תנאי שכר הכוללים משכורת,
השתתפות ברווחים ואחזקת רכב
נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים
ל־ת.ד. 33552 חיפה, בצירוף מספר טלפון
סודיות מובטחת

בי"ס מקיף ע"ש משה שרת נצרת עלית
דרושים לשנה"ל תשמ"ח
מורה למזכירות וכתבנות
מורה לאלקטרוניקה וחשמל
לפרטים לפנות למזכירות בי"ס
טלפון 570746־06 555414־06

א. אדמון בע"מ
דרוש
נהג בעל רשיון
נהיגה מעל 15 טון
לאחר שרות צבאי — מדינה במחלקת היא
להתקשר לטלי
720638 720880־04

עיריית נצרת עלית
דרוש/ה
פסיכולוג/ית חינוכי/ת
לעיריית נצרת עלית — השירות הפסיכולוגי
מועמדים יפנו לשירות הפסיכולוגי החינוכי
רח' חרמון טלפון: 554644

לכפר הילדים כרמיאל
דרוש:
פסיכולוג/ית קליני־חינוכי
אפשרות למשרה חלקית
תואר שני
רצוי ניסיון במערכת פנימייתית
לקביעת ראיון 987435־04 מיום א'

למפעל תעשייתי בחיפה
דרוש
קניין
בעל רקע טכני רשיון
נהיגה וניסיון
לפנות בכתב לת.ד. 6250
חיפה

לחברה לעמילות מכס
ושילוח בינלאומי
דרוש/ה
מנהל חשבונות עצמאי
* נסיון של לפחות 3 שנים
תנאים טובים למתאים/ה לפנות 672270־04 (אורי)

למפעל תעשייתי במפרץ חיפה
דרוש
מנהל עבודה
עד גיל 40
לפנות בכתב יד לת.ד. 33635 חיפה
מיקוד 31336 עבור "מנהל עבודה"

אביזן תעשיות מתכת
בע"מ
מפרץ חיפה
דרושים:
מנהל עבודה חצרן.
תנאי עבודה טובים
למתאימים
טל' 720880־04 720638־04

למפעלי תובלה
דרושים:
נהגי סמיטריילרים
בעלי וותק מוכח של שנתיים
מגורים באזור הקריות ושפרעם
טל: 468252, 468578־04

DEXON דקסון
מפעל לתרופות
סירת הכרמל
מזכירה אנגלית למנכ"ל
* Mother Tongue English
* Self Motivated
* Experience in
indepedent Correspondence
נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים
ומסי טלפון לת"ד 2115 חיפה, 31020

למפעלי נמליס בע"מ
במפרץ חיפה
דרושים
אנשי אחזקה עם ידע בהידראוליקה
לטלי 740231־04

לחברת אייפון בע"מ
דרוש:
טכנאי אלקטרוניקה
להתקנות מערכות
תקשורת קוויות וטלפונים
טל. 539327־04 לפנות לאריאלה

למפעל מתכת במפרץ חיפה
דרוש
תכנת — כרסם
למכונות CNC
טלפון 728565־04

לחברת
brother
דרוש
טכנאי אלקטרוניקה
בעל/ת נסיון במחשבים ומדפסות
תנאים טובים למתאים
פרטים: 538629־04 523812־04

לחברת בניה בחיפה
דרוש
מהנדס / הנדסאי ביצוע
לעבודות שטח
* עדיפות לבעלי רכב
לפנות טלפונית 244872־04

MF Massey Ferguson
לחברה ישראלית למובילים בע"מ
דרוש:
בחור צעיר
בעל ידע טכני
רשיון נהיגה לטרקטור
— לעבודה במוסך החברה —
לפנות בכתב יד עם ציון מספר טלפון
לת.ד. 429 חיפה עבור מוסך

לצה"ל דרושים

חיל האויר

מציע לנגדים וחוגרים אתגר ועניין מקצועי במגוון תפקידים עם אפשרויות קידום והתפתחות אישית בתחומים הבאים:

* הנדסאי וטכנאי אלקטרוניקה.
* מכונאי וחשמלאי מטוסים ומסוקים.

* מבנאים, מסגרים ובוחני תחמושת.
* עובד/ת מעבדת צילום.
* מפעילי מערכות קשר.
* נגדי משמעת, אפסנאות ומנהלי חשבונות.
* נגדי/ות שלישות.
* נהגים בעלי רשיון מ־03 ומעלה (עדיפות לנהגי אוטובוס).
* מורי נהיגה.
* מכונאי רכב או ברדלס.
* טבחים.
* חסרי מקצוע מתאימים להסבה לטבחות או מכונאות רכב.

הכישורים הנדרשים:
א. פרופיל רפואי — כנדרש בכל מקצוע.
ב. עד גיל 30.
ג. יוצאי צבא בעלי עבר צבאי תקין.

● לזכאים ינתן סיוע בדיור.
● משובצים ביחידות "שדה" יזוכו בתוספת שכר יחודית.

המעוניינים יפנו בצרוף תעודת/פנקס מילואים + מס' ת.ז., שנת לידה, שנת עליה של ההורים והאישה (אין צורך בתאום מראש), לרח' אבן גבירול 12 ת"א (קווים 26, 70, מהתחנה המרכזית בת"א) או בטלפונים 693801־03, 234735־03 בין השעות 8.00־17.00.

לחיל הים
דרוש/ה

עורך/ת בטאון חיילי (בן־גלים)

על המועמד/ת להיות יוצא צבא בדרגת קצונה. יועדף בעל/ת רקע בעבודה עיתונאית ופיקוד. יתרון לבעל/ת תואר אקדמאי
בדבר פרטים יש לפנות לטלפון 693712־03 עבור זיו

ראש מדור לטיפול באוכלוסיה קדם צבאית

על המועמד להיות יוצא צבא בדרגת קצונה סרן/רב סרן עדיפות ליוצאי חיל הים
בדבר פרטים יש לפנות לטלפון 616240־03, 616241־03

דרושה
מזכירה מעולה
ידע בעבודות משרד ואירגון, נסיון בהדפסה במחשב, עברית, אנגלית, ידע ונסיון בהנהלת חשבונות ובהפקת דרחות כלכליים וסטטיסטיים. ידיעת השפה האנגלית. רצויה השכלה אקדמאית.
תנאים טובים למועמדת המתאימה
טל. 717340־04, 737159־04
החל מיום ב' 244154־02, 83914־052

לעיתון צומת השרון ברעננה
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות מנוסה
עם נסיון בעיבוד במחשב P.C
ועדיפות לידע בתוכנת חשבשבת
נא לפנות בכתב לת.ד. 28025 ת"א
עבור משרה 330

לחברה באיזור חיפה
דרושה
מ ז כ י ר ה
כישורים יוזמה ועצמאות בעבודה
השכלה תיכונית מושלמת לפחות
יכולת עבודה עם קהל
הדפסה עברית/אנגלית ידע בסיסי בהנה"ש
לפנות לטל. 840372־04 (לאבנר)

למפעל תעשייתי במפרץ חיפה
דרוש:
מחסנאי / מלגזן
נא לפנות בכתב לת.ד. 1606 חיפה 31015

לחברת קוסמטיקה בעלת שם עולמי
דרושות:
יועצות יופי מובחרות
אם את עונה על הציפיות הבאות:
★ בעלת הופעה נאה ובשלה
★ בעלת ידע באנגלית או צרפתית
★ בעלת יכולת לעבודה בשעות גמישות
★ כושר מכירה
שלני מה להציע לך!
להתקשר ביום ראשון 573291־04 ליפה.
הכשרה והדרכה ינתנו למתאימות

כ"נ יורדי הסירה בי"ס לקציני ים עכו
ת.ד. 2066 עכו 916166־04
אם הינך בעל יוזמה
ואתגר חינוכי הצטרף
לצוות המדריכים בביה"ס
הכישורים הדרושים:
1. בוגר קורס חינוך והדרכה.
או לימודים אקדמאים או קצין צעיר יוצא צה"ל.
2. נסיון מעשי בהדרכת נוער
על המעוניינים לפנות למר אמנון סופר.

אתם לא חייבים להיות כוכבים מהסרטים
רק סתם, מוכשרים, בעלי מוטיבציה ורצון להצליח ואנו נציע לכם למכור פרויקט פרסומי מעניין,
* עדיפות לבעלי נסיון בענף הפרסום
* אפשרות לשכר גבוה למתאימים.
פרסום שפי
טל: 528274

למפעל דהיטי תפן אגודה שיתופית בע"מ
דרושים:
3 נגרים בעלי נסיון
צבעי בעל נסיון
פרטים בטלפון 977597־04

להנדסה אלקטרומכנית חיפה בע"מ במפרץ חיפה
דרושים:
☆ **חשמלאים — חווטים**
לחיווט לוחות חשמל, בעלי נסיון קודם
☆ **חשמלאים מתחילים**
שעברו קורסים בסיסיים בחשמלאות כלשהי או מכשירנות, לחיווט לוחות חשמל
הכשרה בחיווט במקום
☆ **מסגר מרכיב**
רצוי עם נסיון קודם בהרכבת לוחות חשמל
☆ **עובד בלתי מקצועי**
לעבודה במכונת חריטה (מטורגף).
הכשרה תינתן במקום. אפשרי גם נכה רגליים
תנאים טובים. 5 ימי עבודה בשבוע. נא
לפנות: טלפון: 740331־04 החל מיום א'

מכון לגרפולוגיה מעשית
בהנהלת חנה קורן
לאחד מלקוחותינו דרושה
מזכירה עב/אנ
שנות נסיון רבות, דייקנות ומסורה
+ ידע בהדפסה
נא לפנות בכתב יד לת.ד. 7234,
חיפה 31071 עבור 233

קריירה בע"מ
שרותי כח אדם
☆ **סגן מנהל מפעל/מהנדס מכונות**
5 שנות נסיון בייצור ואחזקה בתעשיית המתכת
☆ **הנדסאי/ת טכנאי/ת כימיה**
לעבודה (קבועה) רבת אתגר בסביבת עבודה הדורשת מצויינות
☆ **חשמלאים, ע/חשמלאים**
ללימוד מקצוע — הרכבת מעליות
☆ **סוכן מכירות**
רצוי בעל רקע טכני
☆ **קב"ט לחנות קימעונאית גדולה**
איש משטרה/צבא בדימוס
חיפה, רח' הרצל 22 טל' 642950־04
תל־אביב, 672549־04 240291/2־03
נתניה, 338901־053
הכח שלנו הוא כח אדם — קריירה

למתנס העירוני דרוש/ה
רכז/ת
שלוחת המתנס שלושת רבעי משרה
עד משרה מלאה כישורים:
* השכלה פורמלית בתחומי מדעי ההתנהגות (אקדמאי, מורה בכיר/מוסמך)
ידע ונסיון רב בריכוז פעולות בלתי פורמלית עם קהילה.
* יכולת אירגונית ופיקוח על צוות מדריכים.
* נכונות לעבודה בשעות בלתי שגרתיות
* כושר הבעה בכתב ובע"פ
יש לשלוח קורות חיים (בכתב יד) ולצרף המלצות לת.ד. 510 ק.אתא עבור מורדי גביסון.
פרטים נוספים: בטל' 456712/3/4 אחה"צ 442775

למפעל בטחוני בענף המתכת
דרושים בעלי התפקידים הבאים:
1. מנהל תפ"י לתפקיד בכיר עם אפשרות לקידום.
דרישות:
מהנדס תעשיה וניהול לאחר שירות צבאי
ידע באנגלית חובה
עדיפות לבעלי נסיון בתפקידים דומים
2. אחראי על נושא עיתוד מלאי
דרישות:
טכנאי/הנדסאי תעשיה וניהול
ידע באנגלית חובה
לאחר שירות צבאי
נסיון חובה
3. רכז מכרזים והצעות מחיר
דרישות: כלכלן/תמחירן, ידע באנגלית חובה.
4. מזכירה בכירה לחוזים אמריקאים
דרישות: ידע טכני אנגלית ברמה של שפת אם
יש לפנות לת.ד. 678 נצרת עלית עבור כח אדם

מתנ"ס עירוני קריית־אתא | מתנ"ס גבעת הרקפות קריית־אתא
דרושים:
לשנת הלימודים תשמ"ח מורים מאמנים מדריכים למקצועות הבאים:

טניס שולחן	התעמלות אירובית
כדורסל	ברידג'
כדור־עף	שחמט
התעמלות מבוגרים	ג'ודו
התעמלות ילדים	מלאכת יד
התעמלות לגיל הרך	תפירה
ריתמיקה לגיל הרך	פיסול
קט־רגל	ציור
גלגיליות	מחשבים
בלט	מדריכים חברתיים
ג'אז	רכז מועדון קהילתי

בדבר פרטים לפנות:
רכז הספורט העירוני יוני גולדברג טלפונים
בוקר 456713/4־04 אחה"צ 442775־04
רכז המתנ"ס אבי 456712/3/4־04
תנאים מצויינים לאנשים המתאימים.

למעבדה באזור נצרת
דרוש/ה
טכנאי/ת כימיה
מנוסה
לביצוע בדיקות מים/שפכים.
הצעות בכתב יש להפנות לת.ד. 610
נצרת עלית 17105

שי סוכנויות דרושים/ות
אנשי/נשות מכירה
לעבודה מעניינת
* אחרי שירות צבאי
* מעל גיל 25
עבודה מתאימה גם לסטודנטים
למתאימים הכנסה גבוהה
נא לפנות החל מיום א' לטלפונים: 700216, 701922

למפעל תעשייתי במפרץ חיפה
דרוש/ה:
טכנאי/ת מעבדה — לבורנט/ית
לפנות בכתב בצירוף קורות חיים
וניסיון קודם ת.ד. 1606 חיפה 31015

יותר טוב מנפאואר

לסניף באר־שבע
רמב"ם 31, א'־ה' 08:00-14:00
טל: 79523־057
דרושים
למחלקה המשרדית
* **מנהל חשבונות סוג 3** בעל נסיון רב
* **מזכירה בכירה** בעלת נסיון רב בניהול משרד. ידע באנגלית ברמה טובה (דיבור והדפסה).
למחלקה הטכנית
* **הנדסאי/מהנדס כימיה**
* **מפעיל כימי** לעבודה במתקן כימי מורכב, בוגר תיכון וצבא. יכולת עבודה עצמאית ותפיסה טכנית גבוהה. אפשרויות לקידום. לבעלי נסיון בתעשיה הכימית – יתרון.
* **מסגר אחזקה מנוסה** לעבודה במפעל כימי.
* **חשמלאי מוסמך** בעל נסיון רב ויכולת ניהול צוות.
* **קניין** בעל נסיון ברכש בשוק המקומי
לעבודה בתחום המלונאות
* **מנהל מזון ומשקאות** או בעל ניסיון קודם בתחום דומה
* **טבח מנוסה**
* **טכנאי קירור** — מנוסה
למתאימים שכר גבוה וכל התנאים הסוציאליים – בתוך
פנו אל מנפאואר בהקדם — זה משתלם!
מנפאואר MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית
ירושלים • תל־אביב • חיפה
באר־שבע • רחובות
מדליון הכסף ניתן כאות הוקרה והכרה למצטיינים שבין עובדי מנפאואר

פיברוניקס
אתה בחברה טובה

חברת פיברוניקס בע"מ, מקבוצת אלרון, מהחברות המובילות בתעשיה עתירת הידע בישראל, מספקת פתרונות מתקדמים וחדשיים בתחום תקשורת הנתונים. מוצרי החברה המפותחים ומיוצרים במרכז החברה בארץ, נמכרים בכל רחבי העולם.

החברה מחפשת:

מהנדס/ת אלקטרוניקה
(משרה 802)
מהנדס/ת מצטיין/ת לצוות פיתוח בנשא מיקרו מחשבים מתקדמים.
עדיפות לבעלי/ות נסיון ורקע מתאימים.

מהנדס/ת אלקטרוניקה
(משרה 803)
מהנדס/ת בעל/ת 3־2 שנות נסיון בתחום דיגיטלי ואנלוגי רצוי בתחום תקשורת.

מהנדס/ת תכנה
(משרה 804)
מהנדס/ת בעל/ת נסיון של שנה — שנתיים או בוגר/ת מצטיין/ת לצוות פיתוח בנשא מימוש פרוטוקולי ISO על רשת סיבאופטית מהירה.
עדיפות לבעלי/ות רקע מתאים.

מהנדס/ת תכנה
(משרה 805)
בעל/ת נסיון רחב ב־P.C (3 שנים לפחות).

הנדסאי/ת מכונות
(משרה 806)
3 שנות נסיון בתכנון זיווד אלקטרוני, רצוי בתחום הצבאי.

מחסנאי
(משרה 807)
3 שנות נסיון בעבודות קיוט, אריזה וקלידה במחשב.

נא לפנות בכתב, בצרוף קורות חיים, נסיון מקצועי וציון מס' המשרה ל"גיוס עובדים", פיברוניקס בע"מ, סובנות דואר מת"ם, חיפה 31905. סודיות מובטחת.

פיברוניקס תקשורת סיבאופטית

طبق الأصل

אם דרושים לך עובדים בתל-אביב, גוש דן והשרון

איפה כדאי לפרסם מודעת דרושים?

בדוק והשווה

מחיר
המחיר לאינץ' ביום ו'

העיר	ידיעות	מעריב
105 ש"ח	160 ש"ח	160 ש"ח

מחיר - הזול ביותר

קוראים
אחוז קוראי העיתונים (מבוגרים ביום ו')

לפי סקר חשיפה לאמצעי תקשורת שנערך עבור איגוד המפרסמים בישראל 1986

העיר	ידיעות	מעריב
71%	64%	24%

תפוצה - הגדולה ביותר

יעילות
מס' העתונים שבהם מתפרסמת המודעה

העיר	ידיעות	מעריב
העיר הארץ חדשות צומת-השרון	ידיעות דבר בלבד	מעריב בלבד

יעילות - הגדולה ביותר

מודעות דרושים ב"לוח העיר" עולה הרבה פחות ומגיעה להרבה יותר קוראים בדיוק באזור שבו נמצאים העובדים הדרושים לך.
לכן לוח העיר הוא היום הלוח הגדל ביותר במדינה!

מסקנה

מודעות דרושים כדאי לפרסם ב:

לוח העיר

זה עובד!

הארץ

יום ו' כ"ו באב תשמ"ז
21 באוגוסט 1987

המערכת, ההנהלה, מחלקת המודעות, ההפצה והמנויים: תל־אביב, רחוב זלמן שוקן 21, טל' 5121212 ת"ד 233 מיקוד 61001 פקס' 810012 – טלקס 33748
ירושלים: רחוב ההבצלת 2 טל' 224245, ת"ד 273 מיקוד 91002
חיפה: רחוב חורב 20 טל' 661166, ת"ד 5259 מיקוד 31052
המו"ל: הוצאת עתון הארץ בע"מ, רח' זלמן שוקן 21, תל־אביב
העורך: גרשום שוקן   עורך המשנה: מתי גולן
סגני עורך: משה ורדי, גדעון לוי

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מזדהה בתכניהן.
HA'ARETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel – P.O.B 233, Tel. 5121212

מיהו העומד על ראשו?

שר החוץ ומ"מ ראש הממשלה – לא ייתכן עוד ספק בדבר – ירד מן הפסים בעניין הלביא. וכי איך אפשר אחרת להבין שהאיש, בעל הסגנון המהוקצע ואף השמנוני קמעה, קורא לעבר חבריה "מבחינתי יכולים כולם לעמוד על הראש". זה איננו פרס שהציבור מורגל בו, מה עוד שהוא מדבר על 6,000 מפוטרים – מספר ולקוח מן ההגדה – שיידחקו לרחוב אם תבטל הממשלה את פרויקט הלביא. ממר פרס אנו מורגלים לטיעון רציונאלי ולפניה אל הרציונות ואל האחריות, ולא לעבריות של שוק וברגשנות של דמגוג: בשביל אלה יש לנו ספקים אחרים.

לגופו של עניין, היה מקום לייחס משקל רב יותר לדברי מר פרס בזכות המשך פרויקט הלביא, אילו מצא המצביא לשמעיד צידוקים מתחומי התמחותו, מדיניות חוץ או ענייני ביטחון במובן הצר: בתחומים אלה יש למר פרס כישורים מרשימים מאוד. אך הוא נלכד במצב משנה – כדי להשתמש במינוח שלו, בעמידה על הראש – כאשר הוא בא להצדיק פיתוח מערכת נשק בשיקולי תעסוקה. כלום הוא משוכנע, שהמספר שפלט הוא נכון? וכלום יש לו סמכות מקצועית עדיפה על זו של בני סמכה כלכליים, הטוענים כי דווקא התמורה בפרויקט הוא שתמיט אסון על המשק?

יועצים חובבנים הינם טובים לעתים מן המקצוענים, בהיותם בלתי משוחדים עם שיגרה או עם דעות קדומות. אך יועצים למספרים כבין שיידעו לספור: תוספת אגורה אחת לכל ליטר בנזין, כפי שמייעץ שר האנרגיה שחל, לא תקנה אלא כעשירית מן הסכום – גם הוא לקוח מן ההגדה – אשר לפי מר פרס דרוש כדי לממן את תקציב הלביא. מכל מקום, לא על כלכלנות ועל תחשיבים תהיה תפארתם של מר פרס והמוינים אותו בעצות. הואיל והם עצמם הסירו את השיקול הביטחוני מעל הפרק, הם נשארים עם ידיים ריקות.

ולבסוף אך לא במקום האחרון, שאלת הלביא והיחסים הבינלאומיים של ישראל. האמריקאים – למר פרס לא צריך להסביר, מהי ארה"ב עבור ישראל – הודיעו בצורה שאין מפורשת ממנה, כי הם מפצירים בנו לחדול מן הפרויקט. כפי שאנו מכירים את מר יצחק שמיר ואת חבר מרעיו, הם עשויים לשוש אלי הפגנת מאצ'ו ישראלית מול ארה"ב. כלום הדביקו גם את מר פרס, וכלום היקנו לו את תמונת עולמם ואת סולם הערכים המדיניים שלהם?

לסיכום, ארבע מלים קצרות: עצוב מאוד, מאכזב מאוד.

גורל טילי ה"פרשינג"

להתעקשות הסובייטית להכליל את 72 טילי ה"פרשינג" המערב גרמניים המתיישנים בהסכם על חיסול הטילים לטווח בינוני, הנדון בין מוסקווה לוואשינגטון, יש משמעות הרבה מעבר לערכם הצבאי המוגבל. מוסקווה מקווה, כנראה, שכניעה אמריקאית בנושא זה תערער את אמון מערב גרמניה (ומדינות נאט"ו אחרות) במהימנות ההסכמים עם ארה"ב ותעמיק גם את המחלוקת בתוך ממשלת בון.

ממשלת בון חוששת שהאמריקאים יסכימו להסדר פשרה לפיו יתחייבו בשיחות ג'נבה, שלא לחדש את ה"פרשינגים", שיהפכו מיושנים ובלתי יעילים למעשה, בראשית שנות ה־90. 72 ה"פרשינגים", להבדיל מטילי "קרוז" וטילים אמריקאים אחרים לטווח בינוני, לא שייכים לארה"ב אלא למערב גרמניה. (רק ראשי הנפץ הגרעיניים עומדים תחת פיקוח אמריקאי) וקול טוען שוויתור אמריקאי בנקודה זאת הוא בבחינת מכירת סחורה שלא שייכת לארה"ב, כמו שהנשק הגרעיני הבריטי והצרפתי לא שייך להם.

במהלך השיחות עד כה הציגה ברה"מ שורה של דרישות ואיימה כי "בלעדיהן לא תהיה התקדמות" בשיחות: החל מהדרישה להכליל גם את הנשק הגרעיני הבריטי והצרפתי במאגר העיסקה, התביעה לקשור את עיסקת הטילים לטווח בינוני בהפסקת מחקר נשק החלל האמריקאי ועוד, אך כאשר וואשינגטון סירבה להיכנע לתביעה הסובייטית, הסכימה מוסקבה לוותר על דרישתה. בוואשינגטון משוכנעים שגורבצ'וב מעוניין דיו בהשגת הסכם בג'נבה בקרוב, כדי שיוותר גם על דרישת ה"פרשינגים" הגרמניים, מה גם שאף הוא יודע כי חשיבותם הצבאית משנית בלבד.

ועכשיו מברווז לגמל

לא תאמינו מה קרה: שמעון פרס מצא עצמו פתאום בעמדת הכרעה – עליו להחליט האם להציג את "יצחק היקר" ככלי ריק

מאת יואל מרקוס

לא תאמינו מה קרה: פתאום מצא עצמו שמעון פרס בעמדת הכרעה – השר שבקולו, ובקולו בלבד תחליט הממשלה אם להמשיך או לקרקע את הלביא. מול ביש כזה יכול לקרות רק לפרס.

כל כך הרבה שרים שיחקו את ה"קשים להשגה", התלבטו והוסיפו להתלבט והמשיכו להתלבט כדי שיחשבו כמי שבקולם תלויה ההכרעה. הנה נתגלגל להם פרס את התפקיד מתחת לאפם. בשל הרוויה בהצבעה הקריסטליזציה של ה' עמדות, התברר שאם יצרף פרס קולו לשרי חרות – שמיר, ארנס, שרון, לוי וקופמני – תיפול הצעת רבין־נסים ברוב של 13 נגד 11 קולות.

קשה להאמין ששרים ייזול ל' הימצא במצב כזה. הוא היה מעדיף להרים יד בעד הלביא בידיעה שיש שיהיה רוב לקרקוע הלביא גם בלעדיו. ואת גם מטעמים של סנטימנטים אישיים לתעשייה האווירית שהוא מהגיה ובוניה, וגם כדי שאי אפשר יהיה לטעון בעת בחירות שהוא היה נגד ושמיר בעד. אך פרס לא היה בטוח כרבין שנוצר רוב נגד הלביא. "אי אפשר לקבל החלטה כזאת לפי מצב רוחו של שר אחד" – אמר כשהוא מתכוון מן הסתם ליגאל הורביץ, שכמתנגד חריף של וכמי שתיאר את הפרויקט כאסון רק לפני חודש עמד להצביע בעדו. את ה"משוגעים תרדו מהגג" מישכן כנראה בבנק.

וכך נקלע מ"מ רוה"מ לדילמה אמיתית: אם יצביע בעד א) ימצא עצמו נגד שרי מפלגתו, נגד "יצחק היקר" ונגד העמדה הרשמית של צה"ל; ב) יהיה שותף לפרויקט שערוריתי, פרי יצירתה של אותה ממשלה שהנהיגה את מלחמת לבנון לפי אותן שיטות של "ראיית העולם", "שיקול דעת", "בדיקת נתונים" ואמצעי רמיה. וגם ייחשב כמי שגרם להכבדת על המסים על הציבור. לא פשוט, באמת לא פשוט. הצרה היא שאין מדובר בהחלטת ממשלה רגילה. הלביא הוא מן השערוריות הגדולות ביותר שהיו לנו בתולדות תהליך קבלת החלטות במדינה. לא במקרה הזכרתי באותה נשימה את מלחמת לבנון. שכן, בשני המקרים, בהנהגה לקויה, בעזרת נתונים מוטעים ובזבוזים, הערכות שגויות, והעמסה על המדינה פרויקטים שהיו מעבר לכוחותיה. בשני המקרים אמרו שרים ופוליטיקאים דבר והיפוכו. היו קצת בעד וקצת נגד. דיברו כך ונהגו אחרת, ולהיפך. ולא נשחרר מ' המבוכות זו את צה"ל, שבלי להיטותו והיחפזותו לשיפורים לא היה הלביא מתגבה לממדיו הקולוסאליים הנוכחיים. לא אתפלא אם לאחר שיבול יסתיים תועלה דרישה לועדת חקירה, לבחון כיצד ובאיזו מידת רצינות נפלו החלטות ארוכות טווח בצבא.

בלביא כמו בלבנון פעלו מערכות ההחלטה תחת ענן נתונים אלומים. עובדה שלא רק שאיש בממשלה, בעצם בשום מקום, אינו יודע בדיוק כמה יעלה הלביא, אלא אינו יודע – וזה החמור – כמה הוא באמת עלה עד כה פיתוחו. קחו את הנתונים ותתפקעו מצחוק: אפילו בדבר כה פשוט כעלות הלביא לעומת האף־16 – כל שר נוקב בסכום אחר. כך כנראה מתפקדת מערכת באוירה של עודף כסף ושל "דוד באמריקה" המכסה עבודה את כל הבזבוזים.

כמו במלחמת לבנון; כן עתה אין הממשלה מסוגלת "לחתוך את הפסדים" ולצאת מהתסבוכת לפני שהמפולת תהיה גדולה מדי. כמו אז, כך גם היום, נחלקת הממשלה לשניים – אלה שהפכו סוגיה לאומית לשאלה מפלגתית, ואלה הלובשים מטעמים של דאגה למדינה את כפפות המנתחים ועושים את העבודה המלוכלכת. בחלוקה זו נוצרו בריתות מוזרות. נסים בצד הזה ומודעי, אחד המתנגדים היותר חריפים ללביא, בצד ההוא – אולי יזכה סוקרטס בתיק המשפטים. ומי היה מאמין שיום יבוא ובעתון זה יהולל וישובח הרב פרץ, שהפעם פעל לא לפי חכמי תורה ולא לפי הקצבות, אלא השמיע את הקול הרציונאלי ביותר בממשלה: אי אפשר לכפות על הצבא נשק שאינו רוצה בו.

דילמה לא קלה לפרס, שקולו אמור להכריע בפלונטר שלא היה כמותו. עליו לבחור בין הצבעה נגד שמיר וחבריו שהפכו את הלביא לפרויקט בחירות, או בעדו ולירוק בכך בפניו של הממשל האמריקאי שלחצו על ישראל לא היה כה ברוטאלי מאז כמו עליה נסיגה אחרי מבצע קדש, ולהסתבך בהשלכות איומי הממשל על עתיד הסיוע הבטחוני. הוא צריך לדאוג לעתיד הפוליטי או להתחשב במטה הכללי הגורס כי הלביא יפגע בעוצמתו של צה"ל כצבא התקפי. וזאת בנוסף על האקט המשברי של הפלת הצעה של רבין שכמוהו כהצגת שר הבטחון ככלי ריק.

בטענה שהצעת רבין־נסים "אבזרית מדי", החליט פרס להצטרף לעמדת חרות ולהשאיר את שריו מפרפרים באוויר בהתנגדותם. ידידיו אמרו כי הוא "החליט ליטול פיקוד" ולנסות לעשות את מה שמלכתחילה היה מתפקידו של שמיר: למצוא נוסחת פלא שתזכה להסכמה רחבה בממשלה. אבל איזו פשרה אפשר למצוא לפרויקט קטאסטרופלי שגם האוצר וגם הצבא גורסים שנזקו יהיה גדול? כיצד ניתן גם לספק את צה"ל, גם להבטיח סיוע צבאי מארה"ב בעתיד וגם להמשיך בייצור הלביא בלי להטיל נטל מסים כבד על הציבור לעשר השנים הבאות ולפגוע בכלכלה. אבל "אין שחור לבן". "אי־אפשר להסל את התעשייה האווירית". דברי פרס חיים. כל אדם בר דעת היה אומר כי זהו פלונטר גורדי המתוכנן למכת חרב אמיצה וחדה כדי להתירו. אך פרס שנקלע לעמדת הכרעה אינו רוצה לאחוז בחרב – הוא מחפש את הדרך בין הטיפות.

לפני ימים ספורים הערכתי שהברווז הזה לא ימריא. עתה אני גם יודע למה: יש לו כל הסיכויים לגמור את חייו כגמל.

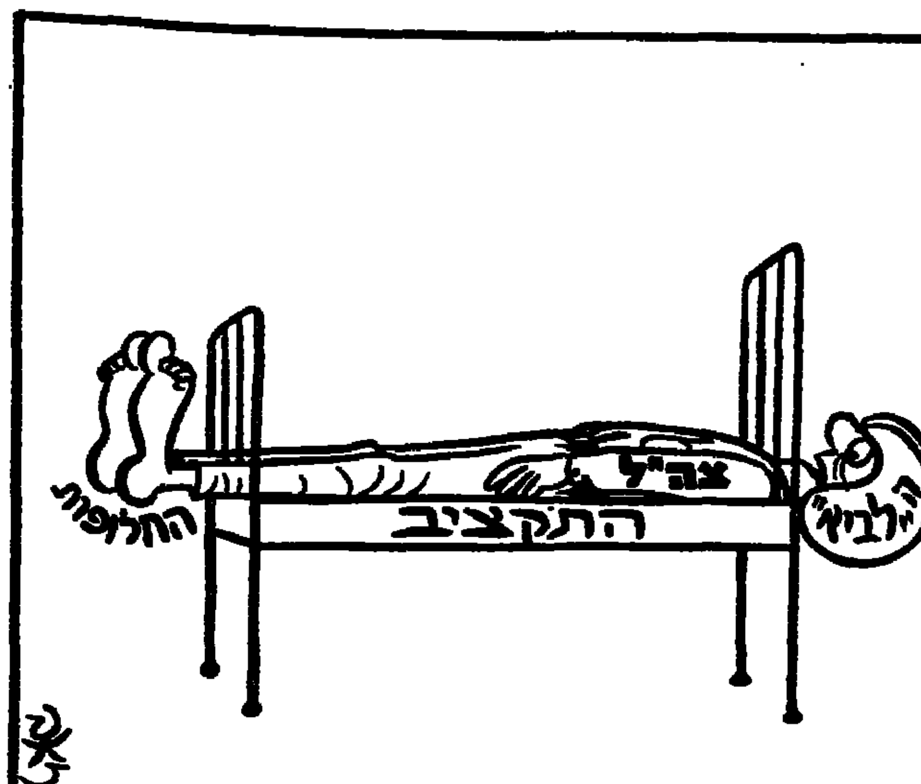

ביקור שווא אצל הקונדוקטור

תעלומה: לשם מה נסע ראש הממשלה לבוקרשט? הטיפול המעשי – בשיחות נוביק־טאראסוב

מאת א. שוייצר

נפליג על כנפי הדמיון ונתאר לעצמנו איזה צעקות גבאי ושריקות בוז היו מלוות את ראש הממשלה אילו ערך את ביקורו בצ'ילה או בדרום אפריקה. השמאל והדמוניסטאים המקצועיים היו קמים עליו כאיש אחד, ולא היה קץ לדברי התוכחה וההתפלצות מן החברה שבה מוצא את עצמו נציג ישראלי רם דרג. את כל אלה חסך מעצמו מר שמיר כששם את פעמיו לרומניה – ובכך בעצם מתמצה כל התועלת בביקורו אצל הנשיא צ'אושסקו.

אם ישאל השואל, מה עניין הנמשל למשלים, התשובה פשוטה: מר צ'אושסקו אוהב כשמכנים אותו קונדוקאטור, מנהיג, כפי שהיה גם תוארו של המרשל אנטונסקו (האיש שהוביל את רומניה למלחמת העולם כבן בריתו של היטלר), והליכותיו הציבוריות מזכירות את הרודנים האפלים יותר ששלטו בארצו בימי הביניים. הוא המיט אסון כלכלי – המלה אינה מגוזמת – על רומניה יותר מזה. הוא ניתק אותה ממזרח ומערב כאחד. ואם לא היה טבוע עליו חותם רשמי של המפלגה הקומוניסטית, היו השמאל ויתר שוחרי הצדק והשוויון מכניסים אותו ללא היסוס לחבורתם של ה"ה בותא, פינושה ואולי אף אידי אמין.

שמיר ברומניה: התעסקות בהבלים שעשויה להועיל

בליל נימוקים ואין נימוק

מדוע בחר ראש הממשלה להוציא את מבנו דווקא בארץ האומללה רומניה והמתוכנת מנהיגה המגלומן, זו היא חידה, בינתיים. אפשר לעבור אחד לאחד על הנימוקים למסע ראש הממשלה מבלי שנמצא אחד המניח את הדעת. נתחיל בזירה הבינלאומית: הנשיא צ'אושסקו הוא חסיד של אש"ף, ובין אם רוצה או לא, הוא חסיד של הועידה הבינלאומית בהשתתפותה הפעילה של ברית המועצות. כלום חשב מר שמיר לגייר את מארחו ולגרום לו להיות מוקיר זכר ז'בוטינסקי? הסיכויים לכך, כמו ההיגיון שבניסיון לעשות אותו מתווך בין ישראל לירדן (מזכיר המדינה שולץ אינו די טוב למטרה זו), ובעצם בין ישראל לכל מדינה במזרח או במערב, הם שווים. הם עומדים כולם על אפס.

לפי מה שמסרו אתמול העיתונאים המלווים את ראש הממשלה, אפילו הודעה משותפת לא תצמח מן המפגש הבלקאני המשונה. אם היה מי שהופתע מזה, ומן התחזית הבעייתית, ראש ממשלת ישראל לבוקרשט יעודד גיתוך שלומי מהול בתמיהה או באי־רצון, יבוא וירים את ידו. ואם יש ציניקנים הגורסים כי הנסיעה לבוקרשט נועדה להראות כי לא רק שר החוץ פרס, אלא גם ראש הממשלה שמיר מתקבל אצל אנשי מעלה זרים, הרי טעות בידם: להיראות בחברה ההיא אינו מעורר פליאה, אלא רק שאלות.

עוד נשמע טיפוס מפי המלווים, שמר שמיר שיווק את הכלכלן, והעמיד את עמיתו הרומני על הגרעון המסחרי שיש לישראל בסחורה עם רומניה. ובכן, מדובר בגרעון של 29 מיליון דולר (מעט פחות משליש האחוז של היבוא ב־1986), על כגון זה היו הרומאים אומרים: הנשר אינו עוסק בציד זבובים – ומה מצא ראש ממשלת ישראל לעסוק בו? נאום ציוני בבית הכנסת בבוקרשט, או שמא המשא והמתן ההסטורי, שהופקד בידיו האמונות של הח"כ רוני מילוא, לקבלת 50 ילדים רומניים לאימוץ בישראל? נודה, ככל שרשימת המשימות מרשימה, היא עדיין אינה משכנעת שהמסע לבוקרשט היה נחוץ, מועיל וכו', או שאפילו ניתן להתאים במדר שכזה בפני אנשי יחסי הציבור של ראש הממשלה.

דיבור עם בעל הבית

להערכה שונה בתכלית ראויה גישתו כבכן של יועץ שר החוץ פרס, ד"ר נמרוד נוביק עם מר ולדימיר טאראסוב ממשרד החוץ הסובייטי. בשיחה זו, שנמשכה 10 שעות, ושעליה נמסרה הודעה סובייטית רשמית, לא עסקו השניים בחילופי בבליות. זו לא היתה שיחה עם מתווך: מפיו של מר טאראסוב דיבר, אם אפשר להשתמש בדימוי זה, בעל הבית עצמו. ה"ה שואר דאורווה או גורבצ'וב, ומכל מקום אדם המוסמך להציג עמדות ולהחליף דעות, לצורך קבלת החלטות, מטעמה של ברית המועצות. ואם כי מר צ'אושסקו הוא נשיא וקונדוקטור, והמר טאראסוב הוא רק פקיד במשרד החוץ הסובייטי, אין הרבה ספק לגבי משקלם היחסי בכל הנוגע למדיניות החוץ של המעצמה הגדולה בגוש המזרחי.

לגופם של דברים, גידונו בפגישה בבכן שני נושאים ראשיים: התפקיד הסובייטי בועידה הבינלאומית על המזרח התיכון (אם תהיה) ושאלת יהודי ברית המועצות. ואם כי, לדברי ד"ר נוביק, נותרו שאלות לא מענות שלא נפתרו בשיחה, היא היתה, כמשוער, תכליתית יותר מן השיחות שהתנהלו בין ה"ה שמיר וצ'אושסקו. בין השאר בשל היותה יסודית. ואולי יש להוסיף כאן, כדי לתקן טעות (שגם הקריקטוריסט של "הארץ" נפל לה קרבן) בעניין הועידה, ארה"ב וברית המועצות ניצבות עקרונית, באותו צד. ואם יש כישהו הסבור כי דעתו של מר פרס עליו והוא חותר להחליף את ארה"ב בברית המועצות כפטרונה של ישראל, הרי לא הועידה הבינלאומית תשמש לו עילה כאן, עד כמה שניתן לשפוט, פרט לות שתי מעצמות העל באותה מגמה.

אך גם התעסקות בהבלים בבוקרשט עשויה להועיל לראש הממשלה: היא לא תהפוך אותו לחסיד הועידה הבינלאומית, אך היא תוציא לו מן הראש את המחשבה כי יש לוועידה תחליף הקטוך על מעצמות־העל. ועידה איזורית, ויתר משחקי המחשבה שהועלו במשרד ראש הממשלה הנגלה, הן בבוקרשט הן בבכן, כוזקמות באספמיה. המסקנה מבכן עשויה להיות – ואני שוב ומסקנה שיסיק מר שמיר ומה – כי מוטב לקיים את הסטאטוס־קוו, שהרי תחליף הבא בחשבון פסול בעיניהם, ואילו החלופה שלהם היא מתוך לתוהו. האלם את כל זה ידענו עוד לפני שיצא ראש הממשלה לדרכו. אנו נותרים איפוא עם השאלה: כלום היה הטורח כדאי?

בין ג'ורג' ומוחמד

האמריקאים תומכים בעמדותיו של פרס אך סבורים שהטקטיקה של שמיר מוצלחת יותר

מאת דן מרגלית

ג'ורג' שולץ: אינו מאוהב בשמיר אך מעריך את עוצמתו הפוליטית

הדיפלומטיה האמריקאית מרעיפה שבחים על האסטרטגיה המדינית של שמעון פרס, אך סבורה שהטקטיקה של יצחק שמיר יעילה ממנה. היא רואה בראש הממשלה ידיד, אך מרגישה שטעה כשהעריך כי ארצות הברית תוציא עבורו את הערמונים מהאש, במאבקו להקדמת הבחירות. סביר להניח כי השגריר תומאס פיקרינג אינו מעוניין בתואר "הנציב העליון", גם כשמהלכיו עולים בקנה אחד עם מאווייהם של מחצית הישראלים.

בוואשינגטון אין רוצים בעימות גלוי עם ישראל בשנת הבחירות הפוקדת את שתי המדינות. מזכיר המדינה ג'ורג' שולץ אינו מאוהב בשמיר, אך מעריך את עוצמתו הפוליטית. הוא שלח את צ'ארלס היל לירושלים כדי להקים מחדש את הגשר אל הנהגת הליכוד.

שמיר הגזים תוך גינוי הביקור בתרשים – זה נכון לטווח קצר בלבד. הדיפלומטיה האמריקאית מצאה ראש ממשלה המכחיש שיש לו עניין בהסדר מדיני עם ירדן; שולץ שמע מפי משה ארנס כי יש על מה לדבר. דן מרידור הבטיח דברים האלה לריצ'ארד מרפי. בסטייט דפרטמנט לא מאמינים למנהיגי הליכוד. אך השיטה האמריקאית מעניקה הזדמנויות, בבקשה, שיוכיחו. אם יש שמץ בשרוולם – שיציגו אותו ברבים.

היל לא יצא את הארץ שותף ל"שלושת הלאווים" שביטא שמיר כלפי יוזמת השלום. בסך הכל הוא ממתין לתוצאה שפרסה "ראש הממשלה מה מוכן הליכוד לעשות כדי לפתוח במשא ומתן ממשי עם המלך חוסיין. במלים פשוטות, איזו ויתורי־תפיסה אפשר להציג למלך חוסיין בשמו של שמיר? היל יודע ששמיר מנהיג פאסיבי. הוא ישכח לשלוח את רעיונותיו לוואשינגטון אם לא יקבל תוכחה קרובה. וואשינגטון מודעת גם לכך.

רק כאשר יוזור שמיר ויתעלם מן השלום, לוואשינגטון בבצעות, שאין בזה ממש, יוזור שולץ לקידום ועידה בינלאומית. בתכנון הדיפלומטי של ארצות הברית צריכה ההזדמנות המוענקת לשמיר להקדים את חשיפתו כמי שאינו מתכוון להסדר מדיני באמת.

• • •

מה יוכל להציע? לא שטחים, לא הסכם שלום. לא פשרה בירושלים. לכל היותר הסכם־ביניים פונקציונאלי. משהו בדמותה של אוטונומיה ביהודה ושומרון למעט בקעת הירדן וגוש עציון וירושלים המורחבת.

בשביל שמיר זה המירב. בעיני האמריקאים זהו המועט, שעימו יוכלו להסדיר את חוסיין כמה פעמים. בפועל אין הם מאמינים ששמיר יציע או שחוסיין יקבל, ואם יש בכלל תקווה למהלך בלתי־שלום הרי הוא בכינון אוטונומיה חד־צדדית על דעתה של ישראל בלבד.

אפשר שארצות הברית מבינה כי זהו המינימום הנחוץ. ניתן לייחס את הרעיון לאישים שאינם יונים, למשה דיין ובדוחק גם למנחם בגין, כהתעפות מסויימת, כילד הבלתי־חוקי של הסכם קמפ דיוויד. אך הסטייט דפרטמנט סבור כי אינו מסוגל לפעול בשלוש רמות מקבילות בעת ובעונה אחת, הן לכינון ועידה בינלאומית, הן למשא ומתן ישיר בין ישראל וירדן, על הסכם־ביניים בגדה המערבית, הן לאוטונומיה חד־צדדית ביהודה ושומרון.

דומה כי בפועל חשים האמריקאים – כמו פרס – כי הזדמנות גדולה עלולה לרדת לטמיון. אך מנוזה אותם גם תחושת רפיון מסויימת, שמניחה לדיפלומטיה האמריקאית לפעול בתחום מוגבל ומצומצם בלבד. בשלב זה הם מתמודדים בין תפיסת שמיר המציעה משא ומתן ישיר להסכם ביניים מעורפל ובין גישת פרס המעדיפה את הועידה הבינלאומית בשיתוף הסובייטים.

• • •

עד כה לא עלה בידי האמריקאים להגמיש את שרי הליכוד. אווירת ערב־הבחירות תכביד עליהם גם בעתיד. אפילו להצעה האמריקאית הנדיבה להסכם כלכלי וכטחוני ומדיני ארוך־טווח לא נעתרה ירושלים. שמיר חייב להוכיח לחברי מרכז חרות שלא למד דבר ולא שכח דבר ולא העניק דבר. אפילו במחיר המופקע שלא קיבל דבר.

אך שמיר אינו יוצא דופן. בעיקרו של דבר הוא ממשיך בקו המדיני שהוחל בהנהגתה של גולדה מאיר. בעיניו העיקר הוא לרצות את האמריקאים או להגיע איתם להסכם – שלא־מסכימים. העיקר הוא לשכנע את שולץ שאי אפשר להתקדם להסדר מדיני עם הירדנים והפלשתינים. אם האמריקאים מסכימים לטיעון ישראלי כזה – אין עוד חשיבות לכך שלא הושגה התקדמות בשטח ולא חלה התקרבות ביחסים בין שני עמיה של ארץ ישראל המערבית.

כל עוד ג'ורג' מניו־יורק מצדיק את עמדתנו או מבין לליבנו – לא חשוב מה קורה ביחסינו עם מוחמד מג'נין. זו תמצית התפיסה הישראלית מאז יצאה לאוויר העולם תכניתו של שר החוץ האמריקאי ויליאם רוג'רס ועד לגיבוש עמדותיו של צ'ארלס היל. היא משותפת למרכיבי הקואליציה הגדולים ב־20 השנים שחלפו מאז מלחמת ששת הימים. היא שורש הרע. גם האמריקאים מבינים זאת, אבל לא יצחק ושמעון ויצחק, יורשי גולדה ומנחם.

הסכמנו?

אלמלא ידענו עם מי יש לנו עסק, היינו יכולים לחשוב שמדובר בנימוס חדש של שנות ה־80, היורש את הגסות הישראלית המפורסמת

מאת גדעון סאמט

עלובי החיים: מי יהין לומר שאין זה פאר היצירה

מתחת למעטה של המחלוקות ומדני הגושים הפוליטיים, רוחש לו אצלנו יצר אדיר להסכים. רק אטליה היא שהישראלים לא מפרגנים, ואפילו הטענה העתיקה כאילו שני יהודים בעלי דעות שונות יקימו תמיד שלוש מפלגות, אינה אלא אגדה מרשעת. האמת היא שתחילה יגמו להקים חזית ליכוד לאומית.

נכון שהליכוד והמערך היו במשך שנים איש בגרון רעהו, אבל התשובה מזו העוברה שהציבור, שאת חושיו לתיזמור ממלכתי אין להכחיש, מנע מכל אחד מהם רוב, לא בגלל הטונה המגוחך הזה "שסע בעם", אלא כיוון שרצה שיעבדו ביחד, שכם אל שכם למען מטרותינו המשותפות. הכוונה לא כל־כך הסתייעה, המריבות לא פסקו, ובכל זאת האמת העמוקה, המכריעה, הזורחת והמבצבצת לה ללא הרף: המשותף רב מן השונה.

הנה, ראו איך ראשי שתי המפלגות היריבות נלחמים יחד, בחירוף־נפש פוליטי, למען הלביא. עיקרו של הסיפור אינו בזירת הממשלה הצרה. זהו רק שיחזור חיצוני. מטעוה של תפארת המיפויפיפוני ברחוב. לאסוט של דבר. הממשלה כולה – כמו העם, לפי תיאורי יצחק שמיר, למשל – רוצה את הלביא בכל מאודה. ואכן, כשיעלה המסך על ההצגה העיקרית, לא על ההזרות הנגרליות, יתברר, אני מנחש, שההסכמה הסמויה היא שגבורה הלביא יעבור מכוח אותה נהיה תהומית, בקרקעית הודי־בסן, לומר "כך ביותר", באותה מהפכה, או לפחות ברוב קולות.

• • •

יש, כמובן, עניינים שבהם לא הושגה, וכמעט לא יכולה להיות, הסכמה. הוועידה הבינלאומית, שימם של הערבים בכלל ובפרט, מי רצח את ארלוזרוב, איזו מפלגה מוכנה לוותר יותר לש"ס, כמה בדיוק זה 40 קילומטרים, ועוד נושאים היוצרים, בטעות, את הרושם כאילו הקונסנזוס הוא מאיתנו והלאה. אבל אני מתרשם זה מכבר, שדווקא אותן מחלוקות, הזוכות להבלטה מגוזמת, מדרבנות את הבריות אצלנו להכפיל מאמצים למען תמימות־דעים.

התחושה המעמיקה כי עם־ישראל חצוי, יוצרה מנגנונים אדירים של הסכמה. היא מחוללת גלים גדולים של סתכיקות, אפשר לומר, של פהאוזר, ששום מחלוקות לא יוחסמו אותם.

כך אני מבין את הנטיה ההולכת וגוברת להגיע לאחדות־דעים מהדהדת בכל עניין כמעט. כך, למשל, נוצרים אצלנו השלאגרים הגדולים בתחום התרבות והבידור. באופן נפתל זה קרה שריק הגועים ביותר ישימו את נפשם בכפם ויאמרו משהו שאינו קונצנזוס. מי יהין לומר ש"עלובי החיים" אינו פאר היצירה, ושאין ברעתו, ללא ריחוי, לראות את ההצגה האתנו בבקשה, הראו לי מישהו, המכבד את עצמו, שלא אומר שקרא את עמוס עוז האחרון, את "מולכו" של יהושע, את "בתר" של קניק ואת "הזמן הצהוב".

הדוגמה האחרונה מסובכת קצת. דוד גרוסמן תאר את הגדה באופן שעודד את אחת מאד' ההסכמות היחידות שהוחתרו לצה"ל, ועל כן קצין חינוך ראשי, תא"ל נחמיה דגן, החליט השבוע לא לרכוש את ההצגה על־פי הספר להופעות בצה"ל. כה איתן הרצון להסכמה, עד שאפילו רב־מכר הכתוב מנקודת־מבט מסויימת, לא יוכל לעמוד בצבא, שהרי בתהליך גיבושם, מוטב לחיילים, לדעת מנהיגיהם, לקבל את פירות המבצע הרעיוני, הס וחלילה לא מה שחורג ממנו.

ובאמת, מדוע לבלבל את החיילים כשהעניינים הולכים ומתמודדים כל־כך טוב בחזית הקונסנזוס. כולנו מסכימים בהדרגה על הכל, ואכן רק רשעותם של רדיקאלים חומצת מדי פעם להפר את הרוגע הגינוחו הזה.

אנחנו מסכימים שזה הקיץ הכי חם: שריפה נהדרת: שהערבים נורא התקדמו פה בארבעים שנה, וגם בגדה בעשרים: שאין כמו הפילהרמונית שלנו, ושר בשום מקום בעולם לא קוראים כל־כך הרבה ספרים לנפש: שאייבי נתן בחור טוב: שהחבנית הכלכלית הצליחה, לאו? שר האוצר הרבה יותר מוצלח ממה שחשבו: שירושלים תישאר מאוחדת: שנוסעים לחו"ל, אבל נוהר לחזור ארצה: שכיף באילת: שאין כמו הירקות והפירות שלנו: שצ'יץ ראש עיריה במבה, וגם מרי.

ואם פתאום רוצים לעשות מ"שלאה שבתי" מחומר ב"הבימה", קופצים ח"כ מתי פלד האחרים וקוראים המס כי אפילו הם, בשולי הקונסנזוס, חשים שמוטב לא לגעת בצור ההסכמה אותו: שיורות המורה זה לא מה שהיה פעם, ואסור להעליב אותם, כי הם רגישים.

ואולי גם בגלל זה, לא רק משאת כבוד המת, קפץ רוגז כה גדול על מי שהפר את הקול האחיד על דמותו של העיתונאי אחרי"ה בבר.

• • •

כמו כל הופעה, גם מה שנראה כבוד, יוצרים לחשי הלב האלה השתקפות מיידית בלשון. את המלה "ביקורתי" דוחקה אצלנו המלה "כאסה". כלומר, דברים הנאמרים בנבות משוד/מישהו הם ביום כלהב קטלני. תגובה דעה קצת קיצונית, המפרעת את שלוות ההסכמה, אך פוגעת בסיכוי להסכים על הכל – ואתה כשאזיסט.

גם לצרכי ההתפעלות האידיטופית, המוסכמת, היו דרושים ביטויים חדשים – חוקים חד־משמעיים. וכך, יש לנו פתות "לא רע", "טוב", ואפילו "כ' מייק". ויותר "שיגעון", "פיצוץ" ו"מטמטם". המלה האחרונה, אגב, על היפוך המשמעות שלה – אם תחשבו על זה – שייכת מאוד לעניינינו.

אלמלא ידענו עם מי יש לנו עסק, היינו יכולים לחשוב שזהו מין נימוס חדש – תכונה שעל שבזויה אפשר באמת להסכים – היורש את הגסות הישראלית המפורסמת. אבל לא, הרי ברור שלא: הקונסנזוס יכול, כמובן, להיות לא פחות ואולי אף יותר אגרסיבי מחילוקי־דעות. לצורך הדגמה קיצונית, לא אופיינית, הס וחלילה, קחו כמשל את קונסנזוס־אי־הפרעה שהשתרר באולם הרצאה של אריק שרון בשבוע שעבר, ואשר לשמירתו נדרשה, אמנם רק לשעה קלה, זרועו של חסיד אליה.

אבל זה היה, כאמור, מקרה חריג. בדרך־כלל אין שום צורך בסיוע מן החוץ לכינונה של הסכמה, שקטה או קולנית, אצלנו. קול גדול מקצה הארץ ועד קצה קורא אחרינו, ומי לא ייראו שנות השמונים הן עידן ההסכמה האופורית, לפרות כל מה שנרשמה אותה מטביב. והרי מזמן גם הסכמנו, כידוע, שהישראלי, כמו פרי הצבר, הוקרני רק מבחוץ וכל־כך מתוק ורענן מבפנים.

הסכמנו?

לכל מזכירה* יש מחליפה... זמנית.

המזכירה יוצאת לחופשה?

כבר היום תוכל להבטיח לעצמך מחליפה למזכירה, או לכל עובד אחר היוצא לחופשה.
* לחבר מאגר כח־אדם גדול, מיומן ומקצועי של כתבניות, מעבדות תמלילים, מרכזניות, קלדניות נקבניות, מנהלי חשבונות, מפעילי טלקס ועוד.

צלצל לחבר היום
ותעבור את הקיץ בשלום.

חבר
חברה לשרותי כח אדם
תל־אביב, בן יהודה 100.
טל. 03-221214, 227109.
ירושלים, טל. 02-234265
חיפה, טל. 04-663966.

صورة عن الأصل

مطابقة للأصل

שמיר וצ'אושסקו ברומניה: "איש השלום העולמי"

פרקי שמיר ברומניה / אילן שחורי

שמיר כמפתח מדיני

הישג ביקור ראש הממשלה: ברור שבלא תמיכת שמיר אין אפשרות לקדם השלום ● פער במאזן המסחרי בין רומניה וישראל עם תנופת היבוא של מכוניות ה"דלתא" ● איכות-חיים ירודה בבוקרשט החוששת מהמשטרה החשאית ומשתמשת בסיגריות כבמטבע עובר לסוחר

חרף חילוקי הדעות הידועים מראש, קיווה ראש הממשלה יצחק שמיר להגיע בביקורו השבוע ברומניה להישג מדיני כלשהו, שיעביר לידיו את התנופה באשר ליוזמת השלום באזור. לכל אורך הביקור, גם כשהיה ברור שקיימים חילוקי דעות עקרוניים בין שמיר לנשיא רומניה ניקולאי צ'אושסקו, הקפיד ראש ממשלת ישראל לתאר את המנהיג הרומני הכל-יכול במיטב הסופרלאטיבים האפשריים: "איש השלום העולמי", "נושא אבוקת השלום", "אדם שאין טעם לחייו לולא השכנת השלום".

למעשה חב שמיר לצ'אושסקו את ראשית ההכרה הבין-לאומית בו כמפתח להמשך תהליך השלום במזרח-התיכון. ראש ממשלת ישראל קבע בעזרת המנהיג הרומני עובדה ברורה — ללא תמיכתו שלו ברעיון או ביוזמה מדינית, הדרך לביצועה יהיה בלתי-אפשרי.

שמיר חזר אתמול לישראל כשהוא מניח לצ'אושסקו להמשיך ולגלגל את הרעיונות שהעלה בבניה, תוך פסילת נושא הוועידה הבין-לאומית. עתה נותר לראש הממשלה להמתין להזמנתו האפשרית של חוסיין מלך ירדן לבוקרשט, ואולי לשיחה בין צ'אושסקו לאסד. עוד ברומניה היה ברור כי שמיר לא יסתפק בשיחות שקיים בבוקרשט, אלא יעשה עתה להמשך פגישותיו עם מנהיגי מדינות העולם, שעד כה לא ששו להיפגש עימו.

דמעות בבית הכנסת

אם פגישתו של שמיר עם צ'אושסקו היתה הפגישה החשובה ביותר, הפגישה המרגשת ביותר היתה הופעתו של ראש הממשלה בבית הכנסת "קורל" של הרב משה רוזן בלב בוקרשט. לא תמיד רואים את פניו הקשוחים והסתומים של שמיר מגלים דמעה, ובמהלך דבריו ניתן היה להבחין כי האיש הקר והמגן עומד לפרוץ בבכי בכל רגע.

40 שנה מולך הרב רוזן על קהילת יהודי רומניה. הוא החל את דרכו עם קהילה בת 400 אלף נפש, שהצטמצמה ל־22 אלף איש. רוב בני קהילתו עלו לישראל. הרב רוזן הצליח בשנים האחרונות לעורר בכיהם של מתנגדי העליה לישראל. געגועים מתורשים לציון, ובפעילות שנות הוא נוטע ב־700 הנערים והנערות של אותן משפחות רצון לעלות.

לא פחות מ־17 מקהלות וחבורות-נוער פועלות לצידה של הקהילה היהודית ברומניה. חלק מאותם בני-הנוער שותפים לכתיבה בכתב העת היוצא לאור מדי שבועיים ב־31 השנים האחרונות על־ידי הקהילה. הדו-שבועון מופיע בארבע שפות, ביניהן עברית, ומופץ, פרט לרומניה, גם לארצות מזרח-אירופה האחרות, בעיקר לבריה"מ, שם הוא משוכפל לאלפי עותקים. זהו העיתון העברי היחיד שנשלח בדואר הרשמי לבריה"מ, בהיתר מיוחד של השלטונות.

הרב רוזן סיפר השבוע לשמיר כי לקהילה היהודית הרומנית לא פחות מ־11 מסעדות כשרות, המאכילות מדי צהריים 4,000 פיות של יהודים קשישים מבין אנשי הקהילה. הרב רוזן עצמו מהווה חולית-קשר בין יהודי ארצות מזרח-אירופה האחרות ובין ישראל וארצות המערב. מספר פעמים בשנה הוא יוצא לבריה"מ, צ'כוסלובקיה, בולגריה והונגריה, ופועל שם בעניינים יהודיים וישראליים.

סיגריות לא לעישון

בזכות החופש המוחלט שהעניק הנשיא צ'אושסקו לעלייה לישראל, ובעזרת הקהילה היהודית, אין חייהם של היהודים המקומיים קשים במיוחד. מזון ואמצעים שונים מסופקים להם על-ידי הקהילה ודרך משלוח חבילות מישראל.

קפה, חלב, בשר ודגים הם מוצרים "יקרי-ערך" כאן ברומניה. ברחובות הערים ניתן להבחין בתור לכל מקום — לחנות הלחם הנמכר כאן בהקצבה, לתחנות המזון השונות, לחנות תחליפי הקפה (קפה אין בנמצא, והמבקש להשיגו רוכש קילוגרם בכ־120 דולר — 80% ממשכורתו החודשית). פועל ממוצע מרוויח ברומניה בין 1,800 ל־2,000 ליי.

מילת המפתח המאפשרת "עיתים-קשרות" קבלת מזון או שירותים שונים לבעלי המזל מבין הרומנים, היא סיגריית "קנט" האמריקאית.

הרומנים אינם מעשנים סיגריות אלו. קופסאות "קנט" הפכו כאן למטבע עובר לסוחר של ממש, כבסף לכל דבר. איש אינו מעז לפתוח את קופסת הסיגריות יקרת המציאות, ובעזרתה ניתן למצוא מקצר את התור לרופא, את דירת ההקצבה בחנות הדגים, עובר בדרכים חסרות, נמלט ממעצר מינהלתי, או משיג מצרכים שונים שלהם היה חייב להמתין באופן רגיל חודשים ארוכים.

קופסה אחת של 20 סיגריות "קנט" נמכרת בשוק השחור ברומניה במחיר המגיע ל־200 או 300 ליי. (10 ליי שווה כאן באורח רשמי לדולר אחד. בשוק השחור ניתן לקבל בעד דולר אמריקאי בין 70 ל־100 ליי. הדולר האמריקאי הוא מצרך "יקר-ערך" ברומניה. הרומנים מרבים להידבק לזרים, ולנסות לרכוש מהם את השטרות הירוקים, תחת אפם של אנשי המשטרה החשאית.

המונח "איכות חיים" אינו מוכר ברומניה, בהחלטת. בבוקרשט אין כל אפשרות בילוי לאחר השעה 8 בערב. אין מועדונים, פאבים, בתי-קפה ומסעדות אין בנמצא, רק במלון אינטרקונטיננטל פועלת מסעדה, שבה מרשים לעצמם לבקר רק תיירים או אנשי הסגל הדיפלומטי בבוקרשט, שלעיתים מביאים עמם מוצרים "יקרי-ערך" כבשר או דגים, על-מנת לאכלם בתוך המסעדה. "יש לנו, אך לא כרגע" הוא מונח המקובל בחנויות או במסעדות העממיות, ובמה שנקראים כאן בתי-קפה. באחד מאלה ביקרתי השבוע, וכשביקשתי עוגה, שתמתיק את טעמו של תחליף הקפה, אמר לי המלצר כי העוגות יגיעו רק לאחר השעה 5. כשחזרתי, הסתבר לי כי המקום שנקרא בית-קפה נסגר ב־4 אחר הצהריים.

מילת הפחד

סיקוריטטה היא מילת הפחד ברומניה. סיקוריטטה הוא שמה של המשטרה החשאית הרומנית. קל מאוד לזהות את אנשיה: אלפי גברים בגילאי 30–50, לבושים בחליפות מיושנות, ונוהגים במכוניות "דלתא" שכורות עם מספר ממשלתי צהוב.

בארבעת ימי ביקורנו ברומניה נראו אנשי המשטרה החשאית עומדים בכל פינה ברחובות העיר, בהפרש של מטרים בודדים זה מזה. לקבוצת העיתונאים הישראלית הצמידו מספר לא מבוטל של אנשי הסיקוריטטה, דוברי עברית, שדאגו להקשיב ולדווח על כל שיחות הטלפון שבהן מסרו פרטים על הביקור ברומניה. את העיתונאים הישראלים שיכנו הרומנים במלון טריאומף בבוקרשט. אין זה מלון תיירים רגיל, אלא בית הארחה רשמי של המפלגה הקומוניסטית הרומנית. אגף שלם פונה לכבודנו, והסתבר כי כל צוות העובדים, המלצרים, ואנשי השירות התחלפו יום לפני שהגענו לבוקרשט, עד כדי כך שהמרכזן החל לשוחח עמנו בעברית.

היה לנו יתרון ברור אחד בעקבות הליווי הכבד של אנשי המשטרה החשאית: מכוניות ה"דלתא" השחורות, המוכרות לכל נהג רומני, הביאו לפינוי מהיר של צידי התנועה שבהם נסענו, כשהנהג במכונית נוסע לעתים קרובות במהירות מסחררת במסלול התנועה הנגדי, ומאלץ בכוח את הבאים מולו לרדת מהכביש.

אין מה להסתיר

"הדיוק והקפדה מובילים להישגים בעבודה" — זו כרזת הענק שקיבלה את פמליית ראש הממשלה בביקורו ב"אוטוקמיונל" ברשוב, מפעל הענק למשאיות וטרקטורים, המייצר גם את מכונית הדלתא המשווקת לישראל. כרזה זו בשער המפעל היתה יוצאת-דופן בהשוואה למאות-אלפי הכרזות התלויות ומודבקות בחלונות ברחובות, בבתי החרושת, במפעלים ובמוסדות הרשמיים הרומניים, המתמקדים בפולחנו האישי של מנהיג רומניה צ'אושסקו.

כניסה קצרה לתוך פתח המפעל כבר גילתה את הכרזה הבאה: "תחי המפלגה הקומוניסטית ומנהיגה ניקולאי צ'אושסקו". תמונת ענק של נשיא רומניה מעטרת את חדר הישיבות הרשמי במפעל, ועשרות תמונות קטנות יותר תלויות לאורך קו ההרכבה במפעל הרכב.

פמליית שמיר הגיעה למפעל בדיוק בשעת חילופי המשמרות. אלפי פועלים קשישים בפנים זעופים ובבגדים מרופטים ומיושנים יצאו את השערים הגדולים, ונראה היה כי בואו של ראש ממשלת ישראל כלל לא עניין אותם. גם שמיר עצמו לא גילה התעניינות גדולה בביקור, שנמשך למעלה משעה, שבסיומו חזה בתצוגה מיוחדת של כל מכונות המפעל, ובה בתשורה דגם קטן של המשאית הכבדה "רומנה", המיוצרת באוטוקמיונל ברשוב.

המארחים הרומנים סירבו בתוקף לאפשר לעיתונאים הישראלים ללוות את שמיר בקו הייצור. רק בואו של שר הטכנולוגיה והפיתוח הרומני למקום איפשר את הכניסה לקו הייצור: "אין לנו מה להסתיר ואנו לא מתביישים במה שאנו עושים" — הכריז השר, ודלת אולם הייצור הענק נפתחה בפני העיתונאים מישראל.

כמה עשרות פועלים העובדים באגף היחיד נראו ליד המכונות הגדולות של קו הייצור. מכוניות ה"דלתא" עצמן מיוצרות בפס-ייצור מיוחד המיועד לייצוא. פרט לישראל, מייצאת רומניה מכוניות אלו גם לסין, קובה, הונגריה, יוון ופרו. במהלך הסיור מגלים המארחים כי 1,500 מכוניות "דלתא" רומנית כבר יצאו לישראל, וקו הייצוא הרומני עובד שעות נוספות כדי לספק את הביקוש העצום שהגיע מישראל למכונית זו.

עובדים בשביל ישראל

יבוא מכוניות ה"דלתא" מרומניה לישראל רק הגביר את הפער הגדול במאזן המסחרי בין שתי המדינות. אחת ממטרות ביקורו של שמיר היתה למצוא דרכים לצימצום הפער, העומד כיום ביחס של 4 ל־1. ישראל מייבאת מרומניה סחורות בסכום גדול של 32 מיליון דולר, לעומת ייצוא לרומניה, המסתכם בשבעה מיליון דולר בלבד.

בשיחותיו של שמיר עם ראש ממשלת רומניה קונסטנטין דסקלסקו, ניסו השניים למצוא פתרונות כדי לאזן מעט את הפער הכלכלי. שמיר הבהיר כי ברור לו שלא ניתן יהיה לאזן את היקפי הסחר והמטרה היא לצמצם עד ליחס של 2 ל־1. מסתבר כי ההגבלות שהטילו הרומנים על יבוא, כתוצאה משאיפתם לחסל את חובות החוץ שלהם והדישתם לרכוש מוצרים על בסיס חליפי (בארטר), מקשות על היצוא הישראלי לרומניה. כתוצאה מכך חלה בשנים האחרונות ירידה גדולה בהיקף הסחר בין ישראל לרומניה, כשהרומנים היפנו קניות מסורתיות מישראל אל ארצות אחרות. פוספטים שרכשו מישראל הם רוכשים עתה ממרוקו, אלג'יריה, תוניסיה וסוריה. תפוזי ג'אפה מוחלפים עתה בתפוזים מיוון, כימיקלים הם משיגים מאוסטריה, וכותנה — מבריה"מ וסין.

עיקר מוצרי היצוא הישראלי לרומניה במחצית הראשונה של 1987 היו פוספטים בהיקף של 2.5 מיליון דולר, תמציות הדרים בסך חצי מיליון דולר, ויין ומצות בסדר-גודל דומה. ישראל מוכרת לרומניה שירותים שונים בתחום הספנות, המכלות ותיקוני מטוסים.

בעקבות שיחותיו של שמיר תחודש פעילותה של ועדת השרים הרומנית-ישראלית במטרה להגביר את היצוא הישראלי לרומניה. אגב, הרומנים התאוננו בפגישותיהם על צימצום דראסטי בהיקף התיירות הישראלית לרומניה. אנשי המשלחת הישראלית הסבירו זאת בהטלת מס הנסיעות. אחד הרעיונות שנידונו בשיחות: הפיכת רומניה למרכז תיירות, שממנו ייצאו הישראלים לביקורים בארצות מזרח-אירופה.

שטחים ואנשים / אורי ניר

המורשת הפלשתינית והסוס של אריק שרון

היום תינעל במזרח-ירושלים הוועידה הבין-לאומית הראשונה של ירושלים בנושא "המורשת הפלשתינית", בסימן של שיתוף פעולה מלא בין מוסדות מקרב ערביי ישראל ומהשטחים. באווירה סמי-אקדמית, על רקע אוהלים ברואים, תצוגות רקמה ואריגה פלשתינית וצלילי עוד, קאנון וחליל רועים, הונח נדבך נוסף בתהליך גיבושה של הזהות הפלשתינית.

תהליך "בניית הלאום" הפלשתיני, כמגמה מכוונת של החדרת התודעה והזהות הלאומית, אינו תופעה חדשה, אך בשנים האחרונות הוא צובר תאוצה רבה במיוחד, משני עברי הקו הירוק. לזמן נודעת השפעה מכרעת בהקשר זה.

הזמן שעובר, מבלי שיתחוללו שינויים פוליטיים כלשהם בנוגע לבעיה הפלשתינית, מעודד שאיפה לשימור המורשת והתרבות, כדי להיאבק בסממנים של טשטוש הזהות הפלשתינית ושל "סיפוח פסיכולוגי", מגד גיסא. מאידך גיסא, הוא מעודד מגמות הולכות ומתחזקות של גיבוש מסורות, סמלים ומיתוסים לאומיים, המתערכים ברוח הזמן.

דוגמאות אינן חסרות, ובמיוחד בתקופה האחרונה. בעת קיומו של שבוע הספר העברי, למשל, נערכו כמה תצוגות וירידים של ספרים פלשתיניים בגדה; השבוע ננעלה במכללה הפוליטכנית של חברון "תערוכת הפרחים הפלשתיניים".

לפני שבועיים כינסה אגודת הסופרים המשותפים בשטחים ועידה מיוחדת לדיון בדרכים לעידוד ושיפור הפעילות הספרותית הפלשתינית. כנס דומה נערך לפני זמן קצר מטעם אגודת הציירים והפסלים בשטחים. תצוגות של מוצרי תעשייה ומלאכה מהשטחים מתקיימות בתכיפות, והרשימה עוד ארוכה.

על רקע אירועים אלה, שבדרך כלל מאורגנים בצניעות ובתקציב מוגבל, בלטה ועידת המורשת הפלשתינית, שנמשכה שבוע שלם. הארגון היה מופתי, הבליט את שיתוף הפעולה בין מוסדות ואישים ערביים מישראל, העוסקים בתחום המורשת הפלשתינית, לבין גופים עמיתים מהגדה המערבית.

"המרכז להחייאת המורשת הערבית" בטייבה שבמשולש, בהנהלת סאלח בראנסי, היה היזם והמארגן, וגופים מהגדה המערבית וממזרח-ירושלים סיפקו את מרבית המרצים, את תכורות הזמר והפולקלור שהופיעו במהלך השבוע.

בשעות הבוקר והצהריים התקיימו הרצאות, ובערב תכנית אמנותית, שמשכה מדי יום מאות פלשתינים ממזרח-ירושלים ומהגדה לרחבת "דאר איטיפל" בעיר המזרחית.

גם החלק העיוני היה מאורגן למופת. צוות מתורגמנים הוצב בפינת הבימה, ועסק בתרגום סימולטאני של ההרצאות מערבית לאנגלית ומאנגלית לערבית. נוסח התרגום הועבר במקלטים אלחוטיים קטנים למשתתפים.

כל הדיונים תועדו במצלמות וידאו, והתדפיסים של ההרצאות חולקו לבאי הכנס. אולם, האווירה האקדמית-מדעית לא הסתירה את אופיין הלאומי ה"מגוייס" של ההרצאות. יום הדיונים הראשון נפתח בהרצאת הנושא "בוקר פלשתיני טוב לכם, על אדמת המאבק המתמשך". המרצה הראשון, ד"ר עבד אל-לטיף אל-ברגותי מאוניברסיטת בירזית, פתח ואמר שכמעמד כזה היכבש האקדמי והיכבש הלאומי משתלבים זה בזה, ומשרתים זה את זה.

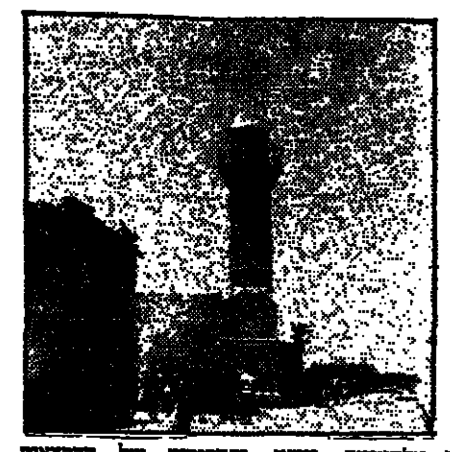
קיטרית: מסגדים ש"הפולשים היהודיים" הקימו בהם מסעדות ומסבאות שם נמזגים יין ובירה

דוגמה טובה לכך היתה הרצאתו של ד"ר שריף כנענה, ראש המכון למחקרים בבירזית, ערבי ישראלי יליד עראבה, המתמחה בחקר הפולקלור הפלשתיני. ד"ר כנענה דיבר על המגמה המכוונת של הציונות לחולל "דה-ערביזאציה של פלשתין", כהגדרתו, בעיקר מאז מלחמת 1948. ד"ר כנענה עומד בראש צוות מחקר, המתעד את הכפרים הערביים בארץ-ישראל, שתושביהם נטשו אותם, ברחו או גורשו מהם בעקבות הקמת מדינת ישראל. "אם אי-פעם נגיע לשלב של משא ומתן, אני רוצה לדעת מה היה בבעלותנו בעבר, ומה עלינו לדרוש סביב שולחן הדיונים", הסביר כנענה את ההצדקה הפוליטית למחקר.

הוא מנה כ־400 כפרים ערביים שישראל השתלטה עליהם, ושלשה מהם בדרכים שונות את צביונם הפלשתיני. כפרים רבים, אמר ד"ר כנענה, נהרסו עד היסוד באמצעות בולדוזרים, ועל חורבותיהם הוקמו חורשות אקליפטוס ואורן. אחרים שימשו בסיס להקמת ישובים יהודיים, ובחלקם ניתן עוד להבחין בשרידי מסגד או בית-קבר ערבי.

בשקופיות שהציג כנענה, נראו מסגדים בכפרים ערביים נטושים כגון עין-הוד וקיסריה, ש"הפולשים היהודיים" הקימו בהם מסעדות ומסבאות. היין והבירה נמזגים שם כמים, ובאיסלאם, כידוע, חל איסור חמור על שתיית אלכוהול, לא כל שכן בכל קודשו של המסגד.

גולת הכותרת הפיקאנטית בהרצאתו של ד"ר כנענה, שהלכה ונשאה אופי אירוני לקראת סיומה, היתה סדרת שקופיות שצולמו באתר הכפר הערבי הנטוש כאוואזה, בחצי הדרך בין אשקלון לבאר-שבע. פעם היה שם ריכוז של תשעה כפרים קטנטנים. היום יש שם חווה חקלאית גדולה, החווה של אריאל שרון. אחד ממסגדי הכפרים נותר על תילו, הסביר ד"ר כנענה, והצביע על שקופית שצולמה מטווח רחוק. כשעדשת המצלמה התקרבה לחלל הפנימי של המסגד, ברחבת התפילה, נראתה שם ערימה גדולה של שחת, ובבירה סוס גדול ויפה. גם שמו של הסוס, אבשלום, נכתב על קיר האורווה-מסגד. ד"ר כנענה הסביר לנוכחים את המשמעות העברית של השם, והעיר: "נראה שכך תופש שרון את המושג שלום"...

פלשתיניזציה והזנה הדדית

שיתוף הפעולה בין ערבים מישראל לבין ערבים מהשטחים בוועידת המורשת הפלשתינית השבוע, נתן ביטוי לפן אחד מתוך רבים בתהליך גיבושה של סולידריות לאומית, על יסוד זהות פלשתינית משותפת, בין שתי הקהילות.

ד"ר אלי רכס, איש מרכז דיין באוניברסיטת תל-אביב, השלים בימים אלה מחקר חדש על השלכות המפגש בין ערביי ישראל לבין ערביי השטחים בעקבות 1967. ערב פירסומו של המחקר בגליונו הבא של "המזרח החדש", כתב העת של החברה המזרחית הישראלית, מאיר ד"ר רכס כמה מהמאפיינים המרכזיים של התהליך הזה.

"תהליך ההתקרבות בין שתי הקהילות", מסביר ד"ר רכס, "הוא חלק מאסטרטגיה כוללת של ההנהגה הפלשתינית בחוץ, והיינו אש"ף. המגמה היא לצמצם את הפער וליצור אחדות-שורה בין שלושת המעגלים הפלשתיניים: ערביי ישראל במעגל הפנימי, ערביי השטחים במעגל שבתווך, והפלשתינים שמחוץ לשליטת ישראל במעגל החיצוני. המשימה של הערבים בישראל בהקשר זה היא, בעיקר, לפעול במשותף עם כוחות אנטי-ציוניים לקידום האינטרס הפוליטי של אש"ף בישראל. לשדולה הפוליטית הערבית בתוך הפוליטיקה הישראלית, יש תפקיד מרכזי בעניין זה. בשדולה הערבית שנוצרה, אין הבדל רב — בהתייחסות לעניין הפלשתיני — בין הקומוניסטים, הרשימה המתקדמת וחברי הכנסת הערביים מהמערך. כלומר, גם בקרב החוגים הערביים המתונים, תומכי המתונה הציונית, הקשר עם ערביי השטחים הוליד הרגשה גוברת של השתייכות ערבית וזהות פלשתינית. זה תהליך מואץ של פלשתיניזאציה".

"מן העבר השני, ההתפתחויות של עשר השנים האחרונות היקנו מידה רבה של לגיטימאציה פלשתינית לערבים הישראלים, לאחר שנים ארוכות של ניכור. ההתקרבות הזו מוגבלת לתחום הרגשי והבלתי-ממוסד, משום אילוצי המציאות, שאינם מתירים הקמת מסגרות פוליטיות משותפות לערבים משני עברי הקו הירוק. המישור החשוב ביותר, אפוא, של השפעה הדדית בין שתי הקהילות הוא המישור התרבותי והתרבותי-דתי. הגדה היום היא מרכז תרבות השכלה של הערבים הישראלים. ערבים ישראלים מלמדים באוניברסיטאות הגדה, גילויים של תחיית מורשת ותרבות פלשתינית בקרב שתי הקהילות יוצרים הזנה הדדית.

השפעה דומה קיימת בתחום הספרות והאמנות. אחד הגילויים הבולטים ביותר הוא בתחום הדתי, די לציין שחלק גדול מהמנהיגות של הזרם הפונדמנטאליסטי החדש בקרב ערביי ישראל הם בוגרי מכללות אסלאמיות בשטחים".

"כל עוד המצב הפוליטי נשאר סטאטי וללא פתרון, התהליכים הללו ילכו ויעמיקו", אומר ד"ר רכס. בימים אלה אוסף רכס חומר למחקר על התופעה הגוברת והולכת של שיתוף פעולה בין ערבים משני צידי הקו הירוק בתחום הפשע.

מזור פלשתיני לאפריקה

השבוע נפתח ברמאללה יריד של מוצרים מתוצרת 42 מפעלים וחברות מסחריות מהגדה המערבית. בהתרשמות ראשונית, אפשר היה לחשוב שמדובר ביוזמה נוספת לעידוד תושבי הגדה לרכוש תוצרת מקומית, ולטפח את הזהות הלאומית. אך שיחה עם מארגן היריד, אחמד אדסייה, הזימה התרשמות זו. "המטרה הבסיסית של היריד היא להוכיח לירדנים שלתעשייני הגדה המערבית יש כוח, ושהם מאוחדים בדרישתם לפתוח את השוק הירדני ואת ערוצי היצוא של ירדן בפני מוצרים פלשתיניים".

אדסייה, בעל מפעל לתרופות ברמאללה וחבר במועצת העירייה המקומית, הקים באחרונה לשם כך את "החברה לשיווק השקעות" בגדה המערבית.

המטרה העיקרית היא לפתוח סופית את השוק הירדני למוצרים מתוצרת הגדה המערבית. "הישראלים חוששים בתחרות איתנו, אף שאינם שבעי-רצון מהאיכות של המוצרים שלנו. גם הירדנים חוששים מתחרות. התוצאה היא שאין לנו אפיקי ייצוא", קובל אדסייה.

מה עושה יצרן תרופות שהירדנים אינם מוכנים לייבא את מוצריו, והישראלים אינם מוכנים לתת לו תרותקן? "החלטנו לייצא לאפריקה", מספר אחמד אדסייה. "אני שולח כמות גדולה של תרופות מהמפעל שלי לסוכן ישראלי בלודרון, באמצעות השותף התל-אביבי שלו. שם אורזים את התרופות — אני אפילו לא יודע אם מציינים שם את מקום ייצורן — ושולחים לניגריה.

נשמע תמוה. אבל אין לנו ברירה. אי אפשר לבנות על השוק המצר כמו של הגדה".

ירושלים: העיר באפור

מאת נדב שרגאי

סניורא של החרדים

1987 הולידה את יוזמת חנא סניורא, פעיל אש"ף בירושלים המזרחית, שהודיע על כוונתו לרוץ בבחירות הקרובות לעיריית ירושלים. 1988, שנת הבחירות עצמה, עשויה להוליד יוזמה דומה — יוזמת הבד"ץ, בית דין צדק של העדה החרדית. בהוראת רבני העדה, התנזרו עד היום אלפים מתושביה החרדיים של ירושלים מן הבחירות לעירייה — אנשי אגודת ישראל, לעומת זאת, יחד עם חבריהם מש"ס, אנשי המפד"ל, פא"י, תורת (תנועה למען ירושלים דתית) ותלי"י (תנועה למען ירושלים), הלכו לבחירות וזכו ב־42,354 קולות, כשליש מבין 129,116 הקולות הכשרים שנמנו.

סניורא של הבד"ץ עדיין לא התגלה, אבל עורך "המודיע" ביטאונה של אגודת ישראל, יצא לפני ימים מספר בקריאה ברורה מעל דפי עיתונו, לגנות את הרעה ולהתעורר על מועצת העיר: "ידוע לכולנו", כתב י. שפיגל, "הזירה העיקרית בין חלקים ביהדות החרדית, בדבר השתתפות במוסדות המדינה הציונית, האדיעלפי כן דומה, שבכל הנוגע לבחירות עירוניות — אין כללים מוצקים. הנה — עובדה היא, כי מלבד ירושלים, אין למצוא בשום עיר אחרת ציבור חרדי המחרים גם את הבחירות למוסדות המקומיים, מן הסיבה הפשוטה: כולם הבינו, שישנו הבדל עקרוני בין העירייה לכנסת.

"אילו חל אותו עיקרון בבחינת המתנגדים להשתתפות במוסדות המדינה, גם לגבי העיריות — היינו עומדים באותו מצב גם בבני ברק, שגם בה יש ציבור גדול המחזיק באותו עיקרון לגבי הכנסת. אלא שהציבור הבני-ברקי משתתף בבחירות לעירייה, מפני שכל אחד שם מבין, שאם יחרימו את הבחירות הללו, הרי עם כל גודלו של הציבור החרדי בעיר בני ברק, השלטון בה ייפול לידיהם של אחרים — אם חילונים, ואם לשותפות של חילונים ודתיים-לאומיים (...)

"(...) אמנם אין לנו בירושלים אותו רוב באוכלוסייה, אבל לפחות לחלק מה שיש לנו בבני ברק, יכולנו לזכות גם בירושלים, אילו כל הדתיים היו בוחרים ברשימות דתיות, ואילו כל הציבור החרדי היה משתתף בבחירות ומנצל את ההזדמנות הניתנת לו לקבוע את דמות השלטון בה (...)"

שפיגל מודע לאפשרות, כי דבריו יתפרשו כניסיון "לברוך" עוד כמה מנדטים לכיסה של אגודת ישראל ובסוף דבריו הוא טורח להדגיש, כי "(...) אם מטעמים אלה או אחרים אין המצביעים בבחירות לעירייה מוכנים לתמוך ברשימה יהודית קיימת, הרי עם כל הצער שלנו על כך, פתוחה לפניהם הדרך ללכת ברשימה שלהם, עם נציגים משלהם, והעיקר שבכך יסוכלו, מצד אחד, בחירתם של כמה חילונים למועצת העירייה, ומצד שני — תגדל הנציגות הדתית בשיעור ניכר, ובוודאי כדי יכולת לשלול את הרוב האוטונומי של טדי קולק".

קריאתו של עורך "המודיע" לא הושמעה בחלל ריק. ברחוב החרדי מדברים ברצינות על האופציה הבד"צית. שיתוף הפעולה הסמוי בין אגודת ישראל והבד"ץ במסגרת ההפגנות האחרונות רק מחזק את השמועות. אנשי נטורי קרתא מביעים בגלוי את החשש מ"הוראת שעה" של הבד"ץ, אשר תקרא להשתתף בבחירות הבאות לעירייה. אנשי הבד"ץ מכחישים בכל תוקף. הם אומרים, כי הבד"ץ הנוכחי לא יעז לשנות ולו פסיק מהחלטות הבד"צים הקודמים, האוסרות באיסור חמור השתתפות בבחירות לעיריית ירושלים.

ייתכן שאמת שדבר לא ישתנה, אבל ברחוב החרדי היתה ה"אופציה" לנושא מדובר. המינימליסטים מעריכים את מספר קולותיהם של הבוחרים החרדים הנמנעים כיום מהצבעה בבחירות לעיריית ירושלים, ב־6000 איש, והמקסימליסטים — ב־13,000. שניים עד שלושה מנדטים מספיקים כדי לחסל את הרוב המוחלט שממנו נהנה כיום קולק במועצת העיר, וזה בערך מה שיש לעדה בירושלים. סניורא של מאה שערים הוא בינתיים תיאוריה מרוחקת. אבל גם סניורא המקורי, מבית חנינא, היה תיאוריה מרוחקת, עד לפני כמה חודשים.

וירבו ויעצמו... מאוד

ההווה מקוטלל עדיין, אבל העתיד שבך לשומרי המצוות. ויש לכך על כך גם קבלות. הנתונן הסטטיסטי של ירושלים (המכון ביגלמן, מכון ירושלים לחקר ישראל) מוכיח, כי התלמידים החילונים בבתי-הספר היסודיים בעיר הם מיעוט — פחות מ־44% מכלל התלמידים היהודים (בתשמ"ב — 21,345 תלמיד). 30% מהתלמידים בעיר הם חרדים (17,500 תלמיד) ועוד כ־25% דתיים-לאומיים (7,220 תלמיד בזרם הממלכתי-דתי). בהקדמה לפרק החינוך בשנתון נכתב, כי לא נבדקו מוסדות שאינם מקבלים פיקוח מעיריית ירושלים, או בלשון אחרת — מוסדות אנטי-ציוניים, שאינם מוכנים להיתמך על-ידי המדינה.

התמונה המצטיירת, אם כן, של מיעוט חילוני גדול בקרב תלמידי היסודי בעיר, גבוהה עד גבול בטוח — גבול האפשרות לקבל נתונים גם מהזרמים החרדיים הקיצוניים ביותר.

ועוד מאותו שנתון: 52.6% מכלל האוכלוסייה הבוגרת בעיר, אחוז גבוה יותר מהממוצע הארצי, מתבטאת לאוכלוסייה יצרנית. הגורם העיקרי לכך הוא גיוס הגברים החרדים, היוצאים לעבודה כדי להשלים את המשכורות הדלות שמביאים הבעלים הביתה. רוב הבעלים, תלמידי ישיבות, מקבלים מהכולל מלגה, תחליף למשכורת, שאינה מספיקה למחיה, במיוחד אם הממוצע שלך הוא שישה ילדים למשפחה.

טדי קולק, כן ולא

טדי קולק קורא את המציאות הדמוגרפית המשתנה בירושלים הדכב, אבל מרוב ניסיונות לרצות את כולם, יוצא לו לטדי בליל לא מסודר של הצהרות סותרות בתכלית. הוא בעד וגם נגד תיקון חוק העזר האוסר הקרנת סרטים בשבתות. הוא סבור, כי "יש דברים חשובים יותר מאשר סרטים להילחם עליהם בירושלים" וש"ירושלים לא יכולה בשום פנים ואופן להיות כמו פתח תקווה (על רקע המאבק סביב קולנוע היכל), אך מכריז לעומת זאת, ש"בכל זאת הגיע הזמן לעשות משהו, גם אם לא בכותבות".

העניין הזה, של הקרנת הסרטים בשבתות, כולם כל-כך מבוגם שכשיו הוא עומד על סדר היום. אבל בארכיון "הארץ" מצאתי עוד כמה קטעים מבלבלים בתחום המוגדר של יחסי דתיים-חילונים בעיר האת.

"אני גאה מאוד בכך שבירושלים נמצא המרכז הגדול ביותר של תלמידי ישיבה בעולם היהודי, כאן הכותר המרכז היהודי כל היהדות, במליך", אבל — "בזואון ישראל עדיף מ־50 ישיבות", ופעם אחת גם — "החרדים הם סרטן בגוף האומה..." "אנשי רע הם היום פרובוקטורים ויש לגנות את פעולותיהם העצמאיות, אך רק לפני שבועיים "האלימות ההדדית עלולה להביא את החילונים לבצע פוגרומים בשכונות החרדיות", ובעבר הרחוק עוד יותר "יש לשבור את העצמות לאנשי מאה שערים, שאינם מאפשרים לאנשי העירייה והמשטרה למלא את תפקידם ומשתמשים נגדם בכוח".

ירושלים — ביהודה ובבירה, מחויבת הליכה הדדה בין הקיצות, ומביאה גם את טדי לסתירות פנימיות רבות. המבחן בעבודה היה שנה קשה ביחסים שבין דתיים וחילונים בירושלים: הוצתו באות תחנות אוטובוסים, הוצתו באחרונה בתי כנסת, חולל קברו של חווה הנביאה, חולל בראשונה גם קברו של של הרב דושינסקי, אחד מאבות הבד"ץ בשנות ה־50. טדי ראה את העיר על סף מלחמת תרבות וביקש בכל מאודו להימנע בשלהי הקריירה המפוארת שלו מקרבות רחוב נוסח השבת שעברה.

התארגנות החילונים המבקשים להשיב מלחמה שערה אינה לרוחו. בשנה שעברה היו ניצנים של התארגנות כזאת, כיום היא ממוסדת יותר. המשטרה נדרשת לפקוח עינה גם על הצד החילוני, המגיב, ולא רק על הצדדים הקיצוניים. טדי כועס על שני הצדדים המלהיטים את האווירה ומחדדים את הקטבים. בגיל 76, שבע משעמם ועתיר תהילה, רוצה טדי יותר מכל דבר אחר שקט, התחשבות הדדית והידברות גם על השכן אידאלים חרגלים. נכון להיום ניצב טדי במרכז כשהוא מנסה לפתוח, לא תמיד בערנות, מערכת של חיים בצוותא. הן החרדים והן החילונים מתרחקים לקצוות ומשאירים אותו לבד.

רמות — החילונים בורחים

איך קרה הדבר, כיצד מתפתח תהליך, שבו קמה בשכונה אוכלוסייה חילונית, המונה עשרות אלפי נפש, תוספת שכונות ירושלמיות ותיקות, כמו הבוכרים, בית ישראל, כקור ברוך, הממה, גבעת שאול, קריית משה, רמות אשכול או גבעת מרדכי?

רמות, שבצפון מזרח ירושלים, מספקת בימים אלה את התשובה. רמות היא אולי השכונה הנבדקת ביותר בירושלים בשנה האחרונה, לאור היכנוים המתחוללים בתוכה. שני דו"חות שהכינו מתנדים שכונת רמות, רונן קיסון, ומנהל המרכז הקהילתי של השכונה צבי סטרנירובסקי (פורסמו בראשונה על-ידי שחר אילן ב"כל העיר" הירושלמי), מגלים כי השכונה, שעל-פי הזמן פתכנוביה היתה אמורה להיות בעלת אופי חילוני, נהפכת לשכונה חרדית.

הדו"חות הוגשו לראש עיריית ירושלים טדי קולק ולוועדת השרים לענייני ירושלים. אלה עיקריהם: "בולטת מגמה של אכלוס חרדי בתוך הכל יצירת רצפים חרדיים בין התאזורים בשכונה. בולטת גם התופעה שכל בניין-ציבור מתפנה עובר לרשות האוכלוסייה החרדית, והכל הצירות בתי כנסת ותלמודי תורה לבתי מגורים ומקלטים". שני המסמכים מציעים שורה של צעדים במטרה לעצור את תהליך ההתחרדות של רמות החילונית. הבולט שביניהם הוא הפסקת מתן רשיונות למוסדות דת נוספים בשכונה.

הטקטיקה המאיימת ביותר של האכלוס החרדי, קובעים כותבי הדו"חות, היא האכלוס הכוחל של האתרים 01, 02 ו־03 באמצעות קניית דירות יד שנייה. הדברים בולטים במיוחד באתר 03 ובאתר הצפוני הוותיק ברמות 01. נתונים אלה משתלבים בנתוני מסמך שפירסם באחרונה ארגון הייזר החרדי — משכנות-ירושלים. על-פי מסמך זה קנו החרדים בשנה שעברה 600 דירות מיד שנייה ברמות.

אחד הדו"חות מקדיש פרק נכבד למצבו של החלק הוותיק בשכונה. אתר זה אוכלס בעבר בזוגות צעירים חילוניים, בני המעמד הבינוני הגבוה. הוא סובל עתה ממה שמכונה בדו"ח סלקציה שלילית. מי שמצבו הכלכלי מאפשר לו זאת — עוזב. נשארים רק זקנים ומעוטי יכולת. במקום העוזבים נכנסים למבנים המתבנים משפחות חרדיות ברוכות ילדים ומוסדות דת. לעתים מגיעים גם כפנים משכונות מצוקה ועולים חדשים מאתיופיה ומבריה"מ.

באזור הוותיק נסגרים מרכולים ובקיום ולמבנים נכנסים מוסדות דת. לאזור הזה, השכונה 01, תיכנן מבנה השיכון בניית ארבעה בתי כנסת, אולם לבעצה פועלים בבנקם 13 בתי כנסיות. ב־01 פועלים עכשיו בני ילדים דתיים ובני בני ילדים חילוניים.

האחים בולוס
חברה לשיש בע"מ

הודעה בדבר פרסום תשקיף

ניתנת בזה הודעה לפי סעיף 23 לחוק ניירות ערך, התשכ"ח–1968, בדבר פרסום

תשקיף

הנפקה של

1,870,000 מניות רגילות רשומות על שם בנות 1.– ש"ח ע.נ. כ"א של החברה בערך נקוב כולל של 1,870,000 ש"ח.

ביחד עם

1,870,000 כתבי אופציה (סדרה 1) רשומות על שם מתוך סדרה של 7,480,000 כתבי אופציה (סדרה 1) רשומים על שם הניתנים למימוש בכל יום עסקים החל מיום 1 באוקטובר 1987 וכלה ביום 31 בדצמבר 1992.

כל כתב אופציה מקנה זכות לרכישת מניה רגילה אחת (כפוף להתאמות כמפורט בתשקיף) רשומה על שם בת 1.– ש"ח ע.נ. של החברה תמורת תשלום במזומן של מחיר מימוש בסך 1 ש"ח לכתב אופציה (100%), צמוד לשער הדולר של ארה"ב (להלן — "השער היציג"), באופן שלמחיר המימוש יתווספו הפרשי הצמדה לתאריך המימוש ביחס לעליית השער היציג ליום 7.8.87 (ראה סעיף תנאי כתבי האופציה בעמ' א–13 בתשקיף).

כתב אופציה אשר לא ימומש עד ליום 31 בדצמבר 1992 ועד בכלל יפקע ויהיה בטל ולא יקנה לבעליו זכות כלשהי.

ניירות הערך האמורים מוצעים בזה ב־1,870,000 יחידות במחיר מינימלי של 2.30 ש"ח ליחידה. היחידות האמורות מוצעות לציבור בשלב ראשון בדרך של מכרז.

הרכב ומחיר היחידה הינם כדלקמן:–

1 מניה רגילה בת 1 ש"ח ע.נ. במחיר של 230 %	2.3 ש"ח
1 כתב אופציה (סדרה 1)	ללא תמורה
סה"כ מחיר היחידה	2.3 ש"ח

מחיר היחידות שייקבע במכרז יכול שיהיה גבוה מהמחיר המינימלי.
יחידות שלא תונפקנה בדרך של מכרז תוצענה לציבור במסגרת שלב ב' בהצעה רגילה (ראה עמ' א–7 לתשקיף).
רישום ניירות הערך בבורסה מותנה בפיזור מינימלי בציבור (כמוגדר בתשקיף) של היחידות. אם לא יושג פיזור מינימלי של היחידות בציבור תתבטל ההנפקה והחברה תחזיר למבקשים את הכספים ששילמו עבור בקשותיהם. אם יושג פיזור מינימלי אך לא יושג פיזור כאמור של היחידות (כמוגדר בתשקיף) עשויה הבורסה לדחות את פתיחת המסחר או לנהוג באופן אחר כמפורט בתשקיף (ראה עמ' א–10 בתשקיף).
ההנפקה זו הינה הנפקה ראשונה לציבור על ידי החברה.
להלן רווחי (הפסדי) החברה לאחר מס לתקופה של שנה שנסתיימה ביום 31 במרץ (באלפי ש"ח מותאמים למדד חודש מרץ 1987):–

1984	1985	1986	1987
461	634	(169)	1,106

המניות שתונפקנה עקב מימוש כתבי האופציה יהיו החל מתאריך המימוש שוות זכויות למניות הקיימות באותה עת בהון החברה (ראה עמ' א–14 להלן). המניות המוצעות תזכינה את מחזיקיהן במלוא הדיבידנדים במזומנים ובמניות הטבה ובכל חלוקה אחרת, שיוכרזו או יחולקו על ידי החברה לאחר תאריך התשקיף.
החברה תשלם בהנפקה זו עמלות חיתום והפצה בשיעור של 6.5% מתמורת ההנפקה ועמלות (למנהל הקונסורציום בלבד) עבור ניהול וריכוז בשיעור של 2% מתמורת ההנפקה.

רשימת החתימות בהנפקה לציבור במכרז, תפתח ביום ראשון 21.8.87 בשעה 08.30 לפני הצהריים ותסגר באותו יום בשעה 13:30 אחר הצהריים.

החתמים להנפקה: בנק דיסקונט לישראל בע"מ (מנהל הקונסורציום)

בנק הפועלים בע"מ — בנק המזרחי המאוחד בע"מ
בנק הספנות לישראל בע"מ — בנק כללי לישראל בע"מ
כלל מנפיקים בע"מ — מוריץ את טוכלר בע"מ
אי.בי.אי שירותי בורסה והשקעות בישראל בע"מ
"אייל" אנגלו — ישראל להשקעות וניירות ערך בע"מ
סהר ניירות ערך בע"מ — קרדן השקעות בע"מ

תאריך התשקיף: 13 באוגוסט 1987.

עמדת מפלגת־העבודה במלחמת לבנון:

מהתנגדות לתמיכה ומתמיכה להתנגדות

מאת יוסי שריד

כל מי שתבע ועדת־חקירה למלחמת־לבנון, ועכשיו גם שמעון פרס בתוכבים, מה תכלית תביעתו? ראשית, הוא רוצה לדעת את האמת על המלחמה, את כל האמת עליה. שנית, הוא רוצה לראות את האחראים למלחמה נותנים את דין אחריותם.

להלן פרק מעדותי שלי, כפי שאמסור אותה בוועדת־החקירה, לכשתקום. הפרק הזה מתאר את עיקרי העמדה של המערך בשלביה השונים של המלחמה, ובמיוחד בשלב הפתיחה הגורלי. את מלחמת־לבנון, את גלגולה והתפתחויותיה, אי־אפשר להבין ולנתח בלי לדעת לאשורה גם את עמדת האופוזיציה.

בדבר אחד, מהותי, אני מסכים עם אריאל שרון: גם האופוזיציה של אז חייבת להיחקר על עמדתה והתנהגותה. אחת משתיים: אם באמת ידע המערך את הכל ותמך בכל — כפי שטוענים רבים — הרי הוא חייב להסביר את עצמו. אם לא תמך המערך, אלא להיפך, פגע אנושות במאמץ המלחמה — כפי שטוענים אחרים, בוודאי הוא צריך לתת דין־וחשבון. אריאל שרון טוען, כהרגלו, את שתי הטענות גם יחד, לפי צורכי הרגע. אני אף משער שתביעתו לחקור את האופוזיציה איננה מציגה תביעה עניינית, אלא עוד תרגיל בין תרגילים, שנועד לסכל מעיקרה כל יוזמה להקמת ועדת־חקירה.

סיפור הבגאותו של שרון בכ־ מופר בהרחבה ובהתמצאות על־ידי זאב שיף ואהוד יערי בספרם "מלחמת שולל". כאן יתואר בפעם הראשונה נפתולי עמדתה ומדיניותה של מפלגת־העבודה. כל מי שיכול לחשוף, ולו במשהו, את פני המלחמה, חייב לעשות זאת בלי חשבון.

הערות שלי מבוססת על ידע־אישי בתוקף חברותי באותם הימים במסגרת "חבר'ינה", שכללה את חברי המערך בוועדת החוץ והביטחון, ועוד שניים־שלושה מוזמנים. בסך־הכל — כעשרה משתתפים קבועים. הפורום הזה היה מתכנס בשבועות הראשונים של המלחמה כמעט יום־יום. החברים היו מחליפים מידע והערכות־מצב.

• • •

על דבר אחד אין ולא יכול להיות ויכוח: המערך התנגד בתוקף למלחמה לפני שפרצה. בתמימות־דעים גדולה של הימים ההם, חשבו גם שמעון פרס וגם יצחק רבין, היריבים המושבעים, ואתם כל חבריו להנהגה, כי המלחמה המתרגשת ובאה — יסודה בטעות נוראה שתעלה ביוקר רב. את התנגדותם הנחרצת הם גילו בשורה ארוכה של פירסומים. הם גם לא הבחינו אז בין מלחמה עד לקו 40 הקילומטר לבין מלחמה שמעבר לקו. אף זאת היתה בעיניהם מלחמה פסולה.

במוצאי־שבת 5.6.82 התכנס בבהילות פורום "חבר'ינה". השעה היתה עשר בלילה, והמקום — לשכתו של יו"ר מפלגת־העבודה והמערך, שמעון פרס, בקומה השניה של רחוב הירקון 110. פרס דיווח לקוראים את הדיווח הזה: מחר, בשעה 2 אחר־הצהריים, תיפתח המלחמה בלבנון (אחר־כך הוקדמה שעת הפתיחה ל־11 לפני־הצהריים). הכוונה המבצעית היא להגיע עד לביירות. בשערי ביירות תהיה חבירה עם הכוחות הנוצריים. זו התוכנית. פרס הדגיש באוזנינו, כי אי־אפשר בשום־פנים להטיל ספק כלשהו במהימנות המקור שלו. נדמה לי שאני מסוגל להעריך מיהו המקור, והוא באמת אמין מאוד־מאוד.

למשמע הדיווח, היו רוב החברים בחוזר כרוהמים. התגובות הראשונות היו שונות ומגוונות: פרס עצמו, לדוגמה, גרס כי עכשיו, משהוחשה התוכנית הגדולה, עלינו להתמיד בהתנגדותנו ולהחזיק בה ביתר תוקף, צריך גם לסמוך את העמדה כפי שהיא לראש הממשלה, שהזמין את ראשי המערך לפגישת תידרוך ועידכון שנקבעה למחר, יום ראשון, בתשע בבוקר. משה גור, עוד דוגמה, ביטא גישה שונה לגמרי: הוא המליץ על הצטרפות המערך לניהול השותף של המלחמה, ואף הודיע על רצונו לשבת מבחוץ "בבור". חיים צדוק ואני עשינו מאמצים לצנן מעט את רוח־ההתנדבות הזאת.

• • •

היושר מחייב לציין כי לימים הסביר גור את הצעתו המרחיקה לכת ברצון שלא להפקיר ולהפקיד את גורל המלחמה בידי הליכוד בכלל, ובידי שרון בפרט. האחריות מחייבת אותנו להצטרף — כך סבר גור. הסבר דומה הוא הציע בכל פעם שהתנגדותו התקיפה למלחמה התחלפה בעצות מעשיות לניהולה, הוא נתן עצות כאילו למבצרים. הפרוטוקולים של ועדת החוץ והביטחון רשמו אותן אחת לאחת.

הנציג הבכיר של "הגישה המעשית" היה יצחק רבין, שעצתו־שלו עלה על כולן. כשהתנגדותו למלחמה הלכה והתפוגגה, עד שנעלמה, הוא התעקש להסביר כי המלחמה מבילא מתנהלת בפועל, היא עובדה, שרירה וקיימת במציאות, ומי שיש לו עצה טובה לתת, אינו רשאי לשמור אותה לעצמו. הוחשבה הפרגמאטית הזאת היא שהביאה אותו בסופו־של־דבר בחברתו של אריאל שרון, אל הגבעות של ביירות, שמעל פסגתו השקיפו יחד, הבוטשי־קסודה, על העיר הנצורה, כשרבין דוחק בשרון להדק את המצור, לנתק את המים ולהגביר את ההפצצות.

לחיים בר־לב לא היתה בדרך־כלל עמדה משלו, הוא נע בקולגיאליות האופיינית לו בין העמדות השונות, מבלי להיתפס לעמדה ברורה, שאנשים מסוגו רואים בה, משום־מה, עמדה קיצונית.

ויקטור שםטוב ואני היינו היחידים בפורום זה בוועדת החוץ והביטחון, ששללו את המלחמה מרגע הראשון, ואף פעם אחת לא התפתינו למרוחיה המדומים; והיו כאלה. אילו היו נפתחים הפרוטוקולים של ועדת החוץ והביטחון — אין פרוטוקולים מהפורום של "חבר'ינה" — לאיש מאנשי העבודה לא היתה סיבה למסיבה.

• • •

האנשים שהלכו לבגין ולשרון ביום ראשון בבוקר — פרס, רבין, בר־לב ושםטוב — לא הלכו אישוא כסומים באורווה. הם ידעו היטב, לפי הדיווח של פרס מהלילה הקודם, לאן רוצים להגיע ומה רוצים להשיג. בהכירם את התוכנית הגדולה במדויק, מדוע הם קנו — פרס, רבין ובר־לב — את התוכנית הקטנה, שהוצגה להם באותה פגישה נמהרת? האם האמינו בתום־לב לבגין ולשרון? האם רצו להאמין? האם התעקשו ללכת שולל? האם באמת ניתן לסובב בכחש אנשים כה בקיאים ומנוסים? האם נחשיד אותם בתמימות, או להיפך — בהיתממות ובערמה?

התשובה לשאלה הזאת עשויה להתברר במהלך האירועים שהתרחשו מיד אחר־כך. כך או אחרת, הגירסה שנקבעה במפלגת־העבודה לצורכי פנים וחוץ היתה — האמנו להם ונפלנו בפח.

אותה התמימות/היתממות איפיינה את ראשי מפלגת־העבודה גם בפגישתם השנייה עם מנחם בגין, ביום שני בערב. הפעם הלכו אליו ברוחניות רק שניים — פרס ורבין — לאחר שהוחמו ללכת על־ידי יעקב צור, שםטוב ועל־ידי. משנוכחנו להבין ולדעת כי גמור עם שרון "ללכת על הסורים". פרס ורבין לא כל־כך התלהבו להזהיר אצל בגין ולהזהיר אותו מפני הצפוי, אך בלחצנו הכבד הם נעתרו לבסוף. הם חזרו מהפגישה השניה כפי שחזרו מהראשונה — נוחה עליהם דעתם, פחות או יותר. בגין הבטיח להם כי לא יניח למלחמה להתגלגל מעבר לתחום שנקבע לה. הגירסה של מפלגת־העבודה לפגישה השנייה היתה כדיעבד — גם הפעם מכרו לנו לוקש.

התמימות לא תוכל לעמוד למנהיגי מפלגת־העבודה בהמשך, ועל כן עתידות הגירסאות להתחלף. ביום שלישי, שהוא גם היום השלישי למלחמה, התקיימה בכנסת ההצבעה הגדולה — בעד המלחמה או נגדה. מקובל להאמין כי חברי הכנסת של "העבודה" מצביעים בעד, כשהם עדיין סבורים, לתומם, שמדובר במלחמת 40 הקילומטר. לא נכון. ראשי מפלגת־העבודה — ביניהם ראשי־ממשלות, שרי ביטחון ורמטכ"לים לשעבר — יודעים לקרוא מפה, וגם את המצב בשטח הם יודעים לקרוא, אם הם רק רוצים. גם לא חסרים להם מקורות ראשוניים למידע ערכי. אם אני ידעתי אלינבון, כי ביום שלישי לפנות־ערב, ממש בזמן ההצבעה, כבר חרגה המלחמה הרבה מעבר לגבולה המקורי, והיא ממשיכה להתקדם במהירות צפונה, מנהיגי המפלגה ידעו את המצב בשטח כמוני, לפחות.

• • •

לשמעון פרס נודע כי אני מתכוון להיות נוכח במליאת־הכנסת בזמן ההצבעה, ולא להרים יד בעד המלחמה (שבעה היינו באותו יום באותה עמדה — ארבעה חברי מפ"ם, שולמית אלוני, מרדכי וירשובסקי ואני). הפציר בפרס לדבר איתי כדי להשיבני מסורי. הוא סירב. בלאו־הכי לא יעזור — הסביר — אי־אפשר לא יזיז את יוסי מעמדתו העיקשת. חיים בר־לב, לעומתו, הואיל בכל־זאת לנסות את כוחו כמזכ"ל המפלגה וכידידי. הוא התיישב לידי במזנון הכנסת ודיבר על לבי. אמרתי לו: חיים, הרי אתה בעצמך יודע שהמלחמה גלשה כבר מזמן ועברה על מידותיה. איך אפשר עכשיו להצביע בעדה? שאלתי. בר־לב השיב לי בתרעומת גלויה: יוסי, העם לא יסלח לנו אם בעיצומה של המלחמה לא נתמוך בה. תשובתו של בר־לב היא, בעצם, הגירסה השנייה של מפלגת־העבודה. אין זאת אלא תערובת של "שקט, יורים" ושל "העם לא יבין". הגירסה השנייה לא החזיקה מעמד יותר משבוע, כפי שניווכח להלן.

אך בין לבין, נשמעה גם גירסת־לוואי מיוחדת ליודעי ח"ן — הגירסה האמריקאית: בכל ישיבה של "חבר'ינה" נשמעה סקירה על עמדת ארצות־הברית מפי יודע־דבר זה או אחר, ומי בפורום המכובד שלנו לא יודע־דבר. השטויות של וואשינגטון בלבנון היו באמת שטויות מעצמתיות, אבל בהירקון 110 כלעו בצמא כל הדרשנות של איזה יועץ, עוזר או שגריר אמריקאי, כאילו היה דבר־אלוהים. "האמריקאים אומרים" — זו היתה הקביעה שהלכה על הפורום קסם משתק. שמעון פרס נהג לומר בישיבותינו ולמקורביו: אם האמריקאים תומכים, מי אנחנו שנתנגד; איך נוכל להתנגד? כאילו לא הספיקו למפלגת־העבודה טעויותיה־שלה, היא התעקשה להוסיף עליהן טעויותיהם של אחרים וגדולים.

כעבור שבוע מיום ההצבעה בכנסת, באמצע השבוע השני למלחמה, יצאה ועדת החוץ והביטחון לסיור ראשון בחזיתות לבנון. המלחמה נראתה ביום ההוא במלוא הבטחתה — איזו מלחמה נפלאה של גדולות ונצורות.

• • •

לפנות ערב, כששבנו מהסיור לתל־אביב, הפציר בנו פרס בקוצר־רוח לקיים פגישה דחופה של "חבר'ינה" בלשכתו. פרס פתח ואמר: "חברים, צריך להודות, הולך להם קלף משגע. האמריקאים תומכים ומשתפים פעולה, הרוסים פשוט נעלמו. הרבה מתחזיות הקודרות שלנו נתבדו. בניגוד להשקפותינו המוקדמים, המלחמה היא הצלחה גדולה. היא קרובה להשיג את רוב יעדיה העיקריים. בעוד כמה ימים — אי־אפשר לברוח מהעובדות — ייחתם הסכם־שלום בין ישראל ללבנון. זה יהיה הסכם השלום השני שלנו. הם גם יצליחו לגרש את ערפאת עם כל המחבלים שלו לכל־הרוחות, ולשבור את אש"ף".

עכשיו פנה פרס אל שםטוב ואלי: "מי שרוצה להמשיך ולהתנגד למלחמה, ולעשות מעצמו צחוק — זה עניינו. אבל אם הוא נציג שלנו, ובהתנגדותו הוא עושה מאתנו צחוק — זה כבר עניינו. אני פונה אל ויקטור ואל יוסי להפסיק מיד את התבטאויותיהם בנושא לבנון. מספיק, אי־אפשר לסבול את זה יותר".

רוב החברים ב"חבר'ינה" התייצבו והוקיעו אותי במידה זו או אחרת של תוקף. שםטוב ואני, הבודדים, לא נשארנו חייבים. ניסינו, כמיטב יכולתנו, להסביר בפעם המי־יודע־כמה, כי למלחמת־לבנון אין ולא היה שום סיכוי להצליח. עלילתי אופיה, סימטריה, דרך ניהולה, אך בעיקר עלילתי יעדיה, היא נועדה מראשיתה להיכשל כישלון חרוץ. כאילו דיברנו אל הקיר; כאילו נכנס בראשי מפלגת־העבודה הדיבוק של שרון.

הגירסה השלישית היתה איפוא — עם הצלחה אין מתווכחים; אל הצלחה — מצטרפים. כל הגירסאות האלו — הראשונה, השנייה והשלישית — הוצגו, כמובן, כשהתהפך הגלגל על המלחמה, והן התחלפו כליל לאחר הטבח בסאברה ובשתילה.

ראשי מפלגת־העבודה רוצים שנאמין כי הם תמכו במלחמה עד הקילומטר הארבעים, אבל התנגדו לה מהקילומטר הארבעים־ואחד. מהיום השלישי למלחמה ואילך, אין לסיפור זה שלהם שום אחיזה במציאות ושום תימוכין בעובדות. בשבועות הראשונים למלחמה אין אפילו זכר קלוש להתבטאות נגדה מפי ראשי המפלגה. השבוע השני למלחמה, כפי שכבר תואר, מוצא את מפלגת־העבודה רצה אחרי הקרון של שרון כדי לעלות עליו בכל קרון־מנצחים. מפרום הקרון הזה אין קוראים להפסקת המסע.

ועדת החקירה היא שתחליט מה לעשות בפרק הזה של עדותי.

הם ואנחנו: ערבים בישראל (ב')

משני צדי המתרס

מחקר אקדמי, שנערך משך עשר שנים, מצביע על תמונה שחורה: מחלוקת בסיסית כמעט בכל שאלה קיומית וניכור עמוק בין שתי אוכלוסיות – היהודית והערבית

מאת רן כסלו

בקומה העשירית של מגדל אשכול בחיפה, במשרדו הרחוב של פרופ' סמי סמוחה, נערמת על השולחן ערימה עצומה של נייר, הניתנת למדידה במאות מטרים של נייר מחשב מקופל. זוהי הגרסה הסופית, לפני הפרסום בדפוס, של המחקר שעשה, בראשותו של סמוחה, המחלקה לסוציולוגיה ואנטרופולוגיה והמרכז היהודי־ערבי באוניברסיטת חיפה. המחקר, שכותרתו "ערבים ויהודים בישראל", איננו מתיימר לתאר את המצב העובדתי בשטח, אלא עמדות בלבד: העמדות של שני חלקי האוכלוסיה הישראלית, המיעוט הערבי והרוב היהודי, זה כלפי זה וכלפי הבעיות הקרדינליות של הדו־קיום במדינה אחת.

מבלי להתייחס למסקנות הסופיות של המחקר, שעליהן יש חולקים לא מעטים — גם בעולם האקדמי וגם בקרב חוגי הממסד הפוליטי המטפלים בבעיה הערבית — יש להודות שזה אולי המחקר הסטטיסטי הרחב והמעמיק ביותר שנערך עד כה בנושא הזה. לצורך המחקר נבדקו בראיונות אישיים שתי קבוצות מייצגות של שני חלקי האוכלוסיה — ערבים ויהודים, כ־1200 איש בכל קבוצה. חלק ממאות השאלות שהוצגו בפני שתי הקבוצות היו זהות, אחרות — המתאימות לקבוצה אחת בלבד. הן כללו — כך נאמר בסיכום המחקר — "13 בעיות מפתח של הדו־קיום, שבהן קיימת מחלוקת בין היהודים והערבים". נוסף לזה זהו המחקר המקיף ביותר מבחינת הזמן: הוא חובק תקופה של עשר שנים ומתבסס על סקרים, שנערכו בשנת 1976, 1980 ו־1985.

המסקנה המפתיעה ביותר, שאליה הגיע פרופ' סמוחה, ואשר עליה קשה חולקים לא מעטים, היא כי אין הקצנה בעמדות שתי קבוצות האוכלוסיה בתקופה שבה עוסק המחקר. ההוכחה: משך עשר שנים לא השתנה מהותית חלקן של הקבוצות הקיצוניות בשתי אוכלוסיות ובשתיהן — בין הערבית ובין היהודית — הן קרובות לעשרה אחוזים בלבד. את תחושת ההקצנה הרווחת בציבור מסביר סמוחה ב"טעות אופטית" בהשפעת הדמוקרטיזציה שחלה ביחס לערבים, בעיקר לאחר ביטול הממשל הצבאי: הציבור הערבי נעשה יותר פתוח לוויכוחים, יותר מעיז להביע את עמדותיו, יותר מודע לזכויותיו ומיליטנטי יותר במאבק על הזכויות האלה. יש המזהים את המיליטנטיות הזאת עם קיצוניות ובכך הם טועים, טוען פרופ' סמוחה.

הסיבה השניה ל"טעות האופטית" לגבי הערבים, הוא היחס של הציבור היהודי לתהליך הפלסטיניזציה של ערביי ישראל, תהליך שרבים מזהים אותו עם הקצנה. אין חולק כי תהליך כזה עובר על ערביי ישראל, אך במקביל עובר הציבור הערבי תהליך מקביל, ולאו דווקא מנוגד לראשון: תהליך הישראליזציה. הם רואים את גורלם כקשור במידה מכרעת במה שקורה בישראל, ולא במדינות השכנות. הערבים בישראל נעשו במידה רבה קבוצה דו־לשונית ודו־תרבותית. זה מתבטא בצורות שונות: הסטודנט הערבי באוניברסיטה, פקיד במשרד ואף פועל במפעל יהודי מתנהגים במקום לימודיהם או עבודתם כיהודים ובביתם כערבים; הסטודנט הערבי הלומד בעיר יהודית, ייצא לבילוי עם נערה כשהוא נמצא בעיר, אך לא יעשה כך כשהוא חוזר לכפר. יש המצביעים על הדואליות הזאת אף בסידור הפנים בבתים: בבתים רבים ישנם בעצם שני חדרי אורחים — אחד מרוהט בסגנון מערבי־יהודי ושני בסגנון מזרחי־ערבי.

התוצאה של שני התהליכים המקבילים האלה, הפלסטיניזציה מצד אחד והישראליזציה מהצד השני — ניטרול הדדי מבחינת השפעתה של הקצנה הפוליטית, טוען פרופ' סמוחה. ההוכחה הטובה ביותר: 20 שנה אחרי מלחמת ששת הימים נשאר הקו הירוק, מבחינת התושבים הערבים משני צדיו, שריר וקיים. ערבים ישראלים קיבלו אמנם על עצמם את החותם הפלשתיניות, אך נשארו קבוצה נפרדת.

כל זה לגבי ערבים. אך גם לגבי היהודים, טוען סמי סמוחה, התרשמות של הקצנה בעמדותיהם כלפי ערבים מבוססת על טעות. משך השנים הפכה הבעיה הערבית בישראל למוחשית יותר. הערבים יצאו מהצגמו של המימשל והיהודים, שהתעלמו מהבעיה בעבר, מוכרחים להתמודד עמה. מכאן שיש יותר ביטויי לניכור, אך לא שינוי בעמדות. ההוכחה: מאז הופיע כהנא בזירה הפוליטית, מידת התמיכה ביטויו על ידי רוב הציבור לא השתנתה, הוא טוען.

• • •

יש בתוצאות האלה, לגבי מידת ההקצנה, ריח של משחקי מילים סמנטיים, אך אפילו אם מקבלים אותן בשלמות, אין במחקרו של פרופ' סמוחה הרבה סיבות לאופטימיות. יש במחקר הזה הרבה נתונים המדאיגים ואף מפחידים. כמו למשל הסיכום שהוא מעלה: "40 אחוז מערביי ישראל אינם מקבלים את גבולות ה־4 ביוני 1967". כשהבעתי את תדהמתי מהממצא הזה הוא העיר: "אבל קח בחשבון ששישים אחוז כן מקבלים".

המחקר מחלק את הציבור הערבי לארבע קטגוריות: המסתגלים — 11 אחוז; המסתייגים — 39 אחוז; המתנגדים — 40 אחוז והדוחים — 10 אחוזים. המסתגלים משלימים עם המצב הקיים ומחפשים ויתורים ודרכים בדרך הממסד. המסתייגים הם ביקורתיים כלפי המציאות, אך מוכנים גם הם לשיתוף פעולה עם הממסד ולשיפור המצב דרך משא ומתן. המתנגדים מקבלים אמנם את קיומה של מדינת ישראל, אך דוחים — במידה זו או אחרת — את אופיה הציוני־יהודי, כפי שהוא קיים. מבחינה פוליטית הם מזוהים עם רק"ח ועם הרשימה המתקדמת. הדוחים שוללים את קיומה של מדינת ישראל, ומזוהים עם "בני הכפר", או קבוצות קיצוניות אחרות.

גם הציבור היהודי מחולק במחקר לארבע קבוצות: המתפשרים — 9.5 אחוזים; הפרגמטים — 37 אחוז; הנוקשים — 36 אחוז; והמפרידים — 17.5 אחוז. המתפשרים, המזוהים עם מחנה השמאל היהודי, מוכנים להעניק זכויות שוות ושוויון הזדמנויות לערבים, אפילו במחיר התפשרות על מספר מאפיינים ציוניים־יהודיים של מדינת ישראל. הפרגמטים, הקרובים לאוריינטציה של מפלגת העבודה, דוגלים בהתחשבות בצורכי הערבים ובהשקפותיהם, תוך פיקוח ליברלי ובלי לסגת מהאידיאולוגיה הציונית של ישראל. הנוקשים מתיישבים בעצם לפי הקו של הליכוד ולדעתם רק היד הקשה תגרום לערבים להסתגל למדינת ישראל כפי שהיא. המפרידים מוציאים את ערביי ישראל מכלל הציבור הנבחר מזכויות אזרח ומסורים דמוקרטיים. את הפתרון הם רואים בגירושם מגבולות המדינה — "לטרנספר" לשגיה, או בנד בקעום בכוח הזרוע. השקפותיהם קרובות לאלה של כהנא, אפילו אם הם מתנגדים לו אישית.

המאלפת בשתי הפולמות הקיצוניות האלה, הערבית והיהודית, היא הסימטריה שביניהן. למען האמת: סימטריה הפוכה, כי הרי הקיצוניות של כל אחת משתי הקבוצות נוגדת את הקיצוניות השנייה. הסימטריה ההפוכה הזאת נשמרת לאורך כל הדרך, בתוצאות משאלים בשאלות קיומיות שונות. המסקנה הבלתי נמנעת — שתי הקבוצות חלוקות קוטבית בעמדותיהן כשמרבית הערבים אינם מסכימים עם מרבית היהודים במרבית השאלות הבעיות.

אחת הדוגמאות הבוטות היא, כמובן, היחס לאש"ף. לשאלה האם מדינת ישראל צריכה להכיר באש"ף, השיבו ב"כן" מוחלט 82 אחוז מן הערבים ורק ארבעה אחוזים מן היהודים: את התשובה "כן, אך בתנאים מסוימים", נתנו 14 אחוז מן הערבים ו־21 אחוז מן היהודים; בלאו מוחלט השיבו ארבעה אחוזים מן הערבים ו־75 אחוז מן היהודים. חלוקה זהה כמעט נתגלתה כאשר להחזרת פליטי 1948. בין הערבים 82 אחוז השיבו ב"כן" מוחלט, 14 אחוז ב"כן, בתנאים מסויימים" וארבעה אחוזים בלאו מוחלט. בקרב היהודים היתה חלוקה דומה, אלא בסדר הפוך: שלושה אחוזים השיבו ב"כן", 26 אחוז "בתנאים מסוימים" ו־71 אחוז בלאו מוחלט.

• • •

אלה הן, אולי, תשובות צפויות מראש. אך הרבה פחות צפוי ומובן מאליו הוא היחס לפער התרבותי והכלכלי בין היהודים והערבים ולשוויון זכויות ההזדמנויות בין שתי האוכלוסיות. אפילו בהערכת הפער אין תמימות דעים. 51 אחוז מבין הערבים רואים את הפער כגדול, לעומת 35 אחוז מהיהודים הרואים אותו ככזה. כבינוני רואים את הפער 40 אחוז ערבים ו־49 אחוז יהודים. כקטן — 9 אחוזים מן הערבים ו־16 אחוז מהיהודים.

ההבדלים גדולים בהרבה כאשר מדובר בעתיד ובסגירת הפערים בין שתי האוכלוסיות. 86 אחוז מן הערבים רואים בסגירת הפערים משימה לאומית דחופה וחשובה. בין היהודים רואים בכך משימה חשובה דחופה 13 אחוז בלבד. 28 אחוז רואים בסגירת הפערים משימה חשובה אך לא דחופה. 30 אחוז מבין היהודים רואים זאת כ"מטרה לא כל־כך חשובה" ועוד 29 אחוז כ"מטרה לא חשובה ולא דחופה".

רוב מוחלט של היהודים רוצה שהמדינה שלו תעדיף את היהודים על הערבים: 54 אחוז תובעים להעדיף את היהודים "במידה רבה" ועוד 22 אחוז "במידה מסויימת". רק 19 אחוז מהיהודים מתנגדים להעדפה כזאת. אותו הדין לגבי שאלות קונקרטיות. 66 אחוז מבין היהודים גורסים שיש להעדיף יהודים על ערבים בקבלה לאוניברסיטאות ואותו אחוז בדיוק תומך בהעדפת היהודים בקבלתם למשרות עבודה ציבוריות. גם ביחס לקצבאות הביטוח הלאומי קיים בין היהודים רוב מוצק הדורש העדפת היהודים על הערבים: 44 אחוז "במידה רבה" ו־16.5 אחוז "במידה מסויימת".

התמונה נעשית מאוד לא כמפטית, כשמגיעים לשאלה (שאותה נשאלו יהודים בלבד, לאחר שלא היה כל טעם לשאול אותה גם את הערבים): האם אתה מוכן לעבוד במפעל שבו עובדים יהודים וערבים יחד? 52 אחוז השיבו כי הם אמנם מוכנים. 22 אחוז היו מוכנים, אך העדיפו מפעל ללא ערבים. 26 אחוז (!) אינם מוכנים לעבוד במפעל כזה. המצב מחמיר כאשר משיבים על השאלה: האם אתה מוכן שהממונה עליך בעבודה יהיה ערבי? אחוז המוכנים יורד ל־33. מוכנים אך מעדיפים שלא — 21 אחוז. לא מוכנים — 47 אחוז.

ושוב לסולם הפוך, בשאלה שנשאלו את שתי האוכלוסיות: האם אתה מוכן לגור בשכונה מעורבת, יהודים וערבים יחד? בין הערבים היו מוכנים 48 אחוז; 24 אחוז היו מוכנים אך העדיפו שכונה ערבית; 28 אחוז לא היו מוכנים כלל. בין היהודים: מוכנים — 25 אחוז; מוכנים אך מעדיפים לא — 22 אחוז; לא מוכנים — 54 אחוז.

• • •

התמונה הכללית היא שחורה למדי: מחלוקת בסיסית כמעט בכל השאלות, וניכור עמוק בין שתי האוכלוסיות, ניכור שלא ניתן כמעט לגישור. סמי סמוחה סבור כי היחס לשוויוניות הוא הקשה והמורכב ביותר, משום שהוא משתלב בראיית מדינת ישראל כמדינה יהודית — וזה משני צדי המתרס. הערבים רואים באופיה הציוני־יהודי של מדינת ישראל את המכשול העיקרי להשגת שוויון מלא ואמיתי (למשל: חוק השבות, לעומת חזרת הפליטים). היהודים רואים בשאיפת הערבים לשוויון זכויות והזדמנויות חתירה תחת בסיסה היהודי הציוני של המדינה.

הבעיה היא שזוהי גם הראייה של השלטונות, המכתיבה את המדיניות והמעשים בשטח. המדיניות בצורה גורמת לתגובה מיליטנטית מהצד והאנטי־ערביות בציבור היהודי. כעגל קסמים, שאפשר להפסיקו רק בנקודה אחת: בשינוי המדיניות של הממסד, מהממשלה ועד לבמצעי המדיניות בשטח.

טיפול בכפפות גומי

באתרי הזנות המסורתיים מתנהלים העסקים כרגיל. ביום ה' מגיעים לחוף תל־ברוך גם קיוסקים ניידים עם גלידה ובירה

מאת רומן פריסטר

ימי חמישי נחשבים משום מה לימי העסקים הטובים במקצוע העתיק. לא נערך עדיין כל מחקר פסיכולוגי שיסביר את התופעה, אך עובדה: ככל שקרב סוף־השבוע, כך נזקקים יותר ויותר גברים לשירותי מין בתשלום במרכזים בתל־אביב ובחיפה. גם כאלה שמתייחסים יפה לזונותיהם, לעולם לא ישחררו אותן מעבודה ביום כזה של רווחים כפולים. לעתים הם מגיעים לעימות בינם לבין עצמם על מספר הפרוצות שיעבדו במשמרות הערב דווקא, בשעות שבהן הומה חוף תל־ברוך כמעט כמו ריוויירה עממית. באתרי זנות מוכרים פועלים "מרתפי עבודה" ואין שם מקום להלוטרות.

עם רדת החשכה תופסים עמדות אסטרטגיות לאורך הכבישים המובילים לחוף לא רק הזונות (בכוכן כתריסר קוקסינלים) אלא גם בעלי רכבים ניידים שמציעים עוד משהו לציבור הלהוט: גלידה או בירה קרה. גם הממסד הזה מבטיח פרנסה בשפע, כי צופים רבים באים להזין את עיניהם במתרחש. איפה עוד אפשר לראות, חינם אין כסף, בחורה חשופה בחצות ושרויה תחת לביקורת, או בחורה שכריסה את חבאות המיני שלה לאור זרקוריה של כל מכונית חולפת? וכל זה בתנאי ביטחון כמעט מלאים. שהרי ניידת המשטרה — וגם ניידות של המשטרה הצבאית של כוחות האו"ם — מסיירות כאן ללא הרף כדי להנהיג, בשעת צורך, סדר בבלגאן. חוף תל־ברוך בתל אביב זכה לפרסום רב. אתרים דומים, אולי מוצנעים יותר אך פעילים מאוד, קיימים בחיפה ובעיר הקודש ירושלים. קבוצת חוקרים שהוליכה לערוך מחקר אפידמיולוגי בקרב קבוצות סיכון גבוה לחשמת מחלת האיידס, בחרה באתרים אלה כמקום היה לעבודתם. בצד הקיוסקים הניידים, המגישים משקאות, מופיע בהם בימי חמישי מסויימים גם רכב המרוכבים הפועלים מטעם אוניברסיטת תל אביב והמרכז הרפואי על־שם שיבא.

פרופ' ברוך מודן, העומד בראש צוות הכולל גם את פרופ' איתן רובינשטיין הווירולוגית פרופ' תמר סטימצקי מתל השומר, רופא משטרת ישראל ד"ר ראובן גולדשמידט ופרופסור לקרימינולוגיה מנחם סילבן מאוניברסיטת בר־אילן, אומר: "להפתעתי הגדולה מצאנו נכונות מלאה מצד הפרוצות לשתף עמנו פעולה". לדעתו, מרבית הזונות מודעות לסכנת האיידס ויש להן "עניין מקצועי" להיבדק ולהישמר.

החוקרים טרם סיכמו את מלאכתם ופרופ' מודן נמנע מהסקת מסקנות. אולם כבר עכשיו הוא מספר שהסכנה גבוהה יחסית בקרב הקוקסינלים (מתוך 12 נבדקים נמצאו שלושה שנתגלו בדמם נוגדנים לנגיף האיידס). תמונה יחסית בקרב הזונות שאינן מזריקות לעצמן סמים. הסטטיסטיקה בעולם המערבי מעידה שרק כארבעה אחוזים מכלל חולי האיידס נדבקו בשעת קיום יחסי מין הטרוסקסואליים. ביקשנו לראיין גם את ד"ר גולדשמידט, אך דובר המשטרה סירב להעניק לכך את אישורו. סביר להניח שמאחורי הסירוב המסתתר חשש שמא יגלה האיש פרטים על המחזות הפנימיים שנודעות סכנת האיידס לשוטרים המטפלים בנושאי המוסר או הבאים בקשר עם הזונות לצורך איסוף מידע מודיעיני.

בערבים, כשמתנהלים עסקי הזנות כבימים כתיקונם, בעלות המקצוע העתיק. אבל כשעוד היום כשוק ממתינות ללקוח מוזמן, ומזיקות מרוב זמן, אין כל סיבה שלא ייכנסו לשיחה אינטימית עם עיתונאי, ולוא כדי להפיג את השעמום. הן יודעות לספר שמאז החלה מתקפת האיידס אין הן מסכימות למגע כלשהו בלי הגנה של קונדום. אחדות מיהרו לציין כי הן דורשות ומכנית כובעון גם בעת קיום מגע אוראלי.

"זה לא כך כך נעים לקחת לפה דבר עטוף גומי, וגם הטיפול בקליינט לוקח לי הרבה יותר זמן, אבל כשאני חושבת על האלטרנטיבות, נשכחות כל האי־נעימויות", אומרת אחת. ואחרת מוסיפה: "אם יתפרסם בציבור שכאן תופסים את מחלת הקופים הדוקים הזאת, אבדנו. לכן אנו עושות הכל כדי להקטין את הסיכון המקצועי שלנו. ועוד משהו: אם תהיה הסכנה ממשית, הבחור שלי (הסרסור) לא יתנה עוד לשבת אתי, ואני אוהבת אותו".

הזונות מספרות שגם הגברים הנהנים משירותיהן מגיעים למקום כשהם מצוידים בקונדומים, ורבים מבעבר מעדיפים עכשיו יחסי מין אוראליים, הבן נמוך כנראה סיכון ההדבקות. "יש רק שני סוגי קליינטים שאינם עומדים על המקח ואינם מפריעים באמצעי ההגנה: הערבים והדתיים", טענה אשה שהציגה עצמה בשם אלונה.

בחורי ישיבות, אך גם יהודים דתיים מבוגרים ואף זקנים, תמיד היו אחוז גבוה (כ־15) בקרב הנזקקים למין בתשלום. התופעה מוסברת, כנראה, בקיומם של קודים חברתיים נוקשים שאינם משאירים מקום לפתירות. במשך שנים התעלמו ראשי הציבור החרדי מן התופעה, ראה במשרד מוקה מהמסמ מאאס שמוסב לא להתייחס אליה. בזיון על השריד שירות של קופת חולים התנגדו בניבי המפו"ל ברשות השירות להגנת אמצעי מניעה על המעיקר מתוך החשש שהדבר יתפרש כעידוד ליחסי מין מורחבים והשגיחה במחוך המשפחה והאיסור שליטה בייך ללך. אלא שבבואה אין מנוס מצטמקירת. לא כבר תבע השבוע הרב נסים־זאב, סגן ראש עיריית ירושלים מטעם ש"ס, להפעיל בגבירה ביזיה שתעסוק בבדיקות דם, כפי שעושים זאת בתל אביב.

גם מאחורי הכתלים האטומים של הישיבות החרדיות — בעיקר ישיבות להחזרים בתשובה — אין מתעלמים עוד מהקשר האפשרי שבין זנות, סמים ואיידס. גילה לנו רב ירושלמי מראשי אחת הישיבות שהנושא עלה לדיון הן בירושלים והן בבני־ברק וכי ראשי העדה החרדית מחפשים דרכים להעמיד את גבריה על חומרת הסכנה. "זו סוגיה סבוכה מאוד", אמר. "אין אנו יכולים לפרסם עלוני הסברה או להזהיר בלוחות עם מספר טלפון של יועצים, כפי שעשו החילונים. אין אנו יכולים לפתוח מרפאות מיוחדות לבדיקות־מגע. שעות ארוכות הוקדשו לוויכוחים שבמרכזם השאלה: האם במצב שנוצר אפשר לראות את השימוש בקונדום כאמצעי של פיקוח נפש? ואנו רחוקים עדיין מלקבוע הלכה בנושא זה הרגיש־כל כך".

לא כל הגברים המעדיפים מין תמורת תשלום מחפשים את מבוקשם ביחסים הטרוסקסואליים, ובסביבה מוחזות כמו שוק הבשר בתל ברוך. לשירותם עומדות נערות ליווי וזונות צמרת למיניהן. מספרי הטלפון שלהן עוברים מיד ליד, כתובותיהן נלחשות מאוזן לאוזן. הן מקבלות את לקוחותיהן בדירות נאות או בחדרי מלון, לעתים מלונות חסרי כוכבים, ומעבר לאקט המיני עצמו מוכרות גם אשליה של אינטימיות, של הבנה נפשית ושל יחס אישי.

אך דווקא במגע עם הנשים הללו גדולה יותר סכנת ההידבקות באיידס מן המחלות מין אחרות. טיב היחסים מביא לקרבה שמתבטאת בנשיקות ובמשגל ללא קונדום. אחדות מזונות הצמרת משתמשות בתכופן בשהדרים כדי שהמוסם העממי לא יפגע ביפן להן הלקוח ולא יחרוג מתחושת האינטימיות האישית שבסרוה... במיוחד.

משרד הבריאות עשה עד כה אך מעט להסברת הסכנות הכרוכות בהדבקת בנגיפי האיידס. קופת חולים הכללית מובילה בתחום הזה ויש הסבורים שהפיזיו בכך, מתוך אינטרסים שאינם קשורים במציאות שבשטח. (רבים אומרים, מתוך רצון לעלות על הגל ולהזכיר קבל עם ועדה מי באמת דואג לבריאות הציבור). משרד הבריאות דחה סמכת הסברה המתייחסת למחלת האיידס — "אל תיקח אותה למיטה" — ואילו קופת חולים אימצה אותה.

בחוף תל ברוך אין כמובן מישה, וכנראה שגם סכנת המגיפה אינה גדולה כפי שנהגג לחשוב. על כל פנים, פרופ' ברוך מודן, שביום חמישי האחרון אסף שם דגמי דם למחקר האפידמיולוגי, גורס כי אנו מפריזים גם ב"קונדומיזציה" של המדינה וגם בהקצאות משאבים להסברת האיידס. "כאשר חולים להשקיע מיליון דולר בהפעלת שבעה מרכזי הסברה, הבעתי את התנגדותי הנמרצת", הוא אומר. "הזונות, הרקומנים וההומוסקסואלים אינם קוראים את עלוני"

להרגיז את כולם

אלפי דולר בחודש על שיחות טלפון, שוללים מהמרכז למידע על יהדות בריה"מ את התואר "יהדות הדממה" • בעימות החזיתי של המרכז עם הממסד יש מרכיבים של כוח, כסף, פוליטיקה ופסיכולוגיה

מאת לילי גלילי

התואר "יהדות הדממה" ודאי שאינו הולם במקרה הזה את יהודי בריה"מ. חשבון טלפון של 6,000 דולר בחודש (שהבטחל צימצם באחרונה כדי אכזרית ל־2,000) ודאי שאינו מעיד על דממה תקשורתית של המוסד המכונה "המרכז למידע על יהודי בריה"מ". סכום זה, אגב, מכסה רק את השיחות התכופות שמקיימים אנשי המרכז למידע עם הפעילים בברית המועצות. סכום נוסף, של כ־700 דולר, מושקע בשיחות טלפון לארה"ב ובשירותי הפקסימיליה להעברת חומר דחוף. ליהודים משתדלים לצלצל בגוביינה על אנשי קונגרס וסנטורים שנרתמו למאבק למען יהודי בריה"מ, לא יאה להטיל עול נוסף מסוג זה. הם מושגים את התוצאות.

את השקט מפרים לא רק בטלפון. בגאווה בלתי מוסתרת סוקר דובר המרכז, הד"ר יוסי שטרן, את הפעילות השוטפת של החודשים האחרונים: הפגנות ברייקיאוויק, רומא ודנבה; משמרת מחאה מול מקום מושבה של המשלחת הרוסית הקונסולרית בתל אביב; ליד משרד ראש הממשלה (בשעה ששמיר קיבל את המשלחת); מצעד מחאה ממשרד החוץ אל רחבת אמיל גרינצווייג שליד משרד ראש הממשלה, באותו עניין עצמו; הפגנת עולים באוהלים מול משרד ראש הממשלה (בעניין שכר הדירה במרכזי הקליטה), פלישת עולים לסוכנות ("כל הלוגיסטיקה והייעוץ התקשורתי היו שלנו", מסייג שטרן בענוות). כל זאת בנוסף לעשרות הודעות לעיתונות, וייעוץ אישי לעולים הפוקדים את המרכז לשפוך זעמם על תהליך הקליטה.

עתה יושבים ומתכננים עם שצ'רנסקי כיצד להפעיל את הציבור לקראת ביקור גורבצ'וב בארה"ב. אם אכן יצליחו להרגיז את גורבצ'וב, ולו רק בחלק מהעוצמה שבה הם מרגיזים את הממסד המקומי שלנו, כבר תהיה בכך הצלחה לא־מבוטלת. "נכון", מאשר שטרן. "אנחנו רוצים להטריד את כולם כל הזמן. שכל הזמן העניין הזה של יהודי בריה"מ יהיה בראש שלהם".

ביקור קצר במשרדי "המרכז למידע" (קומה 7, כולה, בשכונת פאר ירושלמית. הכל מכוסי תמונות, מודרים להבהיר, ומידות הציניות המתגלה דרך קבע לדיון בנושא הנקרא "יהודי בריה"מ" נמוגה כבר בכניסה. בתוך דקות נראית מצוקתם של יהודי בריה"מ מאפילה על כל שאר הנושאים העומדים ברומו של עולם. בקיר שמאל, מישיר שצ'רנסקי מבט בג. מקיר שמנגד מציץ ביגון פעמיים: רציני וסבל, מחייך חיוך של תקווה. לנדה, לייק, ברנשטיין הוללמינסקי, קפואי מבט מאחורי הסורגים. ממש לידי, רשימה קטנה של תאריכים: משפטי לנינגרד, יום הולדת של ביגון, תאריך מעצרו של ביגון, ועוד מיני ציוני דרך המשמשים כמדריך טלפונים: מתי לצלצל למי ובאיזה עניין לברך, לעודד, לקבל מידע או להעביר אותו.

השיחות למוסקווה הן לב העניין. באחרונה קל יחסית ליצור קשר — השינוי הפוליטי מתבטא גם בכך שהרוסים מפריעים פחות לשיחות שמעבר למסך הברזל. לשיחה עצמה, לעתים הגיעה קטנה, המכנסת בבית אחד במוסקווה עשרות אנשים, נוסף גם שותף סמוי: ההאזנה הרוסית. מצב זה מחייב אמנם מידה של זהירות, אך לעתים עושים בו שימוש מושכל. כשקישר המרכז בין מיכאל שירמן ז"ל, לבין אחותו במוסקווה, טרם יציאתו לרייקיאוויק, דווקא הונחה שירמן על ידי "המרכז" לספר לה כי יש כוונה לעשות "רעש גדול", בתקווה שהרוסים מאזינים.

תועמלנות שווה כסף

"אם אני מספר לשובתת הרעב גלינה ליפשיץ שנפגה בעניינה למרעבים, שנגיים כוחות גדולים בתחום המקצוע שלה, הכוונה היא לא רק לשפר את הרגשתה, אלא גם להודיע לסובבים על הפעילות", מספר שטרן. "את מידת האפקטיביות לא נוכל למדוד לעולם. אולי אם אנו לא נעצר זו התכוונה לאפקטיביות אין לדעת". את המסרים הפחות גלויים, מעבירים בקודים פנימיים ורמזים המובנים היטב למי שבאו "מאותו הכפר".

התחושה של "אנחנו מאותו הכפר", ריוז לא יוכל להבין אותנו באמת", היא אולי הכוח המניע העיקרי של מפעל הכלאיים הזה ששמו "המרכז למידע". מצד אחד זהו ממסד משומן היטב, ממוחשב ובעל קשרים מסועפים בארץ ובחו"ל. בראשו עומדים שלושה פעילים מרכזיים: יוסף מנדלביץ (יו"ר בלי שכר), שמואל אורך (38), מנהל ויועץ לוועדת העלייה והקליטה של הכנסת ויו"ר יהודי שטרן (38), דובר. את המרכז הקימו אורך ושטרן ב־1983, כשנתיים לאחר שעלו ארצה. במוסקווה היה אורך מבקר תיאטרון ומנהל אמנותי של מוסד חשוב. שטרן, דוקטור לכלכלה, היה איש אקדמיה. התקשורת מתעקשת להדביק להם את תואר "אסירי ציון", לו אינם ראויים. ההגדרה הנכונה יותר, תהיה "דיסידנטים" ו"פעילים".

בבואם ארצה, הם מספרים, ציפו למערכת מוכנה שאליה יצטרפו. משלא מצאו אותה כלבבם, הקימו ארגון משלהם. "היום", אומר אורך, "אנחנו החלק הדיסידנטי של הממסד". שטרן מוסיף: "לנו יש בבי־ערותה בבריה"מ, חברים, משפחות. זה מה שמכתיב את הפעילות שלנו".

אם נבדוק את שתי התשובות, נקבל מענה שלם יותר לכוח המניע. על אף שהם עומדים היום בראש עמותה מסודרת, משולבים היטב בממסד היהודי המוכר, ממשיכים שטרן, אורך וחבריהם לתפקד כמעין תנועת מחאה. ברמה הפסיכולוגית אפשר בהחלט לומר שהדיסידנטיות אינה רק עמדה פוליטית. במקרה שלהם (ושל רבים מיוצאי בריה"מ), הדיסידנטיות היא אורח, דרך חיים, שקשה לוותר עליה. הציניקנים יאמרו שבמקרה של המרכז למידע, גם לא כדאי לוותר עליה. הרכס התוקפנית, הקיצונית, היא מקור הכוח והכבוד.

תלות בכסף אמריקאי

המרכז, עמותה מוכרת, מגייס היום בתרומות כ־150 אלף דולר לשנה. עיקר הדיקה היא ל"איגוד המועצות למען יהודי בריה"מ", גוף חוץ־ממסדי שמרכזו בארה"ב, המתחרה בממסד היהודי המאורגן. בין התורמים גם מרכז ויזנטל בלוס אנג'לס, וסניפים מקומיים של ידידי המרכז, במיאמי, טורונטו ודטרויט. שאר הכסף בא מתורמים פרטיים, רובם מחו"ל, מיעוטם מהארץ.

התלות הכספית הזו בארה"ב חושפת את המרכז לחשדנות ולגלי שמועות בלתי־פוסקים. כשנקט המרכז באחרונה עמדה גלויה נגד ביטול מעמד הפליט לנושרים לארה"ב ונגד טיסות ישירות, אמרו עליהם כי הם חיים מכסף אמריקאי, ובהכרח משרתים גם אינטרס אמריקאי ברור, גם אם הוא נוגד את האינטרס של מדינת ישראל. צחוק הגורל הפוליטי הוא שדווקא עמדה זו העמידה אותם בצד האחר של המתרס המפלגתי עם הליברלים וה"שמאלנים" של ישראל, כמו יוסי שריד ודדי צוקר. אפילו ביטאון תנועת החרות בשפה הרוסית, "יומן ישראלי", יצא נגדם במתקפה אנונימית בוטה, וטען כי נקטו עמדות אמריקאיות אלה משום תלותם בכסף האמריקאי. מצב מבוך למדי, בשביל אורך, חבר מרכז תחיה, ושטרן, שהיה במשך שלוש שנים מזכיר התיישבות אלון דור בגדה.

אפילו עמדתם האנטי־סוכניסטית הגלויה, הבאה לידי ביטוי בחשדנות בלתי־מתפשרת כלפי בריה"מ, בהסר אמון בכל שינוי אפשרי שם, מיוחסת לאותו "שירות לאינטרס האמריקאי", ולא לדאגה האישית המאפיינת רבים מעולי בריה"מ.

אלא שהיאור עניינים זה אינו צריך להטעות. המרכז למידע, כפי שהוא מצטייר, הוא אכן מעין ימני למדי, גם אם אינו תואם את התבניות הישראליות המקובלות. השר המועדף הוא משה ארנס; הח"כ שעמו מרבים לעבוד הוא עוזי לנדאו, הנחשב לקיצוני ימני גם בסיעת הליכוד בכנסת. התבטאויות של חברי כנסת מן הימין בעניין יהדות בריה"מ זוכות ליחס ציבור יעילים מצד המרכז למידע. מצד שני, סיפרה באחרונה כי חברת הכנסת אורה נמיר (מערך) וחייקה גרוסמן (מפ"ם) הגיעו לבריה"מ כמעט "אינקוגניטו", כשבמעסים בקרב היהודים יודעו על באן. "נכון", אישרה ח"כ נמיר את הידיעות. "אבל אולי אין זה תפקידו של המרכז לדווח שאנחנו כאן".

מערכת הקליטה "מסריחה"

לא היינו נדרשים דווקא לדוגמא זו אילולא אמרו לנו במרכז עצמו: "אנחנו רואים ביהודי בריה"מ פרטנרים שווים. מרוחים להם הכל. מי אמר מה, איך התבטא ראש הממשלה בעניינם, איזה מאמר פרסם איזה ח"כ. כל אחד. בלי הבדלי מפלגה".

לא מכבר סירב הקיבוץ הארצי להשתתף עם המרכז למידע במפעל של קיימות, בשם אי־רצון לשתף פעולה עם ה"ימניים הזה". בנקודה זו צודק אולי שטרן, הטוען כי חלק משיתופי הפעולה ההדוק עם אנשי הימין דווקא נובע מהסיבה הפשוטה שנציגי השמאל (להוציא כמה יוצאי דופן) גילו עד כה עניין מעט בגורלם של יהודי בריה"מ והפקירו את הבמה לימין הלאומני. רק באחרונה מגלים רבים יותר את הפוטנציאל האלקטוראלי הטמון במערכה זו, ועטים עליה בחרות.

נראה שאת אמת המשפט הארשית־פוליטית מפעילים במרכז גם על העולים והפעילים המגיעים מבריה"מ. כולם "בנים יקרים". אבל יש היקרים יותר ללב המרכז. רק לאחרונה הגיעו ארצה בקול דממה דקה אסירת ציון פרוקובה ודן שפירא, שנשבר בחקירות ק.ג.ב. שניהם לא זכו לטקס מטעם התהילה שיודע המרכז להקנות בבישורון צריך לאלו המקורבים אליו. את מקרה פרוקובה מסביר יהודי שטרן כך: "היא היתה 'לא מקובלת' בין אסירי ציון. חוץ מזה, קבלת פנים בשדה התעופה היא זכותה הבלעדית של המועצה הציבורית למען יהודי בריה"מ. לנו אין שליטה". על שפירא אמר: "אנחנו עוזרים לו, אך זכותו לא לעשות סיפור גדול מסיפור של בגידה".

הכוח הזה לתעל את התקשורת, בארץ וגם בחוץ בריה"מ, הוא אולי הסיבה לכך שגם בעלי הטענות הקשות ביותר כלפי המרכז למידע בוחרים להישאר בעילום שם. התשר בה הרוחות: "לא רוצה להתעמת אתם". החששים מן הטתם לאבד את שירותיו היעילים של המרכז. כל אלו יעידו ודאי על עמדות כוח מפתיעה שרכש לו גוף שכל־כולו שלושה וחצי עובדים בשכר וקבוצת מתנדבים.

ש"לא לייחוס", כפי שנוהג לומר, שופך הממסד קיתונות של רותחין על פעילותו של המרכז. "הם לא קונסטרוקטיביים", "מזיקים", "הרסניים", הן המלים הרווחות ביותר שבהן מתארים חברי הממסד את המרכז. היחס הוא אגב הדדי להלכה. במאמר ב"טיימס" הלונדוני, תיארה עובדת של המרכז, צילה גודרוג, את מערכת הקליטה בארץ כ"זקופה" או "מסריחה". שטרן צוטט באותו מאמר כך: "ישראל אוהבת הגירה, אך שונאת את המהגרים".

גם עם צ'יצ'ולינה

המאמר הקפיץ את כל גורמי הקליטה, המצביעים על הנזק העצום שגורמים תיאורים כמו זה לעלייה מבריה"מ. רבים רואים את המרכז למידע כאחראי חלקית לנשירה, כשהוא מוציא את דיבת הארץ רעה. "מי ירצה לבוא למדינה שמערכת הקליטה בה מסריחה", שואל בעל־עמדה נכבד במערכת הקליטה. עובדת בכירה אחת מדברת על "דיסאינפורמציה" שמפיץ המרכז, כדי לתת לגיטימציה לעצם הקיום שלו. "איזו זכות קיום תהיה להם אם הממסד יתפקד כהלכה? הם חייבים להמכיך ולהכפיש בשביל לגייס כספים ולשרוד במערכת. הבעיה היא שמגיעות אלינו ידיעות מאנשים המגיעים מבריה"מ שההשכבות אלה מתפרסמות שם על ידי היהודים כעצה לא לבוא לישראל. הם גם נשארו עם המנבולות הכלכליות, התשורות לכל כסף".

אין ספק שיש אמת רבה בהערה אחרונה זו. האופי "הדיסידנטי", משבר האמון עם מערכת ביורוקרטית באשר היא, העתיקו את מקום פעילותם מבריה"מ לירושלים. הם אולי גם ההסבר לסתירות הפנימיות בתפיסת העולם, שאינן מתיישבות עם עסקת החבילה הרעיונית שאליה הורגלנו בישראל. לא במקרי, דווקא חברי המרכז למידע שומרים על קשר גם עם דיסידנטים לא ציוניים ברוסיה, ומרגיזים בכך את גורמי הממשלה המעדיפים להציג את המאבק למען יהודי בריה"מ כמאבק ציוני־לאומי בלבד. לצורך זה ישתפו פעולה גם עם המפלגה הרדיקלית של איטליה (מפלגתה של צ'יצ'ולינה), המקורבת דווקא לר"צ.

נראה כי הקו המנחה הוא להרגיז ולהטריד ככל האפשר, מתוך הנחה בסיסית שאף אחד לא עושה מספיק. דווקא ביטאון תנועת החרות ברוסית, שכתב כי "המרכז הוא עוד סוג של ביונם שהצמיחו גל העלייה, כמו מסעדות ותיגנם אחר", כיוון לדעתו של הממסד בעניין זה. ואילו יהודי שטרן מסלים את המשפט בחיוך ציני: "ואולי את ביונם צריך להשאיר לפקידים, נכון?"

"המרכז למידע על יהודי בריה"מ": להרגיז גם את גורבצ'וב

طبق الأصل

طبق الأصل

"הצל את רוסיה! הכה ביהודים!"

מאת ואלרי זויפר
DER SPIEGEL
מיוחד ל"הארץ"

אירגון "פאמיאט" (זיכרון) מנופף, בחופשיות, בסיסמאות אנטישמיות מימי סטאלין ● אחד הכוחות המובילים באירגון הוא ואלרי יימאליאנוב, שרצח את אשתו ושוחרר מבית־חולים פסיכיאטרי

מחבר המאמר, גנטיקאי במקצועו, בן 50. הוא בנו של בולשביק מהגווארדיה הישנה, שנעצר ב־1937. שימש כפרופסור ומנהל המכון לביולוגיה מולקולרית, שאותו הקים, עד שב־1980 נאסר עליו להמשיך בעבודתו. בעקבות זאת ביקש להגר, ובקשתו לא נענתה עד היום.

בהתחלה הועלתה המילה "פיכחון": בסוף שנות ה־50 הוקם במזרח ברית־המועצות, לא הרחק מהעיר התעשייתית נובוסיבירסק, מרכז מדעי ענק בעל עשרות מכונים של האקדמיה למדעים — אקדמגורודוק, עיר האקדמיה. המזכיר המחוזי הראשון של המפלגה בסניף סיביר־זה של האקדמיה למדעים היה יאגור ליגאצ'וב, שמאוחר יותר עמד בראש המפלגה בטומסק, וכיום נחשב לשני במעלה בפוליטביורו, לאחר גורבצ'וב.

במכון המתמטי התקדם במהירות אדם בשם ניקולאי סגודיקו. בשנות ה־70 הוא מונה כסגן הדיקטור של האוניברסיטה בנובוסיבירסק, ומצא לעצמו במהרה עוד תחום פעולה: הוא הקים במועדון המדענים של אקדמגורודוק "התאחדות מתנדבים למען הפיכחון" (ד"ד). חברי גוף זה, שקודם לכן, בדומה לסגודיקו עצמו, שתו הרבה וברצון, הכריזו כי מרגע זה ואילך יתנזרו מרצונם מטיפה המרה. רעיון הפיכחון אמור היה להכות שורשים תחילה באקדמגורודוק הקטנה, אחר כך בנובוסיבירסק, ולבסוף במדינה כולה.

תוכנית זו מצאה חסידים רבים, וחברים רבים יותר ויותר הצטרפו לד"ד. אולם במהלך הזמן גלשו פעולותיו של הארגון להיסטריה הולכת וגדלה, ומקימיו פיתחו והדגישו שני נושאים עיקריים. ראשית: בריה"מ עלולה לרדת לטמיון בגלל תאוות השתייה; שנית: יהודים ובונים חופשיים הם אלה המביאים את הרוסים לצריכת אלכוהול מעל ומעבר.

בהרצאות אמרו חברי הארגון שרוסיה כולה "לכודה ברשת יהודית־מאסונית" וש"חוי הזוממים מלאים בסמלים יהודיים חשאיים". כך למשל הם "גילו" שהאגם בעל שש הצלעות דומה בצורה חשודה למגן דוד.

בטומסק, בלחצו של ליגאצ'וב, התחילו המשתתפים באידטפור ה כינוסים של ד"ד"ס להפוך את העיר ל"עיר הפיכחון". במהרה הונהג שם האיסור המוחלט הראשון על אלכוהול, שבינתיים הוחל על נובוסיבירסק: אין מוכרים יותר משקאות משכרים. לכל היותר אפשר למצוא אותם בשוק השחור. העימותים הלכו והחריפו, והאשמת היהודים הלכה והתחדדה. בדרך כלל הועלו האשמות אלו על־ידי ד"ד"ס כאירגון, אך היו גם אנשים יחידים שעשו זאת. כך, למשל, שוטט לילה אחד בנו של פרופסור ברחובות אקדמגורודוק וקרא: "הצילו את רוסיה, הכו ביהודים!" (סיסמת "המאות השחורות", אירגון שמרני שבשם הצאר והמולדת ובחסות המשטר הצארי עשה פרעות ביהודים). חסידו תולה הרוח של סגודיקו הועבר לבית־חולים לחולי־נפש.

הפונדמנטליזם של "פאמיאט"

כשעלה גורבצ'וב לשלטון, לבש מייד המאבק נגד השיכרות נימות שונות. הוא הפך לענייני יותר, ללא דמגוגיה, ובהקשר זה לא היה יותר ביקוש להפצת רעיונותיו של סגודיקו. צריך היה, איפוא, להקים גוף חדש. בהוראות הקים סגודיקו גוף לשימור אנדרטאות ואתרים עתיקים בשם "פאמיאט" (זיכרון). על־ידי שינוי פשוט של הרפרטואר הוא עבר מהמאבק נגד הוודקה לגיוס אנשים בזכות שימורם של כנסיות, איקונין ושאר חפצי עתיקות, שבהחלט ראויים לשמירה וטיפול.

רק האידיאולוגיה הבסיסית לא השתנתה כלל. היא המשיכה להתבסס על אותן התבטאויות שוביניסטיות, אלא שהפעם הפכו "הזרים" והיהודים בראש ובראשונה לאחראים גם להשמדת מורשת התרבות הרוסית. לצד יהודים ובונים־חופשיים, האשימו חברי האירגון הזה גם אסכולות מודרניות בציור ובספרות בכל סבלותיה של רוסיה. כל המיעוטים הלאומיים נחשבו כמגיפה ומארה, ובהרבה מפעילויות "פאמיאט" אפשר היה לאתר השפעות המזכירות את האידיאולוגיה הפונדמנטליסטית של חומייני — שינאת זרים גלוייה המאפיינת כל בדלנות קיצונית שהיא. הרעיונות הבסיסיים של "פאמיאט" נקלטו במהירות ובהתלהבות בערים רבות, והדבר נותן מקום לסברה שמאחורי התפשטותם עומדים גורמים מלמעלה. גם במוסקווה הוקם סניף של "פאמיאט".

כמו בסיביר, לא רק שהשלטונות התייחסו בסובלנות לקיומו של אירגון חדש בלתי־רשמי זה, אלא גם גילו אליו ממש רגשות אבהיים שוחרי טוב. האירגון קיבל שטח במרכז מוסקווה, הוא יכול היה לקיים את האסיפות שלו בגלוי, שום צנזורה לא הופעלה על התבטאויותיו. מנהיג "פאמיאט" במוסקווה יכול היה לפתע להשיג מכונת שיכפול, אף כי בעלות פרטית על מכונות כאלו, וכן השימוש בהן, נאסר במפורש על אזרחי בריה"מ.

אולם בכך לא הגיעו הפלאים לסופם. בערב 6 ביוני השנה התאספו כמה מאות מחברי "פאמיאט" מול הסובייט העירוני של מוסקווה בסיסמה "אנו בעד איסור על אלכוהול", וביקשו לדבר עם גורבצ'וב. בפני המון הסקרנים שהתאספו במהרה הם הכריזו "קשר ציוני־מאסוני־אימפריאליסטי מאיים להביא לחורבן המדינה". אך אף אחד מראשי התהלוכה הזאת לא נעצר. במקום זאת התיר ראש המפלגה בעיר, בוריס יאלצין, את קיום ההפגנה, שכן הללו רשאים להבהיר ולהסביר את "רעיונותיהם".

"מזימה ושלוחותיה"

המוח שמאחורי "פאמיאט" המוסקואי הוא ואלרי יימאליאנוב. במקצועו הוא מומחה לשפת ערבית, שבשנות ה־50 הוצב כנספח בשגרירות בריה"מ בקהיר, ואחר־כך שירת במדינות ערביות רבות אחרות. יימליאנוב, שכושר דיבורו אינו מוטל בספק, השמיע בקרב חוג ידידים כבר בשלב מוקדם את דברי השיטנה שלו נגד שודרים ויהודים. אך הדבר לא פגע כלל בקריירה הדיפלומטית המזהירה שלו.

כשנודע בראשית שנות ה־60 שאת עבודת הדוקטורט שלו על הפקלאות הלבנונית הוא גנב במידה רבה מעבודת מחקר אחרת, התנגשה הקריירה בקשיים זמניים — הוא איבד את מקום עבודתו, והמפלגה גירשה אותו משורותיה. אולם אין ספק שליימליאנוב היו פטרונים רבי־השפעה. לאחר זמן קצר הוא שב וקיבל את פנקס החבר שלו, במפלגה, ומונה כממלא־מקום פרופסור בבית־ספר גבוה במוסקווה.

באמצע שנות ה־70 הורגשו במידה גוברת והולכת הלכי הרוח האנטישמיים במדינה, ויימליאנוב היה אחד מאלה שבחושו כתב במכתב ארוך ששלח לברז'נייב על "מזימה ושלוחותיה", כתב ש"גורלה הקשה של רוסיה היה תמיד מעשה ידיהם של היהודים", ופירט: בתקופה הסובייטית, בעיקר תחת סטאלין, נשאו מנהיגי מפלגה רבים יהודיות לנשים, הן נתונים כך להשפעה מזיקה וכו'.

השקפות טירוף אלו הגיעו לשיאן בספר "זה ציונוציה", שאותו פירסם יימליאנוב בהוצאה־לאור פלשתינית בפאריס. הוא עשה זאת ללא אישור פטרוניו. יימליאנוב, שעד כה היה מוגן מכל פגע, נקרא עתה לסדר. ביולי 1979 נפתחו נגדו הליכים משמעתיים במפלגה, במארס 1980 הוא גורש ממנה. ב־7 באפריל באותה שנה הרג יימליאנוב את אשתו. למחרת היום הוא גרר לחצר תרמילים, שבתוכם חלקיה המבותרים של הגופה, וניסה לשרוף אותם עם האשפה. אדם המבצע רצח כה צפוי בדרך־כלל לעונש מוות בבריה"מ. אולם יימליאנוב יצא בזול פעם נוספת. הוא הוכרז כמי שאינו מסוגל לעמוד במשפט, ונשלח למוסד פסיכיאטרי.

לפני שנתיים סבבה בקרב ידידיו לשעבר במוסקווה השמועה שהוא מת בבית החולים. הם אפילו התאספו לטקס זיכרון. אך לפתע, בדיוק כשהחלה "פאמיאט" להיות פעילה במוסקווה, הופיע יימליאנוב בבירה. כפי שאפשר היה לקרוא ב"סובייטסקאיה קולטורה", יימליאנוב "שוחרר אך ורק בעקבות חוות־דעת משפטית־רפואית". כבר בשלב מוקדם התוודע יימליאנוב עם חברי "פאמיאט", והודות לכישרונו הדמגוגי הפך במהרה לדובר הראשי. בעוד חברים אחרים עדיין תמכו בכנות בשמירת אתרים היסטוריים ושימור הסביבה בלבד, ניסו יימליאנוב ואחרים להעלות את "פאמיאט" על דרך השוביניזם ההיסטוריה.

רק "רוסים אמיתיים"

לא מכבר פורסם ב"פראוודה" מאמר מאת פיודור בורלאצקי, עיתונאי המקורב לגורבצ'וב, הכותב כי במקורו פעל "פאמיאט" "למען רעיונות המוצקים של שימור התרבות הלאומית הרוסית. שמירה על הערכים הלאומיים של העבר, קירוב הציבור אליהם — זה היה טוב", אך אז לפתע הצטרפו לתנועה זו אנשים שייצגו תפיסות לאומניות ושוביניסטיות מרחיקות".

אלא שמקימי "פאמיאט" היו מהיום הראשון מלאי שינאה כלפי כל הלא־רוסים ברוסיה, בעיקר יהודים. בתקנונים המקומיים של גוף זה בכמה ערים אפילו צויין במפורש, שרשאים להצטרף אליו רק רוסים "אמיתיים", היכולים להוכיח כי שום דם זר לא התערב בשושלת היוחסין שלהם מזה ארבעה דורות.

הפונקציונרים הבכירים ב"פאמיאט" אוהבים לדבר על הסבל הרב ש"זרים" שונים הסבו לעם הרוסי: טטארים ומונגולים, גרמנים וטורקים, מעל לכל יהודים. היהודים לא רק דחפו את הרוסים לטיפה המרה, הם גם הרסו כנסיות ואתרים קדושים, הבטיחו לעצמם תפקידי מפתח בכל גופי ביטחון־המדינה, ובעיקר ביצעו את מעלליהם בצ'קה, המשטרה החשאית הראשונה לאחר המהפיכה.

באסיפות של "פאמיאט" ובשיחות פרטיות של חבריו נאמר שוב ושוב כי ההתבגות היהודית לתאים שונים של החיים הסובייטיים היא שורש כל הרעות החולות. ללא ספק יש לברך על שבורלאצקי הוקיע את דברי השיטנה השוביניסטיים האלה; אך הוא טועה כשאינו מבחין כלל בין אנשי "פאמיאט" האנטישמיים השוביניסטיים, ובין אלה המתעבים תחת האנטישמיות היומיומית, המבקשים לעזוב את בריה"מ ואינם רשאים לעשות זאת — מסורבי העליה.

"מי אצלנו מדבר בעד 'הזכות הבלתי־מוגבלת להפגין'", שואל בורלאצקי, ועונה בעצמו בביטחון עצמי: "הלאומנים המקומיים הקיצוניים של 'פאמיאט', ו...אנשים הפועלים על־פי אינטרסים תועלתיים, הרוצים להגר למערב — אלה המכונים 'סירובניקים'". כך, איפוא, משליכים את הרודפים והקורבנות באותה קדרה.

האנטישמיות מתעוררת

בתקופת סטאלין הפך השוביניזם למדיניות ממלכתית רשמית. עמים שלמים גורשו לסיביר ללא סיבה, ללא חמלה כלפי אנשים תשושים, נשים בהריון וחולים על סף המוות. ראשית גורשו הגרמנים שחיו ליד הוולגה. אחריהם הצ'צ'נים, האינגושים, הטטארים מקרים ורבים אחרים. גם ליהודים היה צפוי גירוש המוני דומה, שכן האנטישמיות התפשטה אז בהיקף מפחיד. החל מ־1948 הורחקו יהודים ממוסדות מחקר, מוסדות להשכלה גבוהה ועמדות מפתח שונות. ב־13 בינואר 1948 ניספה שלמה מיכואלס, מנהל התיאטרון היהודי, שחקן ובמאי אחד, בתאונת־דרכים מבויימת.

ב־1952 רצח סטאלין את אחרוני נציגי תרבות האידיש, דוד ברגלסון, לב קוויטקו, פרץ מרקיש ואחרים. מתוך הוא פתח ברדיפת רופאים יהודיים, שהואשמו ברצח פקידים בכירים ובתוכנית להתנקש בו עצמו. השיטה לכאורה של קבוצה זו עוררה התפרצות של שינאת יהודים במדינה כולה. לא היה חסר הרבה כדי שיפרצו פוגרומים חדשים. חודשיים לאחר מכן מת סטאלין, ואולי כך נמנעה השמדת־עם חדשה. יורשיו הבינו שיש לשים קץ לטירוף הזה. הרופאים שוחררו ממעצרם.

העיתונות הכריזה כי האשמות פוברקו באמצעות הכוחות מזוייפות. התבטאויות גלויות נוסח "הכו ביהודים והצילו את רוסיה" לא נשמעו יותר. אך אפשר היה לחוש בכל המדינה באנטישמיות רדומה מתחת לפני השטח. היא הפכה לגורם המכריע בהגירה היהודית מברית המועצות. ועכשיו שוב מדברים פעילי "פאמיאט" בגלוי ש"היהודי" מסב לרוסיה נזק".

מי עומד, איפוא, מאחורי "פאמיאט"? מי מנסה להעמיד לרשות תועמלני האירגון במדינה כולה מועדונים ואולמות היכולים לקלוט אלפי אנשים? איך אפשרי הדבר שאנשי "פאמיאט" בנובוסיבירסק יכולים להכריז בגלוי שאסור להשתמש בשפת המושג הבין־לאומית "פורטראן" ו"בייסיק", כיוון שאינן רוסיות. מאותן סיבות עצמן מנפצים פורעים את השמשות במרכז המחקר באקדמגורודוק.

מדוע אין אמצעי התקשורת מזכירים את השם ניקולאי סגודיקו, אביה הרוחני של תנועת טירוף זו; על אף דיווחים עיתונאיים ביקורתיים המלגלגים ומתריסים על פאמיאט? מי חזק כל־כך עד כי הוא יכול לאלץ מוסדות ועורכים לשמור על שתיקה בנושא? ומדוע לא פורסם עד כה שום מכתב־קוראים ביקורתי על תפקידו המוביל של הרוצח האנטישמי ואלרי יימליאנוב ב"פאמיאט"?

אך מעל לכל מי יכול היה להורות למועמד הפוליטביורו המזכיר הראשון של המפלגה במוסקווה, בוריס יאלצין, לקבל את חברי "פאמיאט" במוסקווה במשך שלוש שעות, ולהתווכח עימם באריכות, אף כי ידוע שהוא דוחה את רעיונותיהם מכל וכל. והוא לא הסתיר זאת בזמן השיחה? רק אדם אחד יכול היה לעשות זאת — זה הניצב במקום גבוה עוד יותר בהיררכיה מיאלצין. דבר אחד הוא ודאי — האדם הזה אינו המזכיר הכללי מיכאיל גורבצ'וב. •

הזדמנות נוספת

מאת דיוויד אנסאן ומייקל ריס
Newsweek
מיוחד ל"הארץ"

ושוב בצמרת: ריצ'ארד דרייפוס חדש, שנגמל מסמים, נוחל ניצחון במותחן רומנטי. האוסקר כמעט הרג אותו.

לוס אנג'לס

לפני תשע שנים, כאשר היה בן 30, קרה לריצ'ארד דרייפוס דבר נורא. הוא זכה ב"אוסקר" כשחקן הטוב ביותר של השנה על הופעתו ב"פרידה לשניים". הפרס כמעט הרג אותו. לפני קרוב לחמש שנים קרה לו דבר טוב מכונית המרצדס שלו התנגשה בעץ בבברלי הילס והוא נעצר בעוון החזקת גרם קוקאין ו־31 גלולות פרקודאן. זה היה אולי האירוע שהציל את חייו. "אני מאמין עכשיו שהאל דיבק מעל המכונית בלילה ההוא כדי לדבר אתי", הוא אומר. "חייתי במהירות כזאת שלא היה לי זמן להקשיב. כאשר האטתי לקצב של הליכה, השתנו חיי לחלוטין".

לפני שנה וחצי הופיע ריצ'ארד דרייפוס חדש, ללא המאבריימים של ההילוך הגבוה. כאשר גילם את הפטריארך אפור השיער בסרטו של פול מזורסקי "הצור מבוורלי הילס". השינוי הזה בבחור הפיקח, המסולח השמנמן של "המירוץ לצמרת של דודי קרביץ" ו"מלתעות" בא כהלם. רוב הכוכבים מוזקים מסרט לסרט כמעט מבלי משים, הם הרי נמצאים בעסקי הנעורים הנצחיים. אך דרייפוס נראה כ־20 שנה מבוגר מכפי שנראה בסרט "התגזרות" מ־1980. אולם ההלם האמיתי היה שהוא נראה טוב יותר — רזה יותר, נאה יותר, לפעמים אפילו חומד... האם זה יכול להיות... לפול ניומן.

כאשר יצא "הצור בבוורלי הילס" למסכי הקולנוע, החל למעשה דרייפוס את דרכו מתחילה. לאחר שורה מהוממת של להיטים (החל ב"אמריקאן גראפיטי" וכלה ב"מפגשים מהסוג השלישי"), נקלעה הקריירה שלו ירידה תלולה ומתמדת מטה, מ־"The Big Fix" עד הסרט "שיטת החברים" שירד כמעט מיד עם הקרנתו מהמסכים. הוא איבד את תפקידו הראשי ב"כל הג'ז הזה" והמוניטין שיצאו לו על שהצגות ושימוש מופרז בסמים ובגלולות איימו להפכו לשחקן שאיש אינו רוצה להעסיק. תחייתו המקצועית של דרייפוס באה ב"צור מבוורלי הילס". בעקבותיו בא הסרט "אנשי הפח" וגולת הכותרת היא סרט הפעולה והקומדיה הרומנטית המצחיק עד לדמעות של ג'ון בדהאם, "מעקב".

ריצ'ארד הסקסי

דרייפוס מגלם את דמותו של שוטר ותיק מסיאטל ביחד עם שותפו ביל (אמיליו אסטווז) קיבל את המשימה כפויית הטובה לעקוב אחר המתרחש בבית חברתו לשעבר של הנוכל שנמלט, איידאן קווין. הצעירה, מריה מקגוויר (מדלן סטו) היא יפהפייה אידית־מקסיקאית הנציגה את יצר המצוצנות של השוטרים. כאשר דרייפוס המתחזה למתקין־טלפונים בא להתקין מכשירי ציתות, היא מיד נמשכת להתנהגות האישיות־תמחל שלו. בעבור השוטר הבודק, אלכוהוליסט בשלבי התאוששות, שחברתו נטשה אותו זה עתה, הפיתוי להוצאת את הקווים המקצועיים מתגלה כגדול מדי.

אולם איך מנהלים פרשיית אהבים עם אישה שאחריה אתה עוקב? אם צוות המעקב השני יגלה אותו בדירתה, זה יהיה סוף הקריירה שלו. הוא אינו יכול לתת לה את מספר הטלפון שלו, שכן שוטרים מצותתים לכל שיחותיה. ואם היא תגלה מי הוא באמת, היא לעולם לא תסלח לו.

איש מעולם לא הטיל ספק בחוש הקומי של דרייפוס. אולם התגלית של "מעקב" היא, שהוא משכנע בהחלט כשחקן פעולה וכי בתפקיד הראשי הרומנטי פשוט אי־אפשר לעמוד בפניו. כפי שאמרה האישה שצפתה אתי בסרט: "אף פעם לא חשבתי שריצ'ארד דרייפוס יהיה סקסי בעיני".

אף כי קווין מתור הנבל של הסרט הוא הבחור היפה המקובל, דרייפוס, הבחור הממוצע הגלוב, הוא לב הסרט ונשמתו. השוטר עצמו מופתע בתחילה כאשר מריה נדלקת עליו. אך בכל שדרייפוס מתחיל להאמין במיומנותו, כך גם מאמין הקהל. אין לומר עם זאת שהסרט הוא מופע של איש אחד. בדהאם ("משחקי מלחמה") עשה את סרטו המשעשע ביותר מאז "שיגעון המוסיקה". קטעי האלימות העוטפים את הסרט מקצועיים דיים, אך סיפור האהבה והקומדיה הם שמעניקים ל"מעקב" את ייחודו, כמו גם הקשר הספונטני שהשחקנים "מבשלים" ביניהם לבין עצמם.

אסטווז ששיחק יותר מדי בני עשרה נבוכים מוצא גאולה מהמארציידים שלו בגילום שוטר מבוגר, מחוטל ומבולבל על כל הראש. משחק הגומלין שלו עם דרייפוס — שעיקרו מאלתר — ביתן בנימה הכנה של איבסימיות מקינטה. וסטו היא תגלית של ממש. בריה בגיר לומה היא איכה מנוסה, מלאת תשוקה, שהגיזה עבריינים רבים מבדי שתוסיף לכבוא בדרע איזו מיתות, והיא גורמת לצופה להבין מה בחור רגיל וטוב כמו דרייפוס בשבילה. בכוונות עלילתו יכול היה הסרט להיות עד ביותר קינטרינ... בבמאי הגוות השוקנים הגדול והמתואם כל־כך הופכים אותו להפתעה הנעימה ביותר של העונה.

אובססיבי ומיואש

מאחורי שובו של דרייפוס ככוכב קולנוע עומד אולפן וולט דיסני "הורס", שהפיק את שלושת סרטיו האחרונים. אולפן זה שוהא בעין קליניקה על שם בטי פורד לשיקומן של קריירות כושלות — הוא גם הודיה את הקריירה של בט מידלר — עשה את מלאכתו ביסודיות. בדהאם ... דרייפוס גם בסרט "של מי החיים האלה לעואלל" בשיא תקופת ההרס העצמי של השחקן, ברהם מהשינוי שהתחולל בו. "השוני קן שעבדתי אתו ב'מעקב' הוא אדם שונה לחלוטין. הוא בריא יותר, עם ראש יותר חריף ויותר ממוקד".

במהלך צילומי הסרט "כל בני החיים", סרט על אדם העובר על זכותו למות, הוא עלה על הדרך המובילה הייחד למות. "זו לא היתה שאלה של אם, אלא של מתי וכמה מהר זה יקרה". בדהאם זקוק חלק ניכר מהשינוי לזכות גמילתו של דרייפוס ולזכות משפחתו: דרייפוס נשא לאשה בשנת 1983 את מפיקת הטלוויזיה ג'רמי ריין ויש להם שני ילדים, אמילי ובנג'מין.

בהיותו בשנים המפורסמות שלאחר ה"אוסקר", כאשר התייסר בתחושת אשמה מכרסמת כי ההצלחה הוענקה בקלות רבה כל־כך, אמר דרייפוס בפשטות: "הפכתי למסוכם, מגעגע, בייתי כישלון. אבל באמת... התנהגתי הכיעור ואשר, הרבים קיבלו פרספקטיבה. זה כאילו אתה רוצה נאשמת דברימה והוא תמיד תמונק מידיך. המסקנה להיות מיואש, אובססיבי ומקונן".

בתוכנית בשבילך כעת הפעה בדומה "מכתוסים" לצרה של ברברה סטרייסנד, ובאמוזנה סם דרייפוס לבראמיל כדי להתווכל בצילומי סרטו של מאזורסקי "כוכב מעל מאראנה". ... לבצע רק פעם ב־18 חודשים — כדי להשאיר "הרבה זמן לטעמים". עכשיו, הוא מודיע, "אני מגלה שלעבוד טוב יותר מאשר לשאוף קוקאין". בדהאם מסכם "מה שריצ'ארד לימד אותנו הוא, שקל מאוד להחזיק את קבלת הפנים שאותה זוכה לה. ריצ'ארד עשה זאת פעם. אחרי שנת, חזר. לא כריצ'ארד דרייפוס היישן אלא ברמות חדשה. וזה הבדיק, התורה שלו היתה בדיוק בסגנון הנכון — מעודכנת רק במקצת".

לא ידענו שהישראלים בעסקה

שרות
DER SPIEGEL
מיוחד ל"הארץ"

ראיון עם קאמאל חראזי, השוהה עתה בביקור באירופה. הוא חבר במועצת ההגנה העליונה של איראן, גוף הכולל שלושה מנציגיו האישיים של חומייני וכן את נשיא המדינה, ראש הממשלה, שרים שונים וראשי המטכ"ל. חראזי, בן 42, מורה במקצועו. למד בתקופת השאה ארבע שנים באוניברסיטת יוסטון שבטקסאס. היה מנהל המחלקה הפוליטית של משרד החוץ בטהראן ונחשב לאחד מאנשי אמונו של חומייני.

שאלה: מר חראזי, האייאטולה חומייני קרא לאיראנים לשבור לאמריקאים את השיניים. "שומרי המהפכה" שלך מאיימים להפוך את המפרץ הפרסי "לקבורה של ארצות־הברית". אולם בו בזמן מלוות אניות אמריקאיות ללא הפרעה מכליות נושאות דגל אמריקאי במפרץ. האם ממשלתך נבהלה ממני מעצמת־העל?

תשובה: לומר שהן שטות ללא הפרעה אי־אפשר. כבר שיירת הליווי הראשונה נתקלה בקשיים והם רק יגברו בעתיד.

האם האניה האמריקאית "בריג'טון" עלתה על מוקש איראני?

אי־אפשר לקבוע זאת בוודאות. יש האומרים שזה היה מוקש רוסי. אחרים אומרים שזה היה מוקש איראני. הוא גם יכול היה להיות עיראקי.

האם מכלית־הנפט "טקסאקו קריביאן", במפרץ ליד עומאן, עלתה על מוקש איראני?

מדוע לא לחשוב שזה היה מוקש שהונח על־ידי האמריקאים?

בנקודה כזה היתה צריכה טהראן בכל זאת להלום חזרה, שכן המפלגות נשאה נסנו איראני. העיראקים שוב פתחו, לאחר הפסקה בת 25 יום, בהתקפות קשות של מיתקני הנפט האיראניים.

אנחנו נשיב מלוכה כאשר יותקפו האניות שלנו, והמיתקנים שלנו במפרץ הפרסי יותקפו. הפעם נפגעו יעדים בתוך המדינה. אנחנו הגבנו בהתקפות נגד אל סגבר ואם סאקר.

אולם כליות נוצר הרושם שאתם נרתעים מהסלמה במפרץ.

אנחנו מבחינים בין המלחמה במפרץ הפרסי ובין המלחמה בגבולות עיראק־איראן. אנחנו סבורים שיש לשים קץ למתקפות במפרץ הפרסי. צריך לערוב לביטחון במפרץ. אלה הם העיראקים הפוגעים בביטחון השיט.

מי קובע תגובות צבאיות משוקללות וקפדניות כאלה? האם האייתולה חומייני עצמו או מועצת ההגנה?

המסגרת של מדיניות זו נקבעת במועצת ההגנה העליונה, על דרכי הביצוע מחליט הפיקוד העליון של כל הכוחות המזוינים. אני נמנה עם שני גופים אלה. אבל כדי להבין את מבנה המנהיגות שלנו יש להבין את היחסים בין העם והמנהיגות.

מה לעם ולהנהגה הצבאית?

האיראנים אינם יכולים לקבל שום החלטה שאינה נתמכת בידי העם. רק מה שהמוני העם רוצים בו יכול להתממש.

איזה תפקיד ממלא האימאם במועצת ההגנה העליונה? האם הוא מודיע אישית, שולח הוראות במכתב?

על־פי החוקה, האימאם הוא המפקד העליון של הכוחות המזוינים. כאשר אנחנו רוצים להתייעץ בנושא כלשהו, אנחנו הולכים אליו ושואלים אותו. התשובות שלו מובאות אז לפועל.

באיזה תכיפות אתם זקוקים לעצותיו?

אנחנו נמצאים אתו בקשר מתמיד. התייעצויות אלה יכולות להיערך מדי שבוע או מדי יום. אך קורה גם שכמה וכמה פעמים ביום אחד. הדבר תלוי בנושאים העומדים על הפרק והטעונים הכרעה.

מתי ביקרת בפעם האחרונה אצל חומייני?

לפני שלושה חודשים.

איזה רושם הוא עושה?

של אדם בריא. מכל צורת התנהגותו אפשר להבחין כי הוא מרגיש בטוב ואינו חולה.

האם תאוות המלחמה שלו עדיין בעינה?

איש באיראן אינו רוצה במלחמה. אנחנו זקוקים במהירות מרבית לשלום בר קיימא. כדי לקבל אותו עלינו להילחם במחוללי המלחמה ולהעניש אותם.

נשיא עיראק סאדאם חוסיין?

כן, גם שר החוץ שלכם גנשר קבע באוזננו: סאדאם חוסיין פתח במלחמה זו. רק כאשר הוא ואנשי מפלגת הבעת' שלו יבואו על עונשם, יוכל להיווצר מצב של שלום בר קיימא.

מי אמור להעניש את סאדאם חוסיין?

מכיוון שהוא אינו נשפט בפני גופים בין־לאומיים, עלינו להמשיך להילחם ולהעניש אותו בעצמנו.

צריך להעלות אותו לגרדום?

איננו רוצים להכתיב כיצד יבוא על עונשו. אם האו"ם היה רוצה לעשות דבר בנושא, היה עליו בראש ובראשונה להוקיע אותו כתוקפן ואז להתיר את ההכרעה בידי בית־דין.

דרישתכם לעונש אמורה, מעל לכל, לספק את תאוות הנקם של חומייני. אך האם מצדיק הדבר את מותו של דור שלם בשדה הקרב?

זה שווה, למען התופש. השלום ובניית העתיד ראויים לכך שעם יגלה התנגדות, יתגונן למענם.

אבל התופש שלכם בכלל אינו מאוים. עיראק מרבבה זה מכבר להפסקת אש מיידית.

איננו יכולים לתת אמון בסאדאם חוסיין. הוא לא קיים גם את ההסכם שחתם עליו ב־1975. העיראקי ניסה בהזדמנות הראשונה לתקוף אותנו שוב.

מהרה איפוא רק הדך השמורדר האיסלאמית?

את המשטר הזה יש לחסל פיסית, באמצעות גופים בין־לאומיים או באמצעותנו, כפי שנעשה עם הנאציזם.

אתה רוצה איפוא עריכת משפטי נירנברג נגד אנשי הבעת' של בגדד.

כן.

האם סאדאם חוסיין הוא בעיניך כמו היטלר?

בדיוק. אנחנו קורבנותיו של היטלר חדש.

יש לך ילדים?

כן. שני בנים.

שניהם בשלים לשירות בחזית?

לא, הם רק בני ארבע ותשע. נקווה שהמלחמה תגיע לקצה עד שיגיעו לגיל צבא.

כמה חללי מלחמה נפלו עד כה באיראן?

אין על כך נתונים רשמיים.

אתם אפילו לא מוסרים את החללים שלכם?

אין פרסום של נתונים סטטיסטיים. זה סוד צבאי.

האם אתם חוששים מתגובות העם כאשר יתגלו המספרים?

לא. אנחנו רק איננו מעוניינים למסור לצד השני מידע נוסף. אין זה מקובל במלחמה. גם מדינות אחרות אינן נוהגות כך.

אבל לך בוודאי ידוע המספר המדויק. האם אתה ישן היטב בלילות?

מי שמאמין בעניינו ישן שנת ישרים.

"שומרי המהפכה" שלכם אינם נלחמים רק באויב המשבש מאד אם חוסיין. בעמק בקעה בלבנון מאמנים הפסדראנים את אנשי חזבאללה הנלחמים לצדם בדרום לבנון נגד צה"ל הנתמך בידי ישראל. הרי יצוא המהפכה, שממנו חוששים ערבים כה רבים.

שם נלחמים לבנונים. אנשינו מאמנים אותם. אנחנו גם מוסיפים סיוע תרבותי.

האם אימונים בקלצ'ניקוב הם לדעתך תרומה לתרבות?

אינו מדבר רק על הכשרה תרבותית אלא גם על הכשרה צבאית. הפסדראנים חולקים בניסיונם המלחמתי עם אלה המבקשים זאת.

האם איראן אינה לוקחת על עצמה מעמסה כבדה מדי: מלחמה בגבולותיה, מלחמה במפרץ, עימות עם מעצמת־העל, זירת קרבות משנית בלבנון ובאנת־הנה — גם אם כל זה אינו גורם לכם לאכזבה פוליטית, הרי מבחינה כלכלית לא תוכלו להחזיק מעמד.

האחרים הם שכפו את כל המעמסה הזאת עלינו. את המלחמה כפו עלינו, האמריקאים הרשו את המתוחים במפרץ. במקרה קשור אויבינו נגדנו. אנחנו יכולים רק להיכנע או להתנגד. בחרנו בהתנגדות.

במסגרת זו ברור שכל אמצעי כשר בעיניכם. איך אפשר אחרת להסביר את עיסקת הנשק שלכם עם אויביכם הגדולים ביותר, ארצות־הברית וישראל הציונית?

לא היתה לנו שום עסקת נשק ישירה עם הישראלים. האמריקאים היו הספקים, הנשק הוא בתוצרת אמריקאית. לא ידענו שהישראלים היו מעורבים בעניין. כאשר גילינו פעם שעל 18 טילים היו כתובות בעברית, שלחנו אותם בחזרה.

מכיוון שהישראלים רצו להם לכם נשק מיהן.

לא, מכיוון שהעסק הגיע בישראל. לדעתנו היתה כאן מזימה. וואשינגטון קיוותה לנצל באחד הימים בהשתתפותה של ישראל כקלף נגדנו. אם האמריקאים באמת רצו לספק לנו נשק, מדוע עשו זאת באמצעות ישראל?

אבל כל המעורבים ידעו היטב שהישראלים נמצאים בתמונה.

מי ידע זאת? אנחנו אחד הצדדים ואנחנו לא ידענו. היו על כך שמועות בעיתונות אבל שום דבר לא הוכח. רק לאחר שהסיפור יצא לאור דרך מקפרליין, נודע לנו שהישראלים היו מעורבים.

האם פירוש הדבר שלכם שלבנקות אחרות של עסקת הנשק כאשר נכתב על כך בעיתונות?

היו לנו עסקים עם סוחרי נשק. אבל הם לא ריוחו לנו מה מקור הנשק. תמיד דיברו על ארצות־הברית. משום כך, הם גם הביאו את מקפרליין לטהראן. לנו לא היתה שום סיבה להיות חשדנים.

והמגע אכזבן במדי יצירתם למבקרי את בני הערובה לאהוב בתוך נשק?

שאלת בני הערובה היא שאלה אחרת.

האם פירוש הדבר שבני הערובה לא עמדו כלל לרשותכם?

סוחרי הנשק אמרו לנו: האמריקאים רוצים לשפר את היחסים אתכם ולספק נשק. אם תוכלו להפעיל את השפעתכם לשחרור בני הערובה...

הרי יש לכם השפעה בלבנון. יו"ר הפרלמנט שלכם ראפסנג'אני שב ואישר באוזננו שיש לכם קשרים עם אנשי חיזבאללה. ומה זיקת שני הגרמנים בבני ערובה.

יש לנו קשרים עם חיזבאללה אך אין פירוש הדבר שבני־הערובה הם בידי חיזבאללה. יש קבוצות שונות מאד בלבנון. אבל יש לנו אפשרויות להפעיל השפעה.

באמצעות הקשרים התרבותיים שלכם?

זו היא השפעה על הלב. יתכן שאנו ברדוע היום משוה. לא ייענו לנו הנפבנים בלבנון.

האם עסקה כזו זו תוכננה במועצת ההגנה העליונה? ושמא היתה זו פעולה עצמאית של סיעה איראנית מתונה, שמדברים עליה רבצלר רייגן?

שום החלטה לא התקבלה על־ידי אנשים יחידים כלשהם. אצלנו עוזרת המיבותדיעים.

במועצה העליונה שלכם?

תמיד אמרנו כי עלינו להשיג נשק, אנחנו קונים בכל מקום, חוץ מישראל ודרום אפריקה. מפני שבאבד כציר ברנו ביחר אמריקאי. לא היו לנו שום פקפוקים לרכוש נשק אמריקאי.

אבל נשק אמריקאי מצוי בכל מקום בשוק העולמי. מדוע חייבת טהראן לקנות דווקא מ"השטן הגדול"?

יש כלי נשק שנקבל רק בעזרת האמריקאים. זו בדיוק האמנות של בריזתונו: אנו מקבלים את הנשק שלנו ובכל זאת, נלחמים בהם מבחינה אידיאולוגית.

האם דיברת איתם עם האמריקאים על המלחמה ועל שיפור היחסים בין ארה"ב ואיראן?

לא זו בלבד שלא עשינו זאת, אלא לשום מנהיג בטהראן לא היו שיחות ישירות עם האמריקאים.

תשקיף

ישום החזקות בע"מ

הודעה בדבר פרסום תשקיף

בהתאם לסעיף 23 לחוק ניירות ערך, תשכ"ח–1968

הנפקה של

1,597,399 מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע"נ כ"א רשומות על שם (להלן: "מניות רגילות") בערך נקוב כולל של 1,597,399 ש"ח; ביחד עם 1,372,200 אגרות חוב־אופציה (סדרה 1), רשומות על שם (להלן: "אגרות חוב–אופציה") בערך נקוב כולל של 1,372,200 ש"ח, עומדות לפרעון (קרן וריבית) ביום 31 באוגוסט 1992, נושאות ריבית צבירה בשיעור שנתי של 6% צמודות (קרן וריבית) לשער היציג של דולר ארה"ב כמפורט להלן והניתנות למימוש במניות בכל יום עסקים החל מיום ה־1 בספטמבר 1987 ועד ליום 29 באוגוסט 1992 (כולל) במניות רגילות באופן שכל אגרת חוב־אופציה תמומש למניה רגילה אחת (כפוף להתאמות) כנגד תשלום במזומן של 0.80 שקל חדש (80%), צמוד לשער היציג של הדולר של ארה"ב, כך שלסכום האמור יתווספו הפרשי הצמדה הנובעים מעליית השער היציג בתאריך המימוש ביחס לשער היציג ביום ה־16 באוגוסט 1987 (להלן: "תוספת המימוש") (ראה סעיף 2.9 בתשקיף) וזאת בנוסף לתשלום מחיר רכישה בעת רכישת אגרות חוב–אופציה כמפורט להלן. בכל מקרה תוספת המימוש לא תפחת מ־0.80 ש"ח לכל אגרת חוב – אופציה. אגרות החוב אופציה אשר תמומשנה לא תקנינה כל זכות לקבלת תשלומי קרן, הפרשי הצמדה או ריבית.

ניירות הערך מוצעים כדלקמן:
הנפקה בדרך של זכויות לבעלי מניותיה של החברה

1,597,399 מניות רגילות במחיר רכישה של 1.0 ש"ח (100%) לכל מניה רגילה כאשר כל בעל מניות זכאי לרכוש מניה רגילה אחת בגין כל 5 מניות רגילות שתהיינה רשומות על שמו בתום יום העסקים של ה־25 באוגוסט 1987.

בעלי ענין בחברה הודיעו על התחייבותם לממש את הזכויות המוצעות להם על פי תשקיף זה, המזכות אותם ב־900,401 מניות רגילות (ראה סעיף 2.4.9 בתשקיף).

הנפקה לציבור של

1,200,000 אגרות חוב–אופציה בערך נקוב כולל של 1,200,000 ש"ח המוצעות בדרך של מיכרז במחיר מינימלי של 0.95 ש"ח (95%) לכל אגרת חוב–אופציה. אם לא ימכרו כל אגרות החוב אופציה במיכרז, יקבע מחיר אחיד לאגרות החוב–אופציה בגובה המחיר המינימלי. המחיר האפקטיבי של 1 ש"ח ע"נ הון מניות שינבע ממימוש אגרות החוב–אופציה המוצעות אשר תרכשנה במחיר המינימלי הינו 1.45 ש"ח (145%) ראה גם סעיף ח' בחלק הכולל פרטים מן התשקיף.

הנפקה לעובדים של

עד 172,200 אגרות חוב–אופציה בערך נקוב כולל של 172,200 ש"ח במחיר רכישה של 0.60 ש"ח (60%) לכל אגרת חוב–אופציה ובתוספת מימוש בתנאים זהים להנפקה לציבור.

פרעון אגרות החוב–אופציה (קרן, הפרשי הצמדה וריבית) מובטח בשעבוד צף בדרגה אחרונה. סך ההתחייבויות המובטחות ליום 31.12.86 בעדיפות על השעבוד בגין אגרות החוב–אופציה הינו 678 אלפי ש"ח.

לאור אופי פעילות החברה והשקעותיה יתכן וחלק מהשקעות החברה לא ישאו פרי וקיים סכון של אובדן ההשקעה. לגורמי הסיכון ראה סעיף 2.11 בתשקיף.

הבורסה נתנה את אישורה העקרוני לרישום המניות ואגרות החוב–אופציה מהנפקה זו למסחר. המסחר בבורסה באגרות החוב–אופציה המוצעות מותנה בפיזור מינימלי ובפיזור נאות שלהם בציבור (ראה סעיף 2.3 בתשקיף).

סך ההון העצמי (בלתי מבוקר) לתאריך התשקיף הוא כ־12.6 מיליון ש"ח (מבלי להתחשב בתוצאות העסקיות לתקופה שמ־1.1.87 ועד לתאריך התשקיף). ההון העצמי כולל "הפרש מקורי" בסך של 5.6 מיליון ש"ח הנובע מרכישת מניות בישטק ויחידות בשותפות מוגבלת בתמורה להקצאת מניות החברה. ה"הפרש המקורי" מיוחס להשקעות במחקר ופיתוח ומופחת ב־10 שעורים שנתיים שווים. ראה סעיף 6.3 בתשקיף.

להלן סכומי ההפסד המותאם ל־4 השנים שנסתיימו ביום 31 בדצמבר, באלפי שקלים חדשים של דצמבר 1986:

1983	1984	1985	1986
250	359	1,217	898

סך ההפסד שנצבר ליום 31.12.86 הינו כ־3.2 מיליון ש"ח. בשל אופי פעילותה של החברה, להערכת הנהלת החברה, צפויים הפסדים גם בעתיד.

ההפסד המותאם המאוחד הבלתי מבוקר של ישטק לשלושת החדשים שנסתיימו ב־31.3.87 בש"ח של חודש דצמבר 1986 הינו כ־965,000 ש"ח. להערכת הנהלת החברה לא יחול שנוי מהותי ברבעון השני לעומת הרבעון הראשון ראה סעיף 7.2(3) בתשקיף.

סך כל העמלות וההוצאות הקשורות בהנפקה מהוות כ־12% מתמורות ההנפקה.

המועד להגשת הבקשות במיכרז לאגרות החוב – אופציה המוצעות לציבור יפתח ביום 27 באוגוסט 1987 בשעה 08.30 ויסגר באותו יום בשעה 12.00 בצהרים.

עותק מן התשקיף והעתק מן ההיתר לפרסומו הוגשו לרשם החברות. עותקים מתשקיף זה ניתן להשיג אצל כל אחד מהחתמים הר"מ ואצל בנקים וחברי בורסה אחרים.

את הבקשות לרכישת ניירות הערך יש להגיש באמצעות **בסוהה ניירות ערך והשקעות בע"מ** רח' קרל נטר 8 ת"א וכן באמצעות סניפי בנקים וחברי הבורסה לניירות ערך בתל־אביב בע"מ. הודעה זו אינה מהווה הצעה לרכוש את ניירות הערך המוצעים.

הנאמן: החברה לנאמנות של בנק כללי לישראל בע"מ.

קונסורציום החתמים:
כלל מנפיקים בע"מ* (מנהל הקונסורציום)
החברה להשקעות של בנק הפועלים בע"מ* (מנהל הקונסורציום)

בסוהה ניירות ערך והשקעות בע"מ
החברה המרכזית לניירות ערך בע"מ
בנק כללי לישראל בע"מ
בנק הספנות לישראל בע"מ
אפיקים חברה לייעוץ והשקעות בע"מ
שחק עוז ניירות ערך והשקעות בע"מ
סהר ניירות ערך בע"מ
יוניסרסט חברה להשקעות בע"מ
אייל אנגלו־ישראל להשקעות וניירות ערך בע"מ
צמיחה ניירות ערך והשקעות בע"מ

* בעל ענין בחברה

תאריך: 21 באוגוסט 1987

בבאר שבע — להשכרה / מכירה
שטח של 5,200 מ"ר – קרקע מהוונת
במקום אולם ייצור + מחסנים 800 מ"ר עמוק – על 10 טון. סככה עבודה נוספת 130 מ"ר בגין משרדים 150 מ"ר מיזוג אוויר 2 קווי טלפון, 220 אמפר חשמל
לקבלת פרטים נוספים להתקשר בין השעות 20.00־22.00 בטלפון 057-690972

בצפת
בית למכירה
ברובע האומנים 2 חדרים
03-474099

לידיעת מגדלי העופות
מועצת הלול שללה רשיונן של מספר מדגרות
המועצה לענף הלול
על המגדלים הזכאים לרכוש אפרוחים, לפנות למשרדי המועצה, קפלן 2 תל אביב, או בטלפון 03-264783 לקבלת מידע על המדגרות הנ"ל.
המועצה תנקוט בכל האמצעים העומדים לרשותה כנגד מגדל שיזמין או יקבל אפרוחים ממדגרה שרשיונה נשלל.
מ. בלוויס
מנהל כללי

חריקות / זאב יפת

תובעים גדולים בבית המשפט לתביעות קטנות

בית המשפט לתביעות קטנות (עד 3,000 שקל) מוכר כסיפור הצלחה. הוא פוסק בעניינים שהאזרח הקטן נתקל בהם מדי יום, הגורמים לו לנזקים או לעוגמת נפש. בבית משפט זה מופיעים הנדונים ללא עורכי דין. הניסיון לימד שאזרחים רבים נרתעו, בטרם הוקם בית משפט זה, לפנות לבית משפט השלום בתביעות קטנות, משום ששכר הטרחה של עורכי הדין עלה לא־פעם על שווי התביעה. את התביעות יכול כל אזרח להגיש, אפילו בכתב יד, ופסקי הדין ניתנים בתוך פרק זמן קצרים.

בית המשפט לתביעות קטנות לא נועד לאנשי עסקים ול־חברות שעקב עסקיהם לא קיבלו תשלומים שונים או שהמחאות של לקוחותיהם לא נפרעו.

כדי למנוע הצפת בית המש־פט לתביעות קטנות בתביעות מצד אנשי עסקים, קבע המחוקק בסעיף 60 לחוק בתי המשפט 1984 כי בית המשפט רשאי שלא לדון בתביעה, או להעבירה לבית משפט השלום.

אם התובע הגיש יותר מחמש תביעות במשך שנה אחת, הדיין הרי אומר שאזרח מהשורה, בניגוד לאיש עסקים, אינו נוהג לפנות לבית המשפט בעשרות תביעות מדי שנה.

אך מתברר שסעיף מרכזי זה הוא חסר שיניים, אינו ניתן ליישום, וכך יותר ויותר אנשי עסקים, המגלים עובדה זו, מסתננים פנימה שוב ושוב לבית משפט לתביעות קטנות. בחודשים האחרונים מוצף בית משפט זה והתור הממתינים מתארך. אם המצב יימשך, הרי שהישגו העיקרי של בית המשפט הזה — דיון מהיר ולא מסורבל — ייעלם. סגן מנהל בתי המשפט רוני בורסקי מאשר שסעיף 60 לא ניתן ליישום בטרם תהיה המערכת כולה ממוכנת וממוחשבת.

דוברת משרד המשפטים מאשרת שמצב זה אכן ידוע להנהלת המשרד, ולכן העלתה הצעה להוסיף בטופס התביעה סעיף שבו יצהיר התובע שלא הגיש במהלך 12 החודשים האחרונים יותר מארבע תביעות.

אב ובנו בבית המשפט לתביעות קטנות

כרטיסי חינם לבעלי השררה

פרופ' מיכה פורה מהטכניון, המשמש גם כיו"ר ועד אגודת התזמורת הפילהרמונית הישראלית, סניף חיפה, החליט באחרונה לצאת כנגד עניין שהוא מגדירו כשערורייה מתמשכת. בכל פעם שהתזמורת מקיימת הופעה באולם האודיטוריום בחיפה, היא חייבת לתת חינם 100 כרטיסים לבעלת האולם, החברה העירונית לתרבות ולידיעות, שהיא חברה־בת של עיריית חיפה. פרופ' פורה שיגר מכתבים לראש העיר אריה גוראל ולשמואל ביאליק, מנכ"ל החברה, ודרש להפסיק נוהג זה. הוא ציין שכרטיסי החינם, בשווי של 5,000 שקל לכל הופעה, ניתנים לנבחרי הציבור, חברי מועצת העיר בחיפה ולמקורבים, וממילא נגרע סכום זה מקופתה של התזמורת הפילהרמונית. עוד ציין פורה כי החברה מקבלת מכל המופעים המתקיימים באודיטוריום ובהיכל הספורט אלפי כרטיסי חינם, מדי שנה, בשווי של מיליוני שקלים.

שמואל ביאליק, מנכ"ל החברה, בן 75 שטרם פרש לגימלאות, המוכר כאחד "האנשים החזקים" בחיפה עוד מתקופת אבא חושי, אומר כי הסדר כרטיסי החינם קיים עוד משנת 1973, ונמשך מאז ועד היום. הוא אינו מבין מדוע פרופ' פורה "התעורר דווקא עכשיו". הוא מאשר שכרטיסי החינם מחולקים לחברי מועצת העיר, אך מציין כי נוהל דומה קיים בירושלים, בתל אביב (היכל התרבות ואיצטדיון הכדורסל), באמפיתאטרון בקיסריה ובמקומות אחרים בארץ.

מתברר שעוד ביולי 1984 אישר מרכז השלטון המקומי "כללים למניעת ניגוד אינטרסים של נבחרי ציבור ברשויות המקומיות". נקבע אז שחבר מועצה לא יקבל לעצמו או לקרובו טובת הנאה בקשר למילוי תפקידו. "טובת הנאה" הוגדרה ככסף, כשוות כסף, כשירות או כטובת הנאה אחרת, ובכלל זה הזמנות או כרטיסים לאירועים החוזרים על עצמם תקופתית כגון סדרת קונצרטים או משחקי כדורסל. מתברר שכללים אלה נקבעו דווקא על רקע המצב ששרר בעיריות, והוא בא, בין השאר, למנוע תופעות של חלוקת כרטיסי חינם. אך הנה מתברר שהעיריות מתעלמות מהוראות מחייבות אלה.

סוחרי המתים

בתחילת החודש נפטר הלל בירגר מתל אביב. כעבור מספר ימים החלו לקבל בני משפחתו מכתבים מבעלי מפעלים להקמת מצבות בנוסח "הננו משתתפים באבלכם הכבד", בצירוף כתובות ומספרי טלפונים של המפעלים. כך נהגו נחרי — תעשיית מצבות, יצחק בלייר בע"מ, האחים וליכה בע"מ ואחרים.

תופעה זו מוכרת מזה זמן רב. בעוד בני המשפחה יושבים שבעה, מועבר שם הנפטר ליצרני מצבות, לישיבות (קריאת פרקי תהילים למשך שנה תמורת תשלום הולם) ולקופות לגמילות חסדים. כל הגופים הללו מתחילים להטריד את בני המשפחה ברגעיהם הקשים.

הלל בירגר מרחוב השופטים 12 בתל אביב לא היה אישיות מפורסמת. במודעות האבל לא הופיעה כתובתו, ולכן ברור שכל אותם מטרידים הצליחו להשיג את הכתובת מגורם כלשהו בתוך המערכת.

בתי החולים הם הראשונים היודעים על פטירת אדם, אבל קשה להניח שהמידע דולף דרכם מהטעם הפשוט — המעוניינים במידע ידעו להתקשר לגוף מרכזי ולא לבתי חולים רבים. הגורם השני ברשימה הוא משרד הבריאות. חברא קדישא לא תטפל בקבורה בלא שתקבל תעודת פטירה, שרק משרד הבריאות מוסמך להוציאה. ראובן קרן, קצין הביטחון הארצי של משרד הבריאות, אומר שמעולם לא התעורר חשד שמישהו מאנשי המשרד הדליף בעניין זה. גם העובדה שלקרובי המשפחה פונים גם ישיבות וקופות גמ"ח של החוגים החרדיים יש בה להמעיט מהאפשרות שהמידע מודלף ממשרד הבריאות. משרד גם מעביר הודעה למשרד הפנים, אך הליך זה נמשך מספר שבועות, בעוד הגופים האינטרסנטיים פועלים זמן קצר לאחר הפטירה.

שני הגופים הנותרים הם החברא קדישא ומשרדי הפרסום הפועלים מתוך משרדי החברא קדישא. משרדי הפרסום הללו עוסקים בהדפסת מודעות אבל ובארגון סידורי ההסעה לבית הקברות. אבל, עובדה היא שגם לקרובים המעדיפים לטפל בסידורים ובהדפסת המודעות באופן אישי מגיעים מכתביהם של האינטרסנטים השונים.

ממילא נופל החשד על החברא קדישא. יצחק רוט, מנכ"ל החברא קדישא בתל אביב, אומר שהמכתבים על העובדים החשוד הר־ לא הם המעבירים מידע. הוא מוסיף כי החברא קדישא עצמה נפגעת מהמצב השורר, ותלונות רבות מגיעות מקרובי משפחה מוטרדים ורגוזים. לכן, יש לחברה אינטרס ברור לדאוג שלא עובדיה יעבירו בהסתר שמות הנפטרים.

דומה שהגיע הזמן שגופים חיצוניים כמשרד הדתות ומשטרת ישראל יתחילו לטפל בעניין המציק לאזרחים רבים.

הראש הקטן של מקרצפי הכבישים

עשרות אלפי הנהגים החולפים מדי יום, מזה מספר שבועות, בכביש הראשי יפו–תל אביב מצומת הקאונטרי קלאב באכה תל אביב, כמו־גם המוני הנהגים הנוסעים בכביש ירושלים–תל אביב מול אבו־גוש, חשופים לתאונות דרכים. מתברר שבמסגרת עבודות שיפוצים ותיקונים בכבישי הארץ, בוצעו עבודות גירוד (או קרצוף, בעגה המקצועית) של שכבת האספלט העליונה באחד מנתיבי הנסיעה, בכבישים אלה ואחרים, לקראת הנחת שכבת אספלט חדשה.

בכל מדינה מתוקנת מתבצעת העבודה תוך תכנון ותיאום מראש. בתוך 24 שעות לאחר קרצוף שכבת האספלט העליונה בכביש, כבר מבוצעת הסלילה מחדש. אך לא כך בישראל. מע"ץ (האחראית על הכבישים הבין־עירוניים) ועיריית תל אביב (האחראית על הכבישים בתחומה) אינן מסוגלות לבצע עבודות תוך תיאום מראש. לכן, במשך שבועות ארוכים נוסעים נהגי ישראל על כבישים ראשיים הרוסים, ששכבת האספלט העליונה שלהם הוסרה, ואין איש טורח לסיים את העבודה על־ידי סלילת שכבת אספלט חדשה. נגרמות הפרעות לנהיגה משום שהנסיעה על כביש מקורצף מהווה סכנה. נהגים מנסים לעבור לנתיב סמוך. המעבר עצמו מסוכן בגלל הפרשי גובה המפלסים בין שני הנתיבים. באופן מיוחד חשופים לתאונות רוכבי אופנועים. בשעת הסרת שכבת האספלט העליונה באמצעות מכונה בעלת שיני פלדה, נוצרים בכביש חריצים עמוקים הגורמים לא פעם לרוכב האופנוע לאבד שליטה על רכבו.

משרד התחבורה רוחץ בניקיון כפיו. דוברו מסביר שאין המשרד אחראי לשיפוץ הכבישים, ומכיוון שכך, אין הוא מתערב בעניין. דובר עיריית תל אביב מאשר שעקרונית אסור שיחלפו יותר מימים ספורים בין קרצוף הכביש לבין הסלילה מחדש, אלא שהפעם צצה בעיה לא־צפויה. לדבריו, דרשה המשטרה שעבודות הסלילה מחדש תבוצענה בלילה, ואילו העירייה רצתה לבצען בשעות היום ולכך לא נתנה המשטרה אישור.

אין זו הפעם הראשונה שכבישים מקורצפים נותרים בשממתם שבועות ארוכים. בשנה שעברה טיפלה העירייה בשורת כבישים שהבולט בהם היה כביש חיפה העמוס, בקטע המוליך ליד תחנת הרכבת הזקנה. בשעתו פניתי בעניין זה לדובר העירייה והלה השיב, לאחר בדיקה, כי אכן היה חוסר תיאום בין הגורמים השונים, וחוסר התיאום אכן הביא לסבל מיותר לתושבים. הדובר הודיע לי, בשמו ועל אחריותו של ראש העיר, כי הופקו כל הלקחים וכי מעתה מתחייבים כל הגורמים האחראיים לדאוג מראש לתכנון ולתיאום בין הגורמים השונים.

פרשה שווייצית נשכחת

זוכרים את פרשת ישראל וילברברג משווייץ? האיש, המתגורר בשווייץ מזה שנים רבות, נעצר בסוף 1982 בבואו ארצה לביקור לאחר שהמשטרה מצאה ברשותו רשימה של 58 ישראלים שנהלו באמצעותו תיקי השקעות בשווי של מיליוני דולרים, בשווייץ.

באפריל 1983 זיכה השופט יצחק בראו"ן את וילברברג מאשמת סירוב והימנעות למסור לשלטונות המוסמכים מידע על כספי אזרחים ישראליים בשווייץ. פרקליטות מחוז תל אביב ערערה, ובית המשפט המחוזי קיבל, בשלהי 1984, את הערעור, והרשיע את הנאשם בשתי העבירות שבהן הואשם. השופטים קבעו כי במקרה זה לא התעוררה השאלה של חסיון מפני הפללה עצמית של הנאשם בשווייץ, ואין להגביל את סמכות המדינה לדרוש מאזרח לבצע את חובתו ולחשוף בפני רשויותיה את כל הידוע לו על אזרחים המבריחים כספים אל מחוץ לגבולותיה.

פרקליטו של הנאשם הגיש ערעור לבית המשפט העליון. מאז (תחילת 1985), זה כשנתיים וחצי, תקוע התיק בבית המשפט העליון. אמנם ידוע שבית המשפט העליון כורע תחת עומס התיקים שעליו לדון בהם, ואולם במקרה זה מדובר בעניין עקרוני, על כל ההשלכות העשויות לנבוע ממנו. העניין דחוף משום שמקורות במשטרה ובמס הכנסה אומרים שיש בידיהם ידיעות מדויקות לגבי אזרחים נוספים שגם הם מחזיקים מעין "בנקים מהלכים" להברחת כספי שחור מהארץ ולהשקעתם בחו"ל. אך כל עוד לא תתברר התוצאה הסופית במקרהו של וילברברג, אין הם מעוניינים לטפל בפרשות דומות.

הסחבת של חריש

מעקב

עוד בהיותו שופט נודע יוסף חריש כאמן הסחבת ואף ננזף על כך על־ידי בית המשפט העליון. הוא ממשיך באותה מסורת גם כיועץ המשפטי לממשלה.

כך, למשל, בפרשת הבקשה להסרת חסינותו של ח"כ שלמה עמר. כפי שצוטט במדור זה לפני ארבעה חודשים, יו"ר ועדת הכנסת מיכה רייסר הודיע מפורשות כי אם היועץ המשפטי יפנה לוועדה בבקשה להסרת חסינותו של ח"כ עמר בפרשת האזנות הסתר, תיענה בקשתו מיד בחיוב. כזכור, שלושה אנשי אג"ד שעסקו בהאזנות סתר בניגוד לחוק, הועמדו לדין הוד־שע. נגד החשוד הרביעי, ח"כ עמר, אי־אפשר היה לפתוח בהליכים בלא בקשה להסרת החסינות. לאחר שכל החשודים האחרים כבר הורשעו בדין, נאמר בצורה מפורשת, מלשכת היועץ המשפטי, כי בתוך מספר ימים תיפול ההכרעה בעניין. בפועל לא נעשה דבר עד היום.

כך בעניין עורכי הדין כספי והארנון בפרשת הפגישה הלילית. כזכור, חשודים השניים כי יחד עם ח"כ עמר ואחרים הפריזו עד בנסיבות מחמירות בפרשה המכונה "הפגישה הלילית". בעניין זה ניהל היועץ המשפטי מאבק עיקש כדי למנוע הגשת כתבי אישום נגד החשודים. לבסוף לא יכול היה חריש להתעלם מהמלצת צוות בכיר במשרד המשפטים שקבע, כאמור, שיש להעמיד לדין את כל משתתפי הפגישה הלילית. אלא שהסחבת נמשכת עד עצם היום הזה. טרם הוגשו כתבי אישום וטרם הוגשה לוועדת הכנסת בקשה להסרת חסינותו של עמר גם בעניין זה.

כספת / נחמיה שטרסלר, יהודה שרוני, יונתן שרמן

תרגילים נוסח "דיסקונט"

בנק דיסקונט הוא הבנק היחיד שבו הלקוח משלם ריבית חובה לפי היתרה הממוצעת ולא לפי היתרה היומית. החישוב נעשה לפי יתרות החובה בלבד, בלי קשר ליתרות הזכות. שיטה זו פועלת לרעת הלקוח.

בחוברת "עובדות", שפרסם הבנק, הוא מייעץ ללקוח בבנק דיסקונט שידאג שיתרת החובה בחשבון העו"ש לא תעלה על 14 שקל ליום, בממוצע לרבעון. אם זהו המצב, הלקוח יחוייב בדמי ניהול חשבון לפי 11 אגורות לפעולה, ולא לפי 27 אגורות, אותן גובה הבנק בדמי ניהול, כאשר היתרה הממוצעת עולה על 14 שקל ליום.

התרגיל פועל כך: אם, למשל, לקוח מצוי 89 יום ברבעון ביתרת זכות ענקית, זה לא יעזור לו, מכיוון שאם ביום בודד אחד ברבעון הוא יכנס ליתרת חובה של 1,261 שקל, (14 כפול 90 שווה 1,260), הוא ישלם על כל פעולה 27 אגורות — במשך כל הרבעון.

כיף משפחתי ב־2.5 שקל

זה כשבוע מתקיימת בספורטק שמעבר לירקון חגיגת קיץ אמיתית, במסגרת קריית ספורט שוקקת פעילות. משעות הערב מופיעים בספורטק להקות ג'אז, מרימי משקולות, מחליקי גלגיליות, שוקפי קטרגל, רוכבי אופניים, מתאגרפים, שחקני כדורסל ועוד.

משטח הדשא הגדול מעניק תחושה של הוד־לארץ, ובערבי הקיץ החמים זהו כיף משפחתי לצאת ולחזות בספורטאים.

מחר, מוצאי שבת, תתקיים ב־7.00 הופעת ראווה "גינגלה", אחר־כך גמר אליפות בריצה על גלגיליות, ב־8.00 מחול אירובי, ב־8.30 להקת ג'אז בית ברבה, ולקינוח ערב הבדעה לאלופת המדינה בכדורגל: בית"ר ירושלים. התשלום היחיד: 2.5 שקל, דמי חניה.

כדאי להיות פועל ייצור בתעשיה האוירית

המחקרים האחרונים על כדאיות הלביא גילו שהעלות של עובד ממוצע בתעשייה האווירית מגיעה ל־3,312 שקל לחודש. סכום זה כולל הוצאות סוציאליות והוצאות נלוות, כגון הסעות לעבודה ושי לחג.

בענף מוצרי המתכת עלות עובד לחודש עומדת על 1,684 שקל, בענף המכונות מגיעה העלות ל־1,533 שקל ובענף ציוד חשמלי ואלקטרוני היא מגיעה ל־2,441 לחודש.

ניתוח נוסף של הנתונים מלמד שכל סוגי העובדים מרוויחים יותר בתעשייה האווירית, אך הפער הגדול ביותר מצוי בסקטור פועלי הייצור. עלותם לתעשייה האווירית גבוהה ב־55 אחוזים (!) מעלות עמיתיהם בענף המתכת.

קו ייצור בתעשיית האווירית: 3,312 שקל בחודש

"מכבי" תופסת ביטחון

הזרם ההולך ומתחזק של מבוטחים העוברים מקופת החולים הכללית של ההסתדרות ל"מכבי" העלה כנראה את דעת הביטחון העצמי של ראשי הקופה.

השבוע ניסתה אחת מקוראות "הארץ" לעבור ל"מכבי". היא ניגשה לסניף אחימאיר ברמת אביב ג', ושם אמרו לה שהיא תחוייב בתעריף המרבי: 114 שקל לחודש, בלי קשר לגובה משכורתה. מדוע? ב"מכבי" ענו שזה משום שהיא רוצה ליהנות משירותי הקופה לבד, בעוד בעלה נשאר בקופת החולים ההסתדרותית. לכן היא צריכה לשלם קנס. כשנשאלה הפקידה בסניף מה התעריף הרגיל, סירבה זו להשיב.

נראה ש"מכבי" אינה חפצה להרחיב את שורותיה.

לא לוותר למס ההכנסה

תקנות העבירות המנהליות שהוצאו בימים בצירות מס ההכנסה בתחילת יולי מאפשרות הטלת קנס על הנישום בדרך מקוצרת מבלי להזדקק לבית משפט. מי שנחשד בעבירות כגון אי־מסירת הודעה על שינוי עיסוק, אי־דיווח על מקורות, אי־מסירת דו"ח אישי, אי־רישום תקבול, או אי־הצגה בספגל, יחוייב אוטומטית בקנס של עד 2,000 שקל.

בימים הקרובים יישלחו הודעות על קנסות מסוג זה לאלפי נישומים. נסיון העבר מראה כי מרבית הנישומים מעדיפים לשלם את הקנס, ובלבד שלא להזדקק להליכים משפטיים. זו גם הסיבה שמנהל הכנסות המדינה מצפה להכנסות גבוהות ממקור זה. אם אתה חושב שהקנס לא מוצדק, אל תוותר להם, ולך גם במחיר של עימות משפטי.

מימון דולרי בריבית של 11 אחוז

הבורסה פירסמה השבוע את יתרות המכירה בחסר (שורט). מהנתונים מתברר כי הציבור ביצע בבנקאיות שבוסדר מכירות חסר בהיקף של 9 מיליון דולר.

הבנקאיות נסחרות כיום ברמת תשואה לפדיון של 11 אחוזים, בעוד שהריבית על הלוואות דולריות מגיעה ל־20 אחוז בשנה, ואף ליותר מכך. כדי להשיג מקור מימון זול בריבית דולרית של 11 אחוזים לשנה (לתקופת זמן עד אוקטובר 1988), ניתן למכור את הבנקאיות ב"שורט".

הבעיה למכירה הם השגת כתב השאלה ממי שמחזיק במניות, ומכירת המניות בבורסה תוך כדי עליית שער. עצה זו טובה גם לביצוע שורט לגבי המניות הנפדות באוקטובר 1987.

צפויה ירידה במחירי כלי הבית

הגידול החד ביבוא כלי בית לקראת ראש השנה מזכיר סיפור דומה שאירע ערב חג הפסח. אז התברר כי הכמויות המיובאות עלו בהרבה על הדרישה והיבואנים נותרו עם מלאים, אשר אותם היו מוכנים למכור במחירים מוזלים אחרי החג. הציפיה היא, שתהליך זה יחזור על עצמו גם לאחר ראש השנה.

בורסה מעולפת מהחום

בתחילת השבוע עוד חשבו כי מדד חודש יולי, שעלה בשיעור נמוך מהצפוי (0.2 אחוזים, כמו מדד יולי בארה"ב (!), יביא לעליית השוק. אך השערים שבו וירדו. אפילו שערי אגרות החוב ירדו.

מחזורי המסחר הולכים ויורדים והציבור הרחב מגלה חוסר עניין בולט. המחזור הממוצע במניות ההופעיות בשלושת החודשים האחרונים עמד על פחות מ־10 מיליון דולר ביום, והשבוע היו ימים עם מחזור הנמוך מ־5 מיליון דולר.

עכשיו מחכים בבורסה לשובם של הנוסעים מחו"ל. אולי זה יעזור.

אחריות העירייה

בתחקיר למדורי "כספת" האחרונים, שבהם פורסם במשך כים סיפור המכונית הנטושה בבניין "הארץ", אומר דובר הכנסת אריאל לין כי מי שאמור לטפל בבעיה היא עיריית תל אביב ולא המשטרה. לדבריו, ניסיון העבר מלמד כי לעירייה לוקח בדרך כלל שנה תמימה עד שהיא מפנה מכונית, וזה קורה לאחר שהמכונית כבר מפורקת לחלוטין.

היאן — מטבע מועדף

לפני מספר שבועות דובר על תפנית שלפיה תתהפך המגמה השוררת בשוקי הכספים והיאן ייחלש. ואכן, היאן נחלש במשהו ועבר את מחסום 150 היאן לדולר — אבל כעת הוא שב מתחזק, עקב נתוני הסחר הגרועים של ארה"ב, צפוי כי הוא יישאר ברמתו הגבוהה ואף ימשיך להתחזק יחסית לדולר.

עיריית ירושלים

עיריית ירושלים מודיעה לציבור כי ממשרדי המחלקה לאספקת מים ברחוב יפו 212 ירושלים נגנבו 16 שיקים (המחאות). השיקים מתיחסים לחשבון מחלקת אספקת מים מס' 39748 בבנק דיסקונט לישראל בע"מ הסניף הראשי ברחוב בן יהודה 11 ירושלים.

מספרי השיקים שנגנבו הם:
מ־4883 עד 4893 (ועד בכלל)
ומ־4895 עד 4899 (ועד בכלל)

כן מודיעה העיריה לציבור כי השיקים הנ"ל בטלים ומבוטלים וכל מי שיגיע לרשותו אחד מהשיקים הנ"ל מתבקש להודיע למנהל המחלקות לאספקת מים טלפון 02-382211 ולמשטרה.

המחלקה לאספקת מים

למוסד ממלכתי

דרושים בשכירות בתים פרטיים או דירות בקומה א' של כ־3 חדרים + טלפון

במקומות הבאים:
1. מטולה
2. קרית שמונה
3. עפולה
4. אזור השרון (נתניה, כ"ס, רעננה, הרצליה)
5. קרית אונו והסביבה
6. ירושלים

הצעות נא להפנות לטלפונים 03-205504, 03-205344

לא ישולמו דמי תיווך

כלל תעשיות בע"מ

הודעה

החברה מודיעה בזה כי ב־ הנאם לאמור בתשקיף ה־ חברה מיום 28.7.87 מחיר היחידות המוצעות בדרך של זכויות כמפורט בתשקיף נ־ תר ללא שינוי והינו 1.15 ש"ח לכל יחידה.

21.8.87

NON-RESIDENT AMERICAN UNIVERSITY DEGREES

It is possible – *it is honestly possible* – to earn good, usable Bachelor's, Master's, Doctorates, even Law Degrees from recognized American universities, without ever going to America. The time involved can be quite short, and the cost surprisingly low. *May I air mail you free information, without obligation?* Dr. John Bear, 41811 Little Lake Rd., Suite 285, Mendocino, CA 95460, U.S.A. Telephone: (707) 937-4226

היתרון הייחודי לנוסעים לחו"ל.

נוסע לחו"ל שמור על מכוניתך וחסוך כסף

CAR-INN

לראשונה בישראל, יכולים בעלי רכב הנוסעים לחו"ל להנות משרות חדשני המאפשר להם לנסוע במכוניתם ולטוס בראש שקט, בידיעה שהמכונית שמורה ומוגנת מפני נזקים.

★ איחסון מכוניתך במגרש מקורה ובטוח מפני פריצות וגניבות.
★ הסעה ממשרדינו למטוס בלימוזין אמריקאי וחזרה.
★ ביטוח מקיף המאפשר לך "להקפיא" את הביטוח שלך ולחסוך כסף.
★ אחזקה שוטפת של מכוניתך.
★ שרות 24 שעות ביממה — הלימוזין תמתין לך בכל שעה משעות הלילה.

CAR-INN שרות בלעדי

מקבוצת שווקים חדשים, החברה לפיתוח שווקים בע"מ

נוסע לחו"ל-צלצל 03-9330833

או פנה לסוכן הנסיעות שלך.

אקווה — סקוטר

אקווה־סקוטר – האופנוע הימי האיש, הינו מתקן רב שימושים ויתרונות להנעלתם של שחיינים, צוללנים, ילדים משחקים, דייגים ושוחרי ספורט המים האחרים.

אקווה־סקוטר – האופנוע הימי האישי, אם מנוע של 2 כוחות סוס, מסוגל לשאת שחיינים בני כל הגילים בתחרויות או בשעשועי מים, במהירות, בקלות ובבטיחות מירביים ניתן להגיע בתוך המים או מתוך למים והוא לא ישקע בזכות מיכל הדיפה המקורי הצמוד לו. צוללנים יכולים לעשות שימוש באקווה־סקוטר ולהגיע באמצעותו מסירת האם אל אתר הצלילה. האקווה־סקוטר פועל באותה יעילות ומהירות גם מתחת לפני המים, כשצנור האוויר (השנורקל), המותקן על גבי האקווה־סקוטר משמש את הצוללנים.

(מ.)

HERBIE SAMS

מועדון חברים "הרבי סאמס"

(חדשו חברותכם עד 29.8.87)

★ חופשה בקורפו על חשבוננו!
★ חברות במועדון הבריאות של דרייפוס.
★ שחיית לילה בבריכת מלון ימית (עד 3:00 בבוקר).
★ ריקודים לטיניים וקלסיים כל יום חמישי.
★ תכנית מגוונת.

פרטים במועדון "הרבי סאמס" פתוח בימים חמישי, שישי, שבת.

מלון "ימית" הירקון 79 ת"א טל: 03-651111

תמיר — תעשו מדע ומוצרי רפואה בע"מ

מעוניינים

במוצרי צריכה בתחום הקוסמטיקה וההגיינה

מתוצרת מקומית ויבוא, להפצה בכל הארץ לרשתות השיווק, פרפומריות, בתי מרקחות ומינימרקטים.

אפשרות גם למשגור (קונסיגנציה)

● המעונינים להגיש הצעות, מתבקשים לפנות בכתב, לת.ד. 3702 פתח־תקוה מיקוד 49131.

אמנות הקריאה הנכונה

במלאת 15 שנה למותו של ברוך קורצווייל (24.8.1972–1907)

מאת א.ב. יפה

האם היה ברוך קורצווייל מבקר־מלידה? האם היתה לו הביקורת הספרותית יעוד בלעדי ומוחלט? מסופקני. דבר אחד ברור. בשחר נעוריו הוא נמשך אל הספרות, החל לכתוב בגרמנית סיפורים, ורק מאורעות הימים ונסיבות חייו הביאוהו לידי עיסוק בביקורת. כאשר הגיע לארץ־ישראל, כפליט מצ'כוסלובאקיה, בשנת 1939, כבר היו באמתחתו מחברות רבות, כתבי־יד של נובלות ודראמות (כנראה בלתי־גמורים) שכתב בימי לימודיו בפראנקפורט, שם פרסם ב־1933 את עבודת המחקר שלו על פאוסט, שבזכותה ניתן לו הדוקטוראט. בין 1933 ל־1939 היה מורה בגימנסיה הציונית בברין, צ'כוסלובאקיה. כאשר עלה לארץ־ישראל, ב־1939, נתקבל כתלמיד מחקר באוניברסיטה העברית בירושלים. הוא סבר, ובצדק, כי מקומו יכירנו באותו מוסד השכלתי גבוה, בין אנשי העילית המרכז־אירופית — מרטין בובר, גרשם שלום, ארנסט סימון — שהיו שם בעלי קתדראות. אך קרה מה שקרה, וקורצווייל שנאלץ להתפרנס במשך 13 שנים מהוראה בבית־ספר תיכון בחיפה, עד שנתמנה בשנת 1955 לכהן בסגל האקדמאי של אוניברסיטת בר־אילן, חש תסכול עמוק משום שלא זכה במעמד שהיה ראוי לו.

בשנותיו הראשונות בארץ המשיך עדיין לכתוב גרמנית. העברית שלו, גרסא דינקותא, של מי ששקד בילדותו על ש"ס ופוסקים, היתה לו לשון־קודש ולא שפה חיה, שבה אפשר ליצור פרוזה חילונית. כך היה, על כל פנים, עד 1942, כאשר פרסם את מאמרו הראשון בעברית, בירחון המקורי לסיפור "פת שלמה" לש"י עגנון. לפני כן נמנה קורצווייל עם אותה קבוצה קטנה של כותבי גרמנית שנתרכזה בירושלים סביב [illegible] (ורנר קראפט, היינץ פוליצר, מאנפרד שטורמן, לודויג שטראוס) וקורצווייל אף פרסם ב־1941 חיבור בגרמנית על "הדור היהודי שלאחר המלחמה" [illegible] לעגנון. יצירות עגנון היו לו בבחינת "התגלות" ממש. קורצווייל עצמו סיפר, בהזדמנות ראיון עיתונאי, כי לאחר שנגלה לו המספר העברי הגדול "שעיצב בעוך כל מה שהוא עצמו חלם לכתוב בשפה הגרמנית", החליט לגנוז את כתבי־ידו הגרמניים ולהקדיש את כל כוחו ובשרתו לפרשנות יצירת־עגנון. ואכן, היה זה "מפעלו" הגדול הראשון בביקורת העברית. הוא גילה את הפנים האחרות, המודרניות והחושפות את מבכי־תהום, בכתבי המספר, שהיה בעיני המבקרים העבריים המצויים בעיקר פולקלוריסט, בעל סיפורי בעיירה וחסידים וכיו"ב. "מפעלו" השני (אגב, בידו זה הכניס קורצווייל ללקסיקה של הביקורת שלנו) היה חשיפת עולמם הרוחני של יוצרי הרומאן האירופי המודרני וסופריו: בלזאק, סטנדאל, גוגול, טשיחוב, תומאס מאן, הרמן הסה, קאפקא ואחרים) ששום מבקר עברי לפניו לא כתב עליהם באותה מידה של הבנה ויכולת־ניתוח.

"מפעלו" הביקורתי השלישי היה העיסוק בספרות הארץ־ישראלית הצעירה. לה הקדיש עשרות עיונים (שכונסו לאחר מכן בספר "חיפוש הספרות הישראלית"), תוך קריאה קפדנית והגונה ומאמץ כן לחשוף את אפשרויות הסיפור הארץ־ישראלי, בעיותיו ולבטיו, לקבוע דיאגנוזה על חולשותיו ופרוגנוזה על התפתחותו העתידית. ואם התחום הזה בפעילותו של קורצווייל היה שנוי במחלוקת הרבה יותר מן התחומים האחרים, עקב תגובות נוקבות ופולמוסים שנגעו לא רק לגוף העניין אלא גם לגופו של המבקר, הרי זה משום שסופרינו (או לפחות, חלק מהם) כפרו בזכותו של מבקר שבא מן החוץ, לפסוק הלכות בענייני הספרות הארץ־ישראלית. אין ביכולתי להרחיב כאן את הדיון בסוגיה זו, להראות במה צדק קורצווייל והיכן טעה. אך דבר אחד יש לומר: הקביעה כי "זר לא יבין" אין לה על מה לסמוך: כבר הוכח בתולדות הביקורת בספרויות העמים, כי דווקא המבקר שבא מן החוץ, מצויד בידע, בקני־מידה ואנציקלופדיות קוסמופוליטיות, רואה לעתים נכונה יותר מהאינטימי־הפנימי הבוחר עם מטאליות הסופר ועם ראייתו את פני הדברים. וכבר השיב קורצווייל עצמו על טענתם של אלה שביקשו לפסול אותו כשופט בתחום זה: "... טענה זו נעוצה בהנחה שרק מי שבתת מבין בית־מעצורים ובאגיות עם המחברים, יתברך בהבנה אינטימית של יצירתם. הארגומנט של 'זר לא יבין' הוא תיאוריה שלא מדעית — כי ספרות זו, שעליה נכתבים בטענה זו, אין ביכולתה לפתוח את סגור ליבה באופן בעל־בריתה מראש, למי שאינו שייך לכת. הווה אומר, 'אנו', 'אנחנו'. לא יצאנו עוד מן התהליך הממושך של התבגרות ספרותית" (חיפוש הספרות הישראלית, עמ' 184).

הספרות היתה האהבה הגדולה והערך העליון בחייו של ברוך קורצווייל. הוא ראה ביצירתו בביקורת ובחקר הספרות עבודה מדעית מובהקת, וכל ימיו היה שרוי בשרשרת ארוכה של פולמוסים, מאבקים מקצועיים ומתחים רוחניים — עד שלא אחת הגיע אל סף היאוש.

הסיבות גדולות נפרדות ביצירתו של קורצווייל מרביתה המסות על הספרות העברית במאה הי"ט (פאיירברג, מנדלי, פרל, ברדיצ'בסקי, ברנר, גנסין), עיוניו בשירת ביאליק וטשרניחובסקי (שכונסו בספר נפרד), הערכותיו על כמה מחשובי הסופרים העבריים בני המאה העשרים (אורי צבי גרינברג, יצחק למדן, ש. שלום, א. שלונסקי, נ. אלתרמן, י. שנהר), מסותיו בתחום ההיסטוריה ומדעי־היהדות והמחשבה היהודית בעת החדשה, עיוניו ביצירות הדראמאטורגיה הקלאסית והמודרנית האירופית (שייקספיר, גתה, איבסן, סטרינדברג, דירנמאט, צווייג) — ועדיין נותרו עשרות מסות ומאמרים, שונים שלא כונסו.

קורצווייל ראה את עבודתו בביקורת ובחקר הספרות כעבודה מדעית מובהקת. הוא פסל את הביקורת האימפרסיוניסטית, הפליטוניסטית, את הרצנזיה העיתונאית הרפרפנית. סלד מפני הכתיבה הביקורתית־כביכול שאינה אלא מחווה ידידותית בין חברים, ליטוף שבא במקום ניתוח, נאום באנקט במקום שיפוט. הוא עצמו נודע כמבקר חריף ופסקני, שמאמריו פגעו לא פעם פגיעות קשות במבוקריו. הוא נגע פעם בנקודה זו כאשר כתב על ספרו של משה שמיר "מלך בשר ודם". שנים אחדות קודם לכן "קטל" את ספרו של שמיר "הוא הלך בשדות". אך לאחר שקרא את הרומאן ההיסטורי שלו התפעל ממנו, כתב שורות וידוי־אישי אלה: "... בפעם הראשונה מאז אני עוקב אחרי דרכו של הסיפור הישראלי הצעיר, גבר בי הרושם, שהנה אני נבוע לקסם של אפיקה גדולה. נעים לי כפליים להביע את הערכתי הכללית הזאת, משום שטעות גדולה היא להניח כאילו אין למבקר זיקה אחרת ליצירת הסופרים הצעירים מלבד "הביקורת האורבת, זו השששה להכשיל", כפי שהיא נקראת על־ידי אחד הנוטל לעצמו את הפאתוס של מסיף לדרכי הביקורת, בלי להוכיח מניין ועל סמך מה דווקא קן סמכות זו. כאב עמוק על חילול המלה, שהוא חילול החיים, הוא המוליד את הביקורת החריפה. סמכותה ניזונה מהאמונה שיש ויש ספרות גדולה. המשובח והיפה עומדים נגד עיני המבקר. האמת ויראת הכבוד בפני רזי היצירה החדים שעה שנשמתו מתייסרת ממש נוכח הזיוף והבגידה באמנות, שהם ממילא זיוף ובגידה בחיים. ומשום כך יוקר בפה מלא נראה לי שלכל קורא עברי באשר הוא שם — ואסור לה לעמדה הפוליטית שתעוות את הדין, הפעם בכיוון הפוך — יש סיבה להביע תודה והערכה למשה שמיר על הישגו החשוב" (עמ' 145).

היו לו לקורצווייל חולשות אנושיות אישיות רבות. היו לו סימפטיות ואידיוסינקראזיות משלו, לא פעם טעה במשפטו ופגע פגיעות בלתי־צודקות במחברים, אך איש לא יכול היה להאשימו שהוא פועל מתוך תסכול וקנאה משום שהוא עצמו לא יכול היה לכתוב סיפורת, או שתניעה אותו במעשיו "שנאת הספרות". אמנם, היו בספרות העולם מבקרים שכתיבתם שפעה ארס ורשעות לשמם, אך קורצווייל מקומו לא יכירנו בקרב המינה הזה. הספרות היתה הערך העליון בחייו ומאהבתו אליה ניזונה כל כתיבתו הביקורתית. גם כאשר עיוות דין או, אותו יצר שבמבני, הפריז בשימושו בדוגמי הסאטירה. כאשר בא לידיו ספר שכבש את לבו, שנראה לו טוב וחשוב, הוא שכח עולם־ומלואו, כתב ביקורת־תיאורית מתוך הזדהות מלאה עם היצירה, חדירה למהותה, תחושה אינטואיטיבית מרשימה של סגולותיה הפנימיות. (דוגמא למאמר מסוג זה הוא הערכתו של "במורשה אשר בגבעה" לס. יזהר, בספר "חיפוש הספרות הישראלית", עמ' 119—124). אך שום סופר לא קנה לעצמו זכות לחסינות אצל קורצווייל. ואותו יזהר עצמו זכה בביקורת צוננת ומסויגת מאוד על הרומאן רחב־הממדים שלו "ימי צקלג".

חייו של קורצווייל היו שרשרת ארוכה וכמעט בלתי־פוסקת של מאבקים, פולמוס, מתחים רוחניים ומקצועיים. לא אחת הגיע לסף היאוש ושאל את עצמו אם יש טעם לעבודתו, אם הדור הזה זקוק בכלל לביקורת, למבקר כמותו. הציטטה הבאה תזכיר לנו כי קורצווייל היה מעריצו של יהודי אחר יליד צ'כיה, המבקר הגרמני־הלשון קארל קראוס, ואף שביקש ללכת בדרכיו, אך לא יוכל להשתוות אליו בדרך הכתיבה הסאטירית בשל מגבלותיו הלשוניות שלה:

"בתוך פרוזיה רוחנית זו שביסוד קיומה העדר כל כוח רוחני מכוון, בתוך דור שלא ילאה לדבר על תחייה, התחדשות, נורמאליזאציה וקומה, בעוד שוורדים בריקבו תוהי־הסתאבות של המוזון, צבעי השיפוץ של חולי האבזון, בצנון לא טוב של עליצות חסידי 'אכול ושתה כי מחר נמות', בתוך תצוגת פיקניקים הבוללת עמידה לפני תהלוכת ניצחון — כלום יש עוד מקום למבקר? אין קולו כקול קורא במדבר ואין גורלו כגורל 'אדם ההולך עלי ים ונושא קולו אל הים'. המדבר והים אדישים כלבד. הים אינו עונה בהד, ובמדבר, עם תום הדיבור שבה הדממה כשהיתה. שונה מנת חלקו של דובר־המבקר בתוך פרוזיה המושלת בכל אבזרי־המיכון הרוחני, שהיא פרוזיה של בעלי־ברית המחלקים את שלל ירושת הדורות, בעוד שהרוחני עצמו התגנב בחשאי עת נחטפו נתחי הביזה והירושה..." (חיפוש הספרות הישראלית, עמ' 197).

באותו מאמר רב קורצווייל את ריבו עם המבקרים הצעירים, חסידי ה"ניו־קריטיציזם", ובנימה סאטירית חריפה הוא טוען כי למרות יומרותיהם המופרזות הם לא חידשו דבר: "... אני מתויר את עצמי למשך חודשים לכיתה הנמוכה ביותר של הניו־קריטיציזם הישראלי, שוקד על שפרי, לומד מתלמידי, נהפך למשיסה לשוסי, מתעטש אחרי שינה מאלפת, בה קראתי בהקיץ חלק ניכר של תנובת ספרותנו האחרונה ומדמה בנפשי להיות מעין חוני המעגל הפוך: הרי, כל זה כבר היה ידוע לי כחידוש לפני עשר, לפני עשרים, לפני שלושים שנה" (עמ' 196).

קורצווייל נדרש לעניין הביקורת בכמה ממאמריו שפורסמו בשעתם במדור "תרבות וספרות" ב"הארץ" (מדור שהיה בימה עיקרית ליצירתו הביקורתית) ועדיין לא כונסו בספר. הוא הביע במאמרים אלה את אמונו כי חשיבותה של הביקורת (כמובן זו הרצינית והאותנטית), בתפקידה המכריע להתפתחותה של הספרות, ביצירה התרבותי הכללי. משימתה העיקרית לגבי הספרות היפה היתה בעיניו האבחנה בין אמת לזיוף, בין ביטוי עמוק וישר להסתבכויות לבין ליטראריזאציה שסמניה הם גידי־תושים, סנסאציונאליזם, זיוף, ולגבי כתבים מדעיים (במדעי הרוח מדובר) — נאמנות לאמת האובייקטיווית, לעובדות הבלתי מפוקפקות, וכושר שיפוט עצמאי מאושש לגבי המטרה שמיישם המחבר על הנושא שבו הוא מטפל. אין המבקר חייב להיות בקי בכל התחומים שבהם הוא מטפל. ביקורתו תהיה בעלת ערך סגולי בזכות השכלתו הכללית ויכולת הבחנתו והכללה שלו.

לא אחת האשימו את קורצווייל — ירידה הבניה־ה־ לנגנא שלו — בהזיות והתעשאות. אמנם, הוא העריך תכונות כאלה בשעה שהן בספרים שהיו בעיניו "מיותרים", מזויפים או גראפומאניים. אך אינו עוטה וצביעות הוא גילה בגישתו ליוצרים שהיו נערצים עליו ביחס אליהם הוא מגדיר את עצמו כ"פרשן", ופרשנות היא בעיניו, "למעשה, אמנות הקריאה הנכונה".

במאמרו "על הפולמוס בביקורת" ("הארץ", 7/6/1946) מצאנו שורות אלה שהן תמצית ה"אני מאמין" של ברוך קורצווייל:

"המבקר האמיתי, לא הרצנזנט, הוא בראש וראשונה יוצר. יש לו הרבה מתכונות המשורר. כשרונו האנאליטי, האינטלקטואלי, מפותח במידה מיוחדת. אבל בלי יכולת סינתטית הוא לא יצליח להתגבר על שלל הפרטים, שאותם מגלה תהליך עבודתו האנאליטית."

מפגש עם האדומים

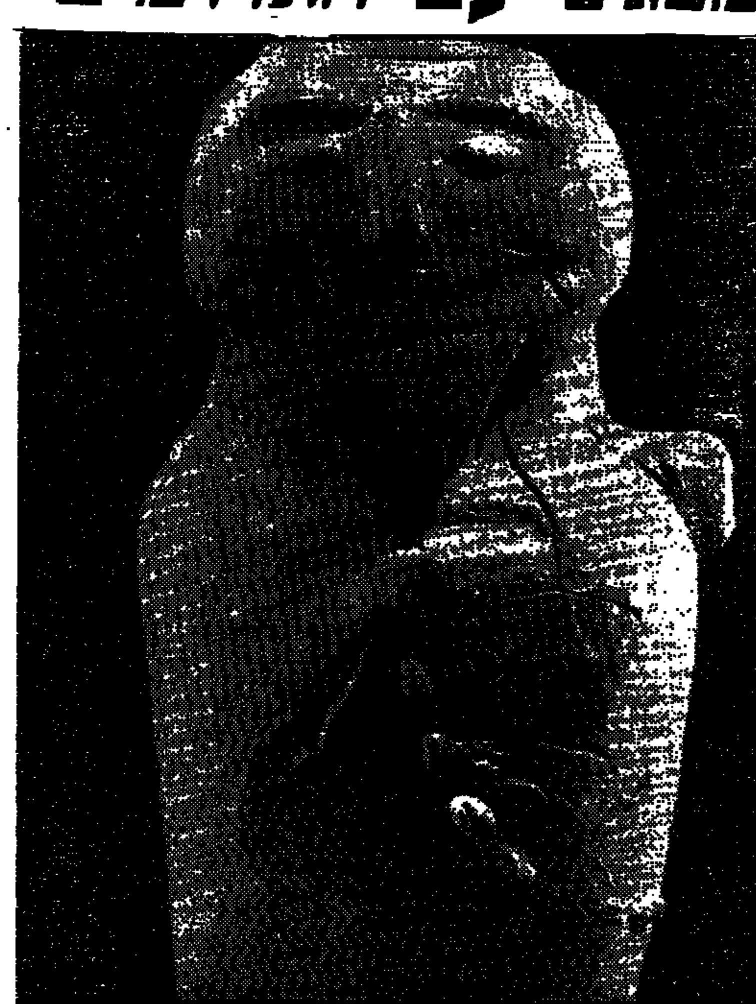

כד פולחני דמוי־גבר, סוף המאה הז' לפנה"ס

תגליות מהפירות קטמית, מוזיאון ישראל, ירושלים.

מאת ניצה מליניאק

הממצא המגוון מן המתחם המקודש שנתגלה בקטמית (כעשרה ק"מ מדרום לתל ערד) המוצג כעת במוזיאון ישראל, מציע הזדמנות נדירה להכיר מכלול של מקדש משלהי תקופת הברזל בארץ־ישראל. הוא מתייחד בסוגים הרבים של כני פולחן ופסלים מחרס שביניהם בולטים פסלי לוחמים שהם למעשה כנים אנתרופומורפיים, וכן כנים גליליים מוקפים תיאורים תמונתיים של דמויות אדם ובעלי־חיים, קובעות רימונים, כלים וצלמיות אנתרופומורפיות, כשהמושלם שבהם פסל ראש אלה בעלת שלוש קרניים. פסל של אלוהות הוא ממצא נדיר ביותר בחפירות, במיוחד בארץ. הראש כמו גם הבליטה שמעליו והצוואר נעשו על אובניים. על הפנים הודבקו גושים של טיט מכויר ביד לעיצוב תווי הפנים, התסרוקת והקרניים. הפנים היו צבועות בארום והשיער בשחור. העיניים נותרו על גבי הטיט המכויר. חוסר הסימטריה הבולט בעיצוב האוזנאל העיניים מאפיין גם את השפתיים ומשווה לפנים הבעה של חיוך מצודד.

אף כי במבט ראשון נראים הממצאים מן המקדש בקטמית שונים מן הממצאים מכל המכלולים המוכרים בארץ, מלמדת התחקות אחר מקורותיהם התרבותיים כי רבים מהם משתייכים למסורות שהיו קיימות בעיקר באזור החוף של ארץ־ישראל ופניקיה. עם זאת, יש גם חפצים שמקורותיהם היו ככל הנראה בעבר הירדן ובסוריה.

שילובם של אלמנטים אלה במכלול של מקדש אחד הוא אחד ההיבטים המעניינים ביותר של חפירות קטמית שנערכו בין השנים 84—1986, בראשות ד"ר יצחק בית־אריה מטעם המכון לארכאולוגיה של אוניברסיטת תל־אביב ובסיוע אגף העתיקות והמוזיאונים. האתר עצמו נתגלה על־ידי ד"ר בית־אריה עוד ב־1979 במסגרת סקר מפת מלחתה והקשור לחפירות תל־עירא. אתר זה, הזר בכל סממניו לתרבות היהודאית, זוהה על־ידי החופרים כמתחם פולחני אדומי, בעיקר בהסתמך על הכמות הגדולה של כלי חרס וקטעי־כתובות. התערוכה שאצרה על־ידי מיכל [illegible] חולקה לחטיבות על־פי נושאים כשהחלק האחרי מוקדש לפיסול ופרקים נפרדים מציגים קראמיקה אדומית שנמצאה באתרים שונים בנגב, לכתובות אדומיות ולכתובות הרגת בארום שנחשפו בנגב המזרחי.

התערוכה המרתקת מלווה גם באיורים, בתצלומים ובתבניות ומציגה מפגש בלתי־אמצעי עם שרידי הממלכה הרשעה מן היבט האחר ומפגש עם אינטימיות פיסוליות שיש בהן בהחלט כדי לשמש מקור השראה ליוצרים בני־זמננו, ולוואי שיניב תוצאות מבורכות בתחום הפיסול והקראמיקה, כפי שהשבר הטבעוניות של פיקאסו בשרידי הפיסול האיברי.

יומם של הברבארים

מלחמת סוף העולם
מאת מריו וארגאס יוסה
מספרדית יואב הלוי
הוצאת שוקן, 503 עמ'

מאת יורם ברונובסקי

בשנת 1889, עם מיגור המלוכה, נוסדה בריו דה ז'ניירו הרפובליקה הבראזילאית. היא נולדה מתוך מאבקים פנימיים מכוערים, קנוניות ועיעורים מתמרים שהוליכו את המדינה האדירה מזימה ראשון ועד עצם ימינו אלה. אך נדמה שהעשור הראשון של קיומה ראה את המרידות הקשות והמבליטות ביותר של השלטון הרפובליקאי. הן היו ביטוי פרי החיכוך הכללי שבין תומכי השלטון המרכזי, הפדראלי, לבין הספאראטיסטים שבפרובינציות הגדולות של בראזיל. הכנסייה, המלוכנים וכיו"ב היו גם הם גורמים של אי־נחת ותסיסה מתמדת — וכאמור, המצב, עם כמה שינויים קוסמטיים, לא השתנה עד היום בבראזיל ובשאר ארצות אמריקה הלאטינית.

אך גם בין המרידות האנטי־רפובליקאיות הרבות של התקופה הראשונה לקיומה של בראזיל כמדינה מודרנית, בולטת פרשת ההתגרות שהתנגדו בשלטון הרפובליקאי "אנטוניו היועץ" וחבורתו. פרשה זו ידועה בתולדות בראזיל בשם פרשת קאנודוס, על שם העיירה שבה התבססו אנשיו של היועץ. אנטוניו היועץ (שמו האמיתי היה אנטוניו ויסנטה מנדס מאסיאל) היה מעין מטיף כפרי, איש שהיה מתהלך עוד בשנות השמונים של המאה התשע־עשרה בכפרים רבים של אזור־הספר ("הסרטאו") של הפרובינציה באהיה ועושה נפשות לתנועתו. כתנבא לאחרית הימים הקרבה ומשיא־עצות בעשיה שונות לכפריים העניים של אזורי הערבה הארידיים של פנים הארץ. רבים נספחו אל "קדוש" זה, לכאורה אחד מקדושים רבים שכמותם התגלו בזמן ההוא, אך בעל כאריזמה רבה משל כולם, עד שלבסוף בנו מלחיו של אנטוניו המונים רבים של אנשים שונים באחד שאת כולם איחדה מסירות מוחלטת למנהיג המשיחי. בין עיקרי תורתו של היועץ היתה ההתנגדות המוחלטת לרפובליקה, שאותה הציג בדרשותיו כמלכות השטן. הוא תבע מאנשיו שלא לשלם את מיסי הרפובליקה ולא לציית לחוקיה, ואף הכריז שרכושה הפקר. כיוון שבין האנשים שנאספו סביבו היו עבריינים רבים ואף כמה שודדים ידועים, החלה תנועת היועץ לבוז את אחוזות הערבה ואף להעלותן באש. בשנת 1896, לאחר שחבורת היועץ כבר היתה מבוססת למדי, החליט השלטון הרפובליקאי לצודד בהכנעת החבורה הקנאית שמסביב לאנטוניו היועץ, חבורת ה"יאגונסוס" (שם של אחד מסוגי האיכרים אנשי־הערבה). באותה תקופה כבר ישבו ה"יאגונסוס" בעיירה קאנודוס. משלחת צבאית ראשונה נשלחה לכבוש את קאנודוס, ולאחריה משלחת נוספת. שתי המשלחות הצבאיות הובסו תבוסות מחפירות ומשונות להפליא, שהרי היו אלה חיילים מקצועיים לעומת כנופייה של פוחזים נשים וילדים.

רק בשנת 1897, לאחר מאבק ממושך שעלה לצבא בראזיל באלפי אבדות, הובסה חבורתו של אנטוניו היועץ ונכבשה העיר קאנודוס. משך המלחמה ומהלך הדברים שבגבתה עשה פרשת קאנודוס לנקודת־ספנה בתולדות בראזיל. היתה לפרשה זו גם תוצאה בתחום הספרות הבראזילאית. היא יצרה את אחד מספרי־היסוד, ושמא את ספר היסוד ממש, של הספרות הבראזילאית המודרנית. ספרו של אוקלידס דה קוניה ששמו "אוס סרטואנש" ("אורח־ספר", "ערבות") ותת־כותרתו "המערכה על קאנודוס". דה קוניה היה עיתונאי שהתלווה אל שתי משלחות העונשין כנגד אנשיו של היועץ אנטוניו וראה במו עיניו את אימי המלחמה הזאת. ספרו מבקש להבין את פרשת קאנודוס, את מקורותיה ואת מטרותיה, תוך תיאור מדוקדק של האנשים המשתתפים במאבק הדמים, ובעיקר של הנוף שעל רקעו התחוללה המערכה העקובה מדם. "אוס סרטואנש" הוא בחלקו ספר היסטוריה ובחלקו מחקר סוציולוגי ואנתרופולוגי, המנסה לשרטט את דיוקנו הכולל של איש־הערבה, בבחינת הבראזילאי האותנטי, ולעמוד על בעיית תערובת התרבויות והגזעים של בראזיל. מעל לכל הוא מבקש להבין את תופעת היועץ ואת האחיזה שהיתה לאיש המוזר על מאות ואלפי כפריים פשוטים — וכן גם לאי־מעטים משכילים דוגמת כמרים שהלכו אחריו. למרות שהכנסייה של בראזיל גזרה עליו חרם כיצד יכול היה להביא שודדים מועדים שיחדלו מפשעיהם ויהיו למאמינים אדוקים? כיצד בנה סביבו חברה שלמה על יסודות של מעין נצרות קדומה? כיצד הפיח באנשיו רוח כה עזה שמסוגלים היו להביס צבאות שלמים בכוח אמונתם? כיצד עלה בידו של "קדוש" משוגע או נוכל שכזה, המהלך בכפרים כשדברי תפילה ונבואה בפיו, גלימה סגולה לעורו, להביא כמעט לנפילתה של מדינה אדירה? אוקלידס דה קוניה מבקש לרדת לחקרה של האמונה ושל הקנאות. הוא נעזר לשם כך בהוגים צרפתיים כמו טאן וארנסט רנאן ועורך השוואות ברוח חקר הדת של ימיו עם הגנוסטיקאים בני המאה השנייה (פרק ב"אוס סרטואנש" קרוי "גנוסטיקן בן המאה השנייה בלב התקופה המודרנית"). הספר גדול ומקיף, אף שלעתים קרובות הוא נראה תמים מאוד ומגוחך בעיני הקורא של היום. אך בתולדות התרבות הבראזילאית הוא נהפך למסמך היסוד, מעין תעודת־זהות אדירה, נקודת המוצא להגדרתה העצמית של התרבות הזאת, להבנתה העצמית. הספר ראה אור לראשונה בשנת 1901 (הוא מונח לפני במהדורה שהופיעה בליסבון בשנת 1969).

יוסה: תבוסתה של הקנאות

פרשת היועץ אנטוניו והמערכה על קאנודוס היא המסגרת הכללית של הספר "מלחמת סוף העולם" מאת מריו וארגאס יוסה. הסופר הפרואני הגדול נעזר בספרו של אוקלידס דה קוניה, ואף הקדיש לו את הספר (שמו של הסופר הבראזילאי מופיע בהעתק משובש ובניקוד משובש בספר העברי: "ליוקלידס דה קונהא בעולם הבא", אומר החלק הזה של ההקדשה). וארגאס יוסה שאל מ"אוס סרטואנש" פרטים רבים, ובכלל התייחס אליו כאל מקור היסטורי ישיר. אבל פרשת קאנודוס, כפי שהיא נפרשת בספרו של דה קוניה, היא רק השלד של "מלחמת סוף העולם". על השלד הזה הרכיב וארגאס יוסה שורה של עלילות השזורות זו בזו, ואף יתר על כן, עשה את אוקלידס דה קוניה עצמו לגיבור נסתר של הספר שחלק גדול ממנו מסופר מפיו, ומתוך נקודת ראותו, של "העיתונאי קצר הראייה" מן העיר סאלבאדור, בירת באהיה. עיתונאי זה, המגוחך והטראגי כאחד, בנוי על פי דמותו האמיתית של דה קוניה, שהיה גם הוא מין איש־בוהמה דקאדנטי, רודף רכילויות, חובב נלהב של השירה הצרפתית, שסופו שנורה למוות על־ידי איש צבא שאותו העליב באחד ממאמריו (ב"מלחמת סוף העולם" מדובר בגנראל מורייירה סאזר, דמות היסטורית שעליה מספר גם ספרו של דה קוניה, שירה פעם בעיתונאי שהתחצף כלפיו, וזו השאלה מסיפור חייו ומותו של דה קוניה עצמו) ואם דה קוניה ביקש לעשות את פרשת קאנודוס למין אספקלריה של האדם הבראזילאי ושל הנוף הבראזילאי, נדמה ששאיפותיו של וארגאס יוסה גדולות אף יותר: הוא מבקש לעשות את "מלחמת סוף העולם" — הגרסה שלו לפרשה ההיסטורית של מרד אנשי הערבה נגד הרפובליקה — למשל על אמריקה הדרומית כולה, על ההיסטוריה שלה מאז כינון המדינות העצמאיות ועד ימינו. ואף יתר על כן, מלחמת הרפובליקה בחבורה המורדת של היועץ אנטוניו מקבלת ב"מלחמת סוף העולם" ממד אוניברסאלי: על ה"יאגונסוס", חסידיו המסורים עד־מוות של היועץ, נאמר שהם "כולם ידעו שהם רק נבוכות משוכות בתוכל הנוטלות חלק במלחמה עמוקה מיני חקר, אל־זמנית ונצחית, המתנהלת למראשית הימים — מלחמת הטוב ברע" (עמ' 105). אך מובן שפרשנותו של וארגאס יוסה לפרשת קאנודוס והמשל שלו לפרשה זו שונה מזו של ה"יאגונסוס" ואולי גם מזו של דה קוניה (אף שזה האחרון מוצא גם הוא אנאלוגיות רחוקות לסוג המיסטיקה והקנאות של אנטוניו היועץ).

יחסו של דה קוניה לאנטוניו היועץ אינו משאיר מקום לספק. האיש הוא בעיניו נוכל מטורף, הוא מכונה (בראש אחד הפרקים) "גנוסטיקן מטומטם". דה קוניה מדבר מתוך גבהות הלב של המשכיל הפוזיטיביסטי, הבז לאמונות התפלות ולמי שמנצל אותן ורואה בדת מרמה אחת גדולה. יחסו של וארגאס יוסה שונה בתכלית. הוא נוטה לייחס לאנטוניו סגולות מופלאות, והוא רחוק מן היחס גבה־הלב של האינטליגנט הדקאדנטי אל הדת, ואף אל האמונות התפלות של העם הפרימיטיווי ההולך אחרי הידעונים הקדושים למיניהם המוצא אושר ונחמה בדבריהם ובעצותיהם לגבי חייו האומללים עלי־אדמות.

ההבנה של וארגאס יוסה לתופעת הקנאות הדתית למרות כל הניסיון המר של המאה העשרים, על המשבר שהביא ניסיון זה באמונה בכוחו של השכל האנושי ושל הראציונאליזם. באירוניה דקה (שאמנם עשויה להיות מובנת רק למי שמכיר את ספרו של דה קוניה ואת הביוגראפיה של המחבר) גורם וארגאס יוסה לגיבור המייצג את דה קוניה ברומאן שלו לבוא גם הוא לכלל הבנה עמוקה יותר של ההשפעה של היועץ על אנשיו, עד שהוא עצמו נהפך כמעט לאחד מחסידיו של היועץ, כאשר בלב האומללות הרבה ביותר הוא משיג את האושר שאותו לא ידע מעולם, אושר האהבה שנמנע ממנו כל עוד חי את חייו "הראציונאליים", העירוניים, המשכילים. העיתונאי קצר־הראייה שנקלע לתוך התוהו־ובוהו של קאנודוס, מתוודע שם לכוחה של האהבה, וכמעט "נוגע בו המלאך" — זה המושג של חסידי היועץ אנטוניו לתיאור התמורה העוברת על האדם הנקלע לתחום השפעתו. אם גם ברוכלן דקאדנטי, משכיל ניהיליסטי שכזה כמו "העיתונאי קצר הראייה" (שמו אינו מוזכר ב"מלחמת סוף העולם" ולו פעם אחת, ולא בכדי) יכולה היתה לגעת כנף המלאך, כי אז מתבהר כוחו העצום של היועץ על האנשים השונים המתוודעים אליו... וארגאס יוסה אינו מזלזל כל־עיקר ב"יועץ" ובהוויה שהוא מסוגל ליצור אצל הזולת, ההוויה המוחלטת, שדבר אין לה "עם תרבות, ידע, ספרים" וכל כיוצא באלה. כל הניסיון המוחלט הזה שעובר העיתונאי נשזר לתוך דראמה מסובכת, לתוך פרשת אהבה מוזרה, על־טבעית, שהיא רק אחד מחוטי העלילה הרבים של "מלחמת סוף העולם".

המלחמה הזאת, מלחמת הצבא הבראזילאי נגד היועץ ומאמיניו בקאנודוס, אינה "מלחמת הטוב ברע", לפי פרשנותו של וארגאס יוסה, פרשנות שלא בנקל אפשר להסיקה מתוך המארג הסבוך של הרומאן. וארגאס יוסה מוחה גם את הערכים החיוביים, ההכרחיים, שמייצג הצבא הזה. הוא מבין את ערכם של הסדר והציות למדינה ולחוקיה, הוא מתפעל מן היושר ומן הלהט הפטריוטי הכן של איש כמו מורייירה סאזר, ראש המשלחת הצבאית הגדולה השנייה שהוכנסה בקאנודוס. ב"מלחמת סוף העולם" מתנגשים זה בזה כדוזות אדירים ו"חיוביים" (מלה קטנה מדי לתיאורם), מתנגש הסדר האנושי בסדר... האלוהי, כמעט אפשר לומר: אהבה בבחינת נס שמימי מתנגשת באהבה האנושית, המדינה והסדר החברתי האנושי מתנגשים בחוקי־הלב הלא־כתובים. כך, מתוך האמנות המוחלטות וה"נכונות" של שני הצדדים נולדת המלחמה

(המשך בעמוד ב'7)

שירה בטקס־חניכה

שירים אחרונים
מאת דן פגיס
הוצ' הקיבוץ המאוחד 1987, 77 עמ'

מאת איל מגד

מה פירושו של הצירוף "שירים בשלים"? הייתי מפרש, שירים שנכתבו על־ידי בן־אדם בשל. אינך יכול להפריד בין שירה וחיים בהקשר זה. פואטיקה אינה רק מיומנות ספרותית. היא הצטברות של ניסיון. אני לא בטוח שניתן לאתר התבגרות בשירים של מישהו, כי ייתכן שבגרותו מתבטאת בתחומים אחרים, לאו דווקא בשירה. אבל אני מוכן להתווכח, שבגרות כשהיא קיימת מוכחת היטב ב"פואטיקה" של משורר.

כשאתה קורא ב"שירים אחרונים" של דן פגיס ז"ל, אתה "עולה ליגה". אלה שירים שקלטו את ההתמודדות עם הפנים הרבות של האישיות, עם ילדות והורות, עם ההתנתקות מהילד שבך על ידי שילוחו לעולם הגדול.

"שירים אחרונים" הם כצפוי מבחינתי שיריו הטובים ביותר של פגיס. אלה שירי פרידה לא רק מהחיים, אלא קודם כל מהילד. שירים של אדם המציב את האדם שבו לפני המשורר. בקיצור שירים שנכתבו על־ידי בן־אדם שלוקח אחריות.

אני מרגיש את הנקודה הזאת, כמו שנמאס לו לקרוא (ואולי גם לכתוב) "שירי משוררים" מעמדה של "ראשית כל תהיה בן־אדם". או במלים של פגיס: "בוקר טוב, ידידי, מה נשמע,/בא נבדוק את הדופק/אתה בריא,/בריא ושלם: קום אין לך כלום./קום ביחוד עיר־אל/צא ל'עבודה'".

בית החותם "מחזור קטן של קרוּת", נכתב כמבוא או לחילופין כסיום תהליך להתבגרות. מעין המנון [illegible], שתכליתו להביא לידי כך שתעשה את המעשה הנכון מנימוק הנכון. הדרגה הגבוהה יותר של (על־פי הביטוי האנגלי) "לעשות את המעשה הנכון מה נימוק הלא נכון".

לאורך כל הספר שורר המתח הנגרם מתבלי הסתגלות למתכונת חדשה ולא אגואיסטית זו של פעולה. פעולה, שאין להתעלם מהעובדה שסיכון בצדה: "הר שטת יד. סתם כך,/אל איזה סבך עזוב. בן רגע/ומוזם בועט: צרעות, צרעות עליך".

פגיס. כך אני למד משיריו. עיכל לגמרי את הבנת המחיר שתובעת ההתבגרות, שהיא התבגרות אף מהשירה. "סטית, רק צער/התמוטטות רק רגע בשמש,/לתרך אז לא, מה איכפת לצרעות./את מתוך הן רוצות, את מותך". עליה זו ל"ליגה" גבוהה יותר של קיום מזכירה לי את שתיקתו המנשכת של אמיר גלבע, שאחריה בא רק ספר העיזבון שלו "הכל הולך".

לא בכדי יש בספר שיר שהוא מעין הצדעה לגלבע "לאמיר גלבע, לזכרו". ולעומתו שיר של לגלוג למשורר פופולארי יותר, שאין הוא נוקב בשמו, ואשר שיריו הם אנטי־תזה לפואטיקה של גלבע, וכמובן לזו של פגיס עצמו.

בשיר לגלבע הוא כותב, לפי דעתי, על פגישת ה"שירות" שלהם. שאותן הוא משווה למטוריות "מופתעות, (שהתהפכו על צדן וחשפו את סודן המתוח/וזה סודן/שהן שלוש מטוריות מופתעות (ואולי שלושים ושלוש)/ולא שום דבר אחר בעולם, איזה יופי". ובכן, הוא כותב על היופי, אך גם על המחיר: "באותה סופה עצמה גם אני התהפכתי... (ו)אני אומר לך אמיר/ולכל מי שעובר במקרה ורוצה לשמוע:/כיוון שזכיתי לים שכזה/אני יכול בלב שמח/לצלול ולטבוע".

שיר מופלא זה על הפגישה הטהורה ביותר והאמיתית ביותר שיכולה להיות בין שני אנשים, כתוב בשפה אמיר־גלבעית אך בטון פגיסי. "נמצאת לי", הוא מתבטא, כגלבע בשיר "שמחה" ("נמצאת לי ילד קטן שאינו בא לסוף השמחה", "וגם אם נאמר שוק המצארתי.../יש לי סוד כמוס ביותר שאני שמח לחשוף,/והוא זה/שאני הוא אני לא אחר". ואתה יכול לשמוע את אמיר מפקפק, כמו בציטוט של פגיס: "זה טוב?" וכי פאראפראזה על השורה והגהרות מ"שמחה" "ותוגה אבל לה בלב גדולה כשמחה" — "אני אולם ריקודים שלם/אני פתוח בכל שעות היום והלילה כמו הים הפתוח/ (הטיפות בעיני הן כמובן רק דרישת שלום/מהגל המלוח...)".

ולא אחסוך מהקורא — שלא יחסוך מעצמו, אין צורך לומר, את הספר המשובח הזה — את השיר שעומד לעומת רגע האמת הנ"ל, ושמו האירוני "המכביה". על "זהולב, המשורר המכביה, שופע תמיד דימויים.../זה דומה, וזה דומה לדומה... הכל מקושר לזה והוא מאשר.../(אף) כל דמיון בינו לבין עצמו הוא מקרי בהחלט".

שיר זה הוא בסופו של דבר ומעבר לבוז האישי, לגלוג ואף ביטול של "שירת משוררים", של מלאכת השיר. עם "דוכסן כמו בתולה... אהבה כמו מכונת כתיבה... הכל כמו". שיר שהוא ביטוי להשתחררות מהפעלה, מהמעשה הכפייתיים.

אחד האמצעים להשיג מטרה זו הוא "סידור" היחסים עם האב, התרת סבך רגשי האשמה, כדי להגיע לחשבון נכון. "הדלת נפתחת. מי בא אלי, אני בא אלי, לקחת אותי.../אחר כך יקראו לבן שיזהה את אבא בין/כל התינוקות המוכים לחזור אל הבסן של אבא". אבל יישור ההדורים אינו מתרחש במציאות, כי אם בחלום. בכל הפרק הנקרא "אבא". למרות שהשירים בעלי הצורה הפרוזאית נראים אוטוביוגראפיים, מציאותיים, הרי הם שירי חלום. אחד התנאים להפיכת חלום לשיר הוא עיבודו לסיטואציה שתהיה למראית־עין אמתית. אחרת אין טעם, כי חלום של הזולת, כשהוא לעצמו, משעמם. אגב, גם להיפך. בשיר טוב צריך החלום להיות מוסתר משני הכיוונים. חלום יכול להיראות כמציאות, והמציאות כהויה. פגיס מאחז את עינינו כך שלא נבדיל. את השיר "כיבוד" הוא מתחיל: "אורח לא צפוי בא אלי לדירת הסטודנטים: אבא.../בחודשים האחרונים השמנת עוד... בתי השחי בחולצה שלו מוכתמים בזעה". הפירוט לקח כביכול ממעשה שהיה, אבל ההשתלשלות והשיחה הם קפקאיים, הזויים: "הרהיטים ריקים, לידי מודה רק כלב מוזנח הזכור לי מאיזה מקום. בקצה הרחוב הוא מסב את ראשו ואומר לי: 'שוב נכבעתי! הרי אבא הגיע מבלי/להודיע...'"

הבן ממהר למכולת להביא כיבוד. אבל היא סגורה ומסוגרת. "איך שכחתי, הרי יום זיכרון היום". ואז הוא מתחיל לאסוף אבנים קטנות מהדרך, שלפחות יוכל להניח משהו על הקבר "ועוד אספיק לומר על שניבו קדיש".

ואחר־כך ההלוויה. הוא רוצה לגעת בגופה שעל האלונקה ו"מסבירים לי בנימוס: אתה הבן, לך אסור לגעת". פגיס מתאר, כמו גלבע ב"שפתי ישנים", אנאטומיה של נפש בזמן נתון. דינאמיקה של חלימה, הפרתות מעקשים בלתי־עבידים עד הלום. המגקות מעצרים כמו סילוק אבנים מכליות. "לא הבנת את אבא שלך", אומר לי חבר לקלפים של אבא.../אני מתעצבן: זכבן מה הוא צריך לחזור לחיים כדי שאבין אותו?/ לא, לא, אומר החבר לקלפים, אתה הוא שצריך לחזור לחיים"..."

רק שלמרבה הצער, גם הבן — בשירים כבמציאות — הולך לעולמו באמצע החשבון, מבלי שיהיה סיפק בידו לרשת מלכות חדשה, שכמותה לא ידע האשר רק ראה אותה מנגד, והוא נחפז לפלס לו דרך "במרפקים, באגרופים, כדי שלא אחמיץ את אזני שלי". ראוי לשים לב, שהחשש המקנן כאן, ובכל הספר, אינו מחוסר מצת השיר או ההשראה, אלא מפני האפשרות שהחיים "יעברו מטול" בלי למצות את הסקאלה הנפשית, בלי להיות כאילו מושלם מהבחינה הפסיכולוגית. השירה, אם בכלל, היא רק אמצעי להשיג זאת. כי הרי המשורר כמו ה"תמלילך" בשיר הגינוי למעבד התמלילים "גם הוא ישכח, כמו כל הכותבים, וכמוני". ולכן, מה שנותר הוא להיות בן־אדם, לא פחות ולא יותר. המשורר "זר בן, נכלם שולם,/ובקודם הוא קלאסי, שלם ומושלם:/לא ימוש, לא ימות, לא יהיה לעולם".

העורך: אברהם רמון

שבוע של ספרים
מאת בני ציפר

מקור

אחרי החגים, רומאן
מאת יהושע קנז
הוצאת עם עובד, 1987 (מהדורה ראשונה ב"ספריה לעם", 1964), 186 ע'

לומר על "אחרי החגים", הרומאן הראשון של יהושע קנז, ששנותיו אינן ניכרות בו, הרי זה כמעט כמליצה. "אחרי החגים" נולד, מעצם שמו המרמז על תקווה חסרת־אונים לשינוי שיבוא במועד לא ברור, כהבעת שאט־נפש כלפי הזמן וכלפי אותה "ריאליה" שרומאנים אמורים, לכאורה, לשקף. אמיתו הפנימית של הרומאן תחת לשבכת העלילה הקשה־לעצמה, היא סירוב טוטאלי, פאטי, להישאר בתוך גבולות הריאלי והנורמאלי. הדבר כולל את הגיבורים, הפועלים כולם על גבול הסירוב, ובסוף־כלל גם עוברים אותו, אך גם את הטבע והזמן, המתנהגים כאוספקלריה של מצבי הרוח של בני־האדם. ביתה החדש של משפחת וייס מתבקע ונסדק כאילו קללה שכנה בקירותיו, ומזג האוויר האפרורי הלא־ישראלי להרהים — משתנה לפי סערותיהם של הגיבורים. "כל מקום מחוץ לעולם", אמר בודלר. "אחרי החגים" הוא הנשמה של משאת הנפש הפאראדוכסאלית הזאת. המקום הוא לכאורה מושבה (פתח תקווה) בתקופת המאנדאט, אך למעשה תמונה של גיהנום על־אדמות. כמו במחזה של איבסן, מתפלשת כל אחת ואחת מנפשות הפועלות בכמוי שלה ובקללה שלה. משפחת וייס מתפוררת פיסית והד־תית. הסידוף הגשמת אחותים כאם, כאב, בשתי בנו־תיהם ובאמם החורגת, כאילו הם מיתבקים. ברוך, המש־גיח על הפרדס, אנוס עקיבה בשורה הדעתו מתבלעת עליו עד שמשפחתו נופלת לו כקמה אכזרית. גם המשפחה המתגנת־כביכול של המושבה — המשורר ברחוב (שאינו מצליח לכתוב ולו שורה אחת) ואשתו זהרה — נגועים באותו ריקבון, באותה משיכה חולנית לסחי ולחטא.

כל זה הרחק מסיסמאות הלוציות, מציונות או מיהדות. קנז, להבעים, אינו משקף באמצעות מהההאימים שלו שום מסר סוציו־פוליטי־היסטורי, אלא מבוסס עם גיבוריו בתוך מיקרוקוסמוס שאין בו ישועה ורחמים, שבו מתקלפים בני־אדם אם אם מקליפותיהם כתפוחים, ומה שמתגלה הוא שוב ושוב רקב וכליון. "אחרי החגים" הוא הגרעין המר. ברומאנים ובסיפורים הבאים התבססה התמצית המרירה הזאת בהתפשרות מסוימת עם העולם, למרות הכל.

תרגום

ביש ואין, רומאן־סיפורים
מאת ארנסט המינגווי
מאנגלית: אהרן אמיר
הוצאת זמורה, ביתן, 1987, 199 ע'

ארצות־הברית של שנות המשבר הכלכלי הגדול הוצפה ברומאנים פרולטאריים למכביר של התלהבות סוציאליסטית והמאבקות תועמלנית. רובם שקעו בד־הם הנשייה לאחר הבעות שהיו לכל עבר — והמינגווי, בתוך "ביש ואין" שולח אליהם חצי־לעג גלויים. המינגווי כתב את "ביש ואין" בתוך הקלחת הפרולטארית הזאת, אך בריאקציה גלויה אליה — הוא לא נשכח, ויש בכך נקודת־זכות לעצמה, שגם מי שהמינגווי אינו אהוד עליהם אינם יכולים להתעלם ממנה. "ביש ואין" נשאר, עם כל חסרונותיו כרומאן, מפני שאינו בתמאטיסטי כפי שהיו רוב רומני באותה תקופה. המינגווי הניח לסיפור להתרחש ולא כיסה אותו בגללו־תעמולתי. הוא גם ידע להתרכז בתופעה הרודמים של ארצות־הברית כמיקרוקוסמוס שהיתר משתקפת אבטחום של חיי הימים ההם. הבדרות משקה ונוספים, ימי תסיסה חברתית של החובב, ודקאר דנטיות מגולות של האינטלקטואלים מצד שני.

"ביש ואין" מספר את סיפורו של הארי מורגן, אינדיווידואליסט אמריקאי־טיפוסי, כמו נאמן של גיבורי המערב הפרוע, שלקחו את החוק לידיהם והיו למיתוס. אמריקה היא ארץ שעוד מימיך של תוהו אהבה מפירי־חוק המוכנים לשלם את מלוא המחיר על החיים שמ־חוץ־לחוק, והמינגווי לא התקשה מן הסתם למצוא מו־דלים מהמציאות למורגן הבדיוני שלו. כאשר נפצע מורגן אנושות בידי אנשי־מכס קובאנים בשעה שהוא מנסה להבריח סירה מלאה משקה אסור, מי לא ייזכר, למשל, במערבונים המספרים סיפורי־הברחות דומים בין מכסיקו לארצות־הברית במאה ה־19? מורגן, בקצרה, כפי שמגדיר אותו אחד ממבקרי המינגווי, הוא איש המערב הפרוע של המאה ה־19 שנקלע למאה העשרים, הנאלץ להילחם שבעתיים על שמירת צלמו האנושי בין ביורוקראטיה אמריקאית יהירה על סף הפאשיזם, המגולמת בדמותו של פרדריק האריסון, לבין הסוחרים הקומוניסטים של קובה בעלי מנטאליות של קר־מינסון. מי גרוע ממי, קאפיטאליזם פאשיסטי או קו־מוניזם? המינגווי מניח לקורא לשפוט מתוך קריאת קורותיו של גיבורו.

דמות־משנה מעניינת, הנועדת להיות הקונטרא־פונקט לדמות־הלב, לאומץ ולכנות־הראש של מורגן, היא זו של ריצ'ארד גורדון, סופר־פרולטארי, פליבוי, במזמין קל־דעת. התגלמות קריקאטוראלית של כל השנוא על המינגווי־הסופר. גורדון עסוק כל העת בתמונה עצמית ובהרהורים עצמיים, עד שנחשפת עליו האמת על עצמו ומעמידה אותו מול אפסותו כסופר וכאדם. למרבה הצער, שני המודלים האנושיים — "החיובי" של מורגן ו"השלילי" של גורדון — אינם נדבקים לחטיבה סיפורית אחת, ואין זו הצריכה היחידה ברומאן. ניכר שהמינגווי ניסה להשתעשע כאן יותר מדי בציור קאריקאטורות של אנשים וטיפוסים ששנא — לכאורה, כדי להבליט את ייחודו של מורגן על פניהם. לאמיתו של דבר עושים קטעי הסאטירה על כל אותם טיפוסים תלושים שהיו לצרא על המינגווי, את הרומאן לזול ולמעט־חשיבות. ואולי אמנם כך נאה וכך יאה לו.

כתב־עת

פוליטיקה, עיתון פוליטי ישראלי, מס' 16
העורך: גדעון סאמט
הוצאת התנועה לזכויות האזרח ולשלום,
אוגוסט 1987, 43 ע'

קוראי "הארץ" עשויים למצוא את עצמם, בפתחם את "פוליטיקה", בטריטוריה מוכרת. גדעון סאמט, הדה בושס, אמנון רובינשטיין וב. מיכאל הם שמות המוכרים להם היטב מהעיתון. הכותבים האחרים, כמו גם חברי המערכת של "פוליטיקה", נמנים עם אותו נתח מוכר של אנשים חושבים, המוחים כנגד כל מה שאפשר להעלות על הדעת, מאחורי מעמדם המבוסס היטב, מי באוניברסיטה ומי במינהל ובפוליטיקה.

יהודה אלקנה, פרופסור להיסטוריה ולפילוסופיה, מביא תכנית לא־שגרתית לשינוי מבנה החינוך האוניברסיטאי בטרם יהיה מאוחר מדי. רות גביזון משוחחת עם השופט חיים כהן המביא פרוגנוזה עצובה מאוד על המצב הישראלי. את התותח הצבאי מכסה דן ברישי, ומתריע בדבר צורך בשינוי תפיסת הביטחון הישנה של ישראל. יהושע פורת טוען במאמר מאיר־עיניים שאפשר לעקוף את חוקי הכפייה הדתית ומציע דרכים שימושיות. הדה בושס, כותבת על הכל, בעצם — החל בהמלצה חמה לשוב לשפה הפשוטה, האמתית וכלה בקריאת תיגר על הבנייה הישראלית, הוולגאריות הישראלית, הנובו־רישי הישראלי. מאמר של אפרים יער (פרופסור לסוציולוגיה ופסיכולוגיה) ממליץ להימנע מהיסטריה בעניין הירידה ולנצל את מי שכבר ירד לתועלתה של ישראל. אין אלה אלא מקצת העצות. השנונה ביותר היא זו של ב. מיכאל: מתחת לכותרת "מה לעשות?" באים שלושה טורים ריקים, ובסופם המשפט "לעשות את כל זה, ואם לא יעזור — לנסות עוד פעם".

ל"פוליטיקה" צפוי הפעם מגשר נפרד — מאמר ארוך של דן מירון על ראשית התנועה למען א"י השלמה. אלתרמן היה בין החותמים הראשיים על הכרוז שלה, ודן מירון בא אתו חשבון על־כך. מה היה "ההקשר הספרותי" של הכרוז שנחתם עליה, לבד מאלתרמן, גם עגנון, הזז, בורלא ואורלנד? כיצד היו סופרים אלה האחרים אטומים למשמעות הפוליטית של חתימתם וללשון הטעונה של הכרזה? מירון מסביר הכל באנאכרוניזם המחשבתי של החותמים, שהתרפקו רובם ככולם על הווית "היישוב" ועל תסכולם לנוכח "ספרות המדינה".

זמנים, רבעון להיסטוריה, מס' 25
עורכים: זאב יעבץ, עדית זרטל
הוצאת בית הספר להיסטוריה, אוניברסיטת תל־אביב, אביב 1987, 112 ע'

"זמנים", יש הרגשה, יצא הפעם ממגדל־השן האקדמי. המאמר הפותח, פרי עטו של מיכל מארוס, הוא תשובה עקיפה לרעיונות ה"טראנספר" שהושמעו באחרונה, על־ידי דוגמאות היסטוריות לאסונות האנושיים, החברתיים, הפוליטיים האנושיים שהביאו "טראנספרים" דומים כאלה בבלקאנים בימי האכסטאזה של הלאומנות לפני מלחמת העולם הראשונה ואחריה. אלה גירשו את אלה ואלה סבלו באלה יוונים, בולגרים, טורקים, רומנים, מקדונים וסרבים. מיליון וחצי בני־אדם במקדוניה ויוון לבדן נאלצו לעקור ל"מולדתם". יוון היתה הקורבן הגדול ביותר של העברות־אוכלוסין אלה, כמעט שהתמוטטה תחת משא הפליטים. במאמר אחר, יואל קרמר, מראיין את המזרחן ברנארד לואיס, איש פרינסטון, התוהה בפירוטר קאטיוזיות הבמרץ אם מותר למזרחן להשתמש בשיטות המחקר הטובות להיסטוריה של המערב בבואו לחקור את ההיסטוריה הלא־מערבית. אוהבי הקלאסיקה ימצאו מרגוע בין דפי־מאמר של שלמה פרלמן על חג הפאנאתנאיה שסימל את הקשר הארגתיק בין הדת, הפולחן והמדינה באתונה. עדי אופיר מנסה לתהות על קשר העיר השוטרית של אפלטון, המיטלטלת בין האפשרי לפנטאסטי. הגרי גיר ומרדכי נאור מחזירים אותנו להיסטוריה עכשווית ומקומית. האחד סוקר את לידת הקבוצה והקיבוץ בארץ, השני — את עבודת האדמה בתקופת היישוב. ויש מאמרים על הנמרק במאה ה־13 ועל מדינת האיכרים האוטונומית דיתמארשן שבמערב אירופה.

מסע אחר, כתב־עת לתרמילאים, מס' 1
עורכים: גיל אליעמי, טל קלם
יולי־אוגוסט 1987, 48 ע'

"מסע אחר" מבקש להיות קרוב של ה"נשיונל ג'יאוגראפיק" הידוע, ויש לקוות שכך יהיה. תמונות הצבע מרהיבות, הטקסט מרהיב פחות וגם הגראפיקה צעקנית ותמורה מידה הטנה של קונצנזניות — אבל מטיילים הם עם מהר וייתכן שהעטיפה הזו עדב לעינם. המוכרת מחולקת כמעט שווה בשווה בין טבע לתרבות: חיי הפינגווינים באנטארקטיקה מתוארים מקרוב על־ידי חנה ובני פינשאז, תוך כדי סיפור חוויות הישרדות אנושיות. חנה היא, אגב, האשה הישר־אלית הראשונה שהיתה באנטארקטיקה. מיכאל אבודוס כותב בהתפעמות על הרי הפירנה השגיאים של צ'ילה ועל הקונדור, הציפור הגדולה והכבדה ביותר המסוגלת לעוף, שהלהיבה את דמיונם של עמים שונים והולידה מיתוסים רבים. הזואולוג ד"ר גד רוטרי היה בטאפאורי בסגואניה ודני רבינוביץ כותב על אנו־שומר שבסיני. הרבה הודו, פאגודות ופסלי־בודהה, הודכה למטיילים ולמטפסי־הרים. על הדברים הללו יש מן הסתם קוטבים.

עזר

התעמלות לעצלנים
מאת אסתר פירפקס
מאנגלית: אורית פרידלנד
ספרי אריה, 1987, 96 ע'

את המשפט החכם ביותר על ספורט קראתי פעם בעיתון רפואי כלשהו: "כאשר אתה מרגיש צורך לעשות ספורט, מהר ושכב על ספה עד שהחשק יעבור". [...] הסכנות הבריאותיות הקשורות במאמץ האירובי, בג'וגינג ובכל אותן פעילויות גופניות שהתרבות שלנו — האמריקאית ביסודה — מתמכרת להן בהיסטריה. אסתר פירפקס, אשת־בריאות נודעת בבריטניה, נמנית גם היא עם בית־הלל של הספורט: אמונה טפלה היא, לדעתה, שספורט אמיתי דורש מאמץ ומידה כלשהי של סבל. ההפך הוא — הפעילות הגופנית צריכה להיות חלק לא מורגש כמעט מסדרי־היום והיא מביאה תרגילים שאפשר לשלבם בין סידור המיטה, קילוף תפוחי־אדמה, עידור הגינה, תוך כדי צפייה בטלוויזיה, תרגילי־מיטה מנגים. לפקידות ומזכירות הסבורות שהן "מתנוונות" מאחורי שולחן הכתיבה, מציעה פירפקס תרגילים לחיזוק הירכיים והבטן בעזרת סל האשפה, הכיסא המשרדי ומגירות התיק.

הפרק האחרון מוקדש, כמובן, לדיאטות. כמו בענייני פעילות גופנית, מטיפה המחברת לתזונות גם בענייני דיאטה, ולאחר סדרת עצות מועילות — כמה מתכונים בריאים, דלי־שומן ועתירי־סיבים.

מעולם הספרות והאמנות

סימון וייל: החיים בכישלון

סימון וייל: היופי הנורא של קוצר־הרוח

עם הופעתם של שני ספרים מפ־רי־עטה של סימון וייל, מתורגם אנ־גלית, כותב עליה ג'ורג' סטיינר ב"סאנדיי טיימס" שהיתה זו אשה ש־חייתה את חייה הקצרים על גבול ה־היסטריה. "היופי הנורא של קוצר ה־רוח היה רחוק בכל נימי הווייתה. קוצר־רוחה כלפי עוול חברתי ואי־שוויון כפי שנגלו לה בשיטה הקא־פיטאליסטית, קוצר־רוחה ביחס להתי־מוססות האשיות והבאציונאליסטי־ציאליזם לכלל עייפות בלתי־אנו־שית, קוצר־רוחה כלפי הציפייה ה־פולחנית ביהדות לביאת המשיח ש־לא תוגשם לעולם. קוצר־רוחה, ביסו־דו של רבה, כלפי החיים עצמם על העדר היגיון שבהם בכל מה שנוגע לחלוקה צודקת, תבונה ושפיות פו־ליטית".

כשמתה סימון וייל ב־1943 באש־פורד שבמחוז קנט, אנגליה, היתה "אדם שרוף" בדברי סטיינר. היא סירבה לאכול יותר מכפי שאכלו בני־עמה הצרפתיים תחת הכיבוש ה־נאצי. עבודתה כפובליציסטית בשי־רות דה־גול והצבא הצרפתי החופשי ייגעה אותה. אבל סיבת החיפוש אחר השקט שבמוות היתה עמוקה יותר, לדעת סטיינר. החיים פשוט לא היו לפי מידת תביעותיה המוס־ריות והאינטלקטואליות. היא בחנה אותם והם היו כישלון גמור.

"כתבי העיצוב 1929—1941" (הו־צאת ר.ק.פ.) הם קובץ של כתבים מעורבים למן מסה על המדע ותפי־סה אצל דקארט ועד לקטעים על קאנט ועל המיסטיקה של המורה, לדעת סטיינר. היצירה בעלת העניין הרב־ביותר בקובץ היא "יומן בית ה־חרושת" שאותו כתבה בין דצמבר 1934 לאוגוסט 1935. סימון וייל האמינה, כי מתקרבת והולכת מהפ־כה של פועלים, וכמו ראדיקאלים רוסיים אחרים מן המאה ה־19 החלי־טה להתנסות בעבודה בתעשייה. היא מגלה שהעבודה משעממת וה־גיעה לקצה גבול היכולת הפיסית שלה. בדף אחר דף של "יומן בית ה־חרושת" היא רושמת את תיאורה את העבודה האבסורדית, הוותרת על עצמה, של פועל בקו הייצור. היא התקוממה על השכר הזעום בתנאים של רעש בתמיד, השפלה ושליות. במידיות פאתולוגית כמעט, חשה שהיעוד הדתי שלה מכריז לבא לי־די היכור עם סבלם של המשועבדים, אנשים שאותם שחקה הביורוקראט־יה עד אבק. כאן, בבית החרושת, הגיעה שנאתה העצמית היהודית ל־שיא ותחילה ההכרה הפנימית לנצרות שהיא בראש ובראשונה, לדבריה, דת העבדים.

"הצורך בשורשים" (הוצאת "ארק"), שנכתב ב־1943, משקף לא רק את מצבה האישי הנואש של סי־מון וייל, אלא את הבלבול בו היתה שרויה. זהו טקסט שיש בו הדים חז־קים לסוציאליזם הנוצרי של שארל פגי ולחזון הצרפתי הלאומי שתפס את צרפת כבת־הבכורה של הכנ־סייה, אשר הולידה את ההשכלה וה־מהפכה. יש בספר ארגומנט מיסטי על הסולידריות האנושית. יש בו דברים על הצורך שצרפת ואירופה ידחו את האימפריאליזם ואת הכר־באיזם הלבאליסטי של רומא העתי־קה ומורשתה הטפה ללידה מחדש של צרפת המהוללת.

מסופר, שכאשר קרא דה־גול את הספר הזה, קבע שדעת מחברת הס־פר משובשת עליה. אבל בחוגים מסוימים סימון וייל היא דמות פול־חנית. אישיותה הטראגית הפכה לס־מל בקרב פמיניסטיות מסוימות, בק־רב סוציאליסטים אוטופיסטים ובק־רב יהודים, המוצאים כי שהייתם ב־עולם הזה היא בלתי־נסבלת.

Formative Writings 1929–1941/ RKP, 14.95
The Need For Roots/ARK, 3.95

פידל קאסטרו: אליל־למחצה

"אם יש אדם שמגלם סתירה זהו לאקסיומה המארכסיסטית האומרת שאין פרטים אלא רק המונים וחו־קים כלכליים שנקבעו על־ידי ה־היסטוריה, הרי זה פידל קאסטרו", כותב מריו הארגאס יוסה בפתח רשי־מה ב"אובזרוור", בה הוא סוקר שתי ביוגראפיות חדשות שראו אור באנ־גליה על הרודן הקובאני. האחת: "קאסטרו, ביוגראפיה של פידל קאסטרו" מאת פיטר בורן (הוצאת מקמילן), השנייה: "פידל, דיוקן ביקורתי" מאת טאד שולץ (הוצאת "האצ'ינסון"). יוסה כותב, כי השפע־תו האישית של קאסטרו על חיי אר־צו ב־40 השנים האחרונות היא כה־כך מכרעת, עד שקשה להפריד בין תולדותיו לבין תולדות ארצו. מה שעשוי להרגיש את התעודות של תומכם קרלייל על כך שהאנושות מתקדמת באמצעות "הגאריאלים" ממינו של פידל.

יש אירוניה בכך ששני הניסיונות הראשונים לכתיבת הביוגראפיה של קאסטרו [...]. פיטר בורן הוא פסיכיאטר ש־שימש יועץ לנשיא קארטר ואחר־כך עשה בתפקיד רם באומות המא־וחדות. טאד שולץ היה כתב של ה"ני־יורק טיימס" וכתב כמה וכמה ספ־רים על דרום־אמריקה. אף לא אחד מהם קומוניסט ואף לא אחד מהם מעלים את האופי הטוטאליטארי של המשטר הקובאני, העדר חופש, עונ־שים כבדים לחותרים ומתנגדים, ה־קשר עם ברית המועצות וכיוצא באל־לה. בכל זאת שניהם מציירים תמונה אוהדת ומקסימה של הענק המזוקן, שעמד בדיבורו להביס את צבא באר־טיסטה והצליח להקים ממשלה קו־מוניסטית במרחק של 90 מילין בל־בד מארצות־הברית.

הקסם שהופעל על שני הביוגרא־פים הוא מובן, כותב הארגאס יוסה. "בפעם היחידה ששוחחתי עם קאס־טרו", הוא מספר, "רשימה זו בוודאי הגומה. שכן פידל, כפי שהולם הצי־אל, אינו מתיר דיאלוג, רק האזנה — עשו עלי האנרגיה שלו והכאריזמה שלו רושם גדול. זה אירע לילה אחד בהאבאנה ב־1966. קבוצה קטנה של סופרים ואני בתוכם נלקחנו ללא הסבר לבית בוואדאדו. לאחר זמן מה הופיע קאסטרו. הוא דיבר במשך 12 שעות, כשהוא מוחה ללא הרף בי־דיו ויונק מן הסיגארים הענקיים שלו, מבלי להראות כל סימן של עייפות. הוא הסביר לנו מהי הדרך הטובה ביותר להציב מארב ומדוע הוא שולח המוסכסאלים לעבוד בי־כפר בגרודי־עניים. הוא הודיע ש־צ'ה עומד להופיע מחדש בראש כוח גרילה. הוא פיתח תאוריות, סיפר בדיחות ומעשיות, פנה לכל אחד ב־לשון גבוה ונבוה גבגב. כשעזב הוא רענן כשהיה לכשהגיע, היו הכל מר־תשים ומוקסמים".

שני המחברים משחזרים בפרוט־רוט את סיפור התולדתיו של קאס־טרו בקרב חבורות של אקטיביסטים ואקרוחניים ששלטו באוניברסיטה של האבאנה בשנות ה־40. אבל טד שולץ הוא בעל מידע עשיר יותר. הארגאס יוסה דוחה את הפרשנות ה־פסיכולוגית של בורן, שגם אינו מר־ביח, לדעת יוסה, הבנה רבה לקונ־טקסט הלאטינו־אמריקאי. "בתולדות היבשת", כותב יוסה, "פוליטי־קה ואופורטוניזם הלכו תמיד בד ב־בד. אם אין לוקחים בחשבון את הס־מורת המזוקה של הקאודילליזם — ה־מנהיגים הכאריזמאטיים — שהכתי־מה את גדול אמריקה הלאטינית, כי אז דמותו של קאסטרו יוצאת פגו־מה..."

ספרו של טאד שולץ מהימן הרבה יותר, לא רק בצד המחקרי וההערכת המקורות, אלא בבניית הדמות הקר־באנית. דיוקנו של פידל קאסטרו עולה מספרו בכל מורכבותו רבת ה־סתירות. אדם פיקח ונריב, אידיאליסט ונמא להלהלה, שהגיע לכוח אבסולוטי מתוכות המזל ולא רק מדי־מת הכשרון, אופטימיסט חסר תקנה, אמיץ וחסר־מצפון. למרות מעלות ספרו של שולץ, טוען יוסה, עדיין יש בספר ליקויים רבים, האינו פותר שאלות רבות, כגון מה התרחש בקר־בה מאו ידוו האנשים המוקסים מן ההמים, מדוע עזב את קובה צ'ה גוא־ורה ומה הקשר בין האבאנה להת־קוממויות ומהפכות בארצות דרום אמריקה האחרות.

הביאה: רות אלמוג

תערוכות

מעוזי הכוח הבורגני

קלג וגוטמן, צילומים 86—1987, מוזיאון ישראל.

מאת ניצה מליניאק

קלג וגוטמן: "דיוקן בודד של חבר מועצת מנהלים", 1986

דיוקאותיהם של חברי הגילדות, כפי שעוצבו במאה השבע־עשרה — "תור הזהב של הציור ההולנדי" — ניצבים כעין דגם קלאסי מאחורי עבודות הצילום של מיכאל קלג ויאיר גוטמן — שני צלמים צעירים, ילידי ישראל 1957, החיים ופועלים במשותף בניו־יורק מתחילת שנות השמונים, והמוצגים כעת במוזיאון במסגרת סדרת תערוכות אמנים ישראלים צעירים.

זוגות היוצרים במשותף אינם חיזיון בלתי־נפרץ על בימת האמנות האירופית והאמריקאית של שני העשורים האחרונים, וגם בארץ היו ועודם ניסיונות מעניינים בתחום זה, כמו הצמד הבצלאלי הפרובוקאטיבי שרון (קרן) וגבי (קלומר), וכמו צמד הציירים המצביעים קוסר ומלמד, שלדאבון הלב שימשה להם הארץ אך כגשר מעבר בין הפרק הרוסי והפרק האמריקאי בחייהם.

לכאורה מצטרפים קלג וגוטמן למסורת צילום צעירה־לימים שפרחה בעיקר בעידן המושגי. אלא שבניגוד לדמויות בולטות בצי־לום האמריקאי העכשווי אין הם מביימים את עצמם, אלא בוחרים ברובד חברתי מסוים — המדרגות הגבוהה במעמד־כוחה: תעקליטים, חברי מועצות מנהלים — ובכך הם הופכים במידה מסוימת לממשיכי מסורת שהחלה להיווסד במאה הי"ז בעקבות תהליכים כלכליים־חברתיים, היינו הז'אנר של דיוקאות קבוצתיים שמהבולטים שבציגיה, הגורעים באמנותם, הם רמברנדט ופראנץ האלס.

ואכן, מבחינות רבות יש בצילומים גדולי־המידות של קלג וגוטמן המתמקדים בבור־גנות האמריקאית המקדישה "מבוזרות" נוסח "שושלת". על המוסדות האופייניים לה (מגנון לבוק, ריהוט הארכיטקטורה־פנים) הרמוזות עבות — שהביקורת החברתית הגובלת באירוניה סמויה ומעודנת, אינה ה־אחרונה בעולמותיהן — לעבודת המייסטרים הגדולים. החל בהעמדת הקבוצות וכלה בפורמאט המגיע כדי שני מטרים, בצבעוניות התזזה־כהה ובבוהק האופייני (המגיע להשתקפות המתבונן) לתצלומי "סיבאכרום" שבביקורה זה תורם גם הוא לאזכור ציורי המאות הקודמות ועד לתצלומי הצוף הבפי־לאים המקיימים גם הם קרבה שאין לשוללה מבחינת המחבר ופריסת הגופנים לציור הה־ולנדי בן התקופה.

אולם, אף שבמבט ראשון נראות עבודות הצילום הללו כחוזה מודעת על דגמים מן העבר, הרי בחינה בוחקרת יותר של הרובדים המרקמים שברקע מגלה את סבי־עת וחותם האיטי המובהק של מיכאל קלג ויאיר גוטמן, ובכך הכינו שני האמנים הצע־ירים הישג נדיר, היינו — לומר משהו יכן בתכלית חדיש בתכלית גם יחד.

יומם של הברבארים

(סוף מעמוד ב'6)

הזאת, שבה השנאה של כל צד למשנהו גם היא מוחלטת, שבה כל צד הוא השטן בכבודו ובעצמו בעיני הצד שכנגד. זאת הדראמה האמתית: מלחמת הטוב בטוב. אבל בעצם מושג זה של הטוב מאבד את משמ־עותו לנוכח הנגשות, ערכים כמו אלו המתנגשים ב"מלחמת סוף העולם".

הארגאס יוסה אינו מתייצב, אם כן, כנגד אנטוניו היועץ וחסידיו האומללים, הוא מראה אותם בתמימותם ובגבורתם שאין משלה, במסירותם שאין לה גבול וביכ־ולתם לאהוב כפי שרק כוחה של האמונה המוחלטת מאפשר לאהוב. אך אין להבין מכך שיש בספר משום חיוב של קנאות דתית או אחרת (אצל היועץ נמהלה, כמובן, שתי הקנאויות — הפוליטית והדתית). היפוך הוא הנכון: לקחו הסופי של הספר הגדול הזה הוא תבוסתה של הקנאות, תבוסת התיגר שזו קוראת על סדרי האדם והחברה.

ואולי לא כך, אולי נכון יותר יהיה לומר שלקחו של הספר הזה הוא תבוסתן של שתי הקנאויות: הקנאות האמונתית של מאמיני היועץ והקנאות ה"ראציונאלית" של הצבא הבא לדכא את מרידתו. הרי גם ראשי המערכה על קנודוס, כשהם באים לאמוד את מורי האמונות שלהם, מבינים ש"זהי תבוסה". אף על פי שהם נחלו לכאורה ניצחון אכן, אין כאן ניצחון כלל. במלחמת סוף העולם השמידו "הראציונאליסטים" וה"אנטי־ראציונאליסטים" אלה את אלה ("הרפובלי־קאים" השמידו את ה"אנטי־רפובליקאים" ולהיפך), ואפשר להמשיך ולהעמיד אנלוגיות. במקום קודם ברומאן מובא תיאור של שני גברים הנלחמים על אשה ומכים זה את זה. אפשר לקרוא את התיאור הזה כמעין משל מוקדם על מסקנתו הסופית של הרומאן.

אכן, הארגאס יוסה משחק בספר הזה משחק אירוני מאוד: הוא כותב לכאורה על ניצחונה של הרפובליקה, של הקדמה, על הסידור ועל הבדרות ועל האמונה התפלה. אבל למעשה הוא מקדיש דפים רבים לתיאור שחיתותה של הרפובליקה הזאת, שחיתות המערכת הפוליטית של כאותה, ומראה שהוא משים את המערכת הרפובליקאנית הזאת ללעג המור יותר משהוא מגנה את "הטוטאליטאריות" של היועץ. הסיום של הספר, סיום הנראה כאנטי־קליימקס גמור, כאשר מפקד כוח המשטרה משתיק על איש צבא אחר שהעליב את אנשיו, מקבל משמעות עמוקה יותר בראייה הכוללת האת של הכלל דופי לא פחות ב"רפובליקה" מאשר ב"ריאקציה".

תרגמתי כאן כביכול את לקחי הרומאן הגדול הזה לשפת המושגים האידיאולוגיים או המופשטים, ואני חש שזו מעין נקיפת מצפון. "מלחמת סוף העולם" הוא רומאן היסטורי ריאליסטי גדול, פנורמה אפית של חיים ועלילות הגדול, ולאו דווקא ספר בעל מסר פו־ליטי או אחר. המקבילה העולה על הדעת היא "מלחמה ושלום" לטולסטוי, אלא שמקבילה זו יכולה גם להצ־דיק כמו ניסיון לגמד, לכאורה, את הנוף האדיר הזה לכדי כמה מסקנות ולקחים מופשטים, שהרי טולסטוי עצמו עשה זאת בחלקים ההיסטוריוסופיים של הרומאן שלו (שאמנם רבים רואים בהם את החלקים החלשים ביותר שלו). הארגאס יוסה נמנע מכל פרשנות יתירה בתוך ספרו, הוא שומר על מיטב המוסכמה הריאליס־טית ואינו חורג ממנה. האפוס הוא פרשים ביותר, הספר פתוח לעיונים ולמחקרים רבים, וכמובן גם לפרשנויות סותרות.

אכן, הארגאס יוסה נאמן בספר הזה למסורת הרי־אליזם האירופי הגדול עליו (הוא כתב ספר על פלובר ומסות על ריאליסטים צרפתיים ואחרים). תיאורי הקרבות ב"מלחמת סוף העולם" מעלים על הדעת את סטנדאל (קרב ווטרלו ב"מנזר פארמה") ואת טולסטוי, כאמור. למי שגיבש לעצמו דעה מסוימת על הרומאן הדרום־אמריקאי — הדעה המקובלת, הקלישאית — מחכה כאן הפתעה. זהו רומאן שלכאורה החדשנות הצו־רנית רחוקה ממנו. אבל בעצם זהו בכל זאת אפוס דרום־אמריקאי מובהק, ולא רק מבחינת תוכנו ואלמנ־טים רבים של העלילה (תיאורי אנשי הקרקס ועוד). זהו, אמנם, רומאן מיתולוגי גדול, בנוסח שונה מן הרו־מאן המיתולוגי של גארסיה מארקס (שגם עליו כתב הארגאס יוסה ספר), אך בכל זאת רומאן שרקעו הוא המיתוס הדרום־אמריקאי המודרני הגדול, מיתוס הצי־ביליזאציה מול הברבריות, הפראות — ועריכיה העומ־דים — לעומת הסדר וחוקיותו. אף שהארגאס יוסה שו־מר כאן, כאמור, על המוסכמה הריאליסטית עד הסוף, מצויים גם בספר הזה רמזים ספרותיים והיסטוריים לעשירות, כמעט כבסיפור של בורחס. וכל הזמן קיימת התייחסות למקור של הספר הזה בספרו של אוקלידס דה קוניה, פעם התייחסות של הסכמה ופעם התייחסות של פארודיה וסתירה. אכן, "מלחמת סוף העולם" היא מין אספקלריה הפוכה של "איש סרטאונש".

אך הספר ייקרא מתוך הנאה ואף יעורר גם על־ידי הקורא שאינו מודע לכל ההתייחסויות הללו, ואף אינו מודע להיות הפרשה שבה עוסק הספר פרשה היס־טורית מפורסמת. לכאורה ניתן להשיג על המהדורה העברית ולטעון נגדה שלא צורף אליה ולו מבוא או אחרית־דבר היסטורית המצביעה על רקעו של הספר ומזכירה למצער את ספרו של אוקלידס דה קוניה, ביי־חוד שהרקע הספר רחוקים כל־כך מן הקורא הישראלי. אבל אפשר שדווקא יפה עשתה ההוצאה שמנעה כל זאת מן הקורא, לא רק משום שבכך תמכה במוסכמה הריאליסטית שאליה מכוון הארגאס יוסה, אלא גם משום שכך יגדל כוחו של הספר הזה כמשל, משל שיש לו משמעויות לא־רחוקות כלל, אכן משמ־עויות ישראליות אקטואליות ביותר.

יואב הלוי השקיע, בלי ספק, עמל רב בתרגום הספר הגדול והקשה הזה לעברית רהוטה הנוחה לקריאה. אף טרח למצוא הקבלות עבריות נבונות לשמות צבועים וכינויי אנשים (לדוגמה, את כינויו של שודד מאנשי היועץ — ג'ואאו אבאד — דמות השאולה מספרו של דה קוניה, כלומר ההיסטורית — תרגם הלוי ב"עבדאל". רעיון נאה, הרי המלה "אבאד" מוצאה אף היא מן העברית) ובכל זאת התרגום הזה נראה לי קצת אפרורי מדי, לא חגיגי מספיק, רגיל כזה, ומשום כך חוטא לדקות הסגנונית ולשגב הסגנוני של המקור. אך בכל זאת (או אף בגלל זאת) הרומאן הזה יעניק לקורא העברי של היום רושם של ספרות גדולה ועמוקת־השגה, יגע בו בנגיעת המלאך של האפוס האותנטי.

ספרים טובים

בימים אלה ראה אור הספר באומר ובשיח לקט ספרותי לבית־הספר היסודי לכתות ה – ו, הספר הוא השלישי בסידרה ובאישור משרד החינוך והתרבות. הספר מהודר מחזיק כ־360 עמ' בפורמט גדול, בכריכה קשה ועמידה.
בספר מצויים הנושאים שעומדים במרכז התעניינותם של התלמידים:
ידידות, יחסי חברות בין המינים, שאלות חברה, טבע וטכנולוגיה, האתמול והמחר, – חומר ספרותי רב־ערך, המעשיר את עולמו של התלמיד.
במקראה קיים מבחר מגוון ועשיר של הז'אנרים הספרותיים הנלמדים בכיתות אלה, בהתאם לתוכנית הלימודים.
החומר מורכב בצורה מאוזנת מן היצירות הספרותיות הקלאסיות ומן היצירות בנות־ימינו, ומותאם לתלמידים ברמות תפיסה שונות מבחינת התכנים והלשון.
בספר תמונות היוצרים ותולדות חייהם – אלמנטים המקרבים את היצירה אל לב הקוראים ויש בו מאות ציורים משל טובי האומנים בצבעים מרהיבים וכן מאות תצלומים ורישומים. מדריך למורה מלווה את המקראה לסייע לו בהעברת הנושא ובדיון על היצירה.
באומר ובשיח נערך על־ידי גרשון ברנסון, מותיקי המחנכים והפעילים במערכת החינוך, ונעשה בסיוע צוות עוזרים בעלי ניסיון בהוראה.
הסידרה באומר ובשיח זכתה לתהודה רבה ולדברי ביקורת חיוביים, גם באמצעי התקשורת וגם בקרב ההורים והמורים.

זמורה־ביתן מוציאים לאור
דביר הוצאה לאור

אוניברסיטת תל־אביב

מחפשת דירות בשכירות
עבור סטודנטים אמריקאים
לרפואה באיזור רמת אביב והסביבה
החל מה־1.9.87 טל' 420071, 423908

האוניברסיטה הפתוחה

נפתח קורס
יסודות המוסיקה

הקורס מיועד לאוהבי מוסיקה אשר אין להם ידע ביסודות המוסיקה
הקורס משלב:
האזנה מודרכת למוסיקה
הקניית מושגים מוסיקליים בסיסיים
הקניית יסודות ראשונים של נגינה
לימוד חומר עיוני על הרבות המוסיקה
הלימודים יתקיימו אחת לשבוע בשעות הבוקר או אחה"צ בכיתה והמקלדות (PIANO LAB) של האוניברסיטה הפתוחה, ברמת־אביב
הקורס ייפתח בספטמבר ויימשך 10 שבועות.
מועדי הרשמה:
החל מה־23 באוגוסט עד 27 באוגוסט 87, בימים א' ב' ג' ה' בין השעות 09:00־14:00, יום ד' בין השעות 09:00־18:00, במחלקה למידע למרשם ולמעקב, רח' קלאוזנר 16, רמת אביב, חדר 371.
לקבלת מידע על סדרי ההרשמה, ניתן להתקשר לטלפון 03-422643.
לקבלת מידע נוסף על הקורס ניתן להתקשר לטלפון 03-422624 בימים א'-ה' בין השעות 09:00־14:00.

חברת הימנותא בע"מ

חברת הימנותא בע"מ מבקשת לקבל הצעות רכישה כמפורט דלהלן–
מספר המכרז: 1/87 גוש: 16700 חלקה: 8
מהות הנכס: חלקת אדמה
מיקום הנכס: עפולה, מזרחית לשוק העירוני, חזית צפונית לרחוב קהילת ציון
יעוד החלקה: תעשיה
גודל החלקה: 2,124 מ"ר
מהות הזכות המוצעת למכירה: בעלות
לקבלת מפסים ניתן לפנות:
משרדי המחלקה לרכישות קרקע, רחוב אלנבי 22, חיפה, טל: 04-521271, 527096
משרדי המחלקה למפעלים כלכליים, רחוב צבי ספירא 11, תל־אביב, טל: 03-287840
משרדי האגף למפעלים כלכליים, הלשכה הראשית של הקרן הקיימת לישראל בירושלים, טל: 02-245417
את ההצעות יש להגיש במעטפה סגורה בציון מספר המכרז לפי הכתובת: הימנותא בע"מ, אצל הקרן הקיימת לישראל, ת.ד. 283, ירושלים.
על ההצעות להגיע לתיבת המכרזים של החברה לא יאוחר מיום 11 בספטמבר 1987 שעה 12.00
להצעות יש לצרף ערבות בנקאית בתוקף ל־60 יום מתאריך ההצעה לפקודת חברת הימנותא בע"מ בשעור של 10% מסך ההצעה ובתנאים המפורטים בטופס ההצעה.
אין חברת הימנותא בע"מ מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.
השתתפות במכרז וקבלת תנאים אינה יוצרת התקשרות מכל סוג שהוא. הסכם מכר בנוסח שיוצא על־ידי הימנותא בין מסמכי המכרז, חתום על־ידי הימנותא והזוכה יחייב את הצדדים.
הזוכה במכרז מתחייב לחתום על הסכם ההתקשרות הנ"ל לא יאוחר מ־7 ימים מתאריך הודעת הזכיה אשר תשלח לו.

صورة عن الأصل

הטלוויזיה של השבוע / הדה בושס

למחוק שנים מן ההיסטוריה

הדי הוויכוח ההיסטורי־הציבורי, המתנהל כיום בגרמניה, הגיעו גם אלינו, במאמרו של הפרופ' ארנסט נולטה ובתגובות על מאמרו ותורתו. "לא תורה, אלא סיסמה", מבקש לתקן הפרופ' משה צימרמן, בראיון קצר ב"מבט שני" (יום ג'), עם מיכאל קרפין. נולטה, לפי צימרמן, קבע את סיסמת השחור־אה. משמעותה: פשעי הנאצים לא היו ייחודיים. יש מקום להשוותם עם פשעי סטאלין והסובייטים. ואם תרצה: גם אפשר להשוותם עם פשעיהן של מדינות אחרות באירופה, ועם פשעיה של אמריקה בווייטנאם. וגם ישראל אינה נשכחת.

זה פועל מיד על האנטנות שלי. מתברר שדווקא חוגי השמאל הישראלים, במין אירוניה עקומה ומעוותת — חוברים בעניין זה לנולטה ולימין הגרמני. הרי הם שעושים ללא־הרף השוואות בין שלטון הכיבוש הישראלי לבין גרמניה הנאצית. כך הם נותנים יד למחיקת הייחודיות של הנאצים ושל היטלר — אולי ללא רצונם. אבל באטימותם ובראייתם החד־צדדית והמעוותת, נולטה ודומיו יכולים להסתמך עליהם.

אין זה נושא הכתבה המצוינת ששודרה במסגרת התכנית "פנורמה" של רשת הטלוויזיה הגרמנית, ארדהאר. כתבה מצוינת, אם כי נעשתה בזהירות רבה, רבה מדי. אמנם אנו יודעים במה המדובר — אבל השואה כמעט לא נזכרה במפורש בכתבה. כאילו היתה בגדר טאבו. רק כבדרך־אגב נאמר שבין השנים 1914–1945, בהפסקות קטנות, נהגו הגרמנים כברברים והרסו את אירופה. דומה שנמנעו בכתבה מלהדגיש שהם שלחו שישה מיליוני יהודים למותם בתאי הגזים, ועסקו במודע בהשמדתו של עם שלם, מתוך אידיאולוגיה.

אבל מתברר שהגרמנים אינם אוכלים רגשות חרטה. אולי חוץ ממעטים ביניהם — הם רוצים לחזור ולהיות אומה ככל האומות. להיות שוב אומה שאהבת המולדת והגאווה בדגל ובהמנון טבעיות לה ומרעידות שוב את הלבבות.

הגרמנים רוצים להיות שוב פטריוטים ללא בושה. הם מואסים ברגשות האשם שהחדירו בהם לדעתם ללא הצדקה. הגרמנים אינם מוכנים עוד להרגיש אשמים — במיוחד לא בני נוער הנראים ונשמעים מדגבלים כבני נוער במקומות אחרים. הפוליטיקאים מן הימין, בשיתוף־פעולה הדוק עם היסטוריונים, עושים הכל להחזיר לגרמנים את זהותם ואת גאוותם הלאומית. בתהליך זה הם גם מבקשים לפרוק מעליהם אחת ולתמיד את משא האחריות הקולקטיבית והאישית.

כך גם פועלים שם במרץ לא רק לשכתוב ההיסטוריה על־ידי פרשנותה, אלא גם להקמתם של מוזיאון להיסטוריה גרמנית ואתרי הנצחה אחרים — והכל כדי למחוק אחת ולתמיד את הייחודיות של פשעי הנאצים. כדי להחזיר לעצמם את זהותם ואת גאוותם הלאומית, לא יועילו לגרמנים מוזיאונים ואתרי הנצחה. יהיה עליהם למחוק כליל כמה שנים גורליות מן ההיסטוריה שלהם, להתעלם מקיומן כלא היו.

בהקשר זה, אני חוזרת לראיון עם ההיסטוריונית לני יחיל ב"זה הזמן" (יום ב'), עם פרסום ספרה "שואה" (הוצאת שוקן). ספר זה נחשב למחקר המקיף ביותר על השואה שפורסם עד היום. יחיל, אשה נאה מאד, מעוררת כבוד והערכה בתשובות הקורקטיות מאד שלה, מעידה על עצמה שהיא היסטוריונית מעורבת אישית — הרי חייתה את ימי השואה. היא חשה אוזלת־יד נוראה, כפי שכתבה בשעתה לבעלה, הד"ר חיים יחיל ז"ל. במכתבה אליו זעקה שיש לעשות הכל כדי להציל. היא לא יכלה להבין האטימות סביבה. תום שגב החמיץ את השאלה החשובה מכל — על ייחודיותם של פשעי הנאצים. הוא לא שאל אותה לדעתה על הוויכוח המתנהל כיום בגרמניה. לוויכוח זה השלכות רבות. דומה לי שאוכל לנחש מה היתה תשובתה — החד־משמעית.

תום שגב: מכותר

שמעון שיפר: דוגמן

סטאלון ("רמבו"): אהבה?

שיפר וידיו בכיסי המכנסיים

בכנס המארינס ביומה שבאריזונה, משמש לו להבאתו שמעון שיפר, לבוש במיטב האופנה הספורטיבית הגברית, וידיו נתונות בנונשלאנטיות מופגנת בכיסי מכנסיו הבהירים. כאילו דיווח להבאתו ממחנה־נופש אלגנטי, לתשדיר שירות על אריזונה היפה. אין ספק, כתב האריזו המוליך באלה הימים את נסים משעל, למד לקח מגורדי הפרסומת. הוא למד כיצד נראה דוגמן בלבוש ספורטי־אלגנט (כלשון מדורי האופנה) אלה הבגדים שהאמריקאים קוראים להם "קאז'ואל". (בערך: בגדים לעת מצוא).

שיפר אולי שכח שהמסכה אינה תצוגת אופנה. אין הוא אמור לדגמן לפנינו בגדי ספורט גבריים וגם לא להיראות חופשי ממעצורים, אלא לדווח מבסיס המארינס ביומה, ביום שנמסרו שם בטקס הגיגי כמה מטוסי כפיר ישראליים. לעניין זה יש אולי גם השלכות על הוויכוח הסוער, המתנהל כיום בישראל בעניין הלביא. אבל שיפר רחוק מגבולות ישראל. אולי קנה לו הרגלים חדשים וסגנון חדש. מן הטקס לא ראינו כמעט כלום. אינני יכולה להחליט אם אכן שיפר הוא שמסר את מטוסי הכפיר. מכל מקום, לפני כשנה ראינו דיווח זהה כמעט, אלא שאלימלך רם לא דיגמן בגדי ספורט ולא ראינו את ידיו.

אהבת המולדת

התכנית "ציטוטים מן הסרטים" (יום א') באה למלא את מקום "סוף ציטוט" בלילות אוגוסט הלוהטים, הקשים לדיכה. באיחור, כמאמר אותו השיר, האורכה של כתבים ופרשנים, נזכרו בתכנית לנסות ולהגדיר את "הגיבור האמריקאי האמיתי". מבקשים לקשר בין סרטים על וייטנאם, כמו "הכומתות הירוקות", עם ג'ון וויין, שנועד לזקוף את קומתה של אמריקה, לבין סרטי רמבו עם סילווסטר סטאלון, ופרשת אוליבר נורת' וברנרד גץ (שירה בתוקפיו ברכבת התחתית של ניו־יורק).

ירון לונדון זימן שניים לאולפן: הד"ר ארנון גוטפלד והבימאי נסים דיין. היו בפיהם דברי־טעם במידה ובמשורה. אבל הדברים נשמעו לעוסים עד תום. פה ושם היה אפשר להיחשף לאנלוגיות בעניינים שבנפשנו. הד"ר גוטפלד מדבר על מלחמת וייטנאם כעל מלחמה עקובה מדם שנפלו בה כ־65,000 אמריקאים צעירים: מלחמה שלא היתה עליה הסכמה לאומית. אבל לדבריו, המלחמה היחידה שהיתה עליה הסכמה בארה"ב היא מלחמת־העולם השנייה. ייחודה של מלחמת וייטנאם הוא שהגיעה ערב־ערב לכל בית בארה"ב ועוררה מורת־רוח גוברת. והנה, למרות מה שנראה כהתנגדות עזה למלחמה — בכל זאת בחרו האמריקאים לנשיא את ריצ'ארד ניקסון. הרי זו עדות לשמרנות הטבועה בחברה האמריקאית.

אני מהרהרת דווקא במלחמת לבנון, שבימים אלה חזרה ועלתה לכותרות. הרי גם היא היתה מבחינתנו מלחמה עקובה מדם, שלא היתה עליה הסכמה לאומית. (אם כי בתקופה שלנו, זו היתה הראשונה ללא הסכמה). מלחמת לבנון גרמה לנו הרבה יותר מעורערות. ובכל זאת, שרון, האחראי לה, מפלס כיום את דרכו אל ראשות הממשלה.

למראה קטעי הסרטים, מסביר הד"ר גוטפלד את משמעותה והשפעתה של ההיסטוריה האמריקאית על הסרטים בעלי ההיבט הזיוני. הוא מדבר על עם של מהגרים שרצו להקים את ירושלים של מטה, והצטיירו בעיני עצמם כבני אור הלוחמים כבני חושך. הוא קובע שארה"ב היא אולי המדינה היחידה שלאומיות מוגדרת בה על־ידי החוקה. זו יכולת שהניצחון והמנצחים הם החשובים בה. אין בה כל כבוד למפסיד. המאבק הוא בין החוק לבין היחיד שטובת הכלל לנגד עיניו — היחיד המושיע. המושג "ויג'ילאנטי", שעלה שוב לכותרות בפרשת גץ, פירושו לקיחת החוק לידיים למען טובתה של החברה. וזהו הדין בנורת'.

יש משהו פאתוס, נוגע ללב, בדברי־הסיום הדראמטיים של רמבו־סטאלון, הגיבור האמריקאי הזועם, כשהוא זועק: "אני רוצה שארצנו תאהב אותנו כמו שאנחנו אהבנו אותה".

אני מקווה שלעולם לא ייאלצו חיילי צה"ל לחוש כך, אם כי הסימנים אינם מבשרים טובות.

תולעות גועליות

ילדה קטנה בת ארבע שואלת ועונה: את לא מעשנת? מפני שמהקופסה עם הסיגריות יוצאת בטלוויזיה תולעות גועליות. היא גם אינטליגנטית דיה לתקן את השיבוש. תולעת זו אחת, הרבה זה תולעים? היא שואלת, כשאני צוחקת. והיא שבה וחוזרת אל "התולעות הגועליות" ומעווה את פרצופה.

אבל מה שיודעת ילדה בת ארבע, לא ידוע לאחראים על תשדיר השירות נגד עישון. המעורר גועל נפש ממש. אין זה התשדיר האחד והיחיד שהזול־באריות והטעם הגלוז הם בסימני ההיכר שלו. על כך — בפעם אחרת.

אשליה אופטית

אין כמותו של הרגל, ואין כמנחים־מראיינים ה"עוברים" את מסך הטלוויזיה. תום שגב הוא עיתונאי אינטליגנטי וחריף, מראיין מעולה בכתבות עיתונאיות — אך אינו "עובר" בטלוויזיה. אין זו אשמתו. פשוט, הוא חסר את התכונות של רם עברון, שבזכותן עברון "עובר". שגב נראה מבוסתר במנוס, כאילו חשש לזוז. הוא מצטנע מאד, שומר על פרופיל נמוך כל־כך שכמעט אינכם חשים בנוכחותו. במקרה זה אולי גם פועל כוחו של הרגל, הדומה לשטיפת־מוח. מה עלינו לעשות כדי להיפטר מהרגל כוחו לעומת שגב, מאיר פרוש (בן 32) נראה כמי שלא יכול בהופעות טלוויזיוניות תכופות. אף יש בו הביטחה הדרושה לזה. פרוש, בנו של חבר־הכנסת מאגודת ישראל, הוא אב־טיפוס של עסקן חרדי צעיר. הוא מעורה בעשה, ריאליסט ופרגמאטי. לפי עדותו, בעברית צברית שוטפת הוא מדגיש את ההבדל בין עסקן לפוליטיקאי. לפירושה, הוא נראה מרושך ענג מפעילותו בעיריית ירושלים ובעסקי צדקה. כך הוא מגדיר את הדברים.

"זה כיס", הוא אומר, ומספר שלמד הרבה מאביו. במבט ראשון, מאיר פרוש נראה כמי שיהיה אפשר אולי היה להידבר אתו ולהגיע עמו לעמק־השווה. במחשבה שנייה, אולי זו אשליה אופטית. הרי חכמתו והשקפת־עולמו מוגבלות מאד, שלמות ומסתפקות בעצמן, ללא שמץ של הרהור ספק. אפשר אפילו לקנא בו על שעולמו סדור, מאורגן וברור כל־כך. הוא יודע מה צודק ומה לא, מה טוב ומה רע, מה יש לעשות ומה אין לעשות. ואם אין הוא בטוח, ישנה מועצת גדולי התורה. העניין היחיד שמרגיז אותו הוא רצח יעקב דה־האן, לפני כשבעים שנה. מתעוררת בלבי שאלה: ממה חיים אנשים אלה, מה מקורות־הכספים הבלתי־נדלים שלהם?

פרס במלכוד

אולי אני טועה, אבל ממלא־מקום ראש הממשלה, שמעון פרס — הנראה עייף, חשש ומצב־רוחו רע ("מבט", יום ג') — הכניס עצמו כמו במודע למלכוד. תמיכתו בפרויקט הלביא אינה דומה, מכל מקום, לא בסגנונה הרצוני ולא ברוחה, לתמיכתו של ראש הממשלה יצחק שמיר. שמיר נהג לזרוק לחלל פראזות חסרות־כיסוי. פרס הוא אדם הגיוני ומשנתו סדורה בדרך־כלל. לא ברור איפוא מה ביסודה של תמיכה בלתי־רציונאלית ועיקשת זו. האם אהבתו ומסירותו לתעשייה האווירית, שהוא היה ממקימיה? האם זה רצונו להצטייר כפטריוט, שאינו נופל משמיר באהבת המולדת — וכלשון הפזמון: מה שאתה עושה, אני עושה טוב ממך?

פרס מחפש לו צידוקים, ועם כל צידוק הוא מסתבך יותר. אי־אפשר לחשוד בו כי נדבק משרת הבריאות — המגייסת לעזרה את העם, אוטמת אוזניה לנאמר בצה"ל ובמשרד הביטחון. מר פרס הוא קליבר שונה.

לכן קשה מאד היה להשתכנע לשמע הצהרה פסקנית מפיו, בנוסח סיסמה ההולמת במקרה הטוב תשדיר שירות: רמת הטכנולוגיה על חשבון רמת החיים. מוסר ההשכל שלה: לא הכל נמדד בכסף. ונלווים לזה ציטוטים סלקטיביים מאד מדברי שר האוצר.

כיצד מתכוון מר פרס להוריד את רמת החיים? האם העם הנכשר של ארבלי־אלמוזלינו ירבו את תכשיטיו ועדייו למען הלביא? האם יאלצו סוף־סוף את בעלי ההון השחור, העולים כפורחים, להפריש מממונם למען המטוס הזה ואולי יכריזו על שנת שמיטה, והעם יתנשל בהתלהבות פטריוטית מנכסיו החומריים?

אינני יודעת עד כמה בקי מר פרס בהלכי־רוח נפוצים, אבל ברור שכמו ארבלי־אלמוזלינו, אין הוא בא במגע קרוב עם העם, ובעיותיו. אולי כדאי ששרי הממשלה יוותרו על ההטבות הרבות שזכו בהן, על הנסיעות התכופות לחו"ל, על המכוניות ועל הנהגים הצמודים. וכמו בארצות סקנדינביה ירכבו על אופניים. וגם חברי־הכנסת, כדוגמה לעם, יוותרו על כל ההטבות. אז יפנו אל העם בסיסמתו של פרס. ובכל זאת, קשה לי להאמין שמ"מ ראש הממשלה תמים עד כדי־כך.

המבצע הכי טרי בשוק

~~1.90~~ עכשיו רק 1.45 ש"ח

פת אורז,
המוצר הנחטף מן המדף,
עכשיו במבצע.
טרי־טרי, בשל האריזה
התלת־שכבתית,
פריך כמו שצריך
ומאוד טעים.
עם מלח או בלי מלח -
איך שתבחרו.
העיקר שתהנו.

ועוד הצעה טריה -
נסו את פת אורז קלוי בטוסטר. טעים שגעון.

המבצע מתקיים עד 23.9.87 בכל המרכולים ובחנויות המזון המובחרות.

תלמה

מכתבים למערכת הארץ

ביקורת על הביקורת של פרופ' איתן ששינסקי

הדו"ח על כדאיות פרוייקט הלביא למשק הלאומי שאליו מתייחס פרופ' ששינסקי במאמרו מה־16.8 הוא טיוטה ראשונית אשר כיסתה רק חלק קטן מהעבודה שנעשתה. מטרת כתיבת הטיוטה היתה לקבל תגובות, הארות והערות מאנשי מקצוע, ולהתחשב בהן בעריכת הדו"ח הסופי. להפתעתנו, הועברה הטיוטה הראשונית לעיתונות, ללא ידיעתנו. ובהעדר רובנו מהארץ, ואנו מצרים על כך מאד.

למיטב הבנתנו, המודל המתודולוגי שבינו מהווה ניסיון מקורי וראשון מסוגו להתמודד בכלים כלכליים מתאימים עם שאלת כדאיות הפרוייקט. מבלי לנסות להביע כאן מסקנות בשאלה זו, לא נוכל שלא להביע את צערנו על ביקורתו חסרת הבסיס של פרופ' איתן ששינסקי אשר איננה תורמת כהוא זה לוויכוח הציבורי.

במאמרו המציא עבורנו נתונים שמעולם לא השתמשנו בהם, הציג עבודתנו הנחות שמעולם לא הנחנו, והציג חישובים אשר למעשה סותרים את הנחותיו שלו. למשל, בשאלה הקריטית של העלות האלטרנטיבית של גורם הייצור עבודה הוא לא ידע כיצד חישבנו אותה. הדבר לא מנע ממנו לספק לקורא נתונים שעליהם כביכול היו מבוססים החישובים שלנו. (את עלויות כוח האדם של עובדי פרוייקט הלביא חישבנו לפי השכר הממוצע הכולל שמשולם לעובדים בענפי האלקטרוניקה, המתכת והמכונות ולפי תחומי העיסוק והמקצוע). בנושא של הערכת התרומה העקיפה של הלביא לפיתוח מערכות נשק אחרות כנראה לא טרח אף לקרוא את אשר כתוב בטיוטה. אחרת נבצר מאתנו להבין כיצד הסיק את אשר הסיק באשר לדרך שבה הערכנו את התרומה הזאת. למעשה לקחנו בחשבון רק את הרווח הגלום בייצור מערכות אוויוניקה לשימושים מחוץ למטוס הלביא.

(אגב, הוא גם לא שם לב כנראה לכך שמרבית חישובי הכדאיות המופיעים בטיוטה אינם כוללים בכלל תרומה זו). לבסוף, פרופ' ששינסקי טוען כי מקובלת עליו השיטה של הערכת עלות גורמי ייצור על פי ההוצאה האלטרנטיבית להם. על רקע דבריו אלה לא ברור לנו מדוע בחר לחשב את כדאיות הפרוייקט בשיטה אחרת. למעשה, אין שום חדש בחישובים הפשטניים שהציג שכן אלה היו קיימים זה מכבר במשרד האוצר.

פרופ' אפרים צדקה
פרופ' אסף רזין
ד"ר יעקב שיינין

תשובת פרופ' ששינסקי: עורכי המחקר מביעים צער על הצורה ועל העיתוי של פרסום ממצאיהם. אולם מה שקרה היה צפוי. היה ברור שהמזמין, התעשייה האווירית, יעשה שימוש מירבי (בעיתוי ובהצגה) של הממצאים. בדף הסיכום של המחקר כתוב המשפט המודגש "על פי מערכת ההנחות והעקרונות המוצגים להלן נראה שהמשך פרוייקט הלביא כדאי היום למשק הלאומי". ומה חשבו עורכי המחקר תהיה הכותרת למחרת בעיתון?

לגופו של עניין, העורכים טוענים שייחסתי להם שיטת חישוב מסוימת באשר לעלות העבודה, ולא כך הוא. טענתי כי היחס שהם לקחו, בין עלות העבודה למשק ובין השכר (9.5 לעומת 15.6 דולר לשעה) הוא כיחס שבין השכר הממוצע בענף "כלי הטיס" לזה של התעשייה כולה (כ־60 אחוז).

החישובים המפורטים במחקר מניחים דמיון בהתפלגות העובדים בכל מקצוע בין התעשייה האווירית לשאר הענפים, וכן שלא חלו שינויים בהתפלגויות אלו מאז שנת 1983, הבסיס לחישוביהם. אלו הנחות בעייתיות. מתברר כי אם לוקחים את המפעלים המעסיקים 300 עובדים ומעלה, השכר הממוצע בענף כלי הטיס היה 25,480 ש"ח, בשנת 1986, ואילו בענף ציוד חשמלי ואלקטרוני היה 25,955 ש"ח! בכל מקרה, "עומק" המבנה של השכר שנלקח במחקר ודאי מצריך בדיקות נוספות מסוג זה.

אינני מקבל גם את ההנחה שהעלות למשק של הסובסידיה הגלומה בשכר עובדי התעשייה האווירית היא אפס. מימון התעשייה בא דרך תקציב הממשלה שמקורות מימונו מטילים נטל משמעותי על היעילות של הקצאת המקורות במשק.

אני מקבל את טענת העורכים לגבי הכללת הרווח ביצוא הנגרם ולא ערכו הכולל.

יש נקודות מחלוקת עינייניות נוספות שלא כאן המקום לפרטן. אחת התשובות מבחינה כספית היא שהמחקר לקח מחיר הגבוה ב־23 אחוז למטוס האף־16 המשופר, ולא הקציב סכום דרוש לשיפור הלביא באותן שנים.

הדליפות בדלתא פסקו

הננו מבקשים להתייחס לתוכן המאמר של א. פרנס בעיתונכם מתאריך 5.8.87 בעניין מכונית הדלתא.

אשר לקטע על מיקומו של מיכל הדלק. בקטע זה מנסה הכותב להטיל על משרד התחבורה אחריות שאם תקרה חלילה תאונה או שריפה, תהיה זו אחריותו של המשרד. אשר לדברי מר פרנס, נתן כאילו את הוראה להעתיק את מיכל הדלק. עלינו להבהיר בצורה חד־משמעית כי משרד התחבורה לא הכתיב מעולם ליצרני הרכב היכן לקבוע מפים זה או אחר, ואף לא לגבי מיכל הדלק. דברי כותב המאמר אין להם איפוא כל אחיזה של אמת.

אלו העובדות: בבדיקות המקיפות שעשו הטכניון ומשרד התחבורה ברכב דלתא נתגלתה דליפת דלק, ועובדה זו נמסרה בדו"ח של הטכניון שהועבר ליצרן בחו"ל. הלה הודיע כי הפתרון הטוב ביותר לטפל בליקוי זה של הדליפה הוא העברת מיכל הדלק (אגב, דליפות הדלק פסקו עם העברת המיכל).

רכב דלתא, במיקומו החדש של המיכל, נבדק הן ברומניה והן במעבדה להנדסת רכב של הטכניון וקיבל חוות דעת חיובית.

אשר לעניין התחממות הרכב שהועלה בכתבה, רצוננו להדגיש כי הטכניון, שהמליץ כידוע על שיפור מערכת הקירור, עשה זאת לאחר שמצא התחממות דווקא בנסיעה איטית, ולא בנסיעה מהירה, כפי שהעלתה בדיקתו של מר פרנס.

זלמן דוד, מהנדס ראשי
גוסטב טמיל, הממונה על התקינה
אגף הרכב, משרד התחבורה
ירושלים